॥ ३८८ ॥ नव्हे माझें कांहीं नेणों तुजविण ॥ होसी नारायणा साह्यकारी ॥ १ ॥ खांबसूत्रीं दावी अनेक पुतळे ॥ नकळेचि खेळे खेळकरी ॥ २ ॥ दैत्यवृत्रासूर आपटी आकाशीं ॥ आनंदें खेळविसी सुरवरां ॥ ३ ॥ नामा ह्मणे तुझी नकळे करणी ॥ जन्मोजन्मीं ध्यानीं दावीं पाय ॥४॥

॥ ३८९ ॥ आसनीं शयनीं भोजनीं गमनीं ॥ तुझे पाय दोन्ही दावी मज ॥ १ ॥ संसार कल्मष समूळ छेदिसी ॥ दावीं अहर्निशीं पाय मज ॥ २ ॥ हरी ध्यानीं मनीं भक्तां तूं परेशा ॥ अनाथा कोंवसा गोंवळिया ॥ ३ ॥ नामा ह्मणे नाम ऐकों सर्वोत्तमा ॥ संसारींच्या श्रमा वारीं देवा ॥ ४ ॥

॥ ३९० ॥ भेटिलागीं माझा फुटतसे प्राण ॥ काया वाचा मनें जीवेंभावें ॥ १ ॥ जया देखें तया पुसें हेचि मात ॥ कैं मज अनंत बोलावील ॥ २ ॥ संतसमागमें दसरा दिवाळी ॥ ठेवूनि निढळी वाहे सदा ॥ ३ ॥ सखे पंढरीचे येती वारकरी ॥ आर्त निरंतरीं त्यांचे पायीं ॥ ४ ॥ नामा ह्मणे ऐसे करी दंडवत ॥ आमुचे पुनीत मायबापा ॥ ५ ॥

॥ ३९१ ॥ धांवोनी घालीन संतपायीं मिठी ॥ तेणें ते धूर्जटि वंदीतसे ॥ १ ॥ विठोबाचे गांवा न्यार एकवेळां ॥ देह अहळला सर्वकाळ ॥ २ ॥ आतां केशिराजा देई आलिंगन ॥ तेणें माझी तनु वोल्हावेल ॥ ३ ॥ नामा ह्मणे तूंचि कृपेची माउली ॥ तेव्हां ते माउली करीं मज ॥ ४ ॥

॥ ३९२ ॥ तूं माय माउली आस केली थोरी ॥ वास निरंतरीं पंढरीये ॥ १ ॥ रूपें तीं दाखवी एकवेळा मज ॥ धरूं नको लाज केशिराजा ॥ २ ॥ आपणा समान करी कोणे काळीं ॥ तंव वनमाळि देव ह्मणूं ॥ ३ ॥ नामा ह्मणे तुज भक्तिचिये पिसें ॥ पुरविसी आस दुर्बळाची ॥ ४ ॥

॥ ३९३ ॥ काय पांडुरंगा सांग म्यां करावें ॥ शरण कोणा जावें तुह्मांविण ॥ १ ॥ पाहतांना वाट भागले लोचन ॥ कठिणच मन केलें तुवां ॥ २ ॥ ऐकिली म्यां कानीं कीर्ति तुझी देवा ॥ उठलासे हेवा त्याचि गुणें ॥ ३ ॥ अनाथ अन्यायी काय मी करीन ॥ दयावंता खूण सांगसी तूं ॥४॥ नामा ह्मणे आस पूर्ण किजे देवा ॥ रूपडें दाखवा नेटें पाटें ॥ ५ ॥

॥ ३९४ ॥ कांसवीचीं पिलीं राहोति निराळीं ॥ दृष्टि पान्हावली सुधामय ॥ १ ॥ तैसा जवळूनि असेन मी दूरी ॥ दृष्टि मजवरी असों द्यावा

॥ २ ॥ तान्हें वत्स घरीं वनीं धेनू चरे ॥ परी ती हुंबरे क्षणोक्षण ॥ ३ ॥ नामा ह्मणे सत्ता करिती नीकट ॥ भक्तांसी वैकुंठपद देसी ॥ ४ ॥

॥ ३९५ ॥ विष्णुदास नामा ह्मणताती जगीं ॥ नाहीं माझ्या अंगीं प्रेम-भाव ॥ १ ॥ तेणें थोर लाज वाटे देवराया ॥ ये माझ्या हृदया वेळोवेळां ॥ २ ॥ द्वेषाद्वेष उभे होती माझ्या ठायीं ॥ अनुभव नाहीं प्रेम सुख ॥ ३ ॥ नामा ह्मणे करीं उजळ हा माथा ॥ भेट द्यावी संता एक वेळा ॥ ४ ॥

॥ ३९६ ॥ कैसा पांडुरंगा करावा विचार ॥ सांग वा निर्धार साक्ष-रूपा ॥ १ ॥ काय आलें देवा कैचें थोरपण ॥ आकारासि कोणीं आणियेलें ॥ २ ॥ आणियलें आतां आपणासारिखें ॥ गोपिकांसि रूपें दावी नाना ॥ ३ ॥ काय जीवेंभावें सकळां संमत ॥ सगुण अनंत ह्मणे नामा ॥ ४ ॥

॥ ३९७ ॥ वाल्मिकादि भीष्म द्रोण कृपाचार्य ॥ द्रुपदतनया दिल्ही भेटी ॥ १ ॥ उद्धव नारद अंबरिष शुक ॥ बळी ध्रुवादिक आले भेटी ॥ २ ॥ देवी देवऋषि गोपाळांसहित ॥ भाष्यकारें नीत शुद्ध केली ॥ ३ ॥ नामा ह्मणे आतां पाहूं नको देश ॥ पतितास यश तुझे नामीं ॥ ४ ॥

॥ ३९८ ॥ काय करूं आतां देवा विश्वंभरा ॥ मजलागीं थारा नाहीं कोठें ॥ १ ॥ डवगति सोयरीं धायरीं समस्त ॥ काय करूं अंत पहाती माझा ॥ २ ॥ तूंचि मातापिता गुरुबंधु होसी ॥ जाऊं मी कोणासी शरण आतां ॥ ३ ॥ पायीं थारा मागे नाम्याची विनंती ॥ चित्त द्या श्रीपती आतां वेगें ॥ ४ ॥

॥ ३९९ ॥ तंव पांडुरंगा संतामाजीं उणें ॥ तुजला निर्वाण वाटे देवा ॥ १ ॥ तुजसि संबंध लौकिका वेगळा ॥ पाळिसी गोपाळा लळे माझे ॥ २ ॥ उपजतां बाळ हितार्थी लागोनी ॥ प्रसन्न जननी करी आधीं ॥ ३ ॥ भिडे-स्तव पान्हा फुटोनियां स्तनीं ॥ प्रीयें सापाजूनि आपण काय ॥ ४ ॥ उदित सूर्यास लागे विनवावा ॥ यावें तूं वा गांवा प्रकाशित ॥ ५ ॥ मग तें तयाचें निवारावें तमा ॥ हें तों मेघश्यामा नाहीं श्रुत ॥ ६ ॥ पृथ्वी भोंवर्णी करावा आदरु ॥ मग त्याचा भारु चालवावा ॥ ७ ॥ जीवना जीवनीं प्रार्थूनि आणोनी ॥ काय निववूनि शांति सासी ॥ ८ ॥ सर्वज्ञ उदार होसी चक्रवर्ति ॥ कार्या कारणांतीं नाद तुझी ॥ ९ ॥ नामा ह्मणे माझें चित्त कृष्णाकार ॥ करूनि निर्धार प्रेम देईं ॥ १० ॥

॥ ४०० ॥ निरंतर सुख द्यावें येणें मनें ॥ पायीं समाधान व्हावें वेगीं ॥ १ ॥ वासने वेगळें होऊनि एकट ॥ असावें निकट संतसंगीं ॥ २ ॥ कृपा मजवरी करीं बा विठ्ठला ॥ ह्मणवी आपुला दास जगीं ॥ ३ ॥ कानीं तुझें नाम ऐकेन आवडी ॥ चित्त द्यावें बुडीं प्रेमरस ॥ ४ ॥ मुखीं तुझें नाम गाईन निष्काम ॥ धरूनियां प्रेम हृदयांत ॥ ५ ॥ नेत्रीं तुझें रूप पहावें सर्वत्र ॥ व्हावें भूतमात्र सखे माझे ॥ ६ ॥ मनाचाहि त्रास अपमान तोष ॥ अखंड उदास देहबुद्धि ॥ ७ ॥ सर्वकाळ व्हावा भक्तांचिये संगें ॥ सदा अनुराग तुझ्या नामीं ॥ ८ ॥ हेंचि माझें तीर्थ हेंचि माझें व्रत ॥ दास्य जें पवित्र संतसेवा ॥ ९ ॥ नामा ह्मणे देवा तारिसी अंकिता ॥ नाहीं तरी पतिता तारा मातें ॥ १० ॥

॥ ४०१ ॥ राहोनि भोंवतीं नामा वाट पाहे ॥ श्वास न समाये दुःखें पोटीं ॥ १ ॥ ह्मणती मायेनें वैर साधियलें ॥ विषयीं बुडालों सांगों कोणा ॥ २ ॥ भक्तां अंतरंग देतोसी तूं देवा ॥ भेटसि केशवा पूर्ण स्थिती ॥ ३ ॥ पूर्ण पान्हा धेनू घालीत वोरसें ॥ वत्स थोर हर्षें पान करी ॥ ४ ॥ देखोनि पैं स्वामी बळेंचि वोढिलें ॥ तळमळीत ठेलें थोर आशा ॥ ५ ॥ कृपणें संपत्ति जोडीलिया राशी ॥ हिरोनियां घेती बळियानें ॥ ६ ॥ आळवी करूणा धांवे दाहिदिशा ॥ तैसें हृषीकेशा झालें मज ॥ ७ ॥ क्षुधाक्रांत जेविं भोजनीं बैसले ॥ कोणासीं न बोले मातु कांहीं ॥ ८ ॥ उठवितेवेळीं नव्हतांचि तृप्ति ॥ तैसी दुःख प्राप्ति झाली मज ॥ ९ ॥ अघोर संसार मोहो-महापुरीं ॥ अखंड मुरारी सुखरूप ॥ १० ॥ नामा ह्मणे विठो अनाथाच्या बंधू ॥ देईं सुखसिंधु मज आतां ॥ ११ ॥

॥ ४०२ ॥ कीटकीतें भयें स्वयें भृंगी ध्यातां ॥ तैसा तूं अनंता करीं आतां ॥१॥ भजनें पाठविलें श्रीहरि रूपासी ॥ नेतो वैकुंठासी नारायण ॥ २ ॥ नाम नारायण अंतीं उद्धारक ॥ नामा ह्मणे देख भाक माझी ॥ ३ ॥

॥ ४०३ ॥ मयुरध्वज राजा महापापी जाण ॥ उभा नारायण जोडी हात ॥ १ ॥ कर्वत आणिसी सकळां देखतां ॥ कांतिसी तत्त्वतां मांस साचें ॥ २ ॥ कपोतणी मागें पारध्याचा वेष ॥ दावी हृषीकेश रूप त्यासी ॥ ३ ॥ नामा ह्मणे तुझें कारणें उचित ॥ कां मज मचित नये देवा ॥ ४ ॥

॥ ४०४ ॥ जयाचे उदरीं जन्मला नर ॥ पिडी तया थोर सर्वकाळ ॥ १ ॥ मानिली अंतरीं सखी जीवलग ॥ आत्महत्या मग घात करी ॥ २ ॥

मानीना तो भक्ति भ्रष्ट आचरण ॥ दोषी नारायण सदोदित ॥ ३ ॥ नामा ह्मणे ऐसें पातकी चांडाळ ॥ बुडविलें कुळ बेचाळिस ॥ ४ ॥

॥ ४०५ ॥ अपराधी तरी केला अंगिकार ॥ कासया विचार तुज माजीं ॥ १ ॥ लोहो होनें परी परिस संगति ॥ तैसा तूं श्रीपती जगामाजीं ॥ २ ॥ घुसळितां रवी नेणे लाभ हानी ॥ तैसें चक्रपाणी होऊं नये ॥ ३ ॥ हीन दीन सर्व तुझाच आधार ॥ नामा ह्मणे सार हेंचि आतां ॥ ४ ॥

॥ ४०६ ॥ रमासिंधु माजी सौंदर्याची धणी ॥ ब्रिदें चक्रपाणी मिरविसी ॥ १ ॥ मेघ देहाकृति घनश्याम मूर्ति ॥ नटतसे भक्तीं भक्तजना ॥ २ ॥ भाक देऊनियां गौळियाचे घरीं ॥ गाई निरंतरी चारीतसे ॥ ३ ॥ इंद्र वेडावला मुनि थोर थोर ॥ न कळेचि पार ह्मणे नामा ॥ ४ ॥

॥ ४०७ ॥ पांचमुखीं रुद्र स्वयें करी स्तुति ॥ चहूं मुखीं कीर्ति वर्णी ब्रह्मा ॥ १ ॥ देवीं देव सर्व विस्मयो पावती ॥ विठोबाची ख्याती कोण वानी ॥ २ ॥ परिक्षितिसाठीं प्राण त्यजी सर्व ॥ रावणाचे गर्व स्वयें हानी ॥ ३ ॥ नामा ह्मणे तुज सकळ समान ॥ माझे दोष गुण मानी काय ॥ ४ ॥

॥ ४०८ ॥ दुर्घट तें दुःख लागो नेदी भक्ता ॥ त्याची तुज चिंता असे फार ॥ १ ॥ आणिक प्रकार जरूर निकट ॥ पैठणीं प्रकट रूप दावीं ॥ २ ॥ जेथूनी सत्वर निघाले स्वदेशा ॥ मुक्त केलें महिषा मार्गीं जाण ॥ ३ ॥ जाणती प्रेमळ कीर्तनासि तर ॥ समाधी निरंतर ह्मणे नामा ॥ ४ ॥

॥ ४०९ ॥ समर्थाचें बाळ पांघरे वाकळ ॥ हांसती सकळ लाज कोणां ॥ १ ॥ देव असतां दैन्य उरे कैंचे बापा ॥ आह्मांसि तूं कैसा विसरलासी ॥ २ ॥ ऐसा तूं अविनाश त्रिभुवनींचा राजा ॥ नामा ह्मणे माझा तूंचि स्वामी ॥ ३ ॥

॥ ४१० ॥ प्रेमपिसें भरलें अंगीं ॥ गीतसंगें नाचों रंगीं ॥ १ ॥ कोणे वेळे काय गाणें ॥ हें तों भगवंता मीं नेणें ॥ २ ॥ वारा वाजे भलतया ॥ तैसी माझी रंग छाया ॥ ३ ॥ टाळमृदंग दक्षिणेकडे ॥ आह्मीं गातों पश्चिमेकडे ॥ ४ ॥ बोले बाळक बोबडें ॥ तरी तें जननीये आवडे ॥ ५ ॥ नामा ह्मणे गा केशवा ॥ जन्मोजन्मीं देईं सेवा ॥ ६ ॥

॥ ४११ ॥ तुझें भक्तिसुख द्यावें मज प्रेम ॥ वसो तुझें नाम माझे मुखीं ॥ १ ॥ सद्भक्ति विचार राहो माझे चित्तीं ॥ हेंचि कृपामूर्ती द्यावें मज ॥ २ ॥ तुझा दास जनीं ह्मणवितों विख्यात ॥ पसरिला हात फिरवूं नको ॥ ३ ॥ नामा ह्मणे देवा इतुकें द्यावें मज ॥ ऐकोनि केशवराज काय बोले ॥ ४ ॥

॥ ४१२ ॥ अंतकाळीं मी परदेशीं ॥ ऐसें जाणोनि मानसीं ॥ ह्मणोनियां हृषीकेशी ॥ शरण तुजसि मी आलों ॥ १ ॥ नव मास गर्भवासीं ॥ कष्ट झाले मातेसी ॥ ते निष्ठुर झाली कैसी ॥ अंतीं दूर राहिली ॥ २ ॥ जीवीं बापासि आवड ॥ मुखीं घालोनि करी कोड ॥ जेव्हां लागली यमओढ ॥ तेव्हां दूरि टाकिलें ॥ ३ ॥ बहिणी बंधूचा कळवळा ॥ तें तूं जाणसी रे दयाळा ॥ ४ ॥ जेव्हां लागली यमशृंखळा ॥ तेव्हां दूर राहिली ॥ ४ ॥ कन्या पुत्रादिक बाळें ॥ हीं तव स्नेहाचीं स्नेहाळें ॥ तुझ्या दर्शनाहून व्याकुळ ॥ अंतीं दूर राहिलीं ॥ ५ ॥ देहगृहाची कामिनी ॥ ते तंव राहिली भवनीं ॥ मी तव जळतसें स्मशानीं ॥ अग्निसवें येकला ॥ ६ ॥ मित्र आले गोत्रज आले ॥ तेहि स्मशानीं परतले ॥ शेवटीं टाकोनिया गेले ॥ मजलागिं स्मशानीं ॥ ७ ॥ ऐसा जाणोनि निर्धार ॥ मग मज आला गहींवर ॥ तंव दाही दिशा अंधःकार ॥ मग मज कांहीं नसुचे ॥ ८ ॥ ऐसें जाणोनि निर्वाण पाहीं ॥ मनुष्यजन्म मागुता नाहीं ॥ नामा ह्मणे तुझे पायीं ठाव देई विठोबा ॥ ९ ॥

॥ ४१३ ॥ आरुष सावडें नेणें कांहीं वेडें ॥ जन्मोनि सांकडें केलें तुज ॥ १ ॥ जाणसी तें करीं कृपाळु बा हरी ॥ लाज सर्वांपरी आहे तुज ॥ २ ॥ मी तंव अपराधी असें लक्षकोटी ॥ ह्मणतों जगजेठी दास तुझा ॥ ३ ॥ नाहीं तुझी सेवा केली मनोभावें ॥ लोभदंभगर्वें भ्रांत झालों ॥ ४ ॥ कीर्ति म्यां ऐकिली बहुतांच्या मुखीं ॥ केली बहु स्तुति शरणांगतें ॥ ५ ॥ नामा ह्मणे मज मोकलिसी झणीं ॥ अनाथ ह्मणोनि शरण आलों ॥ ६ ॥

॥ ४१४ ॥ रात्रंदिवस खंती वाटे माझे जीवीं ॥ अनुदिनीं आठवीं चरण तुझे ॥ १ ॥ नेरे पांडुरंगा आपुलिया गांवा ॥ तूं माझा विसांवा जीवलग ॥ २ ॥ मी एक बापुडें रंकाहूनि रंक ॥ त्रिभुवननायक कीर्ति तुझी ॥ ३ ॥ मी तुझें पोसणें दास पैं दुर्बळ ॥ तूं दीनवत्सल स्वामि माझा ॥ ४ ॥ तुझें मी अनाथ चरणीं ठेवीं माथा ॥ सांभाळीं समर्था ब्रीद

तुझें ॥ ५ ॥ नामा ह्मणे विठो झालों कासाविस ॥ पुरवी माझी आस मायबापा ॥ ६ ॥

॥ ४१५ ॥ काय मागों विठ्ठल धुरे ॥ एक तुळसी दळ पुरे ॥ १ ॥ मागों मुकुट माथींचा ॥ तों तंव आणिला कोणाचा ॥ २ ॥ मागों कुंडलें कर्णींचीं तीं तंव आणिलीं इंद्राचीं ॥ ३ ॥ मागों पितांबर शेला ॥ तों तव कासेसीं कसिला ॥ ४ ॥ मागों जातां लक्ष्मीसी॥ रिद्धीसिद्धी जिच्या दासी ॥ ५ ॥ नामा ह्मणे कांहीं न मागों ॥ तुझे चरणीं लक्ष लागो ॥ ६ ॥

॥ ४१६ ॥ माझें मागणें तें किती ॥ दाता लक्षुमीचा पती ॥ १ ॥ मेघ वर्षे शाळाधारी ॥ तेथें चातक चंचूभरी ॥ २ ॥ महा डोहो गंगाजळ ॥ तृप्त एखादा अंजुळ ॥ ३ ॥ साखरेची माठी ॥ तेथें मुंगीची मुखवटी ॥ ४ ॥ नामा ह्मणे मी सेवेसीं ॥ तूं तो उदाराचा राशी ॥ ५ ॥

॥ ४१७ ॥ मायबापांपरीस लोभ तुझा हरी ॥ आहे मजवरी केशिराजा ॥ १ ॥ आतां जाणमी तें कृपाळु बा करी ॥ लाज सर्व हरी आहे तुज ॥ २ ॥ माझें जातिकुळ नाहीं त्वां पूसिलें ॥ अन्याय साहिले कोट्यानकोटी ॥ ३ ॥ जन्मोजन्मीं मज घातलें पाठिमीं ॥ संकटीं रक्षिसी नारायणा ॥ ४ ॥ देऊनि प्रेमभातें पाळिलें पैं मातें ॥ साउली तेव्हां ते केली देवा ॥ ५ ॥ जे खूण जाणती तेचि माझे सखे ॥ मी तुझें लाडकें ह्मणवीं देवा ॥ ६ ॥ नामा ह्मणे कांहीं होऊं उतराई ॥ पुढें जन्म नाहीं ऐसें केलें ॥ ७ ॥

॥ ४१८ ॥ अरे स्फुरती भुजा दंड वक्षस्थळ ॥ हर्षें नेत्रकमळ विकासलें ॥ १ ॥ आनंदें रोमांच उभारले अंगीं ॥ क्षेम दे गा वेगीं भक्तराया ॥ २ ॥ मज नानारूपें तुमचेनि संभ्रमें ॥ केलीं जन्मकर्मे असंख्यात ॥ ३ ॥ तुमचे आवडी असे मी विकिला ॥ नुठसी कां वहिला आलिंगना ॥ ४ ॥ हृदयींचें गुज सांगतों सकळिकां ॥ तेणें मज सुख होईल जीवा ॥ ५ ॥ परतोनि दीठी पाहें आळुमाळ ॥ तेणें हरे सकळ श्रम माझा ॥ ६ ॥ भक्तजन वत्सल भक्तांचा विसांवा ॥ भक्ताचिया भावा भुलला कैसा ॥ ७ ॥ कटीं कर ठेवूनि उभा पुंडलिका द्वारीं ॥ नामया स्वामि हरि न विसंबे ॥ ८ ॥

॥ ४१९ ॥ मनीं जें जें देखें परि दृष्टीं नेणें ॥ प्रेमाची ते खूण सांमावया ॥ १ ॥ काय करूं मायबापा गा विठ्ठला ॥ मज कां अबोला धरिलासी ॥ २ ॥ मानसीं वसणें प्रत्यक्ष पाहणें ॥ तुझें नाम गाणें तरी साच ॥ ३ ॥ नामा ह्मणे किती सांगावें गा तुज ॥ केशवा हें गुज पुरवीं माझें ॥ ४ ॥

॥ ४२० ॥ तान्हेलिया जाय उदका लागोनि ॥ पारधी देखोनि मुरडे वेगीं ॥ १ ॥ तैसे तुझे चरण विसरलों देवा ॥ संसार केशवा देखोनियां ॥ २ ॥ तैसी परी मज झाली जाण देवा ॥ नामा ह्मणे केशवा विनवीतसें ॥ ३ ॥

॥ ४२१ ॥ ऐकें मोक्षाची मी कथा ॥ तेणें भय वाटे चित्ता ॥ १ ॥ देवा कांहीं न मागें न मागें ॥ मौन असे संतसंगें ॥ ध्रु० ॥ ऐके मुक्तीचिया गोष्टी ॥ तेणें होतसे हिंपुटी ॥ २ ॥ ऐकें समाधिची गोडी ॥ मन तुझे पायां ओढी ॥ ३ ॥ ऐकें स्वर्गसुख थोरी ॥ भेणें कांप येतो भारी ॥ ४ ॥ नामा ह्मणे अभयदान ॥ देउनि सांगे प्रेमखूण ॥ ५ ॥

॥ ४२२ ॥ मांडोनी अभिमान झालों शरणांगत ॥ ऐसीयाचा अंत पहासी काई ॥ १ ॥ माझे गुण दोष मनीं गा न धरी ॥ पतीतपावन जरी ह्मणविसी ॥ २ ॥ पडलीया पापराशी झणीं देसी देवा ॥ हे लाज केशवा कोणास जी ॥ ३ ॥ नामा ह्मणे देवा चतुरा शिरोमणी ॥ निःकुरा होसी झणीं मायबापा ॥ ४ ॥

॥ ४२३ ॥ आशा नदी पूरीं वाहवलोंसे दुरी ॥ कृपाळा बाहेरी काढीं मज ॥ १ ॥ धीर आणि विद्या ह्या दोन्ही मांगडी ॥ मायादोरी पुढी तुटोनि गेली ॥ २ ॥ अगाधे थडीये कां पाहतोसी हरी ॥ हानी झाली थोरी काढी मज ॥ ३ ॥ न निघें मी देवा आणिके पोहणारें ॥ सहित पितांबरें घाली उडी ॥ ४ ॥ नामा ह्मणे विठो धांव लवलाहीं ॥ बुडतो चिताडोहीं काढीं मज ॥ ५ ॥

॥ ४२४ ॥ कुस्ती खेळतां कासाविसी ॥ शेंबुड खरकटें नाकासी ॥ करें घेऊनि मावकासीं ॥ आतां बहु भितो यासी ॥ १ ॥ आह्मीं तुह्मीं सर्वे जेवूं ॥ गाई वळावया जाऊं ॥ त्याच्या मानेवर बुक्या देऊं ॥ जवळ जावयासि आतां भिऊं ॥ २ ॥ नामा ह्मणे चला जाऊं ॥ हात जोडोनि उभे राहूं ॥ पायां पडुनि मागोनि घेऊं ॥ जनीं वनीं तो कृष्ण ध्याऊं ॥ ३ ॥

॥ ४२५ ॥ आह्मां वैष्णवांचा कूळधर्म कुळींचा ॥ विश्वास नामाचा सर्व भावें ॥ १ ॥ तरी त्याचे दास ह्मणतां श्लाघिजे ॥ निर्वासना कीजे चित्त आधीं ॥ २ ॥ गाऊं नाचों आह्मीं आनंदें कीर्तनीं ॥ भक्ति मुक्ति दोन्ही मागूं देवा ॥ ३ ॥ वृत्तिसहित मन बुडे प्रेमडोहीं ॥ नाठवती देहीं देह

भाव ॥ ४ ॥ सगुणीं निर्गुणीं एकच आवडी ॥ मनें दिली बुडी चिदाकाशीं ॥ ५ ॥ नामा ह्मणे देवा ऐसी मज सेवा ॥ द्यावी जी केशवा जन्मोजन्मीं ॥ ६ ॥

॥ ४२६ ॥ अन्न उदक सोडिलें ॥ ध्यान देवाचें लागलें ॥ १ ॥ स्त्री पुत्र बापमाय ॥ त्याचा आठव न होय ॥ २ ॥ देहभाव विसरला ॥ छंद हरीचा लागला ॥ ३ ॥ नामा ह्मणे हेंचि देई ॥ तुझे पाय माझे डोई ॥ ४ ॥

॥ ४२७ ॥ अनाथ अनाथ ह्मणती मातें ॥ अनाथनाथ ह्मणती तूतें ॥ १ ॥ आपुलें ब्रीद साच करी ॥ भेट मज एक वेळ मुरारी ॥ २ ॥ पतीत पतीत ह्मणती मातें ॥ पतीतपावन ह्मणती तूतें ॥ ३ ॥ दीन दीन ह्मणती मातें ॥ दीनानाथ ह्मणती तूतें ॥ ४ ॥ आर्त आर्त ह्मणती मातें ॥ आर्तपरायण ह्मणती तूतें ॥ ५ ॥ नामा ह्मणे ऐके सुजाणा ॥ नाइकसी तरी लाज कवणा ॥ ६ ॥

॥ ४२८ ॥ पाहूं द्यारे मज विठोबाचें मुख ॥ लागलीसे भूक डोळां माझ्या ॥ १ ॥ कस्तुरी कुंकुम भरोनियां ताटीं ॥ अंगीं बरवी उटी गोपाळाच्या ॥ २ ॥ जाईजुई पुष्पें गुंफोनियां माळा ॥ घालूं घननिळा आवडीनें ॥३॥ नामा ह्मणे विठो पंढरीचा राणा ॥ डोळियां पारणा होत असे ॥ ४ ॥

॥ ४२९ ॥ पूर्ण कृपा केली देवा ॥ दिधली पादपद्मसेवा ॥ १ ॥ पापें पळालीं पळालीं ॥ नामकीर्तनकल्लोळीं ॥ २ ॥ रंगमाळा जागरणीं ॥ तेथें मुक्ति वाहती पाणी ॥ ३ ॥ जन्म वैष्णवकुळीं द्यावा ॥ घडो संताचिये सेवा ॥ ४ ॥ नामदेवाची आवडी ॥ संतचरणीं देतो बुडी ॥ ५ ॥

॥ ४३० ॥ वासनेचा फांसा पडिला माझे कंठीं ॥ हिंडलों जगजेठी नाना योनी ॥ १ ॥ सोडवी गा देवा दीनदयानिधी ॥ मी एक अपराधी दास तुझा ॥ २ ॥ शरण आलियाचे न पाहसी अवगुण ॥ कृपेचें लक्षण तुज साज ॥ ३ ॥ त्रिभुवनीं समर्थ उदार मनाचा ॥ कृपाळू दीनाचा ब्रीद तुझें ॥ ४ ॥ गजेंद्र गणिकेची राखिली तुवां लाज ॥ उद्धरिला द्विज अजामेळ ॥ ५ ॥ नामा ह्मणे देवा अव्हेरिसी मज ॥ जगीं थोर लाज येईल तुला ॥ ६ ॥

॥ ४३१ ॥ तुज गीतीं गातां नयेसी पांडुरंगा ॥ प्रेमेंचि दडूं गा पायांपाशीं ॥ १ ॥ वांकडें तिकडें जैसें आलें तैसें ॥ गावया [illegible]ास उगवला ॥ २ ॥

त्याचि भरें तोंडा आलें तें बोलतों ॥ नाम मुखी घेतों अखंडित ॥ ३ ॥ तुझा ह्मणवितों सांभाळावें देवा ॥ नामया केशवा सर्वकाळ ॥ ४ ॥

॥ ४३२ ॥ कांहो माझी सांडी केली हृषीकेषी ॥ आह्मी कोणापाशीं तोंड वासूं ॥ १ ॥ नित्य देवा तुज यावें काकुळती ॥ काय या संचितीं लिहिलें माझ्या ॥ २ ॥ ब्रीदाचा तोडर गर्जे त्रिभुवनीं ॥ तूंचि एक धनी त्रैलोक्याचा ॥ ३ ॥ समूळ घेतला पृथिवीचा भार ॥ माझाचि जोंजार काय तुज ॥ ४ ॥ नको पाहूं अंत पांडुरंगे आई ॥ नामा हरिपायीं मिठी घाली ॥ ५ ॥

॥ ४३३ ॥ अपत्याचें हित कीजे त्या जनकें ॥ जरी वेडे मुके झाले देवा ॥ १ ॥ तसें मी पोसणे तुझे जीवलग ॥ अंतरीचें सांग गुज कांहीं ॥२॥ राखीन मी नांव तुझें सर्वभावें ॥ चित्त वित्त जीव देईन पायीं ॥ ३ ॥ जरी देवा हीन ह्मणसील मज ॥ नामा ह्मणे लाज येईल कोणा ॥ ४ ॥

॥ ४३४ ॥ माझी कोण गति सांगा पंढरिनाथा ॥ तारिसी अनाथा कीं बुडविसी ॥ १ ॥ मनापासोनियां सांग मज प्रती ॥ पुसे काकुळती जीविचिया ॥ २ ॥ न बोलसी कां रे धरिला अबोला ॥ कोणासि विठ्ठला शरण जाऊं ॥ ३ ॥ कोणासि सांकडे घालावें हें सांगा ॥ नको करूं रागा दीनावरी ॥ ४ ॥ बाळकासि जैसी एकलीच माय ॥ तैसे तुझे पाय आह्मा-लागीं ॥ ५ ॥ नामा ह्मणे देवा अनाथाच्या नाथा ॥ कृपाळुवा कांता रखुमाईच्या ॥ ६ ॥

॥ ४३५ ॥ पाषाण करी तरी पायरीच्या मिषें ॥ तुझ्या द्वारीं वसें ऐसें करी ॥१॥ उदक करी तरी मार्जनाचे मिषें ॥ तुझे द्वारीं वसें ऐसें करी ॥ २ ॥ पशु करी तरी गाईचिया मिषें ॥ तुझे द्वारीं वसें ऐसें करी ॥ ३ ॥ पक्षि करी तरी चारियाचे मिषें ॥ तुझे द्वारीं वसें ऐसें करी ॥ ४ ॥ नामा ह्मणे विठो कीर्तनाच्या मिषें ॥ तुझ्या द्वारीं वसें ऐसें करी ॥ ५ ॥

॥ ४३६ ॥ अपराधाची कोडी हेचि माझी जोडी ॥ पतीत पावन ब्रीद तुझी देवा ॥ १ ॥ माझियानि दैवें ऐसेंचि घडलें ॥ तूं तंव आपुलें नसंडिसी ॥ २ ॥ सहस्र अपराध घाली माझे पोटीं ॥ तारीं जगजेठी ह्मणे नामा ॥ ३ ॥

॥ ४३७ ॥ शरणांगता तारीतां अपमान न व्हावा ॥ हें तरी केशवा जाणतोमी ॥ १ ॥ तुज मांगणें नलगे सांगणें नलगे ॥ सांगणें नलगे तुज देवराया ॥ २ ॥ समर्था सांगतां सर्वेंचि विसरी ॥ त्याच्या अभ्यंतरीं न राहे बोल ॥ ३ ॥ नामा ह्मणे तैसा तूं नव्हेसि शहाणा ॥ अठराही पुराणां वेडाविसी ॥ ४ ॥

॥ ४३८ ॥ श्रीमुखाची सोय पाहों ह्मणें जरी ॥ एवढा अधिकारी कैंचा देवा ॥ १ ॥ चरणांजवळूनि नमावें जी दूरी ॥ जन्मजन्मांतरीं हेंचि देई ॥ २ ॥ तुज देतां सोपें मज तृप्ति अल्प ॥ सर्वज्ञा साक्षेप मांगतसें ॥ ३ ॥ अनाथाचा नाथ हें तों ब्रीद साच ॥ न करावें उदास नामा म्हणे ॥ ४ ॥

॥ ४३९ ॥ देवा माझें मन ठेवी तुझे चरणीं ॥ घालीं माझे मनीं रूप तुझें ॥ १ ॥ मज या लोकांचा शीण असे मनांतु ॥ तुजचि चिंतीतु हृदय-कमळीं ॥ २ ॥ चंदनाच्या दृती वेधले तरूवर ॥ सबाह्य अभ्यंतर काय झालें ॥ ३ ॥ सरिता सिंधुमाजी मिळोनि लपाली ॥ सागरची झाली एकसरें ॥ ४ ॥ लवण जळाचें प्रसिद्धचि असे ॥ ऐक्यभावें वसे न दिसे कांहीं ॥ ५ ॥ नामा ह्मणे शरण आलों केशिराजा ॥ ऐसा भावो माझा करी वेगीं ॥ ६ ॥

॥ ४४० ॥ धांवूनि जाईन श्रीमुख पाहीन ॥ ईडापीडा घेइन विठोबाची ॥ १ ॥ तया सुखा दृष्टि लागेल वो क्षणीं ॥ मग मी साजणी काय करूं ॥ २ ॥ ह्मणोनि माझें चित्त व्यापिलें उद्वेगें ॥ शिणलों मी उबगें जन्मोजन्मीं ॥ ३ ॥ धरोनियां घाली जीवाचे अंतरीं ॥ आंतोनि बाहेरी जाऊं नेदी ॥ ४ ॥ वासना पापिणी करील पायरव ॥ मग हा अनुभव कोठें पाहूं ॥ ५ ॥ वृत्तिसहित करीन मनाचें सांडणें ॥ न विसंबें प्राणें ह्मणे नामा ॥ ६ ॥

॥ ४४१ ॥ अगे तूं माउली संताची साउली ॥ आठवितां घाली प्रेम-पान्हा ॥ १ ॥ प्रेमपान्हा पाजी अगे माझे आई ॥ विठाईगे मायी वोरसोनी ॥ २ ॥ येतों काकुळती प्रेमपान्ह्यासाठीं ॥ उभा तो धूर्जटी मागें पुढें ॥ ३ ॥ नामा ह्मणे जिवें करीन लिंबलोण ॥ ओंवाळीन चरण विटेसहित ॥ ४ ॥

॥ ४४२ ॥ पक्षिणी प्रभातीं चारियासि जाये ॥ पिलूं वाट पाहे उप-वासी ॥ १ ॥ तैसें माझें मन करी वो तुझी आस ॥ चरण रात्रंदिवस चिंती-तसें ॥ २ ॥ तान्हें वत्स घरीं बांधलेंसे देवा ॥ तया हृदयीं धांवा माउ-

ळीचा ॥ ३ ॥ नामा ह्मणे केशवा तूं माझा सोइरा ॥ क्षणी मज न अव्हेरा अनाथनाथा ॥ ४ ॥

॥ ४४३ ॥ तापत्रयअग्निची जळतसे शेगडी ॥ आहाळोनि कोरडी झाली काया ॥ १ ॥ केव्हां करुणाघना वोळसी अंबरीं ॥ निवविसी नरहरी कृपादृष्टीं ॥ २ ॥ शोकमोहाचिया झळंबलों ज्वाळीं ॥ क्रोधाचे काजळीं पोळतसें ॥ ३ ॥ चिंतेचा वोणवा लागला चहूंकडां ॥ जातों तळा बुडां धांव देवा ॥ ४ ॥ धांव धांव करुणाघना तुजविण ॥ नामा ह्मणे प्राण जातो माझा ॥ ५ ॥

॥ ४४४ ॥ देव देवी देवतार्चन ॥ तूंचि माझें पूर्णपण ॥ १ ॥ नमगे नमगें विठ्ठला ॥ येथूनियां राहें उगला ॥ २ ॥ तुझी भक्ति हेचि गोड ॥ आणिक आह्मा नाहीं चाड ॥ ३ ॥ जप तप नेम निष्ठा ॥ तुजचि जाणों गा वैकुंठा ॥ ४ ॥ यज्ञ याग मंत्र तंत्र ॥ तूंचि आमुचें कुळ गोत्र ॥ ५ ॥ येथूनि पंढरिराय हरी ॥ आह्मांसि तूं अंगीकारी ॥ ६ ॥ आह्मी करितों कीर्तन ॥ तारावे हे तुवां जन ॥ ७ ॥ हेंचि मागणें हो देवा ॥ नामा ह्मणे द्यावी सेवा ॥ ८ ॥

॥ ४४५ ॥ डोळे शिणले पाहतां वाटुली ॥ अवस्था दाटली हृदयामाजी ॥ १ ॥ तूं माझी जननी सरमीये मांगानिणी ॥ विठ्ठले धांवोनि देई क्षेम ॥ २ ॥ तूं माझी पक्षिणी मी तुझें अंडज ॥ क्षुधें पीडलों मज विसरलीसी ॥ ३ ॥ तूं माझी कुरंगी मी तुझें पाडस ॥ गुंता भवपाश तोडीं माझा ॥ ४ ॥ तूं माझी माउली मी तुझी तान्हुली ॥ वोरसे वो घालीं प्रेम पान्हा ॥ ५ ॥ नामा ह्मणे आस पुरवावी माझी ॥ तान्हूलया पाजीं प्रेम पान्हा ॥ ६ ॥

॥ ४४६ ॥ तत्व पुसावया गेलों वेदज्ञासी ॥ तंव भरले सापासी विधिनिषेध ॥ तया समाधान नुपजे कोणे काळीं ॥ अहंकार बळि झाला तेथें ॥ १ ॥ ह्मणोनि तुझें नाम धरिलें सर्व भावें ॥ उचित करावें पांडुरंगा ॥ ध्रु० ॥ स्वरूप पुसावया गेलों शास्त्रज्ञासी ॥ तंव भरले तयापाशीं भेदाभेद ॥ एकएकाच्या न मिळती मतासी ॥ भ्रांत गर्वराशि भुलले सदां ॥ २ ॥ पुराणिकासि पुसें स्वरूपाची स्थिति ॥ तंव त्यासी विश्रांति नाहीं कोठें ॥ विषयीं ठेवुनि मन मागती ब्रह्मज्ञान ॥ तेणें समाधान नुपजे कदां ॥ ३ ॥ हरिदासासी पुसें भक्तीचा उपाय ॥ तंव तयापाशीं नाहीं भाव कोठें ॥

वाचेनें सांगती नामाचा बडिवार ॥ विषयीं पडी भर सदाकाळीं ॥ ४ ॥ ऐसें विचारितां बहुत भागलों ॥ ह्मणोनि शरण आलों पांडुरंगा ॥ भयाभीत झालों संसार करितां ॥ नामा ह्मणे आतां तारी मज ॥ ५ ॥

॥ ४४७ ॥ सगुण निर्गुण श्रुति ज्या बोलती ॥ ते तूं माझे चित्तीं पंढरिराया ॥ १ ॥ आहेसि तीतुकें तूंचि सर्वांगत ॥ मी काय अनाथ वर्णू तुज ॥ २ ॥ चरणीची आवडी नसंडावी मनें ॥ यापरि पोषणें मायबापा ॥ ३ ॥ साक्ष भीमरथी संत पुंडलीक ॥ नाम्यातें आणीक नलगे कांहीं ॥ ४ ॥

॥ ४४८ ॥ गंगा गेली सिंधुपासीं ॥ नों तो येऊं नेदी तिसी ॥ १ ॥ तिणें जावें कवणा ठाया ॥ बोल वेगीं पंढरिराया ॥ २ ॥ जळ कोपलें जलचरा ॥ माय बाळा नेदी थारा ॥ ३ ॥ नामा ह्मणे आलों शरण ॥ तरि कां विठो धरिलें मौन ॥ ४ ॥

॥ ४४९ ॥ अठ्ठावीस युगें उभा ठेला द्वारीं ॥ पुंडलीकावरी ठेवुनि लक्ष ॥ १ ॥ कृपेचा सागर भक्तजनवत्सल ॥ आमुचा विठ्ठल मायबाप ॥ २ ॥ भक्तीसि भाळला अरूप रूपा आला ॥ वेंळाईत झाला भक्तांलागीं ॥ ३ ॥ भक्तीचिया रूपें न घडे तें केलें ॥ वैकुंठा आणिलें भूमंडळीं ॥ ४ ॥ भक्ति मुक्ति सिद्धि त्यापायीं लागती ॥ उद्भट गर्जती विठ्ठलनामें ॥ ५ ॥ नामा ह्मणे केशव उदाराचा राव ॥ सेवा चरणीं ठाव देई आह्मां ॥ ६ ॥

॥ ४५० ॥ देवा हे विनंती माझी ॥ जे म्यां सेवा करावी तुझी ॥ आस न करावी दुजी ॥ अभिलाषा कारणें ॥ १ ॥ तुज म्यां जीवें अनुसरावें ॥ त्वां मज तैसें आपंगावें ॥ आणिकाचें न ह्मणावें ॥ जन्मोजन्मीं दातारा ॥ २ ॥ वदनीं तुजचि वर्णावें ॥ श्रवणीं गुणनाम ऐकावें ॥ नयनीं चरण न विसंबावे ॥ क्षण एक दातारा ॥ ३ ॥ अगा येऊनि संसारा ॥ न जावें आणिकाच्या द्वारा ॥ इष्टमित्र सज्जन सोयरा ॥ बंधु आदि करोनी ॥ ४ ॥ जरी तुज न पोसवे दातारा ॥ तरी या आयुष्या घाली चिरा ॥ एका पोटा गा दुस्तरा ॥ माठीं अव्हेरूं नको ॥ ५ ॥ मज ह्मणोत सकळ जन ॥ परि तूं नको उदासीन ॥ तुझ्या नामावांचून ॥ आणिक नको दातारा ॥ ६ ॥ सेवक न करी आणिकाचा ॥ जन्मोजन्मीं दास तुमचा ॥ आणिक वर्णीन तरी वाचा ॥ उच्छिष्ट करूं नको ॥ ७ ॥ नामविक्रय न करावा ॥ दानमति-

ग्रह न घ्यावा ॥ कष्टार्जित मेळवावा ॥ तोचि ग्रास आपुला ॥ ८ ॥ नको दिवटीया छत्र घोडे ॥ जेणें तुजसि अंतर पडे ॥ तुझें नामचि आवडे ॥ मज बापुडें ह्मणोत कां ॥ ९ ॥ ऐसा अन्यायि अपराधी ॥ तरी मज तारी कृपानिधी ॥ तुझें नाम उच्चारी आधीं ॥ थोर अट्टाहास्यें करोनियां ॥ १० ॥ विष्णुदास नामा ह्मणे ॥ आह्मा उपेक्षिसी झणें ॥ जन्मोजन्मींचें पोसणें ॥ केशवा उणें येऊं नेदी ॥ ११ ॥

॥ ४५१ ॥ मन नेणें तुझ्या नामाचा विश्वास ॥ येर तो हव्यास गोड वाटे ॥ १ ॥ तुझें प्रेम नेणे तुझें प्रेम नेणें ॥ सांग काय कारणें केशिराजा ॥ २ ॥ घातलें संसारीं कर्माचे भांडारीं ॥ कृपा नरहरी करी मज ॥ ३ ॥ नामा ह्मणे मी ठायींचाचि अपराधी ॥ केशवा बुद्धि कांहीं सांग मज ॥ ४ ॥

॥ ४५२ ॥ मोह भुजंगें डंखिलें ॥ विषय लहरी झाकोळिलें ॥ १ ॥ धांव धाव चक्रपाणी ॥ आणिका न करवे धांवणी ॥ २ ॥ नामा ह्मणे निर्विष झालों ॥ केशव नामें उपचारिलों ॥ ३ ॥

॥ ४५३ ॥ मनें ध्यान करणें वाचे उच्चारणें ॥ नयनें तुज पाहणें हेंचि देई ॥ १ ॥ करें पूजा करणें माथा चरणीं ठेवणें ॥ श्रवणीं गुण ऐकणे हेंचि देई ॥ २ ॥ षट चक्रावरी मार्ग बावन्न अक्षरीं ॥ निरालंब निरंतरीं भेटि देई ॥ ३ ॥ मनसा वाचा कर्म आणि दश इंद्रियें ॥ तुझ्या चरणीं दृढ होय ऐसें करी ॥ ४ ॥ डावी उजवीकडे आणि मागें पुढें ॥ अंतीं चरण जोडे ऐसें करी ॥ ५ ॥ नामा ह्मणे केशवा तुझी मज गोडी ॥ जन्मोजन्मीं जोडी हेचि देई ॥ ६ ॥

॥ ४५४ ॥ तरी मी गाण नव्हे गाणीव करी ॥ जेणें तुमतें हरी संतोष उपजे ॥ १ ॥ जाण नव्हे मी तें जाणीव हें करी ॥ जेणें तुमतें हरी संतोष उपजे ॥ २ ॥ दाता नव्हे जें मी दातृत्व तें करी ॥ जेणें तुमतें हरी संतोष उपजे ॥ ३ ॥ बहुरूपि नव्हे जें मी अभिनव नट धरी ॥ जेणें तुमतें हरी संतोष उपजे ॥ ४ ॥ तरि योगि नव्हे जें मी ध्यान धरी ॥ जेणें तुमतें हरी संतोष उपजे ॥ ५ ॥ यावरी जाणसि तें तूं करी अनंता ॥ विष्णुदास संता विनवीतसे ॥ ६ ॥

॥ ४५५ ॥ निर्धन धनातें कीं आंधळे लोचनातें ॥ मयूर घनातें जेंवि भावी ॥ १ ॥ पारधींयें पाडस धरियलें वनीं ॥ तें चिंती जननि रात्रंदिवस ॥ ध्रु० ॥

तैसा तुझा छंद लागो कां गा देवा ॥ माझिया वा जीवा केशिराजा ॥ २ ॥ सर्पें डंखिलें तें स्मरतो गारोडी ॥ पुरीं जातां सांगडी मन चिंतीं ॥ ३ ॥ रोगी वैद्यातें बोलावू धाडी ॥ पडिले बांदवडी सुटका इच्छी ॥ ४ ॥ बोळविली बाला ते मनीं वाहे कुवसा ॥ कां रसज्ञु जैसा औषध गिवसी ॥५॥ धेनुकारणें व्याकुळ होय वत्स ॥ तें दशदिशेस अवलोकितें ॥ ६ ॥ निचेतन देह प्राण असे अलक ॥ धायवट उदक स्मरे वनीं ॥ ७ ॥ चकोरें मिळोनि चंद्रा जेंवि ध्याती ॥ इंद्रियां निवृत्ति कैं होईल ॥ ८ ॥ पक्षिणीचें पिल येऊनि द्वाराजवळे ॥ मुख पसरी कोंवळें आलोहित ॥ ९ ॥ नामा ह्मणे स्यां आन नाहीं जाणितलें ॥ मज पुरे इतुकलें केशिराजा ॥ १० ॥

॥ ४५६ ॥ टाळ दिंडी हातीं उभा महाद्वारीं ॥ नामकीर्तन करी पंढरीये ॥ आवडीचेनि सुखें वोसंडतु प्रेमें ॥ गातो मनोधर्में हरिचे गुण ॥ १ ॥ सांडोनि अभिमान नाचे धरोनि कान ॥ अंतरीं तें ध्यान विठोबाचें ॥ ध्रु० ॥ श्रीहरिची उत्तम जन्मकर्मनामें ॥ घेतलीं त्या प्रेमें सुखरूपें ॥ संताची विश्रांति ज्ञानियांचें गुज ॥ जें कां मुक्तिबीज मोक्षदानी ॥ २ ॥ कृष्णा विठ्ठला हरी मुकुंदा मुरारी ॥ अच्युता नरहरी नारायणा ॥ गोवर्धनधर गोपीमनोहर ॥ भक्तकरुणाकर पांडुरंगा ॥ ३ ॥ सकळ मंगळनिधी पातकभंजना ॥ हरीजगज्जीवना परमानंदा ॥ तूंचि एक सकळ आदिमध्यअंतीं ॥ नित्य सुखसंपत्ति सज्जनांची ॥ ४ ॥ तूंचि माझा श्रोता तूंचि माझा वक्ता ॥ तूंचि घेता देता प्रेमसुख ॥ विष्णुदास नामा विनवी पुरुषोत्तमा ॥ सोडवीं भवश्रमा पासूनियां ॥ ५ ॥

॥ ४५७ ॥ संसारीं गांजलों ह्मणोनि शरण आलों ॥ पाठीसि रिघालों देवराया ॥ १ ॥ कळिकाळा वाम पाहों न देसी ॥ भरंवसा मानसीं आहे मज ॥ २ ॥ नामा ह्मणे देवा स्वामिया तूं एक ॥ आवडता सेवक करीं मज ॥ ३ ॥

॥ ४५८ ॥ कृपणाचें धन असे भूमिआंत ॥ जेथें जाय चित्त तेथें राखी ध्यान ॥ १ ॥ ऐसी मज देवा लावावि सवय ॥ हेंचि मज द्यावें पांडुरंगा ॥ २ ॥ जेथें जेथें मन जाईल हें माझें ॥ तेथें तेथें तूझें रूप भासे ॥ ३ ॥ नामा ह्मणे सर्वांपरी मी अज्ञान ॥ विनवीं आस करून पांडुरंगा ॥ ४ ॥

॥ ४५९ ॥ नेत्र तान्हेले पाजी पाणी ॥ पंढरपुराचे मायबहिणी ॥ १ ॥ बाळ पालखीं करी सोर ॥ माते आला निद्राभर ॥ २ ॥ जागीं न होसी गे

माय ॥ प्राण जातो करूं काय ॥ ३ ॥ नामा ह्मणे चक्रपाणी ॥ चरणीं घातली लोळणी ॥ ४ ॥

॥ ४६० ॥ भेटी लागीं जीवा लागलीसे आस ॥ पाहें रात्रंदिवस वाट तुझी ॥ १ ॥ पौर्णिमेचा चंद्रमा चकोरा जीवन ॥ तैसें माझें मन वाट पाहे ॥ २ ॥ दिवाळीच्या मूळा मोठी आस केली ॥ पाहतां वाटुली मायबापा ॥ ३ ॥ नामा ह्मणे आह्मी लेंकराची जाति ॥ भेटावया खंती वाटतसे ॥ ४ ॥

॥ ४६१ ॥ आसनीं शयनीं भोजनीं मनीं ध्यानीं ॥ तुझे चरण दोन्ही देई मज ॥ १ ॥ पातक कल्मष समूळचि छेदं ॥ मज परमानंदु तुझे नामीं ॥ २ ॥ ध्यानीं हृषीकेशा भक्तजनपरेशा ॥ अनाथा कोंवसा गोवळिया ॥ ३ ॥ विष्णुदास नामा विनवी मेघःशामा ॥ संसारीच्या श्रमा तारी देवा ॥ ४ ॥

॥ ४६२ ॥ नव जावे तेथें लागे जाणें ॥ न करावें तेंचि लागे करणें ॥ न बोलवें सामि लागे बोलणें ॥ पडे मागणें नेदी तया ॥ १ ॥ कृष्णें देवकीये उदरा येणें ॥ कंसा सागोनि गोकुळासि जाणें ॥ तेथें नंदाच्या गाई राखणें ॥ संगतीं असणें गोंवळ्यांच्या ॥ २ ॥ राम वान्नरांची सेवा करी ॥ पांडव कौरवांचे घरी ॥ हरिश्चंद्र डोंबाघरीं पायकी करी ॥ हें अपूर्व परियेसा ॥ ३ ॥ रुद्रें अंजनी उदरा येणें ॥ रामाची सेवा वान्नरपणें ॥ प्रसंग पडे तैसें वर्तनें ॥ रुसणें नलगे कवणासी ॥ ४ ॥ स्वामीनें सेवकाची सेवा करणें ॥ नुपेक्षी कदन्न भक्षणें ॥ ह्मणवृनि अहंकार न धरणें ॥ विषम संसार अरे जना ॥ ५ ॥ अवचट घडविती तुझिया मावा ॥ थोर विस्मय होतो माझिया जीवा ॥ विष्णुदास नामा विनवी केशवा ॥ देवा तूं करिसी तें बरवें ॥ ७ ॥

॥ ४६३ ॥ आणिक न मागे हें ब्रीद साजे चातका ॥ भूमिच्या उदका न खालवी माथा ॥ १ ॥ आणिकापुढें न गाय हें ब्रीद साजे कोकिळीये ॥ वसंत ऋतु स्वयें आळवीतसे ॥ २ ॥ आणिकापुढें न नाचे हें ब्रीद साजे मयूरा ॥ वर्षला घन सागर वळोनियां ॥ ३ ॥ एका लक्ष्मीपती वांचूनि न वैसे आणिकापुढें ॥ हें ब्रीद साजे रोकडें गरुडासी ॥ ४ ॥ आणिकांचा पांगिल न करी गा देवा ॥ नामा ह्मणे केशवा रंक तुझा ॥ ५ ॥

॥ ४६४ ॥ कृपा करोनि त्वां मज प्रसन्न व्हावें ॥ आणिक्यां मागावें बुद्धिज्ञान ॥ १ ॥ ऐसी भुली मज न घाली पांडुरंगा ॥ विघड सत्संगा न करी मज ॥ २ ॥ मोक्षासि साधन एक ते उपाधि ॥ दाखवूनि बुद्धि भ्रंश

केलें ॥ ३ ॥ एक पुत्र कलत्र राज्याचा संभ्रम ॥ दावोनि दुर्गम भ्रम केला ॥ ४ ॥ नामा ह्मणे तुझ्या प्रेमालागीं भक्ति ॥ देसली त्यां मुक्ती जन्म मरण ॥ ५ ॥

॥ ४६५ ॥ तुझें नित्य सुख ध्यावें येणें मनें ॥ असावें संधानें चरणाचेनि ॥ १ ॥ वासनेविरहित होऊनि एकवट ॥ असावें निकट संतसंगें ॥ २ ॥ ऐशी मज कृपा करी गा विठ्ठला ॥ ह्मणविसी आपुला दास जरी ॥ ३ ॥ श्रवणीं तुझें नाम ऐकावें आवडी ॥ चित्तें देऊनि बुडी प्रेमडोहीं ॥ ४ ॥ नयनीं तुझें रूप देखावें सर्वत्र ॥ व्हावे भूतमात्र सखे माझे ॥ ५ ॥ वदनीं तुझें नाम गावें निर्विकल्प ॥ धरोनि तुझें रूप हृदयकमळीं ॥ ६ ॥ काया संतापायीं जावी लोटांगणीं ॥ तें भाग्य अनुदिनीं देई बापा ॥ ७ ॥ हेंचि माझें व्रत हेंचि तपतीर्थ ॥ करावें दास्यत्व संताचें हें ॥ ८ ॥ अनुदिनीं व्हावा संतांचा हा संग ॥ असावा अनुराग कीर्तनाचा ॥ ९ ॥ मानाचा मज ओस अपमानीं उल्हास ॥ देई तुझा ध्यास सर्वकाळ ॥ १० ॥ नामा ह्मणे विठोबा तरीच शरणांगत ॥ नाहीं तरी पतीत ह्मणती मज ॥ ११ ॥

॥ ४६६ ॥ आह्मी शरणांगत परि सर्वस्वें उदार ॥ भक्तीचे सागर सत्वशील ॥ १ ॥ काया वाचा मनें अर्थ संपत्ति धन ॥ दिधलें तुजलागुन पांडुरंगा ॥ २ ॥ आह्मां ऐसें वित्त तुह्मां कैचें देवा ॥ हा बडिवार केशवा न बोलावा ॥ ३ ॥ सत्वाचा सुभटु बळि चक्रवर्ति ॥ पहा पाहा केव्हढी ख्याति केली तेणें ॥ ४ ॥ त्रिभुवनींचें वैभव जोडिलें ज्या लागुनी ॥ तें शरीर तुझ्या चरणीं समर्पिलें ॥ ५ ॥ रावणा ऐसा बंधु सांडूनि सधर ॥ ओळंगति परिवार ब्रह्मादिकां ॥ ६ ॥ ते सांडोनि एकसरा आलासे धांवत ॥ झाला शरणांगत बिभीषण ॥ ७ ॥ हिरण्यकश्यपें तुझा वैर संबंध ॥ पाहे पा प्रल्हाद गांजीयला ॥ ८ ॥ अजगर कुंजर करितां विषपान ॥ परि तुझें स्मरण नसंडीच ॥ ९ ॥ पति पुत्र स्नेह सांडोनि गोपिका ॥ रासक्रीडे देखा भुललीया ॥ १० ॥ एकीं तुझें ध्यान करितां त्यजिले प्राण ॥ सांग ऐसें निर्वाण कवणें केलें ॥ ११ ॥ ऐसे मागा पुढां झाले असंख्यात ॥ भक्त भागवत सखे माझे ॥ १२ ॥ त्यांचेनि सरता झालासि त्रिभुवनीं ॥ विचारी आपुल्या मनीं पांडुरंगा ॥ १३ ॥ आतां केलें उच्चारण बोलता लाजिरवाणें ॥ हांसती पिसुनें संसारींचीं ॥ १४ ॥ नामा ह्मणे केशवा अहो शिरोमणी ॥ निकुराजासी झणी मायबापा ॥ १५ ॥

॥ ४६७ ॥ बाळका स्तनपान माता करविते ॥ टाकिलें परतें चरणीं लोळे ॥ १ ॥ हातीं घेउनि शिपटी माय लागे पाठीं ॥ चरणीं घाली मिठी परतें नोहे ॥ २ ॥ तैसें माझें मन तुजलागिं देवा ॥ नविसंबे केशवा क्षणभरीं ॥ ३ ॥ चातका नलभे पाणी तृषाक्रांत मनीं ॥ वाट पाहे गगनीं जीवनाची ॥ ४ ॥ निराळीं पियूषें वर्षे तयालागीं ॥ आळवितां वेगीं मेघराया ॥ ५ ॥ वाळलें हें तृण नसंडी हो क्षीर ॥ तैसें भक्तीं स्थिर मन राहे ॥ ६ ॥ नामा म्हणे या जन्माचिया साठीं ॥ चरणीं घाली मिठी परता नोहे ॥ ७ ॥

॥ ४६८ ॥ कृपेच्या सागरा भक्तजन करुणाकरा ॥ परियसी उदारा केशिराजा ॥ १ ॥ मज घातलें संसारीं काळाचे आहारीं ॥ करुणा कैसी हरी नये तुज ॥ २ ॥ माझी सोडवण करी गा कृपानिधी ॥ तोडी हे उपाधि संसाराची ॥ ३ ॥ पुत्र कलत्र बंधु सांगाति देहाचे ॥ मज बांधिलें मोहाचे वज्रपाशीं ॥ ४ ॥ तिहीं माझें चित्त केलें तडातोडी ॥ नाहीं एक घडी सुखलेश ॥ ५ ॥ सकळहि सांगती संभार कर्माचे ॥ नेदिती नामाचें स्मरण कोणी ॥ ६ ॥ दुःखाचे डोंगर पडिले मजवरी ॥ धांव बा श्रीहरी पांडुरंगा ॥ ७ ॥ ऐशा सुखगोष्टी मजसीं न करिती कोणी ॥ झालों चक्रपाणी परदेशी ॥ ८ ॥ शिणलिया न ह्मणती बैस घे विश्रांती ॥ आठवी या श्रीपति पांडुरंगा ॥ ९ ॥ सकळांचें दास्यत्व केली थोर आशा ॥ मानिला भरंवसा मज होती ह्मणोनी ॥ १० ॥ तंव ते भजती आपुलिया हिता ॥ न करिती माझी चिंता परलोकींची ॥ ११ ॥ ऐसा दुर्जनांचा धरोनि पातेरा ॥ केला म्यां सातेरा आयुष्याचा ॥ १२ ॥ कुटुंब काबाडी तुजसी कानकोंडा ॥ झालों या ब्रह्मांडा भूमिभार ॥ १३ ॥ ऐसीं करुणेचीं उत्तरें ऐकोनि पंढरिरायें ॥ कटिवरुनि बाहे उभारिली ॥ १४ ॥ नाभी नाभी नामया भय न धरी सर्वथा ॥ माझ्या शरणांगता कोण गांजी ॥ १५ ॥

॥ ४६९ ॥ जो कां करी संतनिंदा ॥ त्यासि दंडावें गोविंदा ॥ १ ॥ करी संतासीं पाखंड ॥ त्याचें करावें त्रिखंड ॥ २ ॥ निंदक दंडावे दंडावे ॥ नेउनि अंधारी कोंडावे ॥ ३ ॥ नामा म्हणे सांगेन एक ॥ निंदक श्वानाचे ते लेक ॥ ४ ॥

॥ ४७० ॥ ध्यान करूं पाहे तुझें हृदयकमळीं ॥ आळीलागी भृंगी करिसी क्षणीं ॥ १ ॥ निर्वासन चित्त भजन तुझें करितां ॥ क्षणीं सायु-

ज्यता देसी मज ॥ २ ॥ संकल्प तरी यावें वाटे चरणाजवळी ॥ विकल्प काजळीं न येउ देसी ॥ ३ ॥ नामा ह्मणे केशवा कांहींच न करीं ॥ होत कल्पवरी गर्भवास ॥ ४ ॥

॥ ४७१ ॥ देवा माझें मन आणि तुझे चरण ॥ एकत्र करोन दिधली गांठी ॥ १ ॥ होणार तें हो गा सुखें पंढरीनाथा ॥ कासया शिणतां वांयाविण ॥ २ ॥ माझिया अदृष्टीं ऐसेंचि पैं आहे ॥ सेवावे तुझे पाय जन्मोजन्मीं ॥ ३ ॥ असतां निरंतर येणें अनुसंधानें ॥ प्रारब्ध भोगणें गोड वाटे ॥ ४ ॥ हृदयीं तुझें रूप वदनीं तुझें नाम ॥ बुद्धि हे निष्काम धरिली देवा ॥ ५ ॥ नामा ह्मणे तुझीं पाउलें चिंतीतां ॥ झाली कृतकृत्यता जन्मोजन्मीं ॥ ६ ॥

॥ ४७२ ॥ गाणी मी गाईलों भाटीं वाखाणिलों ॥ जन्मोनियां झालों दास तुझा ॥ १ ॥ आतां माझी लाज राखे नारायणा ॥ ह्मणी केविल-वाणा देशोदेशीं ॥ २ ॥ माय दुऱ्हाविलों मोहें मोकळिलों ॥ सोय पैं चुकलों संसाराची ॥ ३ ॥ विषया विटलों गोत्रजां तुटलों ॥ जन्मोनि पैं आलों तुझे पायीं ॥ ४ ॥ षड्वर्गी मांडिलों प्रवृत्ती दंडिलों ॥ मीपणा मुकलों मायबापा ॥ ५ ॥ नामा ह्मणे तुझ्या चरणाची आवडी ॥ लागली न सोडी चित्त माझें ॥ ६ ॥

॥ ४७३ ॥ तूं माय माउली ह्मणोनि आस केली ॥ विठ्ठले पाहिली वाट तुझी ॥ १ ॥ मज कां मोकळिलें कवणा निरविलें ॥ कठीण कैसें झालें हृदय तुझें ॥ २ ॥ तुजविण जीवलग मज कोण होईल ॥ तो माझें जाणेल जड भारी ॥ ३ ॥ आह्मी अपराधी तुझे शरणागत ॥ तुजविण माझें हित कोण करी ॥ ४ ॥ करुणा कल्लोळवाणी अमृतसंजीवनी ॥ चिंतिल्या निर्वाणीं पाव वेगें ॥ ५ ॥ नामा म्हणे तुजविण झालों परदेशी ॥ केव्हां सांभाळिसी अनाथनाथा ॥ ६ ॥

॥ ४७४ ॥ नको गा मोकळूं दीन पंढरिनाथा ॥ तुजविण आतां कोण धांवे ॥ १ ॥ अपराधाच्या कोटी पाहूं नको कांहीं ॥ येगे विठाबाई झड-करी ॥ २ ॥ माझ्या दोषासाठीं पाठमोरा होसी ॥ पावन ब्रीदासि लागे बोल ॥ ३ ॥ नामा म्हणे जननी तूंचि चराचर ॥ तारिले अपार जड जीव ॥ ४ ॥

॥ ४७५ ॥ तुझें रूप माझ्या दासवी मनावें ॥ मग तुझ्या चरणास न विसंबें ॥ १ ॥ कां मज विषयासी घोटिया कारणें ॥ काय तुझें उणें होईल देवा ॥ २ ॥ चातकाची तहान पुरवी जळधर ॥ काय त्याचें सरे थोरपण ॥ ३ ॥ चंद्र चकोराचा पुरवी सोहोळा ॥ काय त्याच्या कळा न्यून होती ॥ ४ ॥ कूर्मी अवलोकी आपुलिया बाळा ॥ काय तिच्या डोळां दृष्टिनासे ॥ ५ ॥ नामा म्हणे देवा तुझाचि भरंवसा ॥ अनाथां कुंवसा होसी तूंचि ॥ ६ ॥

॥ ४७६ ॥ जाणोनि नेणतें करीं माझें मन ॥ तुझी प्रेम खूण देऊनियां ॥ १ ॥ आइकोनि नायकें निंदा स्तुति दोन्ही ॥ जैसा का उन्मनि योगिराज ॥ २ ॥ मग मी वेव्हारीं असेन वर्तत ॥ जैसें त्या जळांत कमळपत्र ॥ ३ ॥ नामा म्हणे देवा करिसी कवणें वेळे ॥ जीवनीं जीवन मिळे लवणकणु ॥ ४ ॥

॥ ४७७ ॥ बहु पुरें पाहिलीं बहु दुःखें साहिलीं ॥ बहुचिंता वाहिली दुर्धर हे ॥ १ ॥ बहु आसक्तता बहु बोळंगणा ॥ बहु विटंबना झाली माझी ॥ २ ॥ बहु काळ गेले अनुचित केलें ॥ परि नाहीं गाइलें नाम तुझें ॥ ३ ॥ बहु जन्माशेवटीं स्वामी तुझी भेटी ॥ बहुत हिंपुटी झालों देवा ॥ ४ ॥ नामा ह्मणे केशवा एक उरली वासना ॥ द्यावी नारायणा चरणसेवा ॥ ५ ॥

॥ ४७८ ॥ भेटीची आवडी उत्कंठित चित्त ॥ न राहे निवांत एके ठायीं ॥ १ ॥ जया देखे तया हेचि पुसे मात ॥ कां मज पंढरिनाथ बोलाविना ॥ २ ॥ कृपेचा सागर विठोबा लोभापर ॥ माझा कां विसर पडिला स्वामी ॥ ३ ॥ माहेरीची आसें दसरा दिवाळी ॥ बाहे ठेवूनि निढळीं वाट पाहे ॥ ४ ॥ सखे वारकरी पंढरीस जाती ॥ निरोप त्या हातीं पाठवीन ॥ ५ ॥ निर्बुजला नामा कंठीं धरिला प्राण ॥ करी तुझें ध्यान रात्रंदिवस ॥ ६ ॥

॥ ४७९ ॥ तुझा विष्णुदास ह्मणतातीं जगीं ॥ नाहीं माझे अंगीं प्रेमभावो ॥ १ ॥ तेणें थोर लाज वाटे पंढरिराया ॥ ये माझ्या हृदया एक वेळा ॥ २ ॥ द्वैताद्वैतभाव आहे माझे ठायीं ॥ अनुभव नाहीं स्वरूपाचा ॥ ३ ॥ देखावेखीं बैसे संतांचे संगती ॥ नाहीं माझे चित्तीं ध्यान तुझें

॥ ४ ॥ नामा म्हणे माझा उजळ करी माथा ॥ भेटी देउनि संतां निरवीं मज ॥ ५ ॥

॥ ४८० ॥ शंख चक्र गदा पद्मेंसि अंकित ॥ मी तुह्मां सांगात निरंतर ॥ १ ॥ जिकडे जाल तिकडे मी तुमचा सांगाति ॥ तुह्माविण संपत्ति आंणिक नाहीं ॥ २ ॥ संसाराचें ओझें पडो नेदी कोणातें ॥ या वैष्णवा सांगातें निरंतर ॥ ३ ॥ जें मज आवडे तें तुमचिये घरीं ॥ ह्मणोनि तुमचे द्वारीं तिष्ठतसें ॥ ४ ॥ विठोबा ह्मणे नामा नविसंबे मातें ॥ हेंचि वर्म तूतें सांगितलें ॥ ५ ॥

॥ ४८१ ॥ जननिये जिवलगे ये वो पांडुरंगे ॥ शिणलों भेटि देगे एक वेळां ॥ १ ॥ त्राहे त्राहे त्राहे कृपादृष्टी पाहे ॥ येऊनिया राहे हृदयामाजी ॥ २ ॥ वासनेच्या संगें शिणलें माझें चित्त ॥ विषयाचे आघात पडती वरी ॥ ३ ॥ नाहीं तुझी सेवा केली मनोधर्में ॥ संसार संभ्रमें भ्रांत सदां ॥ ४ ॥ नाहीं तुझें नाम गाइलें आवडी ॥ वाळ्ली कुर्वंडी त्रिविधतापें ॥ ५ ॥ नामा ह्मणे आई धांवे लवलाहीं ॥ बुडतों चिंताडोहीं काढी मज ॥ ६ ॥

॥ ४८२ ॥ संसारषडचक्रीं पडिलों महाडोहीं ॥ सोडवण्या येई पांडुरंगा ॥ १ ॥ दवडादवडी धांव दवडा दवडी धांव ॥ नको भक्तिभाव पाहो माझा ॥ २ ॥ माझी चित्तवृत्ति अज्ञान हे गाई ॥ व्याघ्रें धरिली आहे अहंकारें ॥ ३ ॥ पंचाननीं मज घेतलें वेढोनि ॥ नेताति काढोनि प्राण माझा ॥ ४ ॥ गजेंद्राकारणें घातली तुंवा उडी ॥ तैसा लवडसवडीं पावे मज ॥ ५ ॥ नामा ह्मणे मज तुझाचि आधार ॥ पोसणा डिंगर जन्मोजन्मीं ॥ ६ ॥

॥ ४८३ ॥ क्रिया कर्म धर्म तूंचि होसी माझें ॥ राखण मी तुझें द्वार देवा ॥ १ ॥ मज पाळिसी तैसें पाळी दीनानाथा ॥ न सोडीं सर्वथा नाम तुझें ॥ २ ॥ गाईन तुझें नाम हृदयीं धरोनि प्रेम ॥ हाचि नित्य धर्म सर्व माझा ॥ ३ ॥ नामा ह्मणे विठो कृपेच्या सागरा ॥ तूं आह्मां सोइरा आदिअंतीं ॥ ४ ॥

॥ ४८४ ॥ अमृताहूनि गोड नाम तुझें देवा ॥ मन माझें केशवा कां वा नेघे ॥ १ ॥ सांग पंढरिराया काय करूं यासी ॥ कां रूप ध्यानासि नये तुझें ॥ २ ॥ कीर्तनीं बैसतां निद्रें नागविलें ॥ मन माझें गुंतलें विषय-

सुखा ॥ ३ ॥ हरिदास गर्जती हरिनामाच्या कीर्ति ॥ नये माझ्या चित्तीं नामा ह्मणे ॥ ४ ॥

॥ ४८५ ॥ जाणीव शाहणीव वाहियलें ओझें ॥ तेणें चरण तुझे अंतरले ॥ १ ॥ आतां नेणतेंचि करीं मज हरी ॥ लौकिका बाहेरि घाली मज ॥ २ ॥ तुझिया नामाचें लागोंदे गा पिसें ॥ देहीं देह न दिसे ऐसें करी ॥ ३ ॥ नामा ह्मणे तुज एकातें मी जाणें ॥ रहित कारण कल्पनेसी ॥ ४ ॥

॥ ४८६ ॥ विठ्ठल विग्दरे पुंडलीकवरदे ॥ अनंत अभेदें रूपें तुझीं ॥ १ ॥ येईगे विठ्ठले मजलागि झडकरी ॥ बुडतों भवसागरीं काढीं मज ॥ २ ॥ आक्रांता अवसरीं स्मरिलें गजेंद्रें ॥ दीनानाथ ब्रीदें सत्य केलीं ॥ ३ ॥ स्मरली संकटीं द्रौपदी वनवासी ॥ धांवोनि आलासि लवलाहीं ॥ ४ ॥ प्रल्हादें तुजलागीं स्मरिलें निर्वाणीं ॥ संकटापासोनि राखियलें ॥ ५ ॥ नामा ह्मणे थोर पीडिलों गर्भवासें ॥ अखंड पाहतसें वास तुझा ॥ ६ ॥

॥ ४८७ ॥ नलगे तुझी मुक्ति नलगे तुझी भक्ति ॥ मज आहे विश्रांति वेगळीच ॥ १ ॥ माझें मज कळलें माझें मज कळलें ॥ माझें मज कळलें प्रेमसुख ॥ २ ॥ न करीं तुझें ध्यान नलगे ब्रह्मज्ञान ॥ माझी आहे खूण वेगळीच ॥ ३ ॥ न करीं तुझी स्तुति न वाखाणी कीर्ति ॥ धरिलीसे ते युक्ति वेगळीच ॥ ४ ॥ न करीं काया क्लेश इंद्रियां निरोध ॥ माझा आहे बोध वेगळाचि ॥ ५ ॥ नामा ह्मणे नाम गाईन निर्विकल्प ॥ येसि आपोआप गवसीत ॥ ६ ॥

॥ ४८८ ॥ तुझे चरण देखोनि हरली भवव्यथा ॥ पुढती एक चिंता वाटे थोर ॥ १ ॥ ह्मणी मज मुक्ति देसी पांडुरंगा ॥ मग मी संतसंगा केंवि मिळे ॥ २ ॥ पंढरीचा आनंद हा सुखसोहोळा ॥ कवणाचिया डोळां पाहूं जाऊं ॥ ३ ॥ तुझ्या कथा मज अमृत संजीवनी ॥ कवणाच्या श्रवणीं ऐकों जावों ॥ ४॥ ह्मणोनि माझ्या जीवा वाटे जड भारी ॥ उदास मुरारी करिसी ह्मणीं ॥ ५ ॥ नामा ह्मणे मज तुझी चरणसेवा ॥ जन्मोजन्मीं देवा द्यावी मज ॥ ६ ॥

॥ ४८९ ॥ तुझे पायीं माझ्या मनें दिल्ही बुडी ॥ इंद्रियें बापुडीं

वेडावलीं ॥ १ ॥ ईंद्रियें विषय जाणावे कवणे ॥ जाणोनि भोगणें कवणें स्वामी ॥ २ ॥ देह सहजस्थिती पाहिलें निष्काम ॥ हृदयीं सप्रेम वोसंडत ॥ ३ ॥ नामा ह्मणे भक्तजनवत्सला ॥ क्षण जीवावेगळा न करी मज ॥ ४ ॥

॥ ४९० ॥ तुझे चरणीं सुख अनुपम आहे ॥ तें तूं जाणसी काय केशिराजा ॥ १ ॥ आह्मां व्हावें तेंचि एकांते मागावें ॥ नकळे जीवेंभावें ब्रह्मादिकां ॥ २ ॥ चतुरा शिरोमणी आमुची जननी ॥ जाणते रुक्मिणी चरणमहिमा ॥ ३ ॥ चरणींचा प्रताप जाणें गौतमवधु ॥ जे कां श्रापें बद्धु-मुक्तशिळा ॥ ४ ॥ चरणींचा प्रवाह जाणती वैष्णव ॥ नलकुबेर मणिग्रीव सखे माझे ॥ ५ ॥ नामा ह्मणे तुझी चरणींची त्रिपथा ॥ भूषण उमाकांता ऐसें झालें ॥ ६ ॥

॥ ४९१ ॥ मुक्ति पद मी गा अभिलाषीं न चित्तीं ॥ ह्मणीं अंतरती पाय तुझे ॥ १ ॥ निर्वासना चित्तें भजन तुझें करितां ॥ ह्मणी सायुज्यता देसी मज ॥ २ ॥ मग मी काय करूं वैकुंठनायका ॥ ऐशा प्रेमसुखा कोठें पाहों ॥ ३ ॥ ध्यान सुखें करूं पाहे हृदयकमळीं ॥ पक्षिणी ऐसी आळी करिशी ह्मणीं ॥ ४ ॥ संकल्पें यावें वाटे चरणा जवळी ॥ विकल्प काजळीं ह्मणीं देशी ॥ ५ ॥ नामा म्हणे आतां कांहींच मी नकरीं ॥ मज होत कोटीवरी गर्भवास ॥ ६ ॥

॥ ४९२ ॥ माझे गुण दोष जरी विचारिसी ॥ केवळ पापराशि आहें देवा ॥ १ ॥ अंगुष्ट धरोनि मस्तक पर्यंत ॥ अखंड दुश्चित आचरलों ॥ २ ॥ स्वप्नामाजीं ही तुझी घडली नाहीं भक्ति ॥ पुससी विरक्ति कोठोनियां ॥ ३ ॥ तूंचि माझा गुरु तूंचि माझा स्वामी ॥ सकळ अंतर्यामीं गातों तुज ॥ ४ ॥ नामा म्हणे माझें निवारी जन्ममरण ॥ न करी मज शीण पंढरिनाथा ॥ ५ ॥

॥ ४९३ ॥ बाहेरींभीतरीं तुजचि मी देखें ॥ चित्त तेणें सुखें वेडावलें ॥ १ ॥ संतसंगें मज पालट हा झाला ॥ पाहतां विठ्ठला रूप तुझें ॥ २ ॥ मीपणासहित आनंदी बुडालें ॥ न निघे कांहीं केलें चित्त माझें ॥ ३ ॥ नामा म्हणे एक उरलीसे वासना ॥ स्वामिसेवकपणा देई देवा ॥ ४ ॥

॥ ४९४ ॥ कलियुगीं जन मूर्ख शुन्य वृत्ति ॥ तारिसी श्रीपति नाम घेतां ॥ १ ॥ परमपावना पवित्रा निर्मळा ॥ भक्ताचा सांभाळ करीं देवा ॥ २ ॥

देवा तूं दयाळ जिवलग मूर्ति ॥ पुराणें गर्जती वेदशास्त्रें ॥ ३ ॥ नामा म्हणे आतां नको भागाभाग ॥ सखा पांडुरंग स्वामि माझा ॥ ४ ॥

॥ ४९५ ॥ आस धरोनि पोटीं दिवस लेखी बोटीं ॥ प्राण ठेवुनि कंठीं वाट पाहे ॥ १ ॥ भेटसी केधवां माझ्या जीवलगा ॥ येई पांडुरंगा मायबापा ॥ २ ॥ चित्त निरंतर तुझ्या महाद्वारीं ॥ अखंड पंढरी हृदयीं वसे ॥ ३ ॥ श्रीमुख साजिरें कुंडलें गोमटीं ॥ तेथें माझी दृष्टि बैसलीसे ॥ ४ ॥ कटीं कर वीटे समचरण साजिरे ॥ देखावया झुरे मन माझें ॥ ५ ॥ असुखें दाटलीं नेत्रपातें बाहे ॥ नामा वाट पाहे रात्रंदिवस ॥ ६ ॥

॥ ४९६ ॥ जीवलग कोण तुजविण होईल ॥ जें माझें जाणेल जडभारी ॥ १ ॥ अन्यायी अपराधी तुझा शरणांगत ॥ तुजवीण हीत कोण करी ॥ ॥ २ ॥ नामा ह्मणे आई धांवे लवलाही ॥ बुडतो या डोहीं दंभाचिया ॥ ३ ॥

॥ ४९७ ॥ निंदा आणि स्तुति तुझीच करणें ॥ आणिकांचे कां घेणें गुणदोष ॥ १ ॥ आतां माझें चित्त असो तुझे चरणीं ॥ अगा चक्रपाणी पांडुरंगा ॥ २ ॥ वैर अथवा सख्य करणें तुझे ठायीं ॥ न पडो हृदयीं विसर तुझा ॥ ३ ॥ दास्यत्व करावें गोपाळांचे परी ॥ असो तुजवरी सर्व लोभ ॥ ४ ॥ जीवणें अथवा मरणें तुमचिये द्वारीं ॥ उदास नरहरी ह्मणी करिसी ॥ ५ ॥ नामा म्हणे थोर शिणलों पंढरिनाथा ॥ स्वामी तुझें नेणतां प्रेमसुख ॥ ६ ॥

॥ ४९८ ॥ मन माझें आंधळें कपटाचें कवाड ॥ भक्ता कैंवि उघडे ज्ञानेंविण ॥ १ ॥ काय करूं देवा माझिया मी दैवा ॥ अभक्तांसि भाव कैंवि होय ॥ २ ॥ हें माझें ह्मणती कुबुद्धि लेंकुर ॥ मागें काळ वैर पाहतसे ॥ ३ ॥ नामा म्हणे केशवा सांडी दूजा भाव ॥ तुझे पायीं ठाव देई देवा ॥ ४ ॥

॥ ४९९ ॥ लाज सांडोनियां झालों शरणागत ॥ ऐसियाचा अंत पाहसी ह्मणीं ॥ १ ॥ गुण दोष माझे मनीं गा न धरीं ॥ पतीतपावन जरी म्हणविसी ॥ २ ॥ पडलिया पाथरा लाथ देसी देवा ॥ हे लाज केशवा कोणास जी ॥ ३ ॥ नामा ह्मणे केशवा चतुरा शिरोमणी ॥ विचारावें मनीं मायबापा ॥ ४ ॥

॥ ५०० ॥ मज [illegible]याचा धांवा ॥ सावधान परिसावा ॥ १ ॥ विठो सुजाणाच्या [illegible] ॥ [illegible]व माझ्या करुणालया ॥ २ ॥ मोहोपाशीं मज

बांधिलें ॥ थोर वैर त्वां साधिलें ॥ ३ ॥ माझें मन हें पामर ॥ भ्रांत हिंडे दारोंदार ॥ ४ ॥ नामा ह्मणे काय करूं ॥ तुजविण भूमिभारू ॥ ५ ॥

॥ ५०१ ॥ बहुत दिवस तुमचे गांवीं ॥ आतां कृपा असो द्यावी ॥ १ ॥ आह्मीं जातों आपुल्या गांवा ॥ विठोबा लोभ असो द्यावा ॥ २ ॥ तुझे पायीं माझें मन ॥ माझे ठायीं तुझा प्राण ॥ ३ ॥ लिखित पत्र पाठवावें ॥ माझें स्मरण असो द्यावें ॥ ४ ॥ नामा म्हणे जी केशवा ॥ अखंड प्रेमभाव द्यावा ॥ ५ ॥

॥ ५०२ ॥ वाढवेळ कां लाविला ॥ कोण्या भक्तानें गोंविला ॥ १ ॥ झडकर ये बा विठ्ठला ॥ कंठ आळवितां शोकला ॥ २ ॥ वाट पाहें दाही दिशा ॥ जिवीं धरोनि भरंवसा ॥ ३ ॥ प्राण केव्हां येइल माझा ॥ आलिंगीन चतुर्भुजा ॥ ४ ॥ नामा गहिंवरें दाटला ॥ देह धरणिये लोटला ॥ ५ ॥

॥ ५०३ ॥ मन माझें चोरटें लागलें कुसगीं ॥ बांधिलें षड्वर्गीं धरोनि त्यातें ॥ १ ॥ केउता गेलासि माझ्या कृपावंता ॥ ये गा पंढरिनाथा मायबापा ॥ २ ॥ वासनेची बेडी घालोनि माझे पायीं ॥ विषयवज्रघायीं ताडितोसी ॥ ३ ॥ आशा तृष्णा माया आणि ते कल्पना ॥ करिताति कामना नानाविध ॥ ४ ॥ कामक्रोध दंभ लावितातीं कळा ॥ ये माझ्या गोपाळा सोडवणें ॥ ५ ॥ नामा म्हणे माझें घेऊनि चित्तवित्त ॥ करी बंधनमुक्त संसारीचें ॥ ६ ॥

॥ ५०४ ॥ नापिकाचेपरी वरी वरी बोडी ॥ परि अंतरींची वाढी उणी नव्हे ॥ १ ॥ तैसें माझें मन न राहे समूळीं ॥ प्रपंच कवळी दाही दिशा ॥ २ ॥ भक्ति प्रेमभाव वरी वरी दावी ॥ अंतरीं आठवी घराचार ॥ ३ ॥ ऐसा लटिका जाण असे परोपरी ॥ तारी भवसागरीं म्हणे नामा ॥ ४ ॥

॥ ५०५ ॥ लटिकें तरी गायें तुझेंचि हें नाम ॥ लटिकें तरी प्रेम तुझेंचि आणि ॥ १ ॥ सहजेंचि लटिकें असे माझें ठायीं ॥ तुझिया पालट नाहीं साचपणा ॥ २ ॥ लटिकें तरी हरी करीं तुझें ध्यान ॥ लटिकें माझें मन तुजचि चिंती ॥ ३ ॥ लटिका तरी ह्मणवी तुझा [illegible] मी दास ॥ परि नामीं विश्वास सत्य आहे ॥ ४ ॥ लटिका तरी बैसे संत[illegible]संगतीं ॥ परि आहे माझे चित्तीं ध्यान तुझें ॥ ५ ॥ ऐसें लटिकें माझें [illegible] करी देवा ॥ नामा म्हणे केशवा विनवित आहें ॥ ६ ॥

॥ ५०६ ॥ आधीं मी लटिका वरी लटिकी तुझी माया ॥ भजन ऐसिया पाहसी काय ॥ १ ॥ जाणतां नेणतां नाम तुझें देवा ॥ गाईन केशवा तारी मज ॥ २ ॥ विषयीं असक्त भ्रांत माझें मन ॥ कैसें तुझें ध्यान घडेल यासी ॥ ३ ॥ नामा म्हणे आतां जाणसी तें करी ॥ पतीत पावन हरि नाम तुझें ॥ ४ ॥

॥ ५०७ ॥ लटिका मी गाणु लटिका मी नाचणु ॥ संतांसि देखोनु लोचन लावी ॥ १ ॥ लटिका माझा भाव लटिकी माझी भक्ति ॥ तूं तंव श्रीपती कृपासिंधु ॥ २ ॥ लटिकी माझी क्रिया लटिकें माझें कर्म ॥ परि हें तुझें नाम गातु असें ॥ ३ ॥ लटिकें माझें ध्यान लटिकें माझें ज्ञान ॥ तूं तंव सहजगुण सत्सरूप ॥ ४ ॥ लटिकी माझी पूजा लटिकें माझें पूजन ॥ लटिकें माझें भजन भावहीन ॥ ५ ॥ लटिकें वत्समेत धेनु हे स्वीकारी ॥ तैसें मज करी ह्मणे नामा ॥ ६ ॥

॥ ५०८ ॥ लोभियाचे घरीं लटिकेचि उपवास ॥ मरे न हृषीकेशा ह्मणती जगीं ॥ १ ॥ तूं तव भावाचा अंकुर जी देवा ॥ लटिका मी पहावा दास तुझा ॥ २ ॥ लटकी पक्षियातें बोभाये कुंटणी ॥ ते त्वां माझी ह्मणोनि अंगिकारिली ॥ ३ ॥ लटिका अजामेळ पुत्राचेनि मोहें ॥ सोडविला पाहे कैसा तूवां ॥ ४ ॥ त्या अवघ्यांहूनि मी लटिका सहगुणें ॥ तारूनि कीर्ति करणें म्हणे नामा ॥ ५ ॥

॥ ५०९ ॥ उलिसा प्रपंच परि हा लटिका ॥ तेणें तुज व्यापका झांकियलें ॥ १ ॥ तैसियाच्या मज घालोनिया खेवा ॥ स्वामिद्रोहि देवा करिसी कैसा ॥ २ ॥ मेरूचिया गळां बांधोनि मशक ॥ पाहसी कवतुक अनाथनाथा ॥ ३ ॥ नामा म्हणे देवा कळली तुझी माव ॥ माझा मी उपाव करीन आतां ॥ ४ ॥

॥ ५१० ॥ आह्मीं शरणांगतीं केलासे सरता ॥ येऱ्हवीं अनंता कोण जाणे ॥ १ ॥ वेदशास्त्र पुराणीं उबगोनि सांडिलासी ॥ तो आह्मीं धरिलासे हृदयकमळीं ॥ २ ॥ चतुरा शिरोमणी अहो केशिराजा ॥ अंगीकार तुझा केला आह्मीं ॥ ३ ॥ सहस्रैक नामें झालासि संपन्न ॥ तरी हेंहिं भूषण आपुनेंनचि ॥ ४ ॥ येऱ्हवीं त्या नामांची कोण जाणे सीमा ॥ पाहे मेघःश्यामा विचारोनी ॥ ५ ॥ होतासि क्षीरसागरीं अनाथाचे परी ॥ लक्ष्मी

तेथें करी चरणसेवा ॥ ६ ॥ तेहि तंव जाण आमुची जननी ॥ तूं तिये-वांचोनि शोभसी कैसा ॥ ७ ॥ तुज नाहीं नाम रूप जाति कुळ ॥ अनादीचें मूळ ह्मणती तूज ॥ ८ ॥ आह्मी भक्त तरी तूं भक्तवत्सल ॥ ऐसा प्रगट बोल जगामाजी ॥ ९ ॥ ऐसी आमुचेनि भोगिसी थोरीव ॥ आमुचा जीव भाव तुझ्या पायीं ॥ १० ॥ नामा ह्मणे केशवा जरी होसी जाणता ॥ तरी या बोला उचिता प्रेम देई ॥ ११ ॥

॥ ५११ ॥ विषयीं आसक्त झालें माझें मन ॥ न करी तुझें ध्यान पंढरिराया ॥ १ ॥ नाथिले संकल्प करी नानाविध ॥ तेणें थोर खेद पाव-तसें ॥ २ ॥ ऐसा मी अपराधि दुराचारि देवा ॥ भेटसी केशवा कवणे परी ॥ ३ ॥ आयुष्य सरो परी न सरे कल्पना ॥ भोगवी यातना नानावीध ॥ ४ ॥ जन्ममरण कष्ट भोगितां संकटीं ॥ होतसे हिंपुटी येरझारीं ॥ ५ ॥ माया मोहो रत भ्रांत माझें चित्त ॥ चुकलों निजहित नारायणा ॥ ६ ॥ तूं अनाथ कैवारि ह्मणोनि धांवा करी ॥ सोडवी मुरारी ह्मणे नामा ॥ ७ ॥

॥ ५१२ ॥ जीवन्मुक्त केले नामाचे गजरीं ॥ सेवक अधिकारी विठो-बाचे ॥ १ ॥ कांहीं उतराई होऊं तुज देवा ॥ उदारा केशवा मायबापा ॥ २ ॥ अंतरीं देऊनि प्रेमाचा जिव्हाळा ॥ मुक्तीचा सोहोळा भोगविसी ॥ ३ ॥ नामा ह्मणे आह्मा दीनांचें माहेर ॥ हृदयीं निरंतर ध्यान करूं ॥ ४ ॥

॥ ५१३ ॥ माझे मनीं ऐसें होतसे गा देवा ॥ देह समर्पावा तुझे पायीं ॥ १ ॥ तंव या मायामोहें मजसी केला हेवा ॥ लोटियेलें देवा भवजळांमाजीं ॥ २ ॥ आशा नदी पूरीं वाहविलें दूरीं ॥ काढी मज हरी कृपाळुवा ॥ ३ ॥ सरिता माजीं धरिलों मदन मगरीं ॥ पुढारीं माघारीं होऊं नेदी ॥ ४ ॥ ननिघें न निघें न निघें आणिका पोहणारें ॥ सहित पितांबरें घाली उडी ॥ ५ ॥ थडीये उभया धांवगा श्रीहरी ॥ हानि झाली थोरी सर्व गेलें ॥ ६ ॥ भक्ती नवरत्नाची बुडाली वाखोरी ॥ काढी वेगीं हरी कृपाळुवा ॥ ७ ॥ धिर आणि विचार या दोन्ही सांगडी ॥ श्रद्धा पुढें दोरी तुटोनी गेली ॥ ८ ॥ भावबळें सांपडलों दाटलों उभडी ॥ वेगी घाली उडी कृपाळुवा ॥ ९ ॥ नामा ह्मणे भजनेंविण कोरडा गळा ॥ नेतो रसातळा क्रोध मीन ॥ १० ॥

॥ ५१४ ॥ असोनि न दिसे लौकिक वेव्हारीं ॥ ऐसें निरंतरीं लपवी मातें ॥ १ ॥ तुझे स्वरूपीं माझें असो अनुसंधान ॥ वरी प्रेमजीवन देई देवा

॥ २ ॥ मनाचिये वृत्ति अंतरापासूनि ॥ ओंवाळों नेदी दोन्ही काम क्रोध ॥ ३ ॥ नामा ह्मणे ऐसें पाळिशील मातें ॥ तरी मी जीवें तूतें न विसंबे ॥ ४ ॥

॥ ५१५ ॥ आपुलें रूपीं मज लपवी निरंतर ॥ सबाह्यभीतर आड राखी ॥ १ ॥ परि तुज मज असावा संवादु ॥ भ्रांति माया बाधु काय करी ॥ २ ॥ काम क्रोध लोभ दंभ मद मत्सर ॥ हे वैरी अपार मारी माझे ॥ ३ ॥ नामा ह्मणे आह्मीं जन्मजन्मांतरींचे ॥ पोसणे घरींचे दास तुझे ॥ ४ ॥

॥ ५१६ ॥ देवा माझें मन करोनि स्वाधीन ॥ निमोळी स्वामिपण भोगिसीना ॥ १ ॥ फुकाचा कामारा वोळंगे निरंतर ॥ न घालीं तुज भार कल्पनेचा ॥ २ ॥ तुज नलगे देणें मज नाहीं मागणें ॥ असेन अनुसंधानें चरणाचेनि ॥ ३ ॥ नामा ह्मणे केशवा तूं सर्वज्ञ जाणता ॥ समर्थीच्या उचिता चुकों नको ॥ ४ ॥

॥ ५१७ ॥ अज्ञान बाळक कोमाइलें जनीं ॥ जाणते जननी तान भूक ॥ १ ॥ तैसें मजलागिं होऊनि कृपाळ ॥ करी गा सांभाळ अनाथाचा ॥ २ ॥ वत्सालागि धेनु येतसे वोरसें ॥ पान्हा स्तनीं जैसें वोसंडती ॥ ३ ॥ नामा ह्मणे तुज हे न साहे उपमा ॥ मी कुडी तूं आत्मा केशवराजा ॥ ४ ॥

॥ ५१८ ॥ छंदाधिस्थ हें मन माझें पंढरीनाथा ॥ न सोडी सर्वथा पाय तुझे ॥ १ ॥ यासि काय करूं सांगा जी विठ्ठला ॥ स्नेह कां लाविला पूर्वींहूनि ॥ २ ॥ कांसवीचीं पिलीं राहोनि निराळीं ॥ दृष्टि पान्हावली अमृतमय ॥ ३ ॥ तैसा मी जवळूनि असेन हो दूरी ॥ दृष्टि मजवरी असो द्यावी ॥ ४ ॥ तान्हें वत्स घरीं वनीं धेनु चरे ॥ परतोनि हंबरे क्षणक्षणा ॥ ५ ॥ नामा म्हणे सलगी करी न निकट ॥ ह्मणें मज वैकुंठपद देसी ॥ ६ ॥

॥ ५१९ ॥ असे सदा माझें मन पंढरिनाथा ॥ न सोडी सर्वथा चरण तुझे ॥ १ ॥ यासि काय करूं सांगा जी गोपाळा ॥ कां स्नेह लाविला पूर्वींहूनि ॥ २ ॥ हृदयींची वृत्ति मनेंसि मिळोनि ॥ अवघी तुझे चरणीं सुरवाडली ॥ ३ ॥ नामा ह्मणे केशवा धरिली तुझी सेवा ॥ सुख अनुभवा आलें मज ॥ ४ ॥

॥ ५२० ॥ तुझ्या चरणीं माझ्या मनें दिल्ही बुडी ॥ इंद्रियें बापुडीं वेढावलीं ॥ १ ॥ आतां विषयसुख जाणावें कवणें ॥ जाणोनि भोगणें

कवणें स्वामी ॥ २ ॥ देह सहज स्थिति राहिला निष्काम ॥ हृदयीं सदा प्रेम वोसंडत ॥ ३ ॥ नामा ह्मणे केशवा भक्तजनवत्सला ॥ क्षण जीवा वेगळा न करी तुज ॥ ४ ॥

॥ ५२१ ॥ येई गे विठ्ठले अनाथाचे नाथे ॥ माझे कुळदैवते पंढरीचे ॥ १ ॥ पंचही प्राणांचा उजळोनि दीप ॥ सुंदर श्रीमुख ओंवाळीन ॥ २ ॥ मनाचा प्रसाद तुजलागिं केला ॥ रंगभोग आपुला घेऊनि राहे ॥ ३ ॥ आनंदाचा भोग घालीन आसनीं ॥ वैकुंठवासिनी तुझ्या नांवें ॥ ४ ॥ आपुलें ह्मणवावें सनाथ करावें ॥ भावें संचरावें हृदयघटीं ॥ ५ ॥ नामा ह्मणे माझे पुरवी मनोरथ ॥ देई सदोदित प्रेमकळा ॥ ६ ॥

॥ ५२२ ॥ कां गा मोकळीलें माझिया विठ्ठला ॥ धांवा तुझा केला मायबापा ॥ १ ॥ त्रितापें तापलों बहु गा पोळलों ॥ चिखलीं पडिलों दीनानाथा ॥ २ ॥ यालागिं तुजला भाकितों करुणा ॥ धांवसी निर्वाणा पांडुरंगा ॥ ३ ॥ नामा ह्मणे देवा अनाथाच्या नाथा ॥ रुक्मिणीच्या कांता घाली उडी ॥ ४ ॥

॥ ५२३ ॥ ह्मणी दृष्टि लागे तुझ्या सगुणपणा ॥ जेणें माझ्या मना बोध केला ॥ १ ॥ अनंता जन्मींचें विसरलों दुःख ॥ पाहतां तुझें मुख पांडुरंगा ॥ २ ॥ योगियांच्या ध्यानीं ध्यातां नातुडसी ॥ तो तूं आह्मांपाशीं मागें पुढें ॥ ३ ॥ नामा ह्मणे जीवें करीन निंबलोण ॥ वीटेसहित चरण वोंवाळीन ॥ ४ ॥

॥ ५२४ ॥ आतां होणार तें हो कां पंढरिनाथा ॥ न सोडीं सर्वथा पाय तुझे ॥ १ ॥ हृदयीं तुझें ध्यान मुखीं जपें नाम ॥ हाचि नित्यनेम सर्व माझा ॥ २ ॥ आह्मीं तुझी देवा धरियेली कास ॥ न करी उदास पांडुरंगा ॥ ३ ॥ नामा ह्मणे देवा भक्तजनवत्सला ॥ क्षण जीवा वेगळा न करी मज ॥ ४ ॥

॥ ५२५ ॥ उडाली पक्षिणी गेली अंतराळीं ॥ चित्त बाळाजवळी ठेवूनियां ॥ १ ॥ तैसें माझें मन राहो कां ईश्वरीं ॥ मग सुखें संसारीं असेन कां ॥ २ ॥ धेनु चरे वनीं वत्स असे घरीं ॥ चित्त वत्सावरी ठेवूनि फिरे ॥ ३ ॥ दुडीवरी दुडी सखिसीं गोष्टि करी ॥ चित्त दुडीवरी ठेवूनियां ॥ ४ ॥ विष्णुदास नामा विनवी परोपरी ॥ हें प्रेम श्रीहरी द्यावें मज ॥ ५ ॥

॥ ५२६ ॥ जन्म हो कां भलते याती ॥ परि मज घडो हरिभक्ति ॥ १ ॥ हेंचि देवा मागत ॥ चरण सेवा अखंडित ॥ २ ॥ वास द्यावा पंढरीचा ॥ सदां संग हरिदासांचा ॥ ३ ॥ नामा विनवी पुढती पुढती ॥ हेंचि दे गा कमळापती ॥ ४ ॥

॥ ५२७ ॥ कां हो मोकळिलें कवणा निरविलें ॥ कठीण कैसें झालें चित्त तुझें ॥ १ ॥ करुणाकल्लोळणी अमृत संजीवनी ॥ चिंतिल्या निर्वाणीं पावे वेगीं ॥ २ ॥ अपराधी अनाथ जरी झालें अमंगळ ॥ करावा सांभाळ लागे साचा ॥ ३ ॥ नामा ह्मणे विठ्ठले आलों मी तुजपाशी ॥ केशवा भेटसी अनाथनाथा ॥ ४ ॥

॥ ५२८ ॥ भुक्ति मुक्ति मागों तुज ॥ माझे हांसती पूर्वज ॥ १ ॥ मज प्रेम पढियें देवा ॥ न मागें आन कांहीं केशवा ॥ २ ॥ चाड धरीन ब्रह्मज्ञानीं ॥ तरी मज व्यर्थ व्याली जननी ॥ ३ ॥ मोक्ष मागूं तुजप्रति ॥ संत छळवादे हांसती ॥ ४ ॥ होउं सिद्धीचा साधिता ॥ दैवें सांडिलें सर्वथा ॥ ५ ॥ नामा ह्मणे तूं जाणसी ॥ माझा भाव हृषीकेशी ॥ ६ ॥

॥ ५२९ ॥ होईन संतांचा वोळांगणा ॥ दास डिंगरपोसणा ॥ १ ॥ प्रेम द्यावें नारायणा ॥ भूतदया परिपूर्णा ॥ २ ॥ संतचरणींचे रज ॥ हेंचि सर्व तीर्थ मज ॥ ३ ॥ सेवीन संतउष्टावळी ॥ तेणें पवित्र माझी कुळी ॥ ४ ॥ राखेन संतांचें मी द्वार ॥ तें मज वैकुंठाहूनि थोर ॥ ५ ॥ नामा म्हणे पंढरीनाथा ॥ न मागें आन कांहीं सर्वथा ॥ ६ ॥

॥ ५३० ॥ मनुष्य करिसी तरी भक्तीचेनि मिषें ॥ तुझे द्वारीं वसें ऐसें करी ॥ १ ॥ श्वान करिसी तरी उच्छिष्टाचेनि मिषें ॥ तुझे द्वारीं वसें ऐसें करी ॥ २ ॥ पक्षि करिसी तरी चारियाचेनि मिषें ॥ तुझे द्वारीं वसें ऐसें करी ॥ ३ ॥ झाड करिसी तरी तुळसीचेनि मिषें ॥ तुझे द्वारीं वसें ऐसें करी ॥ ४ ॥ वृक्ष करिसी तरी मंडपमेखाचेनि मिषें ॥ तुझे द्वारीं वसें ऐसें करी ॥ ५ ॥ पाषाण करिसी तरी रंग शिळेचेनि मिषें ॥ तुझे द्वारीं वसें ऐसें करी ॥ ६ ॥ उदक करिसी तरी सडियाचेनि मिषें ॥ तुझे द्वारीं वसें ऐसें करी ॥ ७ ॥ नामा ह्मणे विठो कीर्तनाचेनि मिषें ॥ तुझे द्वारीं वसें ऐसें करी ॥ ८ ॥

॥ ५३१ ॥ अठ्ठावीस युगें उभा विटेवरी ॥ मुद्रा अगोचरी लावूनियां ॥ १ ॥ ध्यान विसर्जन कधवां करिसी ॥ नेणवे कवणासि ब्रह्मादिकां ॥ २ ॥ पाहतां तुजकडे माझें मीपण उडे ॥ भेदाचें सांकडें हारपलें ॥ ३ ॥ तुज-पासीं असतां मुकिजे जीवित्वा ॥ ठकले तत्वतां नेणों किती ॥ ४ ॥ नामा ह्मणे स्वामी कृपादृष्टी पाहें ॥ मन पायीं राहे ऐसें कीजे ॥ ५ ॥

॥ ५३२ ॥ जरी हें आकाश पडो पाहे ॥ ब्रह्मांडगोल भंगा जाये ॥ १ ॥ वडवानळ त्रिभुवन खाये ॥ तरी मी तुझीच वास पाहे गा विठोबा ॥ २ ॥ नको आणिकाचा पांगिला ॥ नामधारक तुझाचि आथिला ॥ ३ ॥ सप्तसागर एकवट होती ॥ नयीं हे विरोनि जाय क्षिति ॥ ४ ॥ पंच महाभूतें प्रळय पावती ॥ तरी मी तुझाचि सांगाति गा विठोबा ॥ ५ ॥ भलतेसें जड पडो भारी ॥ नाम नसंडी निर्धारीं ॥ ६ ॥ जैसी पतिव्रता प्राणेश्वरी ॥ नामा अधिकारी पंढरीचा ॥ ७ ॥

॥ ५३३ ॥ अनाथासि साह्य होसी नारायणा ॥ करूणावचना बोल-विसी ॥ १ ॥ पांडुरंगा कृपा करा मजवरी ॥ पामरा उद्धरी पाहतांची ॥ २ ॥ गणिके सत्वर मोक्षपद देसी ॥ उपमन्यु बाळासी क्षीरसिंधु ॥ ३ ॥ नामा म्हणे काय याति न विचारी ॥ विदुराचे घरीं खासी कण्या ॥ ४ ॥

॥ ५३४ ॥ गुण दोष माझे पाहों नको आतां ॥ तारिसी अनंता मज आतां ॥ १ ॥ अगाध महीमा काय वाणूं हरी ॥ गोकुळा भीतरी गाई राखी ॥ २ ॥ अंबऋषीसाठीं जन्म सोशियले ॥ महत्वाचे केले हूड स्वयें ॥ ३ ॥ नामा म्हणे तुझे नामाचेनि बळ ॥ प्रसादें केवळ लाधलों मी ॥ ४ ॥

॥ ५३५ ॥ मी तो तुझा दास नकरीं उदास ॥ मायामोहपाश तोडी देवा ॥ १ ॥ प्राण जावो परि नको करूं त्याग ॥ करी अंगसंग अंगीकार ॥ २ ॥ अंगीकारीं आतां अजामेळ अंतीं ॥ समान श्रीपती सम करी ॥ ३ ॥ नामा ह्मणे ऐसें वर्णावें म्यां किती ॥ नामें केली ख्याति चराचरीं ॥ ४ ॥

॥ ५३६ ॥ जन्मल्या पासूनि सोशिले प्रवास ॥ वियोग पहायास झाले आतां ॥ १ ॥ आतां एक करी भावक्रिया धावा ॥ बुडतों केशवा काढी मज ॥ २ ॥ लाभ नव्हे हानी झाली भागाभाग ॥ तूंचि पांडुरंग पुरविसी ॥ ३ ॥ नामा ह्मणे ऐसें सर्वस्वें रक्षिलें ॥ पाषाण तारिले जळा-माजीं ॥ ४ ॥

॥ ५३७ ॥ देहअभिमानें पुरविली पाठी ॥ कांहो जगजेठी नये कृपा ॥ १ ॥ स्वात्मसुखासाठीं स्तुति करी ब्रह्मा ॥ व्याधा निजधामा स्थिर पद ॥ २ ॥ काय करीतसे मातृपितृभक्ति ॥ तया जगत्पति नाचतसे ॥ ३ ॥ नाचती वैकुंठीं सर्व ऋषेश्वर ॥ नामा ह्मणे पार नाहीं नाहीं ॥ ४ ॥

॥ ५३८ ॥ आह्मांपासीं काय मागसी तूं देवा ॥ नाहीं भक्तिभाव भांडवल ॥ १ ॥ भांडवल गांठीं देखोनि साचार ॥ सुदाम्याची फार पाठ घेसी ॥ २ ॥ घेसी सोडूनियां पोहे मुठीभर ॥ हिडसावल्या कर नामा ह्मणे ॥ ३ ॥

॥ ५३९ ॥ स्वप्नीं तरी कैसा न पडसी डोळां ॥ सुंदर सांवळा घवघवीत ॥ १ ॥ चरणीं गर्जती तोडर नेपुरें ॥ रेखित कस्तुरी निढळांमाजीं ॥ २ ॥ शंख चक्र हातीं गळां वैजयंती ॥ कुंडलें तळपती श्रवणांमाजीं ॥ ३ ॥ नामा ह्मणे स्वप्नीं तरी तूं बा येई ॥ पांडुरंगे माई कृपावंते ॥ ४ ॥

॥ ५४० ॥ तुज नेणों गा महेशा ॥ ह्मणूनि आलों गा गर्भवासा ॥ अंध कूपीं पडिला जैसा ॥ रात्रंदिवसा तो नेणे ॥ १ ॥ तुझिया नामाची सांगडी ॥ अखंड देईन ते खंडी ॥ पावेन मी पैलथडी ॥ त्यासाठीं आधारु ॥ २ ॥ कामक्रोधादि जळचरीं ॥ कासाविस जालों भारी ॥ व्याकुळ होय चिंतालहरीं ॥ दुःखें भारी दाटलों ॥ ३ ॥ कल्पनाव्यालीं गुंडाळिलों पायीं ॥ तेणें बुडालों विषयडोहीं ॥ भवतें पाहें तंव कोण्ही नाहीं ॥ मग तुज ध्यायीं विश्वेशा ॥ ४ ॥ मज बांधुनी कर्मडोहीं ॥ घातलें संसारदुर्धरीं ॥ मायानदीच्या महापुरीं ॥ वाहावलों गा दातारा ॥ ५ ॥ ऐसा खेदक्षीण जालों बहुवस ॥ न देखें विश्रांतीची वास ॥ विनवी नामा विष्णुदास ॥ गर्भवास पुरे आतां ॥ ६ ॥

॥ ५४१ ॥ काळ देहासी आला खाऊं ॥ आह्मी आनंदें नाचूं गाऊं ॥ १ ॥ कोणें वेळे काय गाणें ॥ हें तों भगवंता मी नेणें ॥ २ ॥ टाळ मृंदग दक्षिणेकडे ॥ माझें गाणें पश्चिमेकडे ॥ ३ ॥ नामा ह्मणे बा केशवा ॥ जन्मोजन्मीं द्यावी सेवा ॥ ४ ॥

॥ ५४२ ॥ द्वापारींची ठेव संपूर्ण पाहून ॥ विनवी जोडोन करांलागीं ॥ १ ॥ रामरूप धनुर्बाण वोळवावें ॥ तें रूप राहावें हृदयामाजीं ॥ २ ॥ मनोरथ त्याचा ऐकोनि श्रवणीं ॥ झाला चापपाणि तात्काळिक ॥ ३ ॥

पाहोनियां ध्यान करूनि नमन ॥ निघाला तेथून वायुसुत ॥ ४ ॥ घेवोनिया आज्ञा सेतुबंधा गेला ॥ ध्यानस्थ बैसला नामा ह्मणे ॥ ५ ॥

॥ ५४३ ॥ देवा आह्मीं तुह्मां दिलें थोरपण ॥ मानीं हें वचन सत्य माझें ॥ १ ॥ पतीत अमंगळ झालों तुह्मां सहाय ॥ विचारूनि पाहें खरें खोटें ॥ २ ॥ रोग व्याधि पीडा जनासि नसतां ॥ कोण पाचारिता वैद्यालागीं ॥ ३ ॥ कल्पनेचें भूत झडपी या संसारीं ॥ माने पंचाक्षरि पाचारितां ॥ ४ ॥ नामा ह्मणे विठो दैव येतें घरा ॥ नको लावूं दारा पांडुरंगा ॥ ५ ॥

॥ ५४४ ॥ आह्मी विष्णुदास सांडिली वासना ॥ तुम्ही नारायणा कळों आलां ॥ १ ॥ अज्ञान बाळक ठकविला धुरु ॥ तैसा मी अधीरु नव्हे देवा ॥ २ ॥ उपमन्या बाळका दुधाचा पैं छंद ॥ तैसा मी मतिमंद नोहे देवा ॥ ३ ॥ शरण आला तुज मूर्ख बिभीषण ॥ लंकाराज्य तेणें मागितलें ॥ ४ ॥ नामा म्हणे तुझें नलगे आम्हां कांहीं ॥ वास सदा देई चरणाजवळी ॥ ५ ॥

॥ ५४५ ॥ अडलीया कोंवसा अनाथकैवारी ॥ ब्रिदें चराचरीं वर्णिताती ॥ १ ॥ येईबा श्रीहरी तूं आमुचा कैवारी ॥ सुदर्शन करीं घेई शीघ्र ॥ २ ॥ गजेंद्राकारणें कळवळा अगाध ॥ जगीं तुझें ब्रीद तैसा येई ॥ ३ ॥ सुदामा ब्राह्मण अनाथ दुर्बळ ॥ तेथें तूं केवळ अवतरलासी ॥ ४ ॥ ध्रुवासि स्थापिलें उपमन्या कारणें ॥ क्षीरसागर देणें तैसा येई ॥ ५ ॥ अंबऋषीसाठीं सोसिसी गर्भवास ॥ दुर्वासा कासाविस तैसा येई ॥ ६ ॥ विदुरासि भक्तपणें तूं उद्धवासी जवळी ॥ अर्जुना सर्वकाळीं तैसा येई ॥ ७ ॥ गोपाळा यशोदा नंदासी खेळसी ॥ गाई रानीं चारिसी तैसा येई ॥ ८ ॥ नामा म्हणे मागे सदां अभय कर ॥ प्रेमाचा उद्गार तैसा येई ॥ ९ ॥

॥ ५४६ ॥ वत्साकारणें मोहाळु गाय ॥ अनुसरल्या पान्हाय ॥ १ ॥ तैसें तुझें बांसरूं बांधलों मी असें ॥ मज लावी कासे आपुलिया ॥ २ ॥ मज बांधलें त्वां संसारखुंटीं ॥ माझी माउली दूर वैकुंठीं ॥ ३ ॥ थोरू करी धनालाहो ॥ तंव आणिकें नेती पान्हावो ॥ ४ ॥ थोरू नव्हें याचि परी ॥ नामा विनवितसे मुरारी ॥ ५ ॥

॥ ५४७ ॥ तूं माझी जननी कायगे साजणी ॥ विठ्ठले धांवोनि भेट देई ॥ १ ॥ डोळे माझे शिणले पाहतां वाटुली ॥ अवस्था दाटली हृद-

यामाजीं ॥ २ ॥ मी तुझें पाडस गुंतलों भवपाशीं ॥ माते धीर तुजशीं कैसा धरवला ॥ ३ ॥ तूं माझी पक्षिणी मी तुझा अंडज ॥ क्षुधें पीडिलों यज विसरशी ॥ ४ ॥ तूं माझी गाडली मी तुझें वोरस ॥ पुढती पुढती वास पाहतसें ॥ ५ ॥ नामा ह्मणे विठ्ठले आस पुरवी माझी ॥ ओरसे वेळा पाजीं प्रेमपान्हा ॥ ६ ॥

॥ ५४८ ॥ जयवंत असो लक्षुमीचा चूडा ॥ धांवत दुडदुडां त्वां बा यावें ॥ १ ॥ बैसावयालागीं नको घेऊं घोडा ॥ धांवत दुडदुडां त्वां बा यावें ॥ २ ॥ अडखळूनि पडसी नको घालूं जोडा ॥ धांवत दुडदुडां त्वां बा यावें ॥ ३ ॥ येथें येतेवेळीं आळस तुम्ही सोडा ॥ ख्याला वाहे वेडा नामदेव ॥ ४ ॥

॥ ५४९ ॥ वेदपरायण मनीं तो ब्राह्मण ॥ चित्त समाधान संतुष्ट सदां ॥ १ ॥ येरा माझें नमन सर्वसाधारण ॥ ग्रंथाचें राखण ह्मणोनियां ॥ २ ॥ शास्त्रज्ञपंडित तोचि मी बहुमानी ॥ जो आपणांतें जाणोनि तन्मय झाला ॥ ३ ॥ पुराणिक ऐसा मानितो कृतार्थ ॥ विषयीं विरक्त विधीपाळी ॥ ४ ॥ मानी तो हरिदास ज्या नामीं विश्वास ॥ मी त्याचा दास देहेंभावें ॥ ५ ॥ नामा म्हणे ऐके कईं भेटविसी विठ्ठला ॥ त्यालागीं फुटला प्राण माझा ॥ ६ ॥

॥ ५५० ॥ देवा पाप छळें कापते मेदिनी ॥ षट्कर्मे ब्राह्मणीं सांडियेलीं ॥ दैत्यांचेनि भारें दाटली अवनी ॥ प्रथम चरणीं कलियुगीं ॥ १ ॥ लटिक्याचा साच जिंकियेला कली ॥ पाखांडी वेदांतें न मानिती बळीं ॥ अधर्म प्रवर्तला महीतळीं ॥ ऐसीं पापें कळीं थोर झालीं ॥ २ ॥ ह्मणोनि करुणा भाकितु आहे ॥ जैसी व्याघ्रें वेढिली गाय ॥ तेंवि पंचानन ग्रासूं पाहे ॥ तैसा दिसतों नारायणा ॥ ३ ॥ भक्ति भावो नावडे पैं गा ॥ जैसें कां अमृत मुखीं भुजंगा ॥ डंख करूं आवडे जगां ॥ ऐसें श्रीरंगा नवल चोज ॥ ४ ॥ भ्रतारभक्ति सोडियली नारीं ॥ परपुरुषीं मन निर्धारीं ॥ पितियासि पुत्र असों नेदी घरीं ॥ नित्य निंदा करी रे अपमान ॥ ५ ॥ ह्मणोनियां जीवें ब्राह्मु घेतला ॥ सत्व लोपलें धर्म बुडाला ॥ अझूनि काय पाहतोसि उगला ॥ धांवे विठ्ठला ह्मणे नामा ॥ ६ ॥

॥ ५५१ ॥ संसारसागरीं पडलों महापुरीं ॥ सोडवण करी देवराया ॥ १ ॥ नामाची सांगडी देऊनियां मातें ॥ वैकुंठावरतें नेऊनि घाली ॥ २ ॥

काम क्रोध मगर करिती माझा ग्रास ॥ ह्मणीं तूं उदास होशील देवा ॥ ३ ॥ नामा ह्मणे ह्मणीं मोकलिसी मातें ॥ नाम तुझें सरतें धरलें एक ॥ ४ ॥

॥ ५५२ ॥ देवा दिवस गेले वांयाविण ॥ हरिसी न रिघतां शरण ॥ बाळकत्व अज्ञानपण ॥ तें आठवण नव्हेचि ॥ १ ॥ आला तारुण्याचा अवसरु ॥ सर्वेचि विषयाचा पडिभारु ॥ काम क्रोध मदमत्सरु ॥ अति व्यापारु तृष्णेचा ॥ २ ॥ सर्वेचि वृद्धत्व पातलें ॥ सकळ इंद्रियें सांडियलें ॥ देह न करी ह्मणितलें ॥ अंतर पडलें भक्तीसी ॥ ३ ॥ देवा हित कांहीं नव्हे माझें ॥ दास्यत्व न घडेचि तुझें ॥ आयुष्य गेलें वांया काजें ॥ धरणिये ओझें पैं झालें ॥ ४ ॥ पुनरपि जन्मा येणें मागुता ॥ कवण जाणे कैसी व्यवस्था ॥ कैसा देह लाधेल अनंता ॥ केव्हां तव चरणीं येईल ॥ ५ ॥ आतां मज करूं नको उदास ॥ तुझिया नामाचा विश्वास ॥ हृदयीं नांदे हृषीकेश ॥ विष्णुदास ह्मणे नामा ॥ ६ ॥

॥ ५५३ ॥ चौऱ्यांशी लक्ष जन्म हिंडतां ॥ घोंगडें अनंता जर्जर झालें ॥ १ ॥ जेथें जाय तेथें तुटचि हे पडे ॥ मुद्दल न घडे काय करूं ॥ २ ॥ संचित आटलें व्यवसाय खुंटले ॥ ह्मणोनि ठाकिलें द्वार तुझें ॥ ३ ॥ नामा ह्मणे विठोबा जरी होसी जाणता ॥ तरी या बोला उचिता प्रेम देईं ॥ ४ ॥

॥ ५५४ ॥ मज चालतां आयुष्यपंथें ॥ तारुण्यवन पातलें तेथें ॥ मद-मत्सरादि श्वापदें बहुतें ॥ आलीं कळकळीत मजपाशीं ॥ १ ॥ तीं धांवती पाठोपाठीं ॥ पाहें तंव विषयाचे घाटीं ॥ काम क्रोध व्याघ्रांची वाटी ॥ देखोनि पोटीं रिघाले पाय ॥ २ ॥ मग स्वधर्ममार्गीं रिघालों ॥ तंव अहं-कारतस्करें आकळिलों ॥ राहें राहें ह्मणोनि उभा केलों ॥ तेणें अंतरलों स्वामिया ॥ ३ ॥ जंव क्षण एक उघडिले डोळे ॥ पाहें तंव कंठ व्यापिला व्याळें ॥ मायामोहसर्पीं डंखिलें ॥ त्यांचिये गरळें झळंबलों ॥ ४ ॥ जंव न पवेल शेवटील लहरी ॥ तंव धांव उपाव करी ॥ विष्णुदास नामा धांवे पुकारी ॥ माझा कैवारि केशिराज ॥ ५ ॥

॥ ५५५ ॥ कासे पान अंगणीं उभे उगें ॥ भोजन मागें रामनाम ॥ १ ॥ आणिक नाहीं मज चाड ॥ रामनाम गोड जेवूं घाला ॥ २ ॥ [illegible] सेवितां मंद पडलें ॥ तुझेचि नावें रुचीस आलें ॥ ३ ॥ इच्छाभोजनी तूं एक दाता ॥ नामा विनवी पंढरिनाथा ॥ ४ ॥

॥ ५५६ ॥ चोरां ओढोनियां नेईजे जैं शुळीं ॥ चालतां पाउलीं मृत्यु जैसा ॥ १ ॥ तैसी परी मज झाली नारायणा ॥ दिवसें दिवस उणा होत असें ॥ २ ॥ वृक्षाचिये मुळीं घालितां कुऱ्हाडी ॥ वेंचे तैसी घडी आयुष्याची ॥ ३ ॥ नामा ह्मणे हेंहि लहरीचें जळ ॥ आटत सकळ भानुतेजें ॥ ४ ॥

॥ ५५७ ॥ भवव्याघ्र देखोनि भ्याले माझे डोळे ॥ झालेंसे व्याकूळ चित्त माझें ॥ १ ॥ पाव गा विठोबा पाव गा विठोबा ॥ पावगा विठोबा मायबापा ॥ २ ॥ तूं भक्त कैवारि कृपाळुवा हरी ॥ येई गा झडकरी देवराया ॥ ३ ॥ नामा ह्मणे नेणें आन तुज वांचूनि ॥ जनकजननी केशिराजा ॥ ४ ॥

॥ ५५८ ॥ दंभें गर्वें मदें घेरलेंसे भारी ॥ अनुसरलों केसरी पंचानना ॥ १ ॥ तूंतें वेद नेणें तूंतें शास्त्र नेणें ॥ तुझें नाम नेणें गातूं असें ॥ २ ॥ त्रिविधा तूं पारु दोहींचा वृत्तांतु ॥ सत्व राहेतीतु जयालागीं ॥ ३ ॥ निर्गुण निराकार केशव उदार ॥ नामा ह्मणे पार उतरतील ॥ ४ ॥

॥ ५५९ ॥ तुवां चाळविलें अनंत सेवकां ॥ तोचि चाळा मज दाविसी तूं निका ॥ १ ॥ आदि अंतीं तुझ्या जाणितल्या खुणा ॥ आतां काय करिसी पंढरीच्या राणा ॥ २ ॥ भलारे भला झालासि शाहणा ॥ भेष पळविले शास्त्रपुराणां ॥ ३ ॥ नामा ह्मणे केशवा मज मारून दवडी ॥ पुढती धरावी सोय माझी ॥ ४ ॥

॥ ५६० ॥ भावेंविण भक्ति कशानें करावी ॥ माया मोह वैरि देहामाजीं ॥ १ ॥ तुझें नाम दिव्य रस जिव्हे स्वाद ॥ काम क्रोध नाश करिती माझा ॥ २ ॥ जे जे वस्तूसि मी नित्य नयनीं पाहें ॥ त्या त्या विषया मन धांवताहे ॥ ३ ॥ नामा ह्मणे थोर उबगलों संसारा ॥ काळ वैरी पुढारां ग्रासूं पाहे ॥ ४ ॥

॥ ५६१ ॥ मुंगीचिया गळां बांधोनियां मेरु ॥ तेणें हा प्रकारु कळों आला ॥ १ ॥ माळियाचे पोरें लपविलें पोटीं ॥ तेणें जगजेठी सुख मानी ॥ २ ॥ कुलालाचे हातीं तुडविलें मूल ॥ दाखवी नवल तयासाठीं ॥ ३ ॥ मजसाठीं काय धरिलेंसि मौन ॥ धांव नारायणा नामा ह्मणे ॥ ४ ॥

॥ ५६२ ॥ निर्गुणपणाच्या घेसी अभिमाना ॥ तुज नारायणा शोधीं नामीं ॥ १ ॥ काय तुझी भीड धरावी म्यां आतां ॥ कृपाळु अनंता ह्मणे

नार्वी ॥ २ ॥ पुंडलीकासाठीं उभा राहिलासी ॥ ठकडा तूं होसी मजलागीं ॥ ३ ॥ नामा ह्मणे नको मज चाळवण ॥ लवकरी चरण ना कां दावा ॥ ४ ॥

॥ ५६३ ॥ भक्तीची अपेक्षा धरोनि अंतरीं ॥ राहे भीमातीरीं पंढरीये ॥ १ ॥ अठ्ठावीस युगें गेलीं विचारितां ॥ निगम सर्वथा नव्हे देखा ॥ २ ॥ कटीं कर उभा शिणलें शरीर ॥ धरोनि निर्धार भक्तिभावो ॥ ३ ॥ नामा ह्मणे आतां नको खटपट ॥ आमुचे बोभाट नको पाहूं ॥ ४ ॥

॥ ५६४ ॥ वाजविली डांक चौक ठेवियला ॥ ठायीं पंढरीचे विठ्ठले तुज हाकार केला ॥ १ ॥ रंगा येईवो खेंचरे विठाई सुंदरी ॥ तुझीं पाउलें गोजिरीं कैं मी दृष्टी देखेन ॥ २ ॥ पाजळला दीप फिटला अंधकारु ॥ न लावा उशीरु पांडुरंगे माउलिये ॥ ३ ॥ तमोगुणाचा रज जाळूनि धूप केला ॥ उशीरु कां लाविला पांडुरंगे माउलिये ॥ ४ ॥ तनुमनाची मूद टाकीन तुजवरोनी ॥ वैकुंठवासिनी पांडुरंगे माउलिये ॥ ५ ॥ अहंकार दैवतें झडपिलें नामयासी ॥ येऊनिया रंगासी रंग राखी आपुले ॥ ६ ॥

॥ ५६५ ॥ गर्भवास ऐसा मजसी भिवविती ॥ गाई बैसविती व्याघ्रापुढें ॥ १ ॥ नको हा संसार नको हा संसार ॥ नको हा संसार देवराया ॥ ॥ २ ॥ कोपें काळदर्पें धरिलें अजेसी ॥ तेणें कासाविसी सांगों मेणें ॥ ३ ॥ नामा ह्मणे तुझें केशवा मी बाळ ॥ ऐसा तूं कृपाळ मायबापा ॥ ४ ॥

॥ ५६६ ॥ भिऊनि रिघीजे समर्थाचे पोटीं ॥ विषयांची तों भेटी नको मज ॥ १ ॥ तैसा मी शरण आलोंसें केशवें ॥ मज त्वां राखावें पायांतळीं ॥ २ ॥ नको उदासीन राखों अभिमान ॥ माझें आगमन विचारी कां ॥ ३ ॥ तुझेनि होईल तेंच मी मागेन ॥ न मोडी चरण अहर्निशीं ॥ ४ ॥ अविद्या अपार संचरली देवा ॥ आह्मासि कुढावा नाहीं कोणी ॥ ५ ॥ देवा आतां मज नको गर्भवास ॥ नामा विष्णुदास विनवीतसे ॥ ६ ॥

॥ ५६७ ॥ शरणांगतासी नये मोकलावा ॥ हें तरी केशवा जाणतोसी ॥ १ ॥ सांगणें नलगे सांगणें नलगे ॥ सांगणें नलगे मायबापा ॥ २ ॥ सांगतां समर्थ सर्वेचि विसरे ॥ त्याच्या अभ्यंतरीं नव्हे बोल ॥ ३ ॥ नामा ह्मणे तैसा नव्हेसि शाहणा ॥ अठराही पुराणा वेडाविसी ॥ ४ ॥

॥ ५६८ ॥ सांडोनि संसार झालों मी अंकित ॥ ऐशियाचा अंत पाहूं नको ॥ १ ॥ पातकी मी सत्य पातकी मी सत्य ॥ पातकी मी सत्य पांडुरंगा

॥ २ ॥ माझे गुण दोष न धरिसी चित्तीं ॥ थोरपण ख्याति दावी आह्मा ॥ ३ ॥ ऐसा अपराध आणूं नको मना ॥ पंढरीचा राणा ह्मणोनियां ॥ ४ ॥

॥ ५६९ ॥ साचपणें ब्रीदा सांडवीन तुझ्या ॥ आतां केशिराजा पण हाचि ॥ १ ॥ लबाड तूं देवा लबाड तूं देवा ॥ लबाड तूं देवा ठावा आह्मा ॥ २ ॥ काय मूर्खपणें सांगशील गोष्टी ॥ थोरपणें मोठी पुरे आतां ॥ ३ ॥ नामा ह्मणे काय खवळिसी आह्मा ॥ लाज नाहीं तुह्मा कोणेविशीं ॥ ४ ॥

॥ ५७० ॥ अपराध कोटि हेंचि माझी जोडी ॥ पावनत्व प्रौढि नाम तुझें ॥ १ ॥ द्रौपदी संकटीं वस्त्रें पुरविलीं ॥ धांव त्वां घेतली गजेंद्रासी ॥ २ ॥ उपमन्या लागीं आळी पुरविली ॥ अढळपदीं दिली वस्ती ध्रुवा ॥ ३ ॥ नामा ह्मणे करा करुणा केशवा ॥ तूं माझा विसांवा पांडुरंगा ॥ ४ ॥

॥ ५७१ ॥ हेचि माझी संध्या हेंचि माझें ध्यान ॥ तुझ्या पायीं मन लागो देवा ॥ १ ॥ हेचि माझी रिद्धि हेचि माझी सिद्धि ॥ अखंड समाधी पाय तुझे ॥ २ ॥ नामा ह्मणे हेंचि देईगा श्रीपती ॥ कथेची विश्रांति जन्मोजन्मीं ॥ ३ ॥

॥ ५७२ ॥ विणा घेऊनियां करीं ॥ उभा राउळा माझारीं ॥ १ ॥ तहान भूक हरपली ॥ छंद लागला विठ्ठलीं ॥ २ ॥ कन्या पुत्र बापमाय ॥ त्यांचा आठव तो नये ॥ ३ ॥ नामा ह्मणे हेंचि देईं ॥ तुझे पाय माझे डोईं ॥ ४ ॥

॥ ५७३ ॥ तुझिये पायांचे प्राण हे माझे ॥ चरण कमळ तुझें विसंबेना ॥ १ ॥ संसाराच्या गोष्टी कीट झाल्या पोटीं ॥ रामकृष्ण कंठीं माळ घाली ॥ २ ॥ दुरोनियां देखें गरुडाचें वारिखें ॥ गोपाळासारिखें चतुर्भुज ॥ ३ ॥ नामा ह्मणे विठो जन्मजन्मांतरीं ॥ ऋणि करुनि करीं घेई मज ॥ ४ ॥

॥ ५७४ ॥ कटीं कर उभा ऐसा ॥ पहा कैसा घर घेण्या ॥ १ ॥ माझा हिशेब करी हिशेब करी रे केशवा ॥ चौऱ्यांशीं लक्ष जन्म केली तुझी सेवा ॥ २ ॥ माझें ठेवणें देईगा देवा ॥ नाहिं तर धरीन मी तुझ्या सेवा ॥ ३ ॥ नामा ह्मणे मज खवळिसी वांया ॥ पिसाळलों तरी झोंबेन तुझ्या पायां ॥ ४ ॥

॥ ५७५ ॥ देशीं परदेशीं झालों तुजवीण ॥ माझें समाधान कोण करी ॥ १ ॥ चातक चकोरा परी पाहें वास ॥ तूं कांहो उदास पांडुरंगा ॥ २ ॥ नामा ह्मणे चित्त देईं माझ्या बोला ॥ जिव तो उरला निघों पाहे ॥ ३ ॥

॥ ५७६ ॥ मी असें तेथें मग तूं कैंचा ॥ हा उपजत ठायींचा तोडीं वेलू ॥ १ ॥ आपुलें करोनि ठेवी तुझे चरणीं ॥ न मानिती कोणी क्षितीं माजीं ॥ २ ॥ सेवा तुझी देई नको दुजेपण ॥ येर तो अभिमान खंडी माझा ॥ ३ ॥ देवा आवडसी माझिया जीवा ॥ सुखरूप केशवा विठ्ठलराजा ॥ ४ ॥

॥ ५७७ ॥ निरंतर येणें राहे समाधान ॥ मग प्रारब्ध भोगणें गोड वाटे ॥ १ ॥ हृदयीं तुझें रूप वदनीं तुझें नाम ॥ बुद्धि हे निष्काम धरीन देवा ॥ २ ॥ नामा ह्मणे तुझी पाउलें चिंतीत ॥ झालों कृतकृत्य जन्मो-जन्मीं ॥ ३ ॥

॥ ५७८ ॥ असो आतां किती हेंचि ठेवाठेवी ॥ कृपा विठ्ठल देवीं केली मज ॥ १ ॥ अंतरींच्या सुखा नाचतसे भोजें ॥ हेंचि निजगुज जाणवलें ॥ २ ॥ नामा ह्मणे अंतरींचें निजगुज ॥ सांगितलें मज पांडुरंगें ॥ ३ ॥

॥ ५७९ ॥ नामयाचें प्रेम केशवचि जाणे ॥ केशवासी राहणें नाम्यापाशीं ॥ १ ॥ केशव तोचि नामा नामा तोचि केशव ॥ प्रेमभक्ति भाव मागतसे ॥ २ ॥ विष्णुदास नामा उभा केशवद्वारीं ॥ प्रेमाची शिदोरी मागतसे ॥ ३ ॥

॥ ५८० ॥ पंढरीचा वास चंद्रभागे स्नान ॥ आणिक दर्शन विठोबाचें ॥ १ ॥ हेंचि घडो मज जन्मजन्मांतरीं ॥ मागणें श्रीहरी नाहीं दुजें ॥ २ ॥ मुखीं सदा नाम संतांचें दर्शन ॥ जनीं जनार्दन ऐसा भाव ॥ ३ ॥ नामा ह्मणे तुझें नित्य महाद्वारीं ॥ कीर्तन गजरीं सप्रेमाचें ॥ ४ ॥

॥ ५८१ ॥ देवा तुझी अवज्ञा घडे ॥ तयाचे दांत होती वांकुडे ॥ व्याधिविण देहीं पीडे ॥ बुडे सागरीं चिंतेच्या ॥ १ ॥ देवा तूं होसी उदासीन ॥ तरी हांसती सकळ जन ॥ जेथें जाय तेथें होय अनमान ॥ जगाधीन होऊनि ठाके ॥ २ ॥ देवा तूं नाहींस जयाचे चित्तीं ॥ सोनें धरिल्या होय माती ॥ पीक न पिके तयाचे शेतीं ॥ पेंवीं पाणी निघतसे ॥ ३ ॥ सेवा करी जयाचे घरीं ॥ तींचि होती पाठमोरीं ॥ इष्टमित्र सज्जन सोयरीं ॥ आस वैरि होऊनि ठाके ॥ ४ ॥ ठेवा ठेविला चुके आपण ॥ मागतोचि मागे जाण ॥ सवास घडे आपदास्थपण ॥ बोल तितुके लटिकेचि ॥ ५ ॥ ऐसा अनुभव घडला मज ॥ ह्मणोनि बा शरण आलों तुज ॥ नामा ह्मणे केशीराजा ॥ कृपा करी मा दातारा ॥ ६ ॥

॥ ५८२ ॥ ज्याचियारे मनें देखियेलें तुज ॥ त्याची लोकलाज मावळली ॥ १ ॥ नाहीं तया क्रिया नाहीं तया कर्म ॥ वर्णाश्रमधर्म सुख दुःख ॥ २ ॥ नाहीं देह स्फूर्ति जाती कुळ भेद ॥ अखंड आनंद ऐक्यतेचा ॥ ३ ॥ नामा ह्मणे त्याचे चरणरज व्हावें ॥ हेंचि भाग्य द्यावें केशिराजा ॥ ४ ॥

॥ ५८३ ॥ बोलावूं पाठवूं एवढी कैची शक्ति ॥ या रंगा श्रीपति त्वां बा यावें ॥ १ ॥ येईगा विठ्ठला बाहातसें आतां ॥ या रंगीं अनंता त्वां बा यावें ॥ २ ॥ धांवत त्वां यावें धांवत त्वां यावें ॥ या रंगीं नाचावें पांडुरंगा ॥ ३ ॥ तिहीं त्रिभुवनीं तुझीच करणी ॥ ठाव मागे चरणीं नामदेव ॥ ४ ॥

॥ ५८४ ॥ तूं माझी माउली मी वो तुझा तान्हा ॥ पाजी प्रेमपान्हा पांडुरंगे ॥ १ ॥ तूं माझी गाउली मी तुझें वासरूं ॥ नको पान्हा चोरूं पांडुरंगे ॥ २ ॥ तूं माझी हरिणी मी तुझें पाडस ॥ तोडी भवपाश पांडुरंगे ॥ ३ ॥ तूं माझी पक्षिणी मी तुझें अंडज ॥ चारा घाली मज पांडुरंगे ॥ ४ ॥ नामा ह्मणे होसी भक्तीचा वल्लभ ॥ मागें पुढें उभा सांभाळिसी ॥ ५ ॥

॥ ५८५ ॥ तुजविण आह्मा कोण हो पोशिता ॥ अहो जी कृपावंता पंढरिराया ॥ १ ॥ न करी विठ्ठला आतां लाजिरवाणें ॥ मी तुझें पोसणें पांडुरंगा ॥ २ ॥ काकुळती कोणा येऊं हो मी आतां ॥ अनाथाच्या नाथा विठ्ठला तूं ॥ ३ ॥ एकवेळ आतां पाहे मजकडे ॥ नामा ह्मणे वेडें रंक तुझें ॥ ४ ॥

॥ ५८६ ॥ तुजवांचुनि कांहीं गोड न वाटे जीवा ॥ तुझे पाय मज दिव्य केशवा ॥ १ ॥ लौकिकापासूनि कधीं सोडविसी ॥ सांग हृषीकेशी उघडोनी ॥ २ ॥ तुझे पाय दिव्य तुझे पाय दिव्य ॥ तुझे पाय दिव्य रे दातारा ॥ ३ ॥ नामा ह्मणे जिव्हे काढीन मी रवा ॥ तुझे पाय मज दिव्य केशवा ॥ ४ ॥

॥ ५८७ ॥ जाणसी तें करी कृपाळुवा हरी ॥ लाज सर्वोपरी आहे तुज ॥ १ ॥ आरुष साबडें मी कांहीं नेणें वेडें ॥ जन्मोजन्मीं सांकडें केलें तुज ॥ २ ॥ बहुकीर्ति ऐकिली बहुतांचे मुखीं ॥ बहुत केले सुखी शरणांगत ॥ ३ ॥ नाहीं तुझी सेवा केली मनो भावें ॥ लोभ दंभ गर्व भ्रांति सदा ॥ ४ ॥ नामा ह्मणे मज होताति विपत्ति ॥ सोडवी श्रीपति येथोनियां ॥ ५ ॥

॥ ५८८ ॥ येईवो विठ्ठले मजलागीं झडकरी ॥ बुडतों भवसागरीं काढी मज ॥ १ ॥ आकांता अवसरीं स्मरलासि गजेंद्रें ॥ दीनानाथ ब्रिदें

सख केली ॥ २ ॥ द्रौपदीं संकटीं स्मरलासे वनवासी ॥ धांवोनि आलीसि लवडसवडी ॥ ३ ॥ प्रल्हादें तुजलागीं स्मरिलें निर्वाणीं ॥ संकटापासोनि राखियेलें ॥ ४ ॥ नामा ह्मणे थोर पीडिलों गर्भवासें ॥ अखंड पाहतसें वास तुझी ॥ ५ ॥

॥ ५८९ ॥ वावाचिया गळां शेळी बांधोनियां ॥ तैसी तुझी माया लोभापर ॥ १ ॥ कां मज संसारीं घालितोसि देवा ॥ कैसें तुझिया जीवा गोड वाटे ॥ २ ॥ विषयाचे कल्लोळ पाजिसी केवळ ॥ हृदय कोमळ कैसें तुझें ॥ ३ ॥ नामा ह्मणे मज आदि अंत एकु ॥ जननी जनकु पंढरिरावो ॥ ४ ॥

॥ ५९० ॥ किती तुला देवा येऊं काकुळती ॥ काय तें संचितीं लिहिलें असे ॥ १ ॥ केली कां हो सांडी माझी हृषीकेशी ॥ आह्मी कोणापाशीं तोंड वासूं ॥ २ ॥ ब्रीदाचा तोडर गर्जे त्रिभुवनीं ॥ तूंचि एक धनी त्रिलोकींचा ॥ ३ ॥ समूळ घेतला पृथ्वीचा भार ॥ माझाचि जंजार काय तुला ॥ ४ ॥ नको पाहूं अंत पांडुरंगे आई ॥ नामा विठोपायीं मिठी घाली ॥ ५ ॥

॥ ५९१ ॥ भावें तुझे चरण धरिले विठ्ठला ॥ अतां तूं पांगिला करूं नको ॥ १ ॥ नलगे मज कांहीं ऋद्धि सिद्धि पाही ॥ मुक्तिसुख तेंहि नलगे मज ॥ २ ॥ नामा ह्मणे मज जन्म दे अनंता ॥ भक्तिविरहिता जन्म नको ॥ ३ ॥

॥ ५९२ ॥ घालूनि आसन साधिला पवन ॥ घेतलें जीवन अंतरिक्षीं ॥ १ ॥ परहस्तें तृप्ति नव्हे जी दातारा ॥ कृपा करुणा करा केशिराजा ॥ २ ॥ जीवाचें जीवन सर्वांचें कारण ॥ धांव मजलागुन केशिराजा ॥ ३ ॥ अनाथाचा नाथ हें ब्रीद साचार ॥ क्षणीं माझा अव्हेर करिसी देवा ॥ ४ ॥ विष्णुदास नामा अंकियेला तुझा ॥ निववी केशिराजा प्रेमसुखें ॥ ५ ॥

॥ ५९३ ॥ तुवां येथें यावें कीं मज तेथें न्यावें ॥ संती माझ्या जीवें मांडियली ॥ १ ॥ माझें तुजविण येथें नाहीं कोणी ॥ विचारावें मनीं पांडुरंगा ॥ २ ॥ नामा ह्मणे वेगीं यावें करुणाघना ॥ जातो माझा प्राण तुजलागीं ॥ ३ ॥

॥ ५९४ ॥ प्रपंचीं कां मातें करिसी उदासिन ॥ तरी तुझें ध्यान लागो मना ॥ १ ॥ हेंचि तुज मागणें जन्मजन्मांतरीं ॥ न मागतों अंतरीं

प्रगट होसी ॥ २ ॥ इंद्रियांचे व्यापार अवघेचि तोडी ॥ प्रेमरसगोडी देई मातें ॥ ३ ॥ नामा ह्मणे शरण आलों मी केशवा ॥ हाचि तूं पुरवावा मनोरथ ॥ ४ ॥

॥ ५९५ ॥ माता पिता बंधु कुळगुरुदैवत ॥ सखा सर्व गोत केशिराज ॥ १ ॥ जन्मोनि पोसणा तुझा मी अंकिला ॥ आणिकाचा पांगिला न करी देवा ॥ २ ॥ विष्णुदास नामा विनवितो केशवा ॥ शर्णी घालिसी देवा संसारासी ॥ ३ ॥

॥ ५९६ ॥ माता तेचि तात सोयरे हरिजन ॥ यम नेम नेणें दोन गोष्टी ॥ १ ॥ गोष्ट ते कोणती ह्मणाल तुह्मी जरी ॥ वाचे हरिहरि ह्मणतसों ॥ २ ॥ नामा ह्मणे आह्मी मागतों देवासी ॥ कीर्तनीं उपवासी करावें देवा ॥ ३ ॥

॥ ५९७ ॥ वासरूं भोंवें खुंटिया भोंवतें ॥ आपआपणियातें गोविंयलें ॥ १ ॥ तैसी परी मज झाली गा देवा ॥ गुंतलों मी भावा लटिकिया ॥ २ ॥ नामा ह्मणे केशवा तोडी कां बंधनें ॥ मी एक पोसणें भक्त तुझा ॥ ३ ॥

॥ ५९८ ॥ अहो सदाशिवा ॥ देसी भुक्ति मुक्ति भावा ॥ १ ॥ करावी ते तुझी सेवा ॥ ऐसें धरावें या जीवा ॥ २ ॥ नामा ह्मणे महादेवा ॥ चुकवी चौऱ्यांशीचा हेवा ॥ ३ ॥

॥ ५९९ ॥ जगत्र जीवना अगा नारायणा ॥ कां नये करुणा दासाची हे ॥ १ ॥ अच्युता केशवा येगा दीनानाथा ॥ सर्वज्ञा समर्था कृपामूर्ती ॥ २ ॥ चिद्‌घना चिद्रूपा विरंचीच्या बापा ॥ करावी जी कृपा सर्वांभूतीं ॥ ३ ॥ तुझें ह्मणविलें उपेक्षिसी जरी ॥ नामा ह्मणे हरी ब्रीद काय ॥ ४ ॥

॥ ६०० ॥ आह्मीं दिला जीव तुझिया कीर्तनें ॥ पांगुळलीं मनें योगियांचीं ॥ १ ॥ न बोलवे वाचा न बोलवे कांहीं ॥ आपेआप पाही ठाकलोंसे ॥ २ ॥ ऐसें तुझें नाम दे गोड गा देवा ॥ घाली बा केशवा हृदयामाजीं ॥ ३ ॥ नामा ह्मणे आजा सांपडलें वर्म ॥ नित्य वाचे नाम रामकृष्ण ॥ ४ ॥

॥ ६०१ ॥ तुझें प्रेम झालें हृदया आवडी ॥ चरण मी न सोडी पांडुरंगा ॥ १ ॥ कशासाठीं शीण थोडक्याकारणें ॥ काय तुज उणें होय देवा ॥ २ ॥

चंद्र चकोराचा पुरवी सोहळा ॥ काय त्याच्या कळा न्यून होती ॥ ३ ॥ नामा ह्मणे मज अनाथा सांभाळी ॥ हृदयकमळीं स्थिर राहे ॥ ४ ॥

॥ ६०२ ॥ आशा मनीषा तृष्णा लागलीसे पाठीं ॥ धांव जगजेठी स्वामी माझ्या ॥ १ ॥ गेलीसि केउता वाढिलें दुश्चिता ॥ अगा कृपावंता स्वामी माझ्या ॥ २ ॥ नामा ह्मणे मज नाहीं कोण गत ॥ तारिसी अनंता स्वामी माझ्या ॥ ३ ॥

॥ ६०३ ॥ आठवितां मनीं तुझी ब्रीदावळी ॥ येउनि जवळी उभा ठाके ॥ १ ॥ लाज धरोनियां होतोसि माघारा ॥ तुजची दातारा दिसे शोभा ॥ २ ॥ नामरूपासाठीं घेसी नाना सोंगें ॥ भक्त जीवलग अंतः-काळीं ॥ ३ ॥ नामा ह्मणे मज नको हा संसार ॥ मज निरंतर देई संग ॥ ४ ॥

॥ ६०४ ॥ अग्निमाजीं पडे बाळू ॥ माता धांवे कनवाळू ॥ १ ॥ तैसा धांवे माझिया काजा ॥ अंकिला मी दास तुझा ॥ २ ॥ सवेंचि झेंपावे पक्षिणी ॥ पिलीं पडतांचि धरणी ॥ ३ ॥ भुकेलें वत्सरावें ॥ धेनु हुंबरत धांवे ॥ ४ ॥ वणवा लागलासे वनीं ॥ पाडस चिंतीत हरणी ॥ ५ ॥ नामा ह्मणे मेघा जैसा ॥ विनविलो चातक तैसा ॥ ६ ॥

॥ ६०५ ॥ काशिये कनोजा द्वारके गुजरु ॥ कानडा विठ्ठल पंढरीये ॥ १ ॥ मायबापें माझीं विठ्ठलरुक्मिणी ॥ द्वारका पाटणीं माहियेर ॥ २ ॥ पर्वत शिखरीं ब्रीद नारायण ॥ सोयरा सज्जन पंढरीये ॥ ३ ॥ बारसी भगवंत तेरसी तिखया ॥ विठ्ठलू सोयरीया पांडुरंगा ॥ ४ ॥ विटेवरी नीट सम चरणीं उभा ॥ पुंडलीकाचे लोभा भक्तिलागीं ॥ ५ ॥ विष्णुदास नामा चरणीं उतावेळु ॥ करावा सांभाळू अपत्याचा ॥ ६ ॥

॥ ६०६ ॥ कृपावंत समर्थ ह्मणूनि करी आर्त ॥ येईन सांवरत पांडु-रंगे ॥ १ ॥ मज कां विलंबली विठ्ठल माउली ॥ तनु तृषावली जीवनेविण ॥ २ ॥ तूं माझें जीवन नाम जनार्दन ॥ हृदयीं भरी पूर्ण प्रेमरस ॥ ३ ॥ अमृताच्या करें कांसवीच्या भरें ॥ कुरवाळी त्वरें देह माझा ॥ ४ ॥ पूर्ण पान्हा देई निववी हृदयीं ॥ येई वो कान्हाई सांवळिये ॥ ५ ॥ नामा ह्मणे पावे जीवा शीण न साहे ॥ वेगीं लवलाहे पाजी पान्हा ॥ ६ ॥

॥ ६०७ ॥ गरुडावरी हरि बैसोनियां यावें ॥ आम्हांसि रक्षावें दीन-बंधू ॥ १ ॥ अच्युता केशवा मुकुंदा मुरारी ॥ येई लवकरी नारायणा ॥ २ ॥

ऐकोनियां धांवा धांवला अनंत ॥ उभा गरुडासहित मागें पुढें ॥ ३ ॥ वैजयंती माळ किरीट कुंडलें ॥ नामयानें केलें निंबलोण ॥ ४ ॥

॥ ६०८ ॥ चरण देखोनि गेली भवव्यथा ॥ पुढें एक चिंता वाटतसे ॥ १ ॥ क्षणीं मुक्तिपद देसी पांडुरंगा ॥ मग या संतसंगा कोठें पाहूं ॥ २ ॥ मग पंढरीचा आनंद सोहळा ॥ कोणाचिया डोळां पाहूं देवा ॥ ३ ॥ मग हरि-कथा अमृतसंजीवनी ॥ कोणाचिया कानीं ऐकूं देवा ॥ ४ ॥ नामा ह्मणे मज पंढरीची सोय ॥ जन्मोजन्मीं होय याचिलागीं ॥ ५ ॥

॥ ६०९ ॥ जनार्दना कृपाळुवा हृषीकेशा ॥ पुराणपुरुषा तुज नमों ॥ १ ॥ अभिज्ञा क्षेत्रज्ञा अचिंत्या कूटस्था ॥ त्रैलोक्याचा नाथा तूज नमों ॥ २ ॥ अनंत ब्रह्मांडें तुझिया उदरीं ॥ मेघश्यामा हरी तुज नमों ॥ ३ ॥ देव-राया तुझें कोमळ हृदय ॥ कृपादृष्टी पाहें मजकडे ॥ ४ ॥ तुझा मी किंकर आहें वासुदेवा ॥ अभय या जीवा देईं आतां ॥ ५ ॥ नामा ह्मणे घाली चरणासी मिठी ॥ बोले जगजेठी स्वामी माझा ॥ ६ ॥

॥ ६१० ॥ काय गुण दोष माझे विचारिसी ॥ आहें मी तो राशी अपराधांची ॥ १ ॥ अंगुष्ठामासोनी मस्तकापर्यंत ॥ अखंड दुश्चित आच-रलों ॥ २ ॥ स्वप्नीं देवा तुझी नाहीं घडली भक्ति ॥ पुसशी विरक्ति कोठुनियां ॥ ३ ॥ तूंची माझा गुरु तूंची तारी स्वामी ॥ सकळ अंतर्यामीं गाऊं तुज ॥ ४ ॥ नामा ह्मणे माझें चुकवी जन्ममरण ॥ नको करूं शीण पांडुरंगा ॥ ५ ॥

॥ ६११ ॥ कागदींचें वित्त वेश्येसी दिधलें ॥ तैसें आह्मां केलें नारा-यणें ॥ १ ॥ जोडोनियां हस्त बोले मद्यापाशीं ॥ तैसें तूं मजशीं केलें देवा ॥ २ ॥ कडू भोंपळ्याचा कोणता उपयोग ॥ तैसें पांडुरंगें केलें जाण ॥ ३ ॥ नामा ह्मणे ऐसें करूं नको देवा ॥ समागम व्हावा पायांसवें ॥ ४ ॥

॥ ६१२ ॥ काय अपराध पाहसी कोणाचे ॥ धांवे भाविकांचे काम-काजीं ॥ १ ॥ काय केशीराजा वाणूं मी दुबळें ॥ शरणांगता लळे पुरविशी ॥ २ ॥ पतीतपावन ब्रीद चराचरीं ॥ तेथें मी भीकारी कोणीकडे ॥ ३ ॥ नामा ह्मणे तूंची करिशी उद्धार ॥ मज देवा पार नाहीं भाग्या ॥ ४ ॥

॥ ६१३ ॥ काय गुण दोष आणितोसी मना ॥ नको नारायणा अव-कळी ॥ १ ॥ शरीरसंबंधें झुकती अंतरें ॥ काय त्यां माघारें आठवावें ॥ २ ॥ नामा ह्मणे मज नामविसी दातारा ॥ नको वा अंतरा पाहों अंत ॥ ३ ॥

॥ ६१४ ॥ कां मज शिणविसी थोडिया कारणें ॥ काय तुझें उणें होईल देवा ॥ १ ॥ चातकाची तृषा पुरवी जलधर ॥ काय त्याचें सरे थोरपण ॥ २ ॥ माता अवलोकी आपुलिया बाळा ॥ काय तिया डोळां दृष्टि नसे ॥ ३ ॥ चंद्र चकोराचा पुरवी सोहळा ॥ काय त्याच्या कळा न्यून होती ॥ ४ ॥ नामा ह्मणे तुझ्या चरणाची आवडी ॥ गुंतलें न सोडी मन माझें ॥ ५ ॥

॥ ६१५ ॥ काय आह्मापाशीं आहे धन वित्त ॥ दान तें उचित देऊं काय ॥ १ ॥ देतां घेतां आह्मां पुरे पुरे झालें ॥ संगती लागिलें भिवोनियां ॥ २ ॥ काय वाणूं गुण भिकारपणाचे ॥ होसी पंढरीची नामनौका ॥ ३ ॥ नामा ह्मणे पुढें दाखवी मारग ॥ आह्मी तुज मागें येऊं सुखें ॥ ४ ॥

॥ ६१६ ॥ काया मनें वाचा नेणों भक्तिभाव ॥ करिसी उपाव केशीराजा ॥ १ ॥ थोरपणासाठीं मन घे ह्व्यासु ॥ मी तो कासाविसु होय देवा ॥ २ ॥ सर्वां भूतांमाजीं समत्व दिससी ॥ नामा ह्मणे ऐसी दावी लीला ॥ ३ ॥

॥ ६१७ ॥ कोठें मी रे तुझा धरूं गेलों संग ॥ लावियलें जग माझे पाठीं ॥ १ ॥ सर सर परता अगुणा गोपाळा ॥ नका लावूं चाळा खोटें येथें ॥ २ ॥ रूपाच्या लावण्यें नेली चित्तवृत्ति ॥ न देखें भोंवतीं मी हीं माझीं ॥ ३ ॥ नामा ह्मणे तुह्मी जीवींच बैसलां ॥ बोलाचिया बोला दावोनियां ॥ ४ ॥

॥ ६१८ ॥ तुझिया संतांची अंगसंगसंगति ॥ ते पावलिया विश्रांति संसारिया ॥ १ ॥ श्रवण कीर्तन ध्यान घडे अनायासें ॥ भेदभ्रम नासे तेचि क्षणीं ॥ २ ॥ ऐसें भाग्य मज देसी कवणे काळीं ॥ होईन पायधूळी वैष्णवांची ॥ ३ ॥ वदनीं तुझें नाम वसे निरंतर ॥ राखीन त्याचें द्वार थोर आशा ॥ ४ ॥ येतां जातां मज करिती सावधान ॥ वदनीं कृष्ण कृष्ण ह्मणविती ॥ ५ ॥ कामधेनु घरीं असे प्रसवली ॥ ते विकावया नेली दैवहतें ॥ ६ ॥ पंथीं पडिला पायां लागे चिंतामणि ॥ पाषाण ह्मणऊनि उपेक्षिला ॥ ७ ॥ तैसी परी मज जाहली अधमा ॥ चुकलों तुझ्या वर्मा केशिराजा ॥ ८ ॥ नामा ह्मणे थोर संतीं वाटे चिंता ॥ कृपा करूनि नामा ठेवी चरणीं ॥ ९ ॥

॥ ६१९ ॥ पाहुनि न दिसे लौकिका व्यवहारीं ॥ ऐसा तूं अंतरीं लपवी मज ॥ १ ॥ परि तुझ्या चरणीं माझें अनुसंधान ॥ तरी प्रेम पावन देई देवा ॥ २ ॥ मनाचिये वृत्ती अखंड तूं राहोनी ॥ झेंपावती म्हणीं काम क्रोध ॥ ३ ॥ नामा म्हणे ऐसें पावसी तूं मातें ॥ तरी मी जीवें तूतें न विसंबे ॥ ४ ॥

॥ ६२० ॥ येई हो विठ्ठले भक्तजनवत्सले ॥ करुणा कल्लोळे पांडुरंगे ॥ १ ॥ सजलजलदघन पीतांबर परिधान ॥ येई उद्धारणे केशिराजे ॥ २ ॥ नामा म्हणे तूं विश्वाची जननी ॥ क्षिराब्धि निवासनी जगदंबे ॥ ३ ॥

॥ ६२१ ॥ शरीराचा भाव तुज नाहीं देवा ॥ तेथें मी केशवा काय बोलूं ॥ १ ॥ अंगदाचे आंगीं बळ देसी फार ॥ बहु उपकार कळों आले ॥ २ ॥ तुझा नित्य न्याय नोव्हे साचपण ॥ बळि तूतें दान देऊनि ठके ॥३॥ नामा म्हणे सदा काय म्यां गाऱ्हाणें ॥ किती नारायणे देऊं आतां ॥ ४ ॥

॥ ६२२ ॥ हेंचि मागतसें तुज ॥ वनीं जन्म देई मज ॥ १ ॥ सुखें करूनि राहेन ॥ तुझे पाहीन चरण ॥ २ ॥ शीण बहुत पावलों ॥ आतां तुजपाशीं आलों ॥ ३ ॥ नकरी अव्हेर ॥ दास तुझा मी किंकर ॥ ४ ॥ येत काकुळती ॥ नामा म्हणे देवाप्रती ॥ ५ ॥

॥ ६२३ ॥ हिरे जळामधीं भिजतील कधीं ॥ तैसें कृपानिधी केलें आम्हां ॥ १ ॥ आमुचा विकल्प आमुचा विकल्प ॥ आमुचा विकल्प आम्हा नाडी ॥ २ ॥ कामधेनु संगें गाढव बांधिलें ॥ तयाचें तें मोलें तुके केंवि ॥ ३ ॥ काय म्यां करावें पाठीलागे भोग ॥ नामा म्हणे योग तुझ्या हातीं ॥ ४ ॥

॥ ६२४ ॥ सदा माझें मन ओढे पंढरीनाथा ॥ न सोडी सर्वथा पाय तुझे ॥ १ ॥ यासि काय करूं सांगाजी विठ्ठला ॥ स्नेह कां लाविला पूर्वींहूनि ॥ २ ॥ हृदयीं चित्तवृत्ति मनासि मिळोनि ॥ अवघी तुझे चरणीं मुरवाढली ॥ ३ ॥ नामा म्हणे देवा धरली तुझी सेवा ॥ सुख अनुभवा अनुभविलें ॥ ४ ॥

॥ ६२५ ॥ आशा तृष्णा व्याघ्र देखोनियां डोळां ॥ झालेंसें व्याकुळ चित्त माझें ॥ १ ॥ पावेगा विठोबा पावेगा विठोबा ॥ पावेगा विठोबा मायबापा ॥ २ ॥ तूं भक्त कैवारी कृपाळुवा हरि ॥ वेगीं धांवा करी देवराया ॥ ३ ॥ नामा म्हणे आन नाहीं तुजवांचोनि ॥ जनक जननी केशिराजा ॥ ४ ॥

॥ ६२६ ॥ संसार परजनीं ॥ दूर दिधलें मज साजणी ॥ द्वारकापुर पाटणीं ॥ माझें माहियेर ॥ १ ॥ थोर उत्कंठा मनीं ॥ वाट पाहें प्रतिदिनीं मज नेत कां न कोणी ॥ तया माहियेरा ॥ २ ॥ चित्तीं न लगती व्यापार ॥ मनीं हेंचि वारंवार ॥ आड ठाकले गिरी डोंगर ॥ तया माहियेरा ॥ ३ ॥ माझिये सासुये निष्ठुरें ॥ दुरळ बोलिली उत्तरें ॥ तंव तंव मी तुतें स्मरें ॥ विठू बापु माहियेर ॥ ४ ॥ येथें कोणी नाहीं माझें एक ॥ जें त्यासि बोलूं सुख दुःख ॥ हें मन उतावेळ देख ॥ तया माहियेरा साठीं ॥ ५ ॥ कामक्रोध भावे दीर ॥ बोलती अति निष्ठुर ॥ तेवेळीं त्यजिजे संसार ॥ ऐसें वाटतसे मना ॥ ६ ॥ या वो संसारीं न सीजे ॥ संगु अवघाची सांडिजे ॥ निःसंग होऊनी राहिजे ॥ तया माहियेरा ॥ ७ ॥ या वो प्राणाचे संकटीं ॥ आत्मा ठेवूनियां कंठीं ॥ मग चालवी घररहाटी ॥ क्षणिये काम रात्रंदिवस ॥ ८ ॥ याचे क्रूर बोल न होती ॥ तेणें मी असें निर्बुज चित्तीं ॥ निरोप धाडूं कवणा हातीं ॥ तया माहियेरा ॥ ९ ॥ तंवचि वो शिणिजे ॥ जंव यातें न बोळंगीजे ॥ याचें बीज पाविजे ॥ नामें एकें विठ्ठलें ॥ १० ॥ आतां बहु काय बोलिजे ॥ यासि सुवेळा न पुसिजे ॥ पुण्य मार्गें जाईजे ॥ तया माहियेरा ॥ ११ ॥ माझि सखी जे का भक्ति ॥ मज तेचि संबोखिती ॥ तिये लाविलें शुद्धमती ॥ साच ते मज चुकों नेदी ॥ १२ ॥ सत्य भावो मज सांगाती ॥ येर लटकिया व्युत्पत्ति ॥ मी वो जाईन हरखें जतीं ॥ तया माहियेरा ॥ १३ ॥ कृष्ण माउली भेटेल ॥ शीण अवघाची हरेल ॥ सुख आनंदु न मायेल ॥ या या त्रिभुवनीं ॥ १४ ॥ या बहु जन्माचा शीण वो जाईल ॥ विठोदर्शनें दुःख हरेल ॥ नामा सुखिया होईल ॥ केशव चरणीं ॥ १५ ॥

॥ ६२७ ॥ स्वामि एक व्हावा तुजचि सारिखा ॥ करी निज सेवका जगद्वंद्य ॥ १ ॥ देऊनि प्रेमभातें पाळिसी तूं बाळें ॥ न करिसी जीवा वेगळें क्षणभरी ॥ २ ॥ बळि भीष्म नारद उद्धव रुक्मांगद ॥ हनुमंत प्रल्हाद अंबऋषि ॥ ३ ॥ नामा ह्मणे हेंचि देई जन्मोजन्मीं ॥ मी दास तूं स्वामि केशिराजा ॥ ४ ॥

॥ ६२८ ॥ विश्वंभर नाम तुझें कमळापती ॥ जगीं श्रुति स्मृति वाखाणिती ॥ १ ॥ गौळ्यांचे घरींचें दहीं लोणी चोरुनी ॥ खातां चक्रपाणी लाजसीना ॥ २ ॥ आतां दीनानाथा तुझें ब्रीद साचें ॥ तरी भूषण आमुचें जतन करी ॥ ३ ॥ येर ठेवा ठेवी कायसी आतां आशा ॥ विनविता नामा केशिराजा ॥ ४ ॥

॥ ६२९ ॥ ह्मणती गौळणी हरिचीं पाउलें धरा ॥ रांगत रांगत येतो राजमंदिरा ॥ १ ॥ परब्रह्म निज स्वरूप हें गौळियां घरीं ॥ पायीं वांकियां अंदुवा कृष्ण नवनीत चोरी ॥ २ ॥ लपत छपत येतो राजभुवनीं ॥ नंदाचे देव टाकुनि आपण बैसे सिंहासनीं ॥ ३ ॥ सांपडला देव्हारा यासि बांधी दावेंनि ॥ तंव पाहे शंखचक्र गदा शार्ङ्गपाणि ॥ ४ ॥ थोरा कष्टें बहुता पुण्य जोडलेति देवा ॥ अनंत पवाडे तुमचे नकळती मावा ॥ ५ ॥ विष्णुदास नामा ह्मणे अहो केशवा ॥ जन्मोजन्मीं द्यावी आह्मां चरणसेवा ॥ ६ ॥

॥ ६३० ॥ तुझें नाम ह्मणतां सुलभ अनंता ॥ दुर्लभ ह्मणतां अंतकाळीं ॥ १ ॥ तैसें तुवां मज केशवा करावें ॥ हृदयीं भेदावें नाम तुझें ॥ २ ॥ मुके पशु पक्षि वृक्ष आणि पाषाण ॥ तयां नारायणा गति कैसी ॥ ३ ॥ नामा ह्मणे कैसें केशवा सांगणें ॥ अज्ञानी तें नेणें कवणें परी ॥ ४ ॥

॥ ६३१ ॥ मुक्तपण आह्मां नको देवराया ॥ भेटी मज पायां पुरे बापा ॥ १ ॥ चातुर्यपणाची नको मज चाड ॥ प्रेमभाव गोड पुरे बापा ॥ २ ॥ खाय भिल्लिणीचीं फळें आवडतीं ॥ काय त्याचे चित्तीं दुजा भाव ॥ ३ ॥ भावापाशीं देव उभा सर्वकाळ ॥ खेंचरानें बळें दाखविला ॥ ४ ॥ नामा ह्मणे मज सद्गुरूची सत्ता ॥ आह्मासि मुक्तता नको बापा ॥ ५ ॥

॥ ६३२ ॥ ममता तुटेना मज केशिराजा ॥ आंगीं भाव दुजा लागे पाठीं ॥ १ ॥ शरीरीं तितिक्षा नाहीं क्षमा शांति ॥ यालागीं श्रीपति वायां गेलों ॥ २ ॥ नामा ह्मणे देवा तारिसी पतीता ॥ ह्मणोनियां सत्ता केली आह्मीं ॥ ३ ॥

॥ ६३३ ॥ पाहतां तुझे चरण हरली भवव्यथा ॥ पुढती एक चिंता वाटतसे ॥ १ ॥ क्षणीं मुक्तिपद देसी पांडुरंगा ॥ मग या संतसंगा कोठें पाहूं ॥ २ ॥ मग हे पंढरी आनंद सोहळा ॥ कवणाचे डोळां पाहूं देवा ॥ ३ ॥ मग हे हरिकथा अमृत संजीवनी ॥ कवणाचे श्रवणीं ऐकों देवा ॥ ४ ॥ नामा ह्मणे मज पंढरीची सोय ॥ अनंत जन्म होय याचि लागीं ॥ ५ ॥

॥ ६३४ ॥ सगुण निर्गु[illegible] कांहीं बोलिजे ॥ तें तूं सर्व माझें पांडुरंगा ॥ १ ॥ आहे तितुकें तूं[illegible]गत ॥ मी काय अनाथ वर्णूं तुज ॥ २ ॥ चरणाची आवडी न संडावी [illegible] ॥ यापरि पोसणें मायबापा ॥ ३ ॥ साक्ष भीमरथी संत पुंडलीक ॥ नामा[illegible]णे आणीक नलगे कांहीं ॥ ४ ॥

॥ ६३५ ॥ बहुत जन्माशेवटीं तुजशीं झाली भेटी ॥ बहु मी हिंपुटी झालों थोर ॥ १ ॥ बहुकीर्ति ऐकिली बहुतांचे मुखीं ॥ बहुत केले सुखी शरणांगत ॥ २ ॥ बहुतां आसक्त बहुतां ओळंगणा ॥ बहुत विटंबना झाली माझी ॥ ३ ॥ बहु फेरे पाहिले बहु दुःख साहिलें ॥ बहु चित्तें वाहिलें दुर्भरचि ॥ ४ ॥ बहुत काळ गेले बहु अन्याय केले ॥ बहु नाहीं जोडिलें नाम तुझें ॥ ५ ॥ ऐसा मी अपराधी पावे कृपानिधी ॥ बहु संतां सन्निधीं ठेवी नामा ॥ ६ ॥

॥ ६३६ ॥ तान्हेलों भूकेलों ॥ तुझेनि नामें निवालों ॥ १ ॥ तहान नेणें भूक नेणें ॥ अखंड पारणें नामीं तुझ्या ॥ २ ॥ अमृतलिंग केशव हा चित्तीं ॥ तेणें नामया तृप्ति अखंडित ॥ ३ ॥

॥ ६३७ ॥ माझें व्रत एक चालवी विठ्ठला ॥ सकळां घटीं तुला देखें ऐसें ॥ १ ॥ तेव्हां माझें चित्त पावे समाधान ॥ नाहीं तरी जिणें काय व्यर्थ ॥ २ ॥ तुझी कास आणि बुडे महापूरीं ॥ ऐसें होतां हरी लाज कोणा ॥ ३ ॥ मागितलें फार तुज काय देवा ॥ नको बा केशवा मीतूंपण ॥ ४ ॥ नामा म्हणे माझा कैवारि सबळ ॥ असोनियां काळ भोगूं कशा ॥ ५ ॥

॥ ६३८ ॥ माझ्या बोबडिया बोला ॥ चित्त द्यावें बा विठ्ठला ॥ १ ॥ वारा जाय भलत्या ठाया ॥ तैसी माझी रागछाया ॥ २ ॥ गातां येईल तेणेंचि गावें ॥ येरीं हरि हरि म्हणावें ॥ ३ ॥ तान मान नेणें देवा ॥ नामा विनवितो केशवा ॥ ४ ॥

॥ ६३९ ॥ माझे मनोरथ पूर्ण कीजे देवा ॥ केशवा माधवा नारायणा ॥ १ ॥ नाहीं नाहीं मज आणिक सोयरा ॥ न करी अव्हेरा पांडुरंगा ॥ २ ॥ अनाथाचा नाथ होशी तूं दयाळा ॥ किती वेळोवेळां प्रार्थूं आतां ॥ ३ ॥ नामा म्हणे जीव होतो कासावीस ॥ केली तुझी आस आतां बरी ॥ ४ ॥

॥ ६४० ॥ भीत नाहीं भीत नाहीं ॥ अखंडहि सावध ॥ १ ॥ उघड समाधि उघड समाधि ॥ अंतर बुद्धि निर्मळ ॥ २ ॥ गोंविसी कासया गोंविसी कासया ॥ पढंरिराया सांभाळी ॥ ३ ॥ [illegible]ा म्हणे जगज्जीवना ॥ नारायणा सांभाळी ॥ ४ ॥

॥ ६४१ ॥ पुलक घर्म रोमांच नाहीं जं[illegible]ठले ॥ सजळ नाहीं झाले नयन जंव ॥ १ ॥ हरिभक्तीचें सुख कळलें जे [illegible]मती ॥ लटिके बोलीजेति उभय-

लोकीं ॥ ध्रु० ॥ ऐसा भक्तीप्रेमा देईं जी देवा ॥ सर्व भावें सेवा घडे तुझी ॥ २ ॥ श्रवणीं ऐकतां नाम वाचे भव बोले ॥ नाहीं सुखावलें मन त्याचें ॥ ३ ॥ श्रीहरिचें नाम ह्मणवितां न ह्मणे ॥ सहज उच्चारणें कैंचे त्यासी ॥ ४ ॥ दर्दुरा चोरापरी जिव्हा चटचटी ॥ नाम सांडोनी गोष्टी राज्याची करी ॥ ५ ॥ देवाच्या मूर्ती संत महंत देखोनी ॥ नवचे लोटांगणी भावें स्वामी ॥ ६ ॥ न लावी सांचें रज टकमका पाहात ॥ बुजवण जैसें सेत राखे तैसें ॥ ७ ॥ ऐसे कैक प्राणी आहेत मूढमती ॥ हीत सांगतां चित्तीं दुःख वाटे ॥ ८ ॥ नामा ह्मणे केशवा मी तुझें दीन ॥ नेणें तुज वांचोन आनदुजा ॥ ९ ॥

॥ ६४२ ॥ कपट नाटका कल्लोळ करूणा ॥ मजलागीं दिन होसी देवा ॥ १ ॥ रात्रंदिस मज ठेवुनि जवळी ॥ घालसी कवळी मुखामाजीं ॥ २ ॥ पेंद्या सुदाम्याचे करिसी कैवार ॥ मजसी अंतर केलें आतां ॥ ३ ॥ नामा ह्मणे ऐसें करितों बोभाटा ॥ भेऊं नको ठका पांडुरंगा ॥ ४ ॥

॥ ६४३ ॥ महिमा अगाध यात्रा कार्तिकीये ॥ आला पंढरिये नामदेव ॥१॥ भक्तशिरोमणी पंढरीच्या नाथा ॥ कृपाळु बा माता बाळकासी ॥ २ ॥ धन्य नामदेव धन्य नामदेव ॥ जिवीं तुझे पाव न विसंबे ॥ ३ ॥ भक्त सप्रेमळ मिळाले अपार ॥ करिती गजर हरिनामीं ॥ ४ ॥ नटे महाद्वारीं झळके पताका ॥ करिती ब्रह्मादिक पुष्पवृष्टि ॥ ५ ॥ नामघोष कानीं समस्त ऐकती ॥ पाषाण द्रवती तेणें प्रेमें ॥ ६ ॥ नामा ह्मणे जीव निवालासे येथें ॥ पहातां विठोबातें श्रमु गेला ॥ ७ ॥

॥ ६४४ ॥ पतित पावना धांवसि निर्वाणीं ॥ ब्रीद चक्रपाणी सत्य केलें ॥ १ ॥ काय अपराध कोणाचे पाहिले ॥ नाहीं तूं त्यागिलें नष्टखळां ॥ २ ॥ अजामेळासाठीं अहार वर्जिले ॥ बीज तें भर्जिलें भवमूळ ॥ ३ ॥ नामा ह्मणे देवा नागवण वारे ॥ आतां उणें पुरे पाहूं नको ॥ ४ ॥

॥ ६४५ ॥ गोक्षीर लाविलें अंधळिया मुखीं ॥ तेथील पारखी जिव्हा जाणे ॥ १ ॥ तैसें देवा तुझें नाम निरंतर ॥ जिव्हेसी पाझर अमृताचे ॥ २ ॥ सोलुनियां केळें साखरें घोळिलें ॥ अंधारीं खादलें तरी गोड ॥ ३ ॥ द्राक्ष-फळां घड सेवितां चोखड ॥ तयाहुनि गोड नाम तुझें ॥ ४ ॥ आळुनियां क्षीर तुपाचिये आळें ॥ काळविले मुळें गोड जैसें ॥ ५ ॥ आयोनियां नामा करी विनवणी ॥ अमृताचि खाणी नाम तुझें ॥ ६ ॥

॥ ६४६ ॥ आजकाळीं मी परदेशी ॥ ऐसें जाणोनी मानसीं ॥ ह्मणोनिया हृषीकेशी ॥ शरण आलों मी तुज ॥ १ ॥ नवमास गर्भवासी ॥ कष्ट झाले तया मातेसी ॥ तिही निष्ठुर झाली कैसी ॥ आजी दूर राहिली ॥ २ ॥ जें जें बापासी आवड ॥ मुखीं घाली करी कोड ॥ जेव्हां लागे यम वोढ ॥ तेव्हां दूर राहिला ॥ ३ ॥ बंधुवहिणीचा कवळा ॥ हे तूं जाणसी दयाळा ॥ जेव्हां पडली यमशृंखळा ॥ तेव्हां दुरी राहिलीं ॥ ४ ॥ कन्यापुत्रादिक बाळ ॥ हे तो स्नेहाचे स्नेहाळ ॥ तुझे दर्शनाविण व्याकुळ ॥ अंतीं दुरी राहीलीं ॥ ५ ॥ देहवराची कामीनी ॥ ती तो राहिली भूवनीं ॥ अंतीं जळून स्मशानीं ॥ अग्निसवें एकला ॥ ६ ॥ मित्र आले गोत्र आले ॥ ते तों स्मशानातुनी परतले ॥ सेखीं टाकोनियां गेले ॥ एकलाची स्मशानीं ॥ ७ ॥ ऐसा जाणोनि निर्धार ॥ मग मज आलासे गहिंवर ॥ दाही दिशा अंधःकार ॥ मग मज कांहीं न सुचे ॥ ८ ॥ ऐसें जाणोनिया पाही ॥ मनुष्यजन्म मागुता नाहीं ॥ नामा ह्मणे तुझे पायीं ॥ ठाव देई विठ्ठला ॥ ९ ॥

॥ ६४७ ॥ दासत्व न घडेची तुझें ॥ आयुष्य वेचीलें वीण काजें ॥ धरणी ओझें पैं झालें ॥ तुझ्या प्राप्ति वाचोनि ॥ १ ॥ पुनरपी जन्मा येइन मागुता ॥ कवण जाणे कैसी व्यवस्था ॥ तुज मी ध्याइन अनंता ॥ ऐसा लाभ कैं होइल आतां ॥ २ ॥ तुझ्या नामाचा वोरसु ॥ तेणें चुकला गर्भवासु ॥ नामा वीनवी विष्णुदासु ॥ देइ सौरसु आपुले नामीं ॥ ३ ॥

॥ ६४८ ॥ कां गा केशिराजा मोकलीलें मातें ॥ शरण मी कोणातें जाऊं आतां ॥ १ ॥ तुजविण मज न दिसे निर्वाणीं ॥ मायबाप धणी गणगोत ॥ २ ॥ आतां माझी लाज राखे पंढरीनाथा ॥ तुजविण अनंता आणिक नाहीं ॥ ३ ॥ अनाथांचा नाथ दीनांचा कैवारी ॥ पाव झडकरी आपुल्या दासा ॥ ४ ॥ गोरियाचे हात आलेचि तत्क्षणीं ॥ नामा कीर्ति वर्णी विठोबाची ॥ ५ ॥

॥ ६४९ ॥ पांडुरंगा तुझी पाहतसें वास ॥ चरण रात्रंदिवस चिंतीतसें ॥ १ ॥ तान्हें वत्स घरीं बांधलेंसे दाव्यां ॥ हृदयीं स्मरे धांवा माउलीचा ॥ २ ॥ नामा ह्मणे विठो तूं माझा सोयरा ॥ क्षणीं मज अव्हेरा अनाथनाथा ॥ ३ ॥

॥ ६५० ॥ आडलीया कोंकता आनाथ कैवारी ॥ ब्रीद चराचरीं वर्णीताती ॥ १ ॥ येई का श्रीहरी तूं आमुचा कैवारी ॥ सुदर्शन करीं घेवोनी येई

॥ ध्रु० ॥ द्रौपदीच्या आकांतीं पावलासी लौकरी ॥ तैसा झडकरीं येई शीघ्र ॥ २ ॥ गजेंद्राकारणें कळवळा अगाध ॥ जगीं तुझें ब्रीद तैसा येई ॥ ३ ॥ सुदामा ब्राह्मण अनाथ दुर्बळ ॥ तेथें तूं केवळ अवतरलासी ॥ ४ ॥ ध्रुवासी स्थापिलें उपमन्यु कारणें ॥ क्षीरसागर देणें तैसा येई ॥ ५ ॥ अंबऋषी-साठीं सोशी गर्भवास ॥ दुर्वासा कासावीस तैसा येई ॥ ६ ॥ विदुरासी भक्तपण तूं उद्धवासी जवळी ॥ अर्जुना सर्वकाळीं तैसा येई ॥ ७ ॥ गोपाळा यशोदा नंदासी खेळसी ॥ गायी रानीं चारिसी तैसा येई ॥ ८ ॥ नामा ह्मणे मागेन सदा अभयकर ॥ प्रेमाचा उद्धार तैसा येई ॥ ९ ॥

॥ ६५१ ॥ शेळीस घातली उंसाचि वैरणी ॥ घेऊं नये धणी त्या रसाची ॥ १ ॥ तैसीं तें चुकलीं जगाच्या जीवना ॥ अनुभवाविणा खुणा नेणे कोण ॥ २ ॥ दर्दुर कमळणी एकची बिऱ्हाड ॥ मूर्ख ते गव्हार भोगूं नेणें ॥ ३ ॥ परब्रह्मीची गोडी नेणती बापुडी ॥ संसार अकडी विषय भरीत ॥ ४ ॥ कुलालाचे घरीं बांधिलासे हात्ति ॥ तया घरीं माती वाहतसे ॥ ५ ॥ नामा ह्मणे चुकली तुज न देखतां ॥ अमृत सेवितां रुची नेणे ॥ ६ ॥

॥ ६५२ ॥ हरी रे वाढवेळ झाला ॥ कोण्या भक्तानें गोंविला ॥ १ ॥ झडकरीं येई गा विठ्ठला ॥ कंठ आळवितां शोषला ॥ २ ॥ प्राण केव्हां येइल माझा ॥ आलिंगीन चहुंभुजां ॥ ३ ॥ नामा गहिंवरें दाटला ॥ पूर धरणीये लोटला ॥ ४ ॥

॥ ६५३ ॥ केशवाचें मज पाहूं द्या श्रीमुख ॥ लागलीसे भूक नयनांसी ॥ १ ॥ कस्तुरीकुंकूमें भरोनियां ताट ॥ अंगीं वरवंट गोपाळासी ॥ २ ॥ जाई जुई पुष्पें गुंफियेल्या माळा ॥ घालोनि घननीळा आवडीनें ॥ ३ ॥ नामा ह्मणे हरी पंढरीचे राणे ॥ श्रीमुख पारणें होत असे ॥ ४ ॥

॥ ६५४ ॥ वायां ताडातोडी केली माझ्या मनें ॥ राहिलों लपोन तुझे पायीं ॥ १ ॥ नको नको मज कल्पनेचा संग ॥ आलासे उद्वेग नारायणा ॥ २ ॥ कामक्रोध लोभ पाठिं लागों येती ॥ ह्मणीं त्यांचे हातीं देसी देवा ॥ ३ ॥ नामा ह्मणे होसी अनाथांचा कैवारी ॥ ब्रिदें चराचरीं वर्णिताती ॥ ४ ॥

॥ ६५५ ॥ तुझ्या पायीं चित्त रंगलेंसे माझें ॥ नाहीं केशीराजें ऐसें केलें ॥ १ ॥ उठवितां काय होईल संतोष ॥ मज अभाग्यास मोकलीलें ॥ २ ॥

प्रपंच काबाडीं घाली मज दृढ ॥ नको वाडें कोडें म्हणीं देवा ॥ ३ ॥ नामा शिंपियाचा विनवी समस्तां ॥ नको भंगु आतां प्रेमपान्हा ॥ ४ ॥

॥ ६५६ ॥ केशव चरणीं मनें दिली बुडी ॥ इंद्रियें बापुडीं धांवतीं पाठीं ॥ १ ॥ संसार समग्र नको सुखलेश ॥ भातुकें सरीसें पाठवीसी ॥ २ ॥ जन्म जन्मांतरीं जाणावें कवणें ॥ नेणोनी भोगणें कोणें स्वामी ॥ ३ ॥ नामा ह्मणे भक्तवत्सला केशवा ॥ आह्मांसाठीं धांवा घाली हरी ॥ ४ ॥

॥ ६५७ ॥ सकळ वैभव निजकर्म भोग ॥ तो तुज उद्वेग दावी कांई ॥ १ ॥ मीतूंपण तेथें असे मग कैचें ॥ निर्माण ठायींचें तोडी वेळे ॥ २ ॥ आपुला करुनी ठेवा तुझे पायीं ॥ थोरपण कांहीं नको मज ॥ ३ ॥ नामा ह्मणे तुझें सोलीन ढोंपर ॥ कायसा विचार देखों आतां ॥ ४ ॥

॥ ६५८ ॥ भागलासि देवा धांव धांवणिया ॥ दाखविसी पायां पांडुरंगा ॥ १ ॥ गजेंद्र गणिका तुह्मा श्रमविलें ॥ मी काय उगलें परदेशीं ॥ २ ॥ सोळा सहस्र गोपी त्या उद्धरती ॥ माझी कींव चित्तीं कां बा नये ॥ ३ ॥ नामा ह्मणे आह्मां पुरे तुझा संग ॥ वारंवार मग वारी कोण ॥ ४ ॥

॥ ६५९ ॥ बाराहि मारग मोकळे ते केले ॥ कोंकण वाहिलें नामदेवें ॥ १ ॥ आणिलें तें केणें आणिलें तें केणें ॥ आणिलें तें केणें विठ्ठल नाम ॥ २ ॥ शंख चक्राचा केला पडिभरू ॥ टका निरंतरु झळकतसे ॥ ३ ॥ जिवींचिया जीवा भावाचिया भावा ॥ तुज वांचुनी केशवा आन नावडे ॥ ४ ॥ जीवें अनुसरलीये अझुनि कां नये ॥ वेगीं आणी सर्वे प्राण माझा ॥ ५ ॥ गरुडवाहन गंभीरा स्वामी नाम्या दातारा ॥ रखुमादेवीवरा श्रीविठ्ठला ॥ ६ ॥

॥ ६६० ॥ बा भेटीचें आर्त उत्कंठित चित्त ॥ न राहे निवांत कवणे ठायीं ॥ १ ॥ जया देखे तया पुसे हेंचि मात ॥ कैं मज पंढरिनाथ बोलावील ॥ २ ॥ माहेरींची आस दसरा दिवाळी ॥ बाहे ठेवुनि निढळीं वाट पाहे ॥ ३ ॥ कृपेचा सागरु विठो लोभापरु ॥ परि कां माझा विसरु झाला त्यासी ॥ ४ ॥ विटेसहित चरण देइन आलिंगनु ॥ तेणें माझी तनु वोलावेल ॥ ५ ॥ ऐसा निलाजिरा नामा कंठीं धरूनि प्राण ॥ करितों तुझें ध्यान रात्रंदिवस ॥ ६ ॥

॥ ६६१ ॥ बुद्धिहीन अती करितो हव्यास ॥ उठती उद्देश नाना मतें ॥ १ ॥ एकापुढें एक नासोनियां जाती ॥ सोशिली विपत्ति जन्म मरण

॥ २ ॥ वासनेचे संगें बुडालों मी वांया ॥ चुकवूं नको पायांसवें भेटी ॥ ३ ॥ नामा ह्मणे ऐसे गेले बहुतेक ॥ वैकुंठनायका तारी मज ॥ ४ ॥

॥ ६६२ ॥ दुरुनि आलों तुझे भेटी ॥ सांगावया जीवींची गोष्टी ॥ १ ॥ बोल गा बोल मजशीं कांहीं ॥ दृष्टि वळवूनि मजकडे पाहीं ॥ २ ॥ अरे तूं कृपाळु दीनांचा ॥ महा उदार थोर मनाचा ॥ ३ ॥ भक्तें पुंडलीकें गोंविलासी लोभें ॥ प्रीतीच्या प्रेमें वळलासी वल्लभे ॥ ४ ॥ युगें अठ्ठावीस भरलीं ॥ धणी अझुनी नाहीं पुरली ॥ ५ ॥ प्राण होती माझे कासाविस ॥ नामा ह्मणे कां धरिलें उदास ॥ ६ ॥

॥ ६६३ ॥ दास झाल्यावरी करिसी उदास ॥ मनीं तें तुह्मांस आणी देवा ॥ १ ॥ सोशिले प्रवास जन्मजन्मांतर ॥ करिसी अव्हेर आह्मांलागीं ॥ २ ॥ भार खांद्यावरी घेउनी हिंडसी ॥ होसी मजविशीं पाठमोरा ॥ ३ ॥ श्रुति सावकाश गाती इतिहास ॥ काय कासाविस होय तुम्हां ॥ ४ ॥ नामा ह्मणे नको वाउगे उदीम ॥ न सोडीं मी नाम केल्या कांहीं ॥ ५ ॥

॥ ६६४ ॥ देवा निढळावरी हात दोनी ॥ पाहे चक्रपाणी वाट तुझी ॥ १ ॥ धांव गा धांव गा सख्या पांडुरंगा ॥ जीवीं जीवलगा मायबापा ॥ २ ॥ तुजविण ओस दिसती दाही दिशा ॥ धांव जगदीशा मजसाठीं ॥ ३ ॥ नामा ह्मणे काय बैसलों निवांत ॥ धांवतो अनंत भक्तांसाठीं ॥ ४ ॥

॥ ६६५ ॥ नेणों विठो मार्ग चुकला ॥ उघडा पंढरपुरा आला ॥ भक्त पुंडलीकें देखिला ॥ उभा केला ॥ १ ॥ तो हा विठोबा निधान ॥ ब्रह्मादिकां ज्याचें ध्यान ॥ पाउलं समान ॥ विटेवरी गोजिरीं ॥ २ ॥ रूप पाहतां डोळसु ॥ सुंदर पाहतां गोपवेषु ॥ महिमा पाहतां महेषु ॥ तेहीं मस्तकीं वंदिला ॥ ३ ॥ भक्तिसुखें लांचावला ॥ जाऊं नेणे उभा केला ॥ विष्णुदास नामा ह्मणे विठ्ठला ॥ जन्मोजन्मीं न विसंबें ॥ ४ ॥

॥ ६६६ ॥ नेणें मन कांहीं विश्वास नामाचा ॥ गोसावी आमुचा पांडुरंग ॥ १ ॥ संसारीं पडलों कर्माचे भांडारीं ॥ कृपा निरंतरीं करी मज ॥ २ ॥ नेणें तुझें ध्यान नेणें तुझें प्रेम ॥ दावी मज वर्म सेवकासी ॥ ३ ॥ नामा ह्मणे माझे गुण दोष कांहीं ॥ ठाव तुझे पायीं देईं मज ॥ ४ ॥

॥ ६६७ ॥ न विचारितां बळि घातला पाताळीं ॥ सर्वेची कणव उपजली तये वेळीं ॥ द्वार न संडीसी कवणे काळीं ॥ ऐसी तुझी करणी दातारा

॥ १ ॥ अगा केशवा सुजाणा ॥ गाऱ्हाणें सांगूं कवणा ॥ तुझीये नामें तुटे बंधना ॥ देवकीनंदना वासुदेवा ॥ २ ॥ वसुदेव बांधवडी ॥ आपदा करोन एवढी ॥ मग त्या कंसा केली धाडी ॥ मोक्ष तया दिधला ॥ ३ ॥ सुदामा सांगातें जेवी ॥ धान्य मागे गांवोगांवीं ॥ आपदा करोनी बहुही ॥ मग त्यासी राज्य दिधलें ॥ ४ ॥ जोहरीं सुदलें पांडवां ॥ सर्वेची उपजली कणवा ॥ अग्नी पासोनी केशवा ॥ रक्षियलें तयांसी ॥ ५ ॥ सभा पिसुनाची दाटली ॥ द्रौपदा वस्त्रें आसुडली ॥ एवढी आपदा करविली ॥ मग वस्त्रें पुरविलीं तियेतें ॥ ६ ॥ दैत्यें गांजियला प्रल्हाद ॥ तुझ्या नामाचा घेतला छंद ॥ एवढा करोनियां खेद ॥ मग त्या दैत्या वध केला ॥ ७ ॥ बिभीषणा हाणितल्या लाथा ॥ लंका दिली त्या उचिता ॥ समर्थे केलें तें बरवें आतां ॥ तूं रघुनाथा ऐके पैं ॥ ८ ॥ आह्मी लाडके डिंगर ॥ माझें बोलणें उद्धट फार ॥ तूं तंव कृपेचा सागर ॥ उतरी पार ह्मणे नामा ॥ ९ ॥

॥ ६६८ ॥ नेत्र माझे रोडले आठवे माहेर ॥ कैं भेटेन निरंतर बाईयांनो ॥ १ ॥ चतुर्भुज विठ्ठलु कैं देखेन डोळां ॥ भक्तांचा जिव्हाळा जीव माझा ॥ २ ॥ येणें शोकें रे वाळलों शरिरीं ॥ आठव तो हरी मी काय सांगूं ॥ ३ ॥ चारी भुजा उचलोनि क्षेम देईल ॥ कैं मज नेईल पंढरपुरा ॥ ४ ॥ काम चित्तीं नलगे आतां कांहीं मज ॥ कैं भेटेल राजा पंढरीचा ॥ ५ ॥ त्यासि आठवितां हृदय वो फुटे ॥ तो कैं मज भेटे बाप माझा ॥ ६ ॥ येणें देह न पवती मग काय येउनी करिती ॥ सांगा काकुळती रखुमाईसी ॥ ७ ॥ वामांगीं रुक्मिणी कैं देखेन दोन्ही नयनीं ॥ फेडीन पारणीं डोळियांचीं ॥ ८ ॥ जंव जंव आठवती तंव तंव उभड येती ॥ कोणी न सांगती विठ्ठलासी ॥ ९ ॥ ऐसें श्रवणीचें सुख कैचेंनवो देखें ॥ येथ येवोनि बहुतेकें काय करिती ॥ १० ॥ गरुडटके अवघे आकाशीं वोळले ॥ येवोनि सांगितलें विष्णुलोकीं ॥ ११ ॥ मग जावोनियां तया ठाया पाहें पंढरीराया ॥ लागेन मी पायां तयाचिये ॥ १२ ॥ याचि लागोनियां आलों लवडसवडी ॥ सांडियेली थडी मग रोखिलासी ॥ १३ ॥ गरुडावरी आरुढ बाप माझा झाला ॥ मज न्यावया आला बाईयानों ॥ १४ ॥ येणें हर्षे संतोष कोठेंच न मायें ॥ भेटला विठ्ठल माय रुक्मिणीसहित ॥ १५ ॥ नामा जातसे माहेरा एकला पंढरपुरा ॥ हरि दातारा संसारा वेगळें करी ॥ १६ ॥

॥ ६६९ ॥ पंढरी माहेर विठ्ठल माउली ॥ धांवोनि हे बोकी सांभाळी ॥ १ ॥ संसारगांवीं लेंकी असे तुमची ॥ चिंता कां तियेची सांडियेली ॥ २ ॥

सासुरवासिणी पाहतसे वाट ॥ सांगावे कष्ट विठोबा माउलीये ॥ ३ ॥ अव्हेर माझा असे अविचारु भावा ॥ आशा तृष्णा लावा वहिनी कां ॥ ४ ॥ एक-लीये माते खेदती बहुतें ॥ एकांतें तुमतें आठवीन ॥ ५ ॥ चांडाळी हे सासू तृष्णा पैं पापिणी ॥ कांहीं केल्या धनी पुरो नेदी ॥ ६ ॥ रात्रंदिवस मज नाहीं कामाचा शेवट ॥ जीवित्वाचा वीट येत असे ॥ ७ ॥ सखी सांगातिणी तिसी नाहीं भेटी ॥ अज्ञान हें पोटीं वाढतसे ॥ ८ ॥ सुखाचे डोह दुःख कां नावडे ॥ ऐसें केंवि घडे तुजविण ॥ ९ ॥ नवां ठायीं तरळली चोळी असे लेइली ॥ आपुलिये चांग अंगींची ते ॥ १० ॥ ती धाडी जों कां रुसलिये ऐसें सांगिजे तिजपाशीं ॥ जेवीना कां भेटी वांचोनिया ॥ ११ ॥ चहूं पुरुषार्थीं नाहीं मज चाड ॥ सेवेचें खाजें झडकरी मज पाठवावें ॥ १२ ॥ रखुमाई माता पांडुरंग पिता ॥ मी त्यांची दुहिता ह्मणे नामा ॥ १३ ॥

॥ ६७० ॥ पैल पिकली पंढरी ॥ विठ्ठल रायाची नगरी ॥ १ ॥ पाहा पाहा एकलें निरुतें ॥ विश्व केलें हें मागुतें ॥ २ ॥ केशव खेळे दान देतां ॥ नामा झालासे मागता ॥ ३ ॥

॥ ६७१ ॥ विसांवा विठ्ठल सुखाची साउली ॥ प्रेमपान्हा घाली भक्तांवरी ॥ १ ॥ दाखवी चरण दाखवी चरण ॥ दाखवी चरण नारायणा ॥ २ ॥ विठ्ठल आचार विठ्ठल विचार ॥ दावी निरंतर पाय आतां ॥ ३ ॥ नामा ह्मणे नित्य बुडालों संसारीं ॥ धांवोनियां धरी हातीं मज ॥ ४ ॥

॥ ६७२ ॥ वानरांच्या संगें स्वयें क्षेम देसी ॥ मज हृषीकेशी न बोलावें ॥ १ ॥ रिसापाशीं सदा स्वभावें तुह्मी खेळा ॥ माझिया कपाळा नातुडसी ॥ २ ॥ पक्षि जटायूचें लेंकरुं तूं होसी ॥ माझ्या कां मनासि नातुडसी ॥ ३ ॥ लावोनि चरण तारियली शिळा ॥ कोळियाचा केला अंगीकार ॥ ४ ॥ नामा ह्मणे तुह्मां सांगावें म्यां किती ॥ राग माना चित्तीं काय वाणूं ॥ ५ ॥

॥ ६७३ ॥ वाणी गांधिपण पाही पसारा ॥ घेवोनि संसारा आलों असे ॥ १ ॥ पसारे करी पसारे करी ॥ वांया उभराउभरी करीतसें ॥ २ ॥ रस रसायण आणि भाजीपाला ॥ शकुन आह्मां झाला पुरता आहे ॥ ३ ॥ वाटे एक खोटें दांडीचें पा नेटें ॥ कवणेपरी न फिटे कुडेंपण ॥ ४ ॥ बोलतों पैं खोटें देतात पैं उणें ॥ आयाच शिणें रात्रंदिवस ॥ ५ ॥ विष्णुदास नामा विनवी केशवा ॥ तेहिपरी देवा उद्धरावें ॥ ६ ॥

॥ ६७५ ॥ बाजविली डाक तेव्हां पडियेले ठायीं ॥ अहाकार केला धांव वेगें विठाबाई ॥ १ ॥ अगा येई वो खेचरे विठाई सुंदरे ॥ तुझीं पाउलें गोजिरें तें मी कैं पाहीन ॥ २ ॥ पाजळला दीप फिटला अंधकार ॥ न लावा उशीर कृपाळूवो विठ्ठले ॥ ३ ॥ तनुमनाची मूद सांडीली ओंवाळूनि ॥ वैकुंठवासिनी भक्तजन विठ्ठले ॥ ४ ॥ अहंकार दैवतें झडपिलें नामयासी ॥ धेवोनि वेगेंसी राख रंक आपुला ॥ ५ ॥

॥ ६७५ ॥ स्फुंदत स्फुंदत नामा उभा महाद्वारीं ॥ दृष्टि पायावरी विठोबाच्या ॥ १ ॥ देखोनि केशवें उभारिल्या बाहे ॥ पालवीतु आहे पीतांबरें ॥ २ ॥ संसारावरी रुसलासे नामा ॥ दाटलासे प्रेमा ओसंडत ॥ ३ ॥ येई नाम्या तुज धरीन पोटाशीं ॥ कोणें गांजिलासि दुराचारें ॥ ४ ॥ ऐके वो रुक्मिणि अंजारूनि तुसी ॥ वोसंगा घेऊनि आळवावा ॥ ५ ॥ जगत्र जननी संभ्रमें करूनि ॥ प्रीतिपान्हा स्तनीं वोसंडला ॥ ६ ॥ वोरसा हा नामा घेतलासे करीं ॥ मुख पीतांबरें पुसीतसें ॥ ७ ॥ कवणे तुझे चित्तीं लावियला चाळा ॥ न देखतां डोळा स्फुंदतसे ॥ ८ ॥ बुझाविला नामा दाटलासे प्रेमा ॥ हांसे सत्यभामा काय झालें ॥ ९ ॥ कोण कुळीं नामा काय लोभ याचा ॥ तूं स्वामी दीनाचा पांडुरंग ॥ १० ॥

॥ ६७६ ॥ करुणेचीं उत्तरें बोले नामदेव ॥ ऐकोनि पंढरीराव हांसिनले ॥ १ ॥ मग हे विवंचना सांगे रखुमाईसी ॥ ह्मणे नामयासि आणा वेगीं ॥ २ ॥ मग रखुमाई चरणीं ठेवूनि माथा ॥ ह्मणे आणाजी समर्था नामयासि ॥ ३ ॥ मग पंढरीराव रखुमाई ज्ञानदेव ॥ पुंडलीक समुदाय चालिलासे ॥ ४ ॥ येऊनि नाम्यापाशीं उभे पैं ठाकले ॥ पुंडलीक बोले नामयासि ॥ ५ ॥ धन्य नामदेवा तुझा एक भाव ॥ सहित पंढरीराव आले येथें ॥ ६ ॥ पीतांबर छाया रूप प्रगट केलें ॥ नामया आळंगीलें पंढरीरायें ॥ ७ ॥ कडे घेऊनि नामा रखुमाई जननी ॥ प्रेम पान्हा वोसंडोनि पाजी तया ॥ ८ ॥ नामयासि घेऊनि आले पंढरीसी ॥ वैकुंठ ओवरीसि कळस केला ॥ ९ ॥

॥ ६७७ ॥ जन्मजन्मांतरीं घेतलें धरणें ॥ सांग कवण्या गुणें विष्णुदासा ॥ १ ॥ न तूं कांहीं देसी कांहीं न मागसी ॥ ऋणें किती करिसी सेवारूपें ॥ २ ॥ चतुर्विध मुक्ति अथवा धन संपत्ति ॥ नलगे तुझे चित्तीं काय करूं ॥ ३ ॥ समुद्र वलयांकित अवघें भूमंडल ॥ अथवा रसातळ दुर्लभ

कांहीं ॥ ४ ॥ तुझिये भेटिलागीं आर्त आहे वैकुंठा ॥ पाही तुझी वाट रात्रं-दिवसा ॥ ५ ॥ नामा ह्मणे सर्व ओसंडिलें चित्तें ॥ तुझिया चरणा परतें नलगे कांहीं ॥ ६ ॥

॥ ६७८ ॥ घेरेघेरे नाम्या दिलें माझें प्रेम ॥ घोकी माझें नाम सर्व-काळ ॥ १ ॥ शिरावरी हात ठेवीतसे माझा ॥ अभिमान तुझा गेला ह्मणूनि ॥ २ ॥ भक्तिसुख देवें दिलें नामयातें ॥ नामा परमामृतें तृप्त झाला ॥ ३ ॥ नामा ह्मणे देवा झालों मी पावन ॥ माझें तुजविण कोण आहे ॥ ४ ॥

॥ ६७९ ॥ आह्मी कांहीं नेणों तुझा अंत पार ॥ होसी निरंतर निवा-रीता ॥ १ ॥ बहू अपराधी जाण यातिहिण ॥ पतित पावन पांडुरंगा ॥ २ ॥ नामा ह्मणे ऐसा पातकी पामर ॥ करिसी उद्धार साच ब्रिद ॥ ३ ॥

॥ ६८० ॥ तुझा माझा देवा कांरे वैराकार ॥ दुःखाचे डोंगर दाख-विसी ॥ १ ॥ बळें बांधोनिया देशी काळा हातीं ॥ ऐसें काय चित्तीं आलें तुझ्या ॥ २ ॥ आह्मी देवा तुझी केली होती आशा ॥ बरवें हृषीकेशा कळों आलें ॥ ३ ॥ नामा ह्मणे देवा करा माझी कींव ॥ नाहीं तरी जीव घ्यावा माझा ॥ ४ ॥

॥ ६८१ ॥ माझे गुणदोष आणशील मना ॥ सर्व नारायणा अपराधी ॥ १ ॥ सेवाहीन दीन पातकाची रासी ॥ आतां विचारिसी काय ऐसें ॥ २ ॥ अंगुष्ठ धरूनि मस्तका पर्यंत ॥ अखंड दुष्कृत्य आचरलों ॥ ३ ॥ स्वप्नीं मज तुझी घडली नाहीं भक्ति ॥ पुससी विरक्ति कोठोनियां ॥ ४ ॥ तूंचि माझा गुरु तूंचि माझा स्वामी ॥ सकळ अंतर्यामीं वससी तूं ॥ ५ ॥ नामा ह्मणे माझें चुकवी जन्ममरण ॥ नकरी उदासीन पांडुरंगा ॥ ६ ॥

॥ ६८२ ॥ पापाचें संचित देहासी दंडण ॥ तुज नारायणा बोल नाहीं ॥ १ ॥ सुख अथवा दुःख भोगणें देहासी ॥ सोस वासनेसी वाउगाची ॥ २ ॥ पेरि कडु जीरें इच्छी अमृतफळ ॥ अर्कवृक्षा केळीं केवि येती ॥ ३ ॥ मुस-ळाचें धनु न होय सर्वथा ॥ पाषाण पिळितां रस कैंचा ॥ ४ ॥ नामदेव ह्मणे देवा कां रुसावें ॥ मनाला पुसावें आपुलीया ॥ ५ ॥

॥ ६८३ ॥ निर्गुण निराकार होतें शून्यपणें ॥ आकाशासी असणें तेंचि ठायीं ॥ १ ॥ आपुली करणी तुह्मी न विचारोनी ॥ दुसरीया ह्मणी बोल ठेवा ॥ २ ॥ सुखें एकरूप होतों तुझे पोटीं ॥ कासया हे सृष्टी मांडलीसी

॥ ३ ॥ विकाराचें मूळ दिधलें हें शरीर ॥ तेणें कष्टी थोर झालों आह्मी
॥ ४ ॥ पाप पुण्य दोन्ही लाविलीं सांगातें ॥ ह्मणउनी सुखातें अंतरलों
॥ ५ ॥ यमलोकीं वास रौरव यातना ॥ तेणें नारायणा धाक थोर ॥ ६ ॥
खातों जेवितों तें न लागेच अंगीं ॥ झालोंसों उद्वेगी रात्रंदिवस ॥ ७ ॥ ऐसे
देह आह्मा कासया दिधले ॥ काय मागितले आह्मीं तुह्मा ॥ ८ ॥ सृष्टि पूर्वीं
पाप नव्हतें ते गा हरि ॥ कासया श्रीहरी कष्टी केलें ॥ ९ ॥ वेदशास्त्रभय
आह्मांसी लाविलें ॥ तें तुह्मीं टाकिलें एकीकडे ॥ १० ॥ वेदशास्त्रवचन
चुकल्या अवचिता ॥ गोसावीजी होता दंडावया ॥ ११ ॥ मागा चुकलेती
तें ठेवा एकीकडे ॥ आतां तरी पुढें सांभाळावें ॥ १२ ॥ एकरूप तुह्मीं होतेती
निर्गुणी ॥ तेथें आमचे कोण्ही बोलों आलें ॥ १३ ॥ निर्गुण सांडुनि
तुह्मी व्हावें जी सगुण ॥ ऐसें तुह्मा कोणें बोलाविलें ॥ १४ ॥ आपुलीये
इच्छें ब्रह्मांडें रचिलीं ॥ काय सांगितलीं जी आह्मी तुह्मा ॥ १५ ॥ लक्ष्मीचे
विलास धरिले नाना वेश ॥ हा काय उपदेश आह्मी केला ॥ १६ ॥ विश्व
हें निर्मुनी झालेती गोसावी ॥ हे काय सांगावी आह्मी केली ॥ १७ ॥ जें
तुह्मां पाहिजे तें तुह्मी निर्मिलें ॥ आपणासवें केलें कष्टी आह्मां ॥ १८ ॥
कल्प जन्मांतरीं योग यागांतरीं ॥ जवळी श्रीहरी होतों आह्मी ॥ १९ ॥
तुह्मी तेथें आह्मी आह्मी तेथें तुह्मी ॥ विचारावें स्वामी पांडुरंगा ॥ २० ॥
तुह्मां आह्मां कांहीं वेगळीक नाहीं ॥ बोलोनियां काई दावूं आतां ॥ २१ ॥
आह्मांहुनि तुह्मी काय सोसिलें अधिक ॥ ठकितसा लोक तैसें नव्हे ॥ २२ ॥
तुह्मांसी अवतार कोरडें काष्टी ॥ तुमच्या नामें दैत्यें कष्टी केलें ॥ २३ ॥
तुह्मांसी मातेनें धाडियलें वना ॥ आमची विटंबना बहुत जाहली ॥ २४ ॥
वल्कलें वेष्टोनी जालेती तापसी ॥ वेष आह्मां देसी मर्कटाचे ॥ २५ ॥
जवळीच असुनी हरविली कांता ॥ आह्मी शुद्धि करितां कष्टी जालों ॥ २६ ॥
तियेचे वियोगें शोक करा वनीं ॥ वानरें होऊनि आह्मां मरण घडे ॥ २७ ॥
तुह्मां स्वामीपणें बैसलिये ठायीं ॥ आह्मी शिळा डोई वाहियेल्या ॥ २८ ॥
लंकेपुढें आह्मी वेचियेले प्राण ॥ तुह्मी ते दुरून बाण टाकां ॥ २९ ॥ अयो-
ध्येचे राज्यीं तुह्मां सिंहासन ॥ आमचे कपाळीं हीन चुकेचिना ॥ ३० ॥ वस्त्रें
अलंकार तुह्मांसी तें घोडें ॥ आह्मी ते उघडे पायीं चालों ॥ ३१ ॥ चाड
तरलिया नाहीं अडवण ॥ कांहो लक्ष्मण दवडिला ॥ ३२ ॥ लोक ह्मणो
तरी पाठीं सहोदर ॥ जालेति निष्ठुर देवराया ॥ ३३ ॥ तुह्मां एकलेनि न
करवे गमन ॥ सर्व अवघेजण आलों आह्मी ॥ ३४ ॥ कंसाभेणें तुह्मी राखि-

येल्या गाई ॥ तेथें आम्ही काई नव्हतों देवा ॥ ३५ ॥ भोगा स्वामीपण राखितां गोधनें ॥ ठकोनिया खाणें आमच्या रोखा ॥ ३६ ॥ सर्पापोटीं आम्ही घाबरलोंसो विखें ॥ तुम्ही आपुलें सुखें वेगळेची ॥ ३७ ॥ खेळतां यमुनेडोहीं टाकियेली उडी ॥ आम्ही थडी थडी रुदन करूं ॥ ३८ ॥ गोवर्धन गिरी आमुचिये शिरीं ॥ तुम्ही नानापरी वेणु वाहा ॥ ३९ ॥ आम्हां चोरून नेले वर्ष भरी ॥ तुम्ही आपुले घरीं सुखी असा ॥ ४० ॥ असो आतां चाड नाहीं येणें वीण ॥ आमुचे निर्वाण पाहूं नका ॥ ४१ ॥ आमुचे दिवस काय वांया गेले ॥ स्वामीया उगले राहा तुम्ही ॥ ४२ ॥ कल्पाचे शेवटीं तुम्हां आम्हां भेटी ॥ तेथें पैं ह्या गोष्टी कळों येती ॥ ४३ ॥ नामा ह्मणे आम्ही पाईक फुकाचे ॥ धारक नामाचे दास तुझे ॥ ४४ ॥

॥ ६८४ ॥ भोगावरी आम्ही घातिला पाषाण ॥ मरणामरण आणियेलें ॥ १ ॥ नाहीं यासी पतन न होय बंधन ॥ नित्य हेंचि स्नान रामनामीं ॥ २ ॥ नामा ह्मणे भाव सर्वां भूतीं करा ॥ आणिक पसारा घालूं नका ॥ ३ ॥

मनास बोध.

॥ ६८५ ॥ दाही दिशा मना धांवसी तूं सईरा ॥ न चुकती येरझारा कल्पकोटी ॥ १ ॥ विठोबाचे नामीं दृढ धरी भाव ॥ येर सांडी वाव मृगजळ ॥ २ ॥ भुक्तिमुक्ति सिद्धि जोडोनियां कर ॥ करिति निरंतर वळगणें ॥ ३ ॥ नामा ह्मणे मना धरी तूं विश्वास ॥ मग गर्भवास नव्हे तुज ॥ ४ ॥

॥ ६८६ ॥ अरे अलगटा माझिया तूं मना ॥ किती रानोराना हिंडविसी ॥ १ ॥ विठोबाचे पायीं दृढ घाली मिठी ॥ कां होसी हिंपुटी वांयाविण ॥ ध्रु० ॥ क्रिया कर्म धर्म तुज काय चाड ॥ जवळी असतां गोड प्रेमसुख ॥ २ ॥ संकल्प विकल्प सांडी तूं समूळ ॥ राहे रे निश्चळ क्षणभरी ॥ ३ ॥ आपुलें निजहित जाण तूं त्वरित ॥ वासना रहित होईं वेगीं ॥ ४ ॥ नामा ह्मणे तुज ठायींचें कळतें ॥ सोसणें कां लागते गर्भवास ॥ ५ ॥

॥ ६८७ ॥ वासनेची करणी देखे तूं मना ॥ या केली रचना ब्रह्मांडाची ॥ १ ॥ निर्गुण चैतन्य सदा सुखरासी ॥ ता दिल्ही चौऱ्यांशी लक्ष योनी ॥ २ ॥ ऐसी हे लाघवी खेळे नाना खेळ ॥ तेथें तूं दुर्बळ काय करिसी

॥ ३ ॥ क्षण एक चंचळ क्षण एक निश्चळ ॥ क्षण एक विफळ सावध करी ॥ ४ ॥ क्षण एक कृपाळ क्षण एक निष्ठुर ॥ क्षण एक उदार कृपण करी ॥ ५ ॥ क्षण एक सात्विक क्षण एक राजस ॥ क्षण एक तामस करोनि सांडी ॥ ६ ॥ क्षण एक प्रवृत्ति क्षण एक निवृत्ति ॥ क्षण एक विश्रांति तश कर ॥ ७ ॥ क्षण एक आवडे क्षण एक नावडे ॥ क्षण एक विघडे घडलें सुख ॥ ८ ॥ ऐसी हे लाघवी पाहतां क्षणभंगुर ॥ ब्रह्मादि हरिहर ठकिले जेणें ॥ ९ ॥ नामा ह्मणे तरीच इचा संग तुटे ॥ दैवयोगें भेटे संतसंग ॥ १० ॥

॥ ६८८ ॥ परियेसी वासने संकल्प स्वरूपें ॥ विश्व त्वां आटोपें वश केलें ॥ ब्रह्मादिक तुझे इच्छेचें खेळणें ॥ विषयाकारणें लोलिमत ॥ १ ॥ परि माझ्या मना सांडी वो समर्थे ॥ देई मज दीनातें कृपादान ॥ २ ॥ वेदशास्त्र वक्ते व्युत्पन्न थोरले ॥ तृणापरीस केले हलुवट ॥ कृपणाचे द्वारीं होऊनि याचक ॥ विसरले सकळिक आत्महित ॥ ३ ॥ एके अभिमानें भ्रांत झालें चित्त ॥ भजती इंद्रियां ते दिनरूपें ॥ शब्द स्पर्श रूप रसगंधे फांसा ॥ गुंतलें दुराशा तळमळित ॥ ४ ॥ एकांतें लाविला पुत्र कलत्र धंदा ॥ नेणती ते कदां सुखगोष्टी ॥ जन्ममरणांचे जुंपियले पांतीं ॥ अकल्प भोगिती नाना योनी ॥ ५ ॥ ऐसे तुझे संगें बहु झाले हिंपुटी ॥ ह्मणोनि पाडिली तुटी संतसंगा ॥ नामा ह्मणे पुढती गांजीसील मज ॥ येईल केशिराज सोडवणें ॥ ६ ॥

॥ ६८९ ॥ धांवत धांवत जाइन वोरसे ॥ दाटला उल्हासें कंठ माझा ॥ १ ॥ अंतरींचें गुज सांगेन आपुलें ॥ हृदयीं दाटले प्रेमअश्रु ॥ २ ॥ पीतांबर छाया करूनि भक्तांसीं ॥ सांगेन मी खंती तयापुढें ॥ ३ ॥ संतसमागमें दावीं कवतुकें ॥ पाठवी भातुकें देऊनियां ॥ ४ ॥ नामा ह्मणे मज आहे भरंवसा ॥ मना तूं विश्वास दृढ धरी ॥ ५ ॥

॥ ६९० ॥ गणपति पूजिले ते दोंदिल भले ॥ वैष्णव न भले अरे मना ॥ १ ॥ सीतळा पूजिली ते ह्मइसे भले ॥ वैष्णव न भले अरे मना ॥ ध्रु० ॥ भैराळ पूजिले ते वाघे भले ॥ वैष्णव न भले अरे मना ॥ २ ॥ सूर्य पूजिले ते घोडे भले ॥ वैष्णव न भले अरे मना ॥ ३ ॥ नामा ह्मणे जे कां विठ्ठलीं भजिले ॥ ते वैष्णव भले सत्य मना ॥ ४ ॥

॥ ६९१ ॥ प्रेमामृत सरिता पवित्र हरिकथा ॥ त्रिभुवनींच्या तीर्थां मुकुटमणि ॥ १ ॥ तेथें माझ्या मना होइ क्षेत्रवासी ॥ राहें संतांपाशीं सुख घेतां ॥ ध्रु० ॥ ऐहिक परत्र दोन्हीं समतीरीं ॥ परमानंदलहरी हेलावत

॥ २ ॥ मुक्तांचें जीवन मुमुक्षा माउली ॥ शिणल्या साउली विषयासक्तां ॥ ३ ॥ परमहंसकुळ सनकादिक सकळ ॥ राहिले निश्चळ करोनि चित्त ॥ ४ ॥ नामा म्हणे मना सोइरे हरिजन ॥ तारक त्यांचे चरण दृढ धरीं ॥ ५ ॥

॥ ६९२ ॥ अरे मना शोका करिसी किती ॥ हे तंव वांया धनसंपत्ति ॥ आयुष्य भविष्य नाहीं तुझे हातीं ॥ हें अवघें अंतीं जायजणें ॥ १ ॥ एक अर्बुद साठी कोटी देखा ॥ तीस लक्ष दहा सहस्र लेखा ॥ सात शतें नवमास मापा ॥ तया हिरण्य कश्यपा काय झालें ॥ ध्रु० ॥ चौदा चौकड्या लंकानाथा ॥ नव्याण्णव सहस्र राया दशरथा ॥ तेहि गेले स्वर्गपंथा ॥ मागें सर्वथा नुरलेचि ॥ २ ॥ चौदा कल्प मार्कंडेया पडे ॥ तैं लोमहर्षणाचा एक रोम झडे ॥ बकदालभ्याचे निमिषें मोडे ॥ गेले येवढे अरे मना ॥ ३ ॥ बकदालभ्याचे पुरे निमिषें ॥ तें वटहंसाचें उपडे पिच्छ ॥ तयासि होतां मृत्यु-प्रवेश ॥ तो एक श्वास भृशुंडीचा ॥ ४ ॥ मरणांत पुरे भृशुंडीचा ॥ तैं एक दिवस कूर्माचा ॥ नामा विनवी केशवाचा ॥ वेगीं विठोबाचा पंथ धरा ॥ ५ ॥

॥ ६९३ ॥ धरीं रे मना तूं विश्वास या नामीं ॥ अखंड रामनामीं ओळखी धरी ॥ १ ॥ जप करी ऐसा अखंड खंडेना ॥ निशिदिनीं मना होय जागा ॥ २ ॥ नामा ह्मणे मना होई रामरूप ॥ अखंडित जप सोहं सोहं ॥ ३ ॥

॥ ६९४ ॥ उत्कंठित तप एक विठ्ठल नाम ॥ आतां क्रियाकर्म कोणालागीं ॥ १ ॥ राहेरे तूं मना राहेरे निवांत ॥ ध्यायीं अखंडित नारायण ॥ २ ॥ संतसमागमें साधी हें साधन ॥ पावसी निर्वाण नित्य सुख ॥ ३ ॥ नामा ह्मणे तूं सहज सुखरूप ॥ होऊनि निर्विकल्प विचारी पां ॥ ४ ॥

॥ ६९५ ॥ वेदीं तोचि शास्त्रीं सर्वांठायीं तोचि ॥ पुराणांत तोचि अंतःकरणीं ॥ १ ॥ नाम सदां ध्यायी नाम सदां ध्यायी ॥ रामनाम ध्यायी अरे मना ॥ २ ॥ नामा ह्मणे देह नाहीं पुनरुपें ॥ केशवनाम सोपें उच्चारी बापा ॥ ३ ॥

॥ ६९६ ॥ नको नको मना हिंडों दारोदारीं ॥ कष्ट झाले भारी वायांविण ॥ १ ॥ कल्पना सांडूनि संतांसंगें राही ॥ सर्व त्यांचे पायीं सुख आहे ॥ २ ॥ ज्याचिया दर्शनें शोक मोह जळे ॥ पाप ताप पळे काळभय ॥ ३ ॥ जवळीच देखती पायाळा वांचून ॥ तें सुख निधान वैकुंठींचें ॥ ४ ॥ नामा ह्मणे आली शेवटील घडी ॥ तों घेई आवडी हाचि एक ॥ ५ ॥

॥ ६९७ ॥ धणीवरी ध्यान करी कां रे मना ॥ या सुख निधाना विठोबाच्या ॥ १ ॥ पंढरीये तैसें सुख आहे त्याचे पायीं ॥ अनुसरोनि राही एकवेळ ॥ २ ॥ श्रीमुख साजिरें पाही दृष्टिभरी ॥ जीवित्वाचें करीं निंबलोण ॥ ३ ॥ जेणें लक्ष धरोनि आहे पुंडलीक ॥ तोचि भाव एक दृढ धरी ॥ ४ ॥ नलगे गुरुमंत्र नलगे जप तप ॥ उघडें स्वरूप विटेवरी ॥ ५ ॥ नामा ह्मणे जरी निकट संतचरण ॥ तरीच प्रेमखूण पावसील ॥ ६ ॥

॥ ६९८ ॥ अरे मना तूं मर्कटा ॥ पापिया चांडाळा लंपटा ॥ परद्वार हिंडसी सुनाटा ॥ अरे पापी चांडाळा ॥ १ ॥ अरे तुज पापावरी बहु गोडी ॥ देवाधर्मीं नाहीं आवडी ॥ तेणें न पावसी पैल थडी ॥ कर्मबांधवडी पडिसिल ॥ २ ॥ अरे तूं अभिलाषिसी परनारी ॥ तेणें सिद्धपंथ राहेल दूरी ॥ जवळी येईल यमपुरी ॥ आपदा थोर पावसील ॥ ३ ॥ आतां तुज वाटतसे गोड ॥ अंतकाळीं जाईल जड ॥ महादोष येति सुखा आड ॥ करितील कईवाड यमदूत ॥ ४ ॥ माझें शिकविलें नाईकसी ॥ आतां सांगेन बळिया केशवासी ॥ धरूनि नेईल वैकुंठासी ॥ चरणीं जडसी ह्मणे नामा ॥ ५ ॥

॥ ६९९ ॥ पृथ्वी ध्यासी तरी पृथ्वीचि होसी ॥ केशव न होसि अरे मना ॥ १ ॥ आप ध्यासी तरी आपचि होसी ॥ केशव न होसि अरे मना ॥ २ ॥ वायु ध्यासि तरी वायुचि होसी ॥ परी केशव न होसि अरे मना ॥ ३ ॥ आकाश ध्यासी तरी आकाशचि होसी ॥ परी केशव न होसि अरे मना ॥ ४ ॥ नामा ह्मणे जरी केशवासी ध्यासी ॥ तरी केशवचि होसी अरे मना ॥ ५ ॥

॥ ७०० ॥ क्षण एक मना बैसोनि एकांतीं ॥ विचारी विश्रांति कोठें आहे ॥ १ ॥ लक्षचौऱ्यांशिच्या करितां येरझारा ॥ शिणलासि गव्हारा वेळोवेळां ॥ २ ॥ अझूनि तुज लाज न वाटे पैं कैसी ॥ नरकाचे द्वारांसि जावें किती ॥ ३ ॥ दुर्लभ आयुष्य मनुष्य देहिंचें ॥ जातसे मोलाचें वायाविण ॥ ४ ॥ खापराचे साठीं सांडिला परिस ॥ गहिंवरें फुटतसे हृदय माझें ॥ ५ ॥ पुत्रकलत्रादिक सुखाचीं सोयरीं ॥ त्यांची ममता थोरी धरिली तुवां ॥ ६ ॥ अनुदिनीं पाळितां अनुभवेंचि पाहे ॥ कोण सुख आहे तयाजवळीं ॥ ७ ॥ जगाचा जीवलग मायबाप आपुला ॥ तो तुवां दुराविला केशिराज ॥ ८ ॥ स्वर्गींचिया मना लुब्धलासि काय ॥ आलें काळभय हाकित तुज ॥ ९ ॥ संतापाचें सदन शोकाचे पुतळे ॥ ते त्वां मानियले हितकारी ॥ १० ॥ कैंची सुख निद्रा इंगळाचे सेजे ॥ अत्यया आणूनि तुझे तूंचि पाही ॥ ११ ॥ तुज

राखेल कोण येवढिये संकटीं ॥ रिघसी ज्याचे पोटीं मरणाभेणें ॥ १२ ॥ आदिमध्य आवसानीं सोडविल निर्वाणीं ॥ तया चक्रपाणी सेवि वेगीं ॥ १३ ॥ जों जों क्षण लाविसी हरिभजनाकडे ॥ तों तों गांठीं पडे सार्थकीं रे ॥ १४ ॥ नामा ह्मणे तुजचि येतों काकुळती ॥ सोडिरे संगती वासनेची ॥ १५ ॥

॥ ७०१ ॥ मन धांवें सैरावैरा ॥ मन मारूनि केलें एकमोरा ॥ १ ॥ मन केलें तैसें होय ॥ मन धांवडिलें तेथें जाय ॥ २ ॥ मन लांचावलें न राहे ॥ तत्वीं बैसले कधिं नव जाये ॥ ३ ॥ नामा ह्मणे सोहंशुद्धि ॥ मन वेधलें गोविंदीं ॥ ४ ॥

॥ ७०२ ॥ बोलिलें वेदांतीं ऐकिलें सिद्धांतीं ॥ बोल नेति नेति अनिर्वाच्य ॥ १ ॥ तोचि हा बोल बोल रे मना ॥ बोल नारायणा समर्पावे ॥ २ ॥ माझा मायबापें सोडवूनि गळा ॥ केशवीं बांधला बोला बोल ॥ ३ ॥ नामा ह्मणे बोल बोलताहि बोला ॥ खेचरें दाविला प्रेमभक्ति ॥ ४ ॥

॥ ७०३ ॥ हेंगे आयुष्य हातोहातीं गेलें ॥ आंगीं आदळलें जन्ममरण ॥ १ ॥ कां रे निदसुरा दैवहत मना ॥ आपुली सूचना न करिसी ॥ २ ॥ कां रे तुज भ्रांति पडलीसे मूढा ॥ वेढी चहुंकडा काळ सैन्य ॥ ३ ॥ नाना रोगें तुझी काया वेधियेली ॥ नरकाचीं भरलीं नवही द्वारें ॥ ४ ॥ पाळिलीं पोशिलीं आप्त माझीं सर्वी ॥ अंतीं तुज पारखी होतीं जाण ॥ ५ ॥ नामा ह्मणे तुज येतों लोटांगण ॥ तारील नारायण भरंवशानें ॥ ६ ॥

॥ ७०४ ॥ परब्रह्म विश्वाकारें अवतरलें भक्तिकाजा ॥ मूर्ति सुनीळु सांवळी केशिराजु स्वामी माझा ॥ १ ॥ गोविंदारे तुझें ध्यान लागो मना ॥ पाहिजे प्रेमपद निर्मळ होत ज्ञान ॥ २ ॥ मन हें वोवरी असे सुमनाचे चित्रशाळी ॥ दोन्ही चरण सकुमारे वरीं अष्टदळ कमळीं ॥ ३ ॥ संध्याराग रातले सुनीळ दिशातळवटीं ॥ ध्वज वज्रांकुश चिन्हें साजती गोमटीं ॥ ४ ॥ इंदिरा तिथें थोकली तिच्या सुखा नाहीं पारु ॥ ते चरणीं स्थिर झाली ह्मणोनि ह्मणती लक्ष्मीवरु ॥ ५ ॥ घवघवीत वांकी चरणीं ब्रिदाचा तोडरु ॥ नखप्रभा फांकली तिनें लोपला दिनकरु ॥ ६ ॥ सृष्टि घडीत मोडीत उत्पत्ति स्थिति प्रळय अवघें नवें ॥ तो चतुर्मुख ब्रह्मा चरण पूजितो स्वभावें ॥ ७ ॥ देवाधिदेव शंभू कैलासींचा राणा ॥ गंगा मुकुटीं धरिली तिचा जन्म अंगुळीं चरणा ॥ ८ ॥ दैत्यकुळीं जन्मला देव पळती ज्याचेनि धाकें ॥

पावो पाठीसी लागला ह्मणऊनि दारवंटा राखे ॥ ९ ॥ शेष वर्णितां श्रमला वेद परतले माघारीं ॥ नामा ह्मणे अरे मना याचे चरण धरी झडकरी ॥१०॥

॥ ७०५ ॥ लाजों नको मना हरीच्या कीर्तना ॥ संसार पाहुणा दों दिवसांचा ॥ १ ॥ कंठीं नाहीं आइती ह्मणोनि सांडु नको ज्योति ॥ इतुकिये भ्रांती पडूं नको ॥ २ ॥ बाळकाचे बोल माउली प्रीति करी ॥ तैसी कीर्ति हरी परिसे चित्तें ॥ ३ ॥ भलतिया परी बोले बा श्रीहरी ॥ तो भवसागरीं तारील जाणा ॥ ४ ॥ येणें तारुण्यपणें भ्रमलासि ह्मणीं ॥ भोगिसी पतनी जन्मांतरीं ॥ ५ ॥ तूं होय मागता हरि होय दाता ॥ शरण जाई अनंता ह्मणे नामा ॥ ६ ॥

॥ ७०६ ॥ शोधोनियां चारी वेद ॥ सार काढूनियां भेद ॥ १ ॥ मना जाण जाण जाण ॥ विठोबाची प्रेमखुण ॥ २ ॥ साहि शास्त्रांचें संमत ॥ मंथूनि काढिलें यथार्थ ॥ ३ ॥ याज्ञिकांची जीवनकळा ॥ उन्मनीचा जो जिव्हाळा ॥ ४ ॥ नामा ह्मणे माझे बापें ॥ साधियलें संतकृपें ॥ ५ ॥

॥ ७०७ ॥ देवा तुझें मी चाटारु ॥ सहस्त्रा एका हाकीं करूं ॥ लाभ होतसे अपारु ॥ घडी घडीये माझारी ॥ १ ॥ तुझ्या पायांची जोडी ॥ सासि होतसे परवडी ॥ आवारु न लाहे एक घडी ॥ नंदभिय होतसे ॥ २ ॥ मुद्दल पुसतसे वेळोवेळां ॥ हा मनारे पापी चांडाळा ॥ सांग चोविसां आगळा ॥ कवणेपरी न धाय ॥ ३ ॥ वासना मागतसे तुज ॥ हे द्यावी जी मज ॥ दाटणी होतसे सहज ॥ ह्मणवोनि मज अंकीतसे ॥ ४ ॥ नामा ह्मणे जी दातारा ॥ तुझीये भेटी सारंगधरा ॥ लाभ होतसे अपारा ॥ घडी घडीये विठ्ठला ॥ ५ ॥

॥ ७०८ ॥ संसारीं असतां जीवन्मुक्त आह्मी ॥ विठ्ठल हे नामीं विनटलों ॥ १ ॥ काया क्लेश करणें शरीर दंडणें ॥ नलगे हिंडणें दाही दिशा ॥ २ ॥ कोण वाहे मंत्र वाउगी खटपट ॥ गाऊं निष्कपट रामनाम ॥ ३ ॥ नामा ह्मणे मज आहे हा भरंवसा ॥ मना तूं विश्वासा दृढ धरी ॥ ४ ॥

॥ ७०९ ॥ काय देतील ते नर ॥ जंव दिलें नाहीं रघुवीरें ॥ १ ॥ आजि दिलें उद्यां नाहीं ॥ ऐसियासी मागों कांहीं ॥ २ ॥ हात पसरू ऐसें पुरे ॥ दिलें कल्पांतीं न सरे ॥ ३ ॥ नामा ह्मणे देवाधिदेव ॥ समर्थ दाता पंढरिराव ॥ ४ ॥

॥ ७१० ॥ नित्य नेम आह्मां चिंतन श्रीरामा ॥ आणिक उपमा नेघों नेघों ॥ १ ॥ वळघलों हरि भूतभाव निर्धारी ॥ दिसे चराचरीं हरिरूप ॥ २ ॥ जें जें पडे दृष्टी आणिक नाहीं सृष्टी ॥ हरिरूपीं भेटी हेंचि दिसे ॥ ३ ॥ नामा ह्मणे विठ्ठल सर्वभूतीं आहे ॥ आणिक उपाय नलगती ॥ ४ ॥

नामदेवसंवाद.

॥ ७११ ॥ नाहीं भीड चाड बोलसी आगळें ॥ तोंडाचेनि बळें अरे नाम्या ॥ १ ॥ आपुलीया चाडें करीतसा सेवा ॥ आभारू कां लावा आह्मांलागी ॥ धृ० ॥ माझ्या ठाईं काय उणें मज होतें ॥ मज देउनी सरतें केलें तुह्मीं ॥ २ ॥ निर्गुण निराकारीं होतों निजानंदें ॥ त्यासि तुह्मीं भेद केला देवा ॥ ३ ॥ संकल्प वासना नाना भजन मतें ॥ शुद्ध स्वरूपातें भेद झाला ॥ ४ ॥ वैकुंठ निजधाम सर्व सुखरासी ॥ तें सांडोनी तुह्मांपासी येणें झालें ॥ ५ ॥ शेषाच्या आरूवरीं निद्रा क्षीरसागरीं ॥ सांडोनी वेषधारी झालों आह्मीं ॥ ६ ॥ दाही अवतारीं युगयुगांतरीं ॥ अनुष्ठान थोरी केलें नाम्या ॥ ७ ॥ अवतारीं कष्ट झाले थोर थोर ॥ मारीले असुर तुह्मांलागीं ॥ ८ ॥ नाना योनी दुःखें भोगा अनंत जन्में ॥ निरसलीं नामें माझ्या एका ॥ ९ ॥ विषय भोगीतां रवरव वास ॥ मन केलें उदास वैराग्येंसी ॥ १० ॥ प्रपंच प्रज्वाळ अग्नीचे कल्लोळ ॥ सुखरूप सीतळ आत्मज्ञानें ॥ ११ ॥ माया हे दुस्तर नकळे इचा पार ॥ ते नदी उतार केली तुह्मां ॥ १२ ॥ कामक्रोधादिक षड्वैरी विकार ॥ महा थोर थोर वश्य केले ॥ १३ ॥ परदारा परधन परनिंदा परपीडा ॥ दिधलीया झाडा दयाधर्मा ॥ १४ ॥ अहंकार अविवेक निरसली भ्रांती ॥ सुखरूप शांती दिधली तुह्मां ॥ १५ ॥ अविश्वास अलोट मेरुहुनी घनवट ॥ देउनी भावार्थ पीठ केलें ॥ १६ ॥ देउनीया ज्ञान निरसीलें अज्ञान ॥ येणें समाधान झालें तुह्मां ॥ १७ ॥ अधर्म अन्याय अनाचारा मूळ ॥ देउनी स्वधर्म तारीयेले ॥ १८ ॥ ऐसें सर्वांपरी त्यां केलें गोमटें ॥ परी शब्द उफराटे न संडीसी ॥ १९ ॥ रात्रंदिवस तुज लागला छंद ॥ आह्मांसी विनोद करीं पाहसी ॥ २० ॥ अवघियापरी तूं झालासी धीट ॥ बोलसी वाईट अमर्याद ॥ २१ ॥ भक्तीचीया भीडा त्यां बहु साहिलें ॥ त्वां नाहीं पाहिलें मागेंपुढें ॥ २२ ॥ जें आह्मीं पेरीलें तेंचि फळ

आलें ॥ उफराटें झालें तुझिया कृपें ॥ २३ ॥ पहिलीच चुकी पडीयेली थोरी ॥ तुझे अधिकारी झालों आह्मीं ॥ २४ ॥ खांदी बैसलें तें नुतरे खालतें ॥ तैसें हें आमुतें बोढवलें ॥ २५ ॥ सलगी खेळवितां चुंबीतां वदन ॥ तें देतां टाकुनि मिठी घाली ॥ २६ ॥ तुझा साग करितां कोपतील संत ॥ हांसती समर्थ पीसुन लोक ॥ २७ ॥ सृष्ट्यादीक व्यापार राहिला परता ॥ तुजसी बोलतां न पुरे वेळ ॥ २८ ॥ कांहीं न मागसी देतांही न घेसी ॥ अखंड जीवेंसी जडोनी ठेला ॥ २९ ॥ वाढवीतां भक्ति तुज नाहीं तृप्ती ॥ काय करिसी अंतीं नकळे मज ॥ ३० ॥ मागें भक्त आह्मी बहुत देखीले ॥ उठोनीयां गेले क्षणामाजी ॥ ३१ ॥ अवतार अवतारीं नव्हेसी परता ॥ संबंध तुटतां न दीसे तुझा ॥ ३२ ॥ नामा ह्मणे देवा होइ सावधान ॥ परीयेसी वचन एक माझें ॥ ३३ ॥

॥ ७१२ ॥ पितीयाचें भाग्य पुत्रासी पैं नये ॥ विरळा एखादा होय नांव राखा ॥ १ ॥ मी तंव अज्ञान झालों तुझे पोटीं ॥ तुझेनि आह्मां तुटी संसाराची ॥ ध्रु० ॥ होणार तें झालें न चुके कांहीं केलें ॥ विठ्ठलें दुराविलें जीणें मरणें ॥ २ ॥ माझीये अदृष्टीं ऐसेंची लिहिलें ॥ जें मज निर्मियलें चतुराननें ॥ ३ ॥ या विठोबाचे पाय हृदयीं धरावे ॥ तेणें हें तरावें भवदुःख ॥ ४ ॥ नेणें पूजा विधि नेणें क्रिया सिद्धी ॥ ऐसा मी अपराधि तारी देवा ॥ ५ ॥ अनुपम्य सुख देखीलिया चरणीं ॥ घातली लोळणीं माझ्या चित्तें ॥ ६ ॥ बहुत देव माझ्या पाहियेले जीवें ॥ केलें सर्वभावें कुटुंबदास्य ॥ ७ ॥ इहीं माझें चित्त केलें तडातोडी ॥ नाहीं सुख घडी देखिलें कांहीं ॥ ८ ॥ मग या पांडुरंगें माझी राखीयेली लाज ॥ हा माझा पूर्वज प्राणसखा ॥ ९ ॥ अंतरींचें गुज सांगितलें मज ॥ दिल्हें प्रेमबीज नाम निधि ॥ १० ॥ सुख दुःखाची निवारिली बाधा ॥ शरीर संबंधा वेगळें केलें ॥ ११ ॥ आपुलें ह्मणोनी कृपेनें न्याहाळीलें ॥ आवडी सांभाळीलें मायबापें ॥१२॥ ऐसा मज लागी स्नेहाळू न विसंबे जीवें ॥ त्यां काय याचे व्हावें उतराई ॥ १३ ॥ नामा ह्मणे मज अनाथा लागुनी ॥ न विसंबे निर्वाणीं पंढरिराव ॥ १४ ॥

॥ ७१३ ॥ पतीत अनेक पावन तूं एक ॥ झालासी सुश्लोक कवणाचेनी ॥ १ ॥ पतीत मी भला कीं पावन तूं भला ॥ सांग बा विठ्ठला मायबापा ॥ ध्रु० ॥ परिसाचें महीमान कैसेंनी वाढतें ॥ निर्माण नसतें लोह जरी ॥ २ ॥ कल्पतरुची कीर्ति कैसेनी वाढते ॥ जरी कल्पना नसती याचकाची ॥ ३ ॥ मजेसी

पोसीले शोभती राजेश्वर ॥ तैसा हा विचार तुह्मां आह्मां ॥ ४ ॥ नामा ह्मणे स्वामी आहे ते आमुचे ॥ तुज देवा कैचें क्रिया कर्म ॥ ५ ॥

॥ ७१४ ॥ सर्व जीव तूं झालासी आपण ॥ आह्मीं कां पतीत तूं कैसा पावन ॥ १ ॥ मन इंद्रीयें तूंची झालासी चाळीता ॥ आमुच्या ठायीं कांणें ठेविली सत्ता ॥ ध्रु० ॥ सुवर्णाच्या पोटीं झाला अलंकार ॥ एकी भला वाणिती साचार ॥ २ ॥ गंगासिंधु मिळणीं झाली सहस्रमुख ॥ ओघ तो उदक अन्य नाहीं ॥ ३ ॥ बीजाचीया पोटीं वटाचा विस्तार ॥ सर्व तो आकार तुझाची असे ॥ ४ ॥ नामा ह्मणे सर्व तुझेंचि करणें ॥ उणे खवळुन घेउं नको देणें ॥ ५ ॥

॥ ७१५ ॥ विषयाचे आळुके जरी नव्हतो दीन ॥ दीनानाथ कोण ह्मणतें तुज ॥ १ ॥ सुष्ट दुष्ट तरी आमुचें आचरण ॥ तें तुज भूषण झालें देवा ॥ध्रु०॥ पतीतपावन ब्रीद कैसेंनि जोडतें ॥ जरी आह्मी नव्हतों कर्मजड ॥ २ ॥ नामा ह्मणे ऐसें आहे गा हें देवा ॥ विचारी केशवा मायबापा ॥ ३ ॥

॥ ७१६ ॥ आपल्या सुखाचा देईन मी वांटा ॥ जरी येसी वैकुंठा एकवेळ ॥ १ ॥ आपुले नीजपदीं तुज बैसवीन ॥ उभा मी राहेन मागेंपुढें ॥ ध्रु० ॥ पीतांबर छाया करीन तुजवरी ॥ जीवें क्षणभरी वीसंबेना ॥ २ ॥ अंबऋषी प्रल्हाद रुक्मांगद ॥ साहुनी नीजपद देईन तुज ॥ ३ ॥ ऐसा धीर नाम्या होता माझ्या मनीं ॥ परी तूं सर्वांहुनी उदासीन ॥ ४ ॥ नामा ह्मणे केशवा नलगे माझा चित्तीं ॥ मज आहे विश्रांती तुझ्या नामीं ॥ ५ ॥

॥ ७१७ ॥ नेघें भूमंडळ न घाली तुज कोड ॥ तुजहुनि केवढी जोडीयांची ॥ १ ॥ चरण मी सेवीन गाईन तुझें नाम ॥ हृदयीं धरोन प्रेम नाचेन सदां ॥ ध्रु० ॥ रिद्धी सिद्धी नेघें कामना नलगती ॥ तुजवीण श्रीपती अवघें व्यर्थ ॥ २ ॥ रसातळ भूतळ वैकुंठासी नये ॥ तुजवीण न पाहे ठाव कोठें ॥ ३ ॥ विष्णुदास आह्मीं भक्तीवीण नेघों ॥ दारींच वोळघों तुझ्या देवा ॥ ४ ॥ नामा ह्मणे हेचि चाड गा विठ्ठला ॥ पुंडलीकें सांगितला निजठेवा ॥ ५ ॥

॥ ७१८ ॥ ऐसा नामा बोले आनंदें करोनी ॥ तंव देव विचारुनी बोलीयेले ॥ १ ॥ भला भला नाम्या शहाणा झालासी ॥ कां रे हें न घेसी सांग मज ॥ ध्रु० ॥ येरू ह्मणे देवा अवघेंची नैश्वर ॥ तूंची एक सार पुरे

आम्हां ॥ २ ॥ अनंत ब्रह्मांडें कोटी वसती रोमरंध्रीं ॥ त्या चरणाचे अग्रीं वसों आम्हीं ॥ ३ ॥ पुंडलीक जाणे त्याचें गुह्य गुज ॥ उमजोन तुज काय सांगो ॥ ४ ॥ नामा ह्मणे धरूं मुळ सोय चोखडी ॥ ब्रह्मांडा येवढी नलगे पृथ्वी ॥ ५ ॥

॥ ७१९ ॥ प्रेमपडीभारु देवासी वोसंडे ॥ नामा तयापुढें शोभतसे ॥ १ ॥ प्रेमाचें स्फुंदन न सांवरे नामया ॥ पसरोनीया बाह्या क्षेम देत ॥ ध्रु० ॥ सावधरे नाम्या आलिंगीला बाहीं ॥ आवडतें कांहीं सांग मज ॥ २ ॥ उघडोनियां नयन पाहे दृष्टीभरी ॥ वैकुंठाभीतरीं चाल जाऊं ॥ ३ ॥ ऐकोनीयां नामा झालासे सावध ॥ मग देतसे शब्द नारायणा ॥ ४ ॥ भक्तीवीण सुख नघे पैं वैकुंठ ॥ पंढरीं प्रगट परब्रह्म ॥ ५ ॥ हेंची गोड आह्मां आवडे हो हरी ॥ वैकुंठाभीतरीं चाड नाहीं ॥ ६ ॥ सर्वकाळ सेवा करूं पै कीर्तन ॥ येणें माझें मन संतुष्ट सदां ॥ ७ ॥ संबोखिला नामा हृदयावरी हस्तक ॥ येरु ठेवी मस्तक चरणावरी ॥ ८ ॥ मागरे नामया आवडेल जीतुलें ॥ त्रीभुवनाइतुलें ब्रह्मसुख ॥ ९ ॥ देईन अखंडीत सर्व काम जाणा ॥ रिद्धिसिद्धी पूर्ण अखंडीत ॥ १० ॥ नामा ह्मणे पंढरीं कीर्तन करीन ॥ न सोडी चरण परी तुझे ॥ ११ ॥

॥ ७२० ॥ घेऊनियां नाम्या बैससील किती ॥ पहाशील स्थिति अंतरीची ॥ १ ॥ कांहींच न होसी विचारी मानसीं ॥ चैतन्य तत्वासि शुद्धबुद्ध ॥ २ ॥ क्रिया कर्म कर्ता नव्हेसी सर्वथा ॥ आहे सर्वगता रूप तुझें ॥ ३ ॥ भजतां भजन पूजिताति पूज्य ॥ हेंही काय तुज अति चिंता ॥ ४ ॥ ज्ञाता ज्ञान ज्ञेय ध्यातां ध्यान ध्येय ॥ नाथिले उपाय नाहीं तुज ॥ ५ ॥ नामा ह्मणे मज नकळेचि देवा ॥ मज देई सेवा जन्मोजन्मीं ॥ ६ ॥

॥ ७२१ ॥ कांहींच मी नव्हें ऐसें जरी केलें ॥ तरि कां जन्मविलें पांडुरंगा ॥ १ ॥ काय ब्रह्मज्ञान सांगशील मातें ॥ खातया न खाते न देखेचि ॥ २ ॥ यातिहीन शिंपी अधिकारी कैंचा ॥ हा धर्म तयाचा सांग त्यासी ॥ ३ ॥ चतुर्थआश्रमी यति दिगांबर ॥ अशक्त संसार सोसवेना ॥ ४ ॥ तुझी सेवा सुरवर नेणती प्रेमगोडी ॥ झाली देशधडी वांयावीण ॥ ५ ॥ नामा ह्मणे हरि सखा चिंतामणि ॥ मूर्ख समजावणी न करावी ॥ ६ ॥

॥ ७२२ ॥ सवकलों आतां न भियेरे तूज ॥ सांडिली रे लाज लौकिकाची ॥ १ ॥ आह्मीं दीन शिंपी इये यातिहीन ॥ दे माझें ठेवणें केशी-

राजा ॥ २ ॥ साठलक्ष संख्या चौऱ्यांसी कोटि ॥ त्यांत मी कवडी सोहूं काय ॥ ३ ॥ आणि याहून असेल वेगळें ॥ घेईन तें वळें जाण आतां ॥ ४ ॥ तुझें थोरपण ऐक हें देवा ॥ दुर्बळाचा ठेवा अभिलाषी ॥ ५ ॥ ह्मणूनि पोरटा नामा खेचराचा ॥ कायामनें वाचा सत्य करी ॥ ६ ॥

॥ ७२३ ॥ निर्विकल्प नामा अनंत कल्पना ॥ होसि नारायणा अव्यक्तेसी ॥ १ ॥ लाज ते लाविली निर्गुणपणासी ॥ श्रुति पुराणासी साम्य दावी ॥ २ ॥ चातुर्यसागरा नंदाचा खिल्लारी ॥ गायी निरंतरी चारवीसी ॥ ३ ॥ सगुण संबंध पडिलासे गांठी ॥ कोण्या भक्तासाठीं काय धंदा ॥ ४ ॥ तुझें देवपण मिरविसी निकें ॥ नामा ह्मणे सुख तुझे पायीं ॥ ५ ॥

॥ ७२४ ॥ काय थोरपण मिरविसी व्यर्थ ॥ खोटेंपण स्वार्थ कळों आलें ॥ १ ॥ हिता अनहिता केलें आपस्वार्थ ॥ वचन यथार्थ बोल आतां ॥ २ ॥ होसी कलिमाजीं कलिसारिखाची ॥ भोळ्या भाविकाच्या भक्ति काजा ॥ ३ ॥ नामा ह्मणे माळ घालिसी स्वहस्तें ॥ करितोसी दंडवत निमित्यासी ॥ ४ ॥

॥ ७२५ ॥ काय तुज देवा आलें थोरपण ॥ दाविसी कृपणा उणें पुरे ॥ १ ॥ पुरे आतां सांगो नको बा श्रीहरी ॥ गोकुळाभीतरीं खेळ मांडी ॥ २ ॥ हलाहल शांत करी तत्क्षण ॥ अमृत जीवन नाम तुझें ॥ ३ ॥ तुझें नाम सर्व सदां गोपाळासी ॥ नामा ह्मणे यासी काय झालें ॥ ४ ॥

॥ ७२६ ॥ काय केलें मागें कोणाचें तूं बरें ॥ शेवटीं वानरें संग करी ॥ १ ॥ संगें करूनियां हिंडे रानोरान ॥ दशरथा खुण चुकाविसी ॥ २ ॥ काय काय तरी सांगों तुज गुण ॥ भिल्लिणीची आण सत्य मानी ॥ ३ ॥ सत्य मानी वाळी वशिष्ठासही ॥ नामा ह्मणे मात ही पुरातन ॥ ४ ॥

॥ ७२७ ॥ उदाराचा राणा ह्मणविसी आपणा ॥ सांग त्वां कवणा काय दिल्हें ॥ १ ॥ उचिता उचित देसी पंढरिनाथा ॥ न बोलों सर्वथा वर्म तुझीं ॥ २ ॥ वर्में तुझीं कांहीं बोलेन मी आतां ॥ क्षमा पंढरिनाथा करी बापा ॥ ३ ॥ न घेतां न देसी आपुलेंही कोणा ॥ प्रौढी नारायणा न बोलावी ॥ ४ ॥ बाळमित्र सुदामा विपत्तीं पिडला ॥ भेटावया आला तुजलागीं ॥ ५ ॥ तीन मुष्टी पोह्यासाठीं मन केलें हलुवट ॥ मग तया उत्कृष्ठ राज्य दिलें ॥ ६ ॥ छळावया पांडव दुर्वास पातला ॥ द्रौपदीनें केला धांवा

तुझा ॥ ७ ॥ येवढीया आकांतीं घेऊनि भाजीपान ॥ मग दिलें अन्न ऋषी-लागीं ॥ ८ ॥ बिभीषणा दिधली सुवर्णाची नगरी ॥ हे कीर्ति तुझी हरी वाखाणिती ॥ ९ ॥ वैरियाचें घर भेदें त्वां घेतलें ॥ त्याचें त्यासी दिधलें नवल काय ॥ १० ॥ ध्रुव आणि प्रल्हाद अंबऋषि नारद ॥ हरिश्चंद्र रुक्मांगद आदि करूनी ॥ ११ ॥ त्याचें सेवाऋण घेऊनि अपार ॥ मग त्या देशी वर अनिर्वाच्य ॥ १२ ॥ एकाचि शरीरसंपत्ति आणि वित्त ॥ एकाचें तें चित्त हिरोनि घेसी ॥ १३ ॥ मग तया देशी आपुलें तूं पद ॥ जगदानी हें ब्रीद मिरविसी ॥ १४ ॥ माझें सर्वस्व तूं घेई तुझें नको कांहीं ॥ मनोरथाची नाहीं चाड मज ॥ १५ ॥ नामा ह्मणे केशवा जन्मजन्मांतरीं ॥ करीन मी हरी सेवा ऋण ॥ १६ ॥

॥ ७२८ ॥ परियेसी नाम्या सांगतों मी तुज ॥ अंतरीचें गुज भक्तराया ॥ १ ॥ तूं माझें आवडतें कृपेचें पोसणें ॥ चित्ताचें बसणें करीन तुज ॥ २ ॥ येणें संतसंगें यावें माझ्या गांवा ॥ भोगावें राणिवा वैकुंठीच्या ॥ ३ ॥ माझीया कथेची ज्या बहु आवडी ॥ माझी प्रेम गोडी पढीये जया ॥ ४ ॥ त्याची पायधुळी लागावी सर्वांगें ॥ ह्मणोनी मागें मागें हिंडतसें ॥ ५ ॥ भक्त त्या यातीचे भलतेनी भावें ॥ भलते एक घ्यावें नाम माझें ॥ ६ ॥ त्याची या उपकारें दाटे मी सर्वथा ॥ मुगुट करुनी माथां वाहीन त्यासी ॥ ७ ॥ तनु मन प्राण दिधलें जेणें मातें ॥ मजहुनी पढीयंते नाहीं त्यासी ॥ ८ ॥ चिंता न करी नाम्या नुपेक्षी सर्वथा ॥ अभयकर माथां ठेविला देवें ॥ ९ ॥

॥ ७२९ ॥ त्वरें धांवोनिया आलासे गोविंद ॥ सावध सावध नामदेवा ॥ १ ॥ रुसलासे नामा देवासी न बोले ॥ करें कुर्वाळिलें वदन त्याचें ॥ २ ॥ समजावुनी नामा धरिलासे पोटासी ॥ बोले मजपाशीं नामदेवा ॥ ३ ॥ नामा ह्मणे देवा उशीर कां केला ॥ किंवा माझा आला तुला राग ॥ ४ ॥ मागें बहुतांनीं वर्णिले प्रबंध ॥ पाहुनी म्यां तुझा संबंध वेडावलों ॥ ५ ॥ ऐसें बोलूनिया माथा ठेवी चरणीं ॥ प्रताप तूं नामदेवा ॥ ६ ॥

॥ ७३० ॥ भक्त पुंडलीकें असती उभा केला ॥ त्याचेनि रागें मजशीं धरिला अबोला ॥ १ ॥ मी तुझें पोसणें मी तुझें पोसणें ॥ मी तुझें पोसणें पांडुरंगा ॥ २ ॥ तुझी कृपा नाहींरे हें सत्य ॥ मी तरी प्रत्यक्ष रूप अवलोकितों

॥ ३ ॥ नामा ह्मणे केशवा तूं जाणतोसी मातें ॥ उफराटें पाहोनी मिळतों मी तुतें ॥ ४ ॥

॥ ७३१ ॥ जिहीं शरणांगतीं मांडिली वामना ॥ ते त्वां नारायणा आपंगिले ॥ १ ॥ ह्मणोनी उतराई व्हावया आमुतें ॥ ओसरलें चित्तें चाळविसी ॥ २ ॥ अज्ञान लेंकरूं ठकविलें धुरू ॥ तैसा मी अधिकारु नव्हें जाणा ॥ ३ ॥ लंकापति तुवां केला बिभीषण ॥ झालासी उत्तीर्ण वाचाऋणें ॥ ४ ॥ नामा ह्मणे तैसा नव्हें मी अज्ञान ॥ माग सर्व देईन तुझ्या हातीं ॥ ५ ॥

॥ ७३२ ॥ तुज विकोनी घातली चोरे ॥ मज समोर बोलतोसी ॥ १ ॥ उच्छिष्ट शिदोरी घेउनिया करीं ॥ भक्तांचा भिकारी तूंचि एक ॥ २ ॥ चोर आणि शिनळू चाळविले गोवळे ॥ अनंत मर्दिले दुष्टकाळ ॥ ३ ॥ नामा ह्मणे केशवा सांगेन वर्म ॥ ऐकतां न राहे संतांचें कर्म ॥ ४ ॥

॥ ७३३ ॥ मरणें पेरणें जन्म उगवणें ॥ मायेची ती खूण सांगितली ॥ १ ॥ संग तुझा पुरे संग तुझा पुरे ॥ संग तुझा पुरे नारायणा ॥ २ ॥ तूं तरी न मरे मी तरी न पुरे ॥ भक्ति हे संचरे हाचि लाभु ॥ ३ ॥ नामा ह्मणे माझ्या ठायींचा मी नेणें ॥ संसार भोगणें तुझी लाज ॥ ४ ॥

॥ ७३४ ॥ मुळींच मी जाणें तुझें ठेंगेपण ॥ काय नारायणा बोलसील ॥ १ ॥ पुरे पुरे आतां तुमचे आचार ॥ मजशीं वेव्हार घालूं नको ॥ २ ॥ न्हालुचाईसाठीं मागे भाजी पाना ॥ लाज नारायणा तुज नाहीं ॥ ३ ॥ नामा ह्मणे काय सांगों तुझी कीर्ति ॥ वाउगी फजिती करूं तुज ॥ ४ ॥

॥ ७३५ ॥ उदार कृपाळ सांगशील जना ॥ तरी त्या कां रावणा मारियेलें ॥ १ ॥ नित्यानित्य पूजा शिर कमळावरी ॥ तेणें तुझें हरी काय केलें ॥ २ ॥ किती बडिवार सांगसील वांया ॥ ठावा पंढरिराया आहेसी आह्मां ॥ ३ ॥ कर्णा ऐसा वीर जुंझार उदार ॥ त्यासी त्वां जर्जर केलें बाणीं ॥ ४ ॥ पाडिले भूमीसी नयेचि करुणा ॥ त्याचे नारायणा पाडिले दांत ॥ ५ ॥ श्रियाळ बापुडें सात्विक निर्वाणी ॥ खादलें कापोनी त्याचें पोर ॥ ६ ॥ ऐसा कठिण कोण होईल दुसरा ॥ कांडियेलें शिरा उखळामाजीं ॥ ७ ॥ शिबी चक्रवर्ती करितां यज्ञयाग ॥ कापिलें त्याचें अंग ठायींठायीं ॥ ८ ॥ जाचोनियां प्राण घेतला तयाचा ॥ काय सांगशी वाचा बडीवार ॥ ९ ॥ हरिश्चंद्राचें राज्य घेउनी सर्व ॥ विकिला त्याचा जीव डोंबाघरीं ॥ १० ॥

बहुतचि श्रम दिधले तयासी ॥ परी तो सत्वासी ढळेचिना ॥ ११ ॥ पाडिला विघड नळा दमयंती ॥ ऐसी कृपामूर्ती बुद्धि तुझी ॥ १२ ॥ आणिक तुझी कीर्ति सांगावी ती किती ॥ केली ते फजिती माउशीची ॥ १३ ॥ मारियेला मामा सखा पुरुषोत्तमा ॥ नामा ह्मणे सीमा फार केली ॥ १४ ॥

॥ ७३६ ॥ स्फुंदस्फुंदोन नामा उभा महाद्वारीं ॥ चित्त पायांवरी विठोबाच्या ॥ १ ॥ उभा दीनानाथ उभारुनी बाहे ॥ पालवीत आहे पीतांबरें ॥ २ ॥ आरता येरे नामया धरिला पोटासी ॥ कोणे गांजिलासी दुर्जनानें ॥ ३ ॥ अंतरींचें सांगे पडे माझ्या मागें ॥ कां करिसी उद्वेग संसारींचे ॥ ४ ॥ नामा ह्मणे विठो असें मी नेणता ॥ आठवीं पंढरिनाथा वेळोवेळां ॥ ५ ॥

॥ ७३७ ॥ भूमी लोळे नामा कंठ सद्गदित ॥ डोळया स्रवत अश्रुजळ ॥ १ ॥ इतुकें देखोनियां द्रवला पुरुषोत्तम ॥ नाम्यासी सप्रेमें उचलिलें ॥ २ ॥ नाम्या तुज काय वाटतसें दुःख ॥ संसाराचा शोक तुज झाला ॥ ३ ॥ नामा ह्मणे देवा तुज ऐसा दाता ॥ मज भवव्यथा कवणेपरी ॥ ४ ॥

॥ ७३८ ॥ विष पाजावया पुतना ते आली ॥ ते तुवां तारिली काय ह्मणुनी ॥ १ ॥ पुसाया ह्मणोनि वेश्या बोभाइली ॥ ती तुवां तारिली काय ह्मणुनी ॥ २ ॥ पिंगळेची आख्या पुराणीं ऐकिली ॥ ते तुवां तारिली काय ह्मणुनी ॥ ३ ॥ गौतमाचे शापें अहल्या शिळा झाली ॥ ते तुवां तारिली काय ह्मणुनी ॥ ४ ॥ नामा ह्मणे केशवा अकळ तुझी करणी ॥ विसंबसी झणीं तूंचि मज ॥ ५ ॥

॥ ७३९ ॥ शरण आल्याचा न पाहसी अवगुण ॥ कृपेचें लक्षण सहज आहे ॥ १ ॥ गजेंद्र गणिकेची राखिली त्वां लाज ॥ सोडविला द्विज अजामिळ ॥ २ ॥ सांगणें हें काय तुह्मी दिलें देवा ॥ उदारा केशवा मायबापा ॥ ३ ॥ नामा ह्मणे झणीं अव्हेरिसी मज ॥ जगीं होईल लाज थोर तुज ॥ ४ ॥

॥ ७४० ॥ केशव पुसे नामयासी ॥ तुझी नांदणूक कैसी ॥ १ ॥ आह्मां काय उणें काय उणें ॥ तुझेनि धर्मे दातारा ॥ २ ॥ तुह्मां घरीं बोचकें लुगडीं ॥ आह्मां घरीं पोरें उघडीं ॥ ३ ॥ तुह्मां दुर्ग दारवंटा ॥ आह्मां घरीं बाराबाटा ॥ ४ ॥ तुह्मां घरीं गाई ह्मैशी ॥ आह्मां घरीं उंदीर घुशी ॥ ५ ॥ तुह्मां घरीं बटकी दासी ॥ आह्मां घरीं आहेत लासी ॥ ६ ॥

तुह्मां घरीं शेजा बाजा ॥ आह्मां वरीं तृण शेजा ॥ ७ ॥ तुह्मां घरीं सुवर्ण मडकीं ॥ आह्मां घरीं खापरें फुटकीं ॥ ८ ॥ तुह्मां घरीं लेंकुरें वाडें ॥ आह्मां घरीं तुळसीझाडें ॥ ९ ॥ नामा ह्मणे तुमचे घरीं सोनें दाम ॥ आमुचे घरीं तुमचें नाम ॥ १० ॥

॥ ७४१ ॥ कुटुंब कावाडी सदा कानकोंडा ॥ जळो या ब्रह्मांडा भूमीभार ॥ १ ॥ खादलें जेविलें न लागे माझे आंगीं ॥ झालों मी उद्वेगी रात्रंदिवस ॥ २ ॥ पाळिली पोशिली वहुता सायासी ॥ येती कामासी ह्मणोनियां ॥ ३ ॥ तंव भजती आपुलिया स्वार्था ॥ न करिती चिंता परलोकींची ॥ ४ ॥ ऐसा दुर्जनांचा धरोनी पातेरा ॥ केला म्यां मातेरा आयुष्याचा ॥ ५ ॥ भागल्या न ह्मणती बैस घे विश्रांती ॥ आठवी श्रीपति जीवलगातें ॥ ६ ॥ दुःखाचे डोंगर पडती मजवरी ॥ पाव बा श्रीहरि मायवापा ॥ ७ ॥ करुणेचीं उत्तरें ऐकोनी पंढरीराय ॥ वीटेवरूनी बाह्य उभारिली ॥ ८ ॥ नाभी नाभी नाम्या भिऊं नको आतां ॥ माझ्या शरणांगता कोण गांजी ॥ ९ ॥

॥ ७४२ ॥ कल्पतरुतळीं बैसलिया ॥ कल्पिलें फळ न पाविजे ॥ १ ॥ कामधेनू जरी दुभती ॥ तरी उपवासी कां मरावें ॥ २ ॥ उगे असा उगे असा ॥ होणार तें होय जाणार तें जाय ॥ ३ ॥ नामा ह्मणे केशवा काय तुझी भीड ॥ संतां महंतांदेखतां सांगेन तुझी खोड ॥ ४ ॥

॥ ७४३ ॥ धरोनी हस्तक बैससी एकांतीं ॥ भक्तांसी श्रीपति सर्वकाळ ॥ १ ॥ दाखवी चरण दाखवी चरण ॥ दाखवी चरण धांव नेटें ॥ २ ॥ सर्व आचरण दाविसी प्रकार ॥ कल्पना अंधार निमित्याचा ॥ ३ ॥ नामा ह्मणे होसी चतुर आपण ॥ आमुचें निर्वाण पाहूं नको ॥ ४ ॥

॥ ७४४ ॥ महाद्वारीं सुख असे या सुखाचें ॥ लागती संताचे चरणरज ॥ १ ॥ ह्मणोनियां स्थळ पाहिलें निवांत ॥ झालें चित्त तेथें समाधान ॥ २ ॥ सकळ वैष्णवांसहित बोळवण करा ॥ तुह्मी हो दातारा मजलागीं ॥ ३ ॥ देव ह्मणे नाम्या राहें पक्षभरी ॥ पुरतील अंतरीं कोड तुझे ॥ ४ ॥

॥ ७४५ ॥ राजमंदिराभीतरीं रुक्मिणी सेजेवरी ॥ नामा परसासरीं बोळगो आले ॥ १ ॥ नामया देखोनी झडकरी उठली ॥ आड उभी ठेली जाऊनियां ॥ २ ॥ अचळ सरिसा करी श्रृंग माथावरी ॥ पाहे पां निदसुरी होती कैसी ॥ ३ ॥ मी ह्मणे नावेक लागेल वेळ यातें ॥ तंव अवचित देखियेलें

॥ ४ ॥ कनक परयेळीं घेऊनी आरती करीं ॥ ओवाळिलें हरि नामया सहित ॥ ५ ॥

॥ ७४६ ॥ हा चाळविलें अनंत सेवका ॥ तोचि चाळा मज दाविसी निका ॥ १ ॥ भला भला जाहलासी शाहणा ॥ भेणें पळविलें शास्त्र पुराणा ॥ २ ॥ आदि अंतीं तुझ्या जाणविल्या खुणा ॥ आतां काय करिसी पंढरीच्या राण्या ॥ ३ ॥ नामा ह्मणे केशवा मज मारोनी दवडिसी ॥ पुढती न धरिसी सोय माझी ॥ ४ ॥

॥ ७४७ ॥ सांडुनी वैकुंठ न धरत पातलों ॥ तुज भेटावया आलों पुंडलिका ॥ १ ॥ प्रितीचा वोरस्त्र हृदयीं दाटला ॥ नुठेची कां वहिला आलिंगना ॥ २ ॥ भक्त शिरोमणी आमचा जीवलग ॥ ह्मणे पांडुरंग पुंडलिका ॥ ३ ॥ स्फुरती भुजादंड आणि वक्षस्थळ ॥ हरुषें नयनकमळ विकासले ॥ ४ ॥ आनंदें रोमांच उद्भवले आंगीं ॥ क्षेमा देई वेगीं भक्तराया ॥ ५ ॥ मज नामरूप तुमचेनी संभ्रमें ॥ केलीं जन्मकर्में असंख्यात ॥ ६ ॥ तुमचीया आवडी असे म्यां विकला ॥ सांग कोण्या बोला रुसलासी ॥ ७ ॥ हृदयींचें निजगुज सांगरे सकळीक ॥ तेणें मज सुख होईल जीवा ॥ ८ ॥ परतोनियां दृष्टि पाहे आळूमाळ ॥ तेणें हरेल सकळ श्रम माझा ॥ ९ ॥ ऐसा भक्तजनवत्सलु भक्तांचा विसांवा ॥ भक्तांचिया भावा भाळलासे ॥ १० ॥ कटावरी दोनी हात उभा पुंडलिका द्वारीं ॥ नामया स्वामी हरि विनवीतसे ॥ ११ ॥

॥ ७४८ ॥ तुझा तूं आहेसी एकलारे एकु ॥ वाया कां हा शोकु वाढवीसी ॥ १ ॥ आपणा मानसीं विचारोनी पाही ॥ सावध नाम्या होईं सोय धरी ॥ धृ० ॥ तुझा तूंचि देव तुझा तूंचि भक्त ॥ पाहेपां सिद्धांत गुरुमुखें ॥ २ ॥ तुझा तूंचि पूज्य तुझा तूं पुजीता ॥ भजन भजता तुझा तूंचि ॥ ३ ॥ तुझा तूंचि गुरु तुझा तूंचि शिष्य ॥ तुझा उपदेश तुज नाम्या ॥ ४ ॥ नामा ह्मणे केशवा हें सर्व माझें ॥ हृदयीं चरण तुझे निरंतर ॥ ५ ॥

॥ ७४९ ॥ तुझ्या चरणाचें तुटतां अनुसंधान ॥ जाईल माझा प्राण ततक्षणीं ॥ १ ॥ मग हें ब्रह्मज्ञान कोणापें सांगसी ॥ विचारी मानसीं पांडुरंगा ॥ धृ० ॥ वदनीं तुझें नाम होतांची खंडणा ॥ शतखंड रसना होईल माझी ॥ २ ॥ सांवळें सुंदर रूप पाहतां तुझें दृष्टि ॥ न देखता उन्मळती नयन हे

॥ ३ ॥ तुज परतें साध्य आणीक नाहीं साधन ॥ साधक माझें मन होईल भ्रांत ॥ ४ ॥ नामा ह्मणे केशवा अनाथाचा नाथ ॥ ह्मणीं माझा अंत पाहसी देवा ॥ ५ ॥

॥ ७५० ॥ विचारीतां सहज कोण्ही नव्हे माझें ॥ ह्मणोनी चरण तुझे दृढ धरिले ॥ १ ॥ हेंचि माझें ज्ञान हाचि गुरुमंत्र ॥ व्रत तप तीर्थ चरण तुझे ॥ धृ० ॥ हेचि माझी क्रिया हेंचि माझें कर्म ॥ हा माझा स्वधर्म चरण तुझे ॥ २ ॥ हेचि माझी पूजा हें माझें पूजन ॥ ध्याईन तुझे चरण हृदयकमळीं ॥ ३ ॥ हाचि परमानंद हेचि योगसिद्धि ॥ लय लक्ष समाधि चरण तुझे ॥ ४ ॥ नामा ह्मणे मनें मानीला निर्धार ॥ तरला भवसागर याचीपरी ॥ ५ ॥

॥ ७५१ ॥ तुझीया चरणाची नसंडी मी आस ॥ होत गर्भवास कोठवरी ॥ १ ॥ हेंचि मज देई जन्मजन्मांतरीं ॥ वाचे श्रीहरी नाम तुझें ॥ धृ० ॥ तुझीया नामाचा करीन विसांवा ॥ मनाचा हा ठेवा तुझे पायीं ॥ २ ॥ नामा ह्मणे माझे हेचि मनोरथ ॥ होईन शरणांगत जन्मोजन्मीं ॥ ३ ॥

॥ ७५२ ॥ जन्ममरणाची कायसी हे चिंता ॥ तुझ्या शरणांगता पांडुरंगा ॥ १ ॥ वदनीं तुझें नाम अमृतसंजीवनी ॥ असतां चक्रपाणी भय कवणा ॥ २ ॥ हृदयीं तुझें रूप बिंबलें साचार ॥ तेथें कवणा पार संसाराचा ॥ ३ ॥ नामा ह्मणे तुझ्या नामाची परिवार ॥ असतां कळीकाळ पायांतळीं ॥ ४ ॥

॥ ७५३ ॥ जन्ममरणाचें घेतोसी धरणें ॥ सांग कवण्या गुणें विष्णुदासा ॥ १ ॥ कांहींच न घेसी कांहीं न मागसी ॥ ऋणिया करीसी सेवा ऋणें ॥ २ ॥ चतुर्विधा मुक्ति अथवा धनसंपत्ति ॥ नलगे तुझ्या चित्तीं काय करूं ॥ ३ ॥ समुद्रवलयांकित अवघे भुमंडळीं ॥ अथवा रसातळीं दुर्लभ कांहीं ॥ ४ ॥ भेटीलागी आर्त आहे रे वैकुंठ ॥ पाहातसे वाट रात्रंदिवस ॥ ५ ॥ नामा ह्मणे सर्व वोसंडीन चित्तें ॥ तुझ्या चरणापरतें नलगे गोड ॥ ६ ॥

॥ ७५४ ॥ मज तूं घेऊनिया बैससील किती ॥ तूं पाहा सहज स्थिति आत्मसुख ॥ १ ॥ कांहींच तूं नव्हेसी विचारी मानसी ॥ चैतन्य आहेसी शुद्धबुद्ध ॥ २ ॥ भजन भजीतां पूजन पूजितां ॥ आहे सर्वगता रूप तुझें ॥ ३ ॥ क्रिया कर्म कर्ता नव्हेसी सर्वथा ॥ सर्वांभूतीं देखतां तूंचि एक

॥ ४ ॥ ज्ञान ज्ञेय ज्ञाता ध्यान ध्येय ध्याता ॥ नाथिली उपाधी आतां नाहीं तुज ॥ ५ ॥ नामा ह्मणे केशवा मज नलगे कांहीं ॥ देवा इतुकें देई सेवा तुझी ॥ ६ ॥

॥ ७५५ ॥ जन्ममरणाच्या खुंटती लहरी ॥ वायां कां येरझारी सीणतोसी ॥ १ ॥ सांगेन तें करी मन मुळीं आंवरी ॥ एकांतीं क्षणभरी चल जाऊं ॥ ध्रु० ॥ आकारलें तितुकें आहे नाशीवंत ॥ देव आणि भक्त कैंचे तेथें ॥ २ ॥ नामा ह्मणे केशवा असो तुझें गुज ॥ तुजवांचोनी मज नकळे कांहीं ॥ ३ ॥

॥ ७५६ ॥ जन्ममरणाचें मज भय दाविसी ॥ तें म्यां हृषीकेशी स्वीकारीलें ॥ १ ॥ आतां माझी चिंता तुज कां पंढरिनाथा ॥ असोंदे भलता भलते ठायीं ॥ ध्रु० ॥ सुखदुःख भोगणें माझें मीच जाणें ॥ तुज तंव सोसणें नलगे कांहीं ॥ २ ॥ नामा ह्मणे माझे हेची मनोरथ ॥ होईन शरणांगत जन्मोजन्मीं ॥ ३ ॥

॥ ७५७ ॥ सहज तुझें सुख आहे तुजजवळी ॥ वायां मृगजळीं बुडो नको ॥ १ ॥ सोय धरी वेगीं होय पां सावध ॥ अनुभवी आनंद स्वस्वरूपीं ॥ ध्रु० ॥ हा जगडंबर पसरला पाल्हाळ ॥ मायामय सकळ स्वप्न सर्व ॥ २ ॥ शरीरसंपत्तीचा मानिसी निर्धार ॥ तों हें क्षणभंगुर सत्य जाण ॥ ३ ॥ आपुले साउलीं जासी बैसावया ॥ कोण तापलीया निववी तुज ॥ ४ ॥ नामा ह्मणे केशवा असो तुझें ज्ञान ॥ देवा तुजवांचून नकळे कांहीं ॥ ५ ॥

॥ ७५८ ॥ माझीया मनासीं म्यां केला विचार ॥ तेणें मज निर्धार सांगीतला ॥ १ ॥ मज नलगे मुक्ति नलगे ब्रह्मज्ञान ॥ सांडोवा होईन पंढरीचा ॥ २ ॥ इंद्रिया मारीतां येती काकुळती ॥ तुज ओळगूं ह्मणती ठायीं ठायीं ॥ ३ ॥ श्रवणीं श्रवण अखंड तुझी कीर्ति ॥ विश्व विठ्ठल मूर्ती देखेन डोळां ॥ ४ ॥ नामामृतें रसना निवाली ती सुखें ॥ नाठवती दुःखें जन्मांतरीचीं ॥ ५ ॥ नामा ह्मणे ऐसा कोण भाग्यहीन ॥ जो धरी वासना वैकुंठीची ॥ ६ ॥

॥ ७५९ ॥ व्यापकापरीस मन म्यां केलें वाड ॥ सांपडलें मोड मेघसुख ॥ १ ॥ जिकडे पाहे तिकडे विठोबा अवघा ॥ भीमा चंद्रभागा पुंडलीक ॥ ध्रु० ॥ बाहेरीं भीतरीं सर्व निरंतरीं ॥ हें ब्रह्मांड पंढरी झाली मज ॥ २ ॥

मडुरलें तरुवर फळीं पुष्पीं भार ॥ तेंची निर्विकार सनकादिक ॥ ३ ॥ आव-डीचा आनंदु तोषी वेणुनादु ॥ अनुभवें गोविंदु गोपवेशें ॥ ४ ॥ नामा ह्मणे विठो भक्तीच्या वल्लभा ॥ मागें पुढें उभा सांभाळीत ॥ ५ ॥

॥ ७६० ॥ आह्मीं शरणांगतीं सांडिली वासना ॥ ते त्वां नारायणा अंगिकारिली ॥ १ ॥ ह्मणोनी प्रसन्न व्हावया आमुतें ॥ वोरसल्या चित्तें चालवीसी ॥ ध्रु० ॥ अज्ञान बाळकु ठकवीला धुरु ॥ तैसा मी अधिरु नव्हे जाण ॥ २ ॥ लंकापति केला तुवां बिभीषण ॥ झालासी उत्तीर्ण वाचाऋणें ॥ ३ ॥ उपमन्यें घेतला दुधाचाची छंद ॥ तैसा बुद्धिमंद नव्हे जाण ॥ ४ ॥ नामा ह्मणे तैसा नव्हे मी अज्ञान ॥ माग तुज देईन शरीर अवघें ॥ ५ ॥

॥ ७६१ ॥ बरें आह्मां कळों आलें देवपण ॥ आतां गुज कोण राखे तुझें ॥ १ ॥ मारिलें कां देवा मज आजिवरी ॥ आतां बरोबरी तुजमज ॥ २ ॥ जें आह्मीं बोलतों आहे तुझे आंगीं ॥ देईन प्रसंगीं शिव्या तुज ॥ ३ ॥ निलाजऱ्या तुज नाहीं यातिकुळ ॥ चोरटा शिंदळ ठावा जना ॥ ४ ॥ नामा ह्मणे मज खवळीलें भांडा ॥ आतां धीर तोंडा न धरवे ॥ ५ ॥

॥ ७६२ ॥ कांरे विष्णुदासा कोमाईलें वदन ॥ गांजिलासी कवणें दुराचारीं ॥ १ ॥ क्षणएक जीव नगमे मज वेगळा ॥ मीहि साजवळा सदां असे ॥ २ ॥ वैकुंठ भुवन नलगे माझे चित्तीं ॥ ह्मणीं याची खंति होईल तुज ॥ ३ ॥ लक्ष्मीचे विलासीं न घडे माझें मन ॥ ह्मणीं याचे प्राण जांचा-वती ॥ ४ ॥ मी हो याचे प्राण हाही माझें मन ॥ जाणती हे खूण भक्त माझे ॥ ५ ॥ ह्मणोनी जवळी बोलाविला केशिराजें ॥ नामा धरी वोजे चरण दोन्ही ॥ ६ ॥

॥ ७६३ ॥ संकल्प विकल्प निरसूनिया भ्रांति ॥ दावीन विश्रांति अभिन्नत्व तुज ॥ १ ॥ सर्व भावें माझी धरूनी आवडी ॥ आस तूंरे सोडी इंद्रियांची ॥ २ ॥ जें जें विषयसुख लागेल तुझे मनीं ॥ तें तूं सेवा घालुनी घेई मज ॥ ३ ॥ श्रवण घ्राण रसना त्वचा आणि लोचन ॥ हे सकळ होउनी मीचि भोगी ॥ ४ ॥ यातायातीं तुज न घालींरे सायास ॥ धरि माझा विश्वास दृढ मनीं ॥ ५ ॥ अंतरीचें गुज बोलुनि पंढरिनाथ ॥ आलिंगन देत नाम-यासी ॥ ६ ॥

॥ ७६४ ॥ केशव ह्मणे नामयासी ॥ जैं तूं दुरी धरिला होतासी ॥ तैं तूं काकुळती भाकिसी ॥ मजलागीं हिंडसी दाही दिशा ॥ १ ॥ तुझें गाऱ्हाणें

सांगो संतापाशीं ॥ तीहीं तुज सरतें केलें भक्तिसी ॥ मी तंव वंद्य तिहीं लोकांसीं ॥ त्वां तव मजशीं प्रजियेलें ॥ २ ॥ आमुची वर्मे कर्मे बोलतोसी ॥ सलगी करुनि फार जातोसी ॥ उंच पदवी दिल्या पाइकासी ॥ तरी काय स्वामीसी भिऊं नये ॥ ३ ॥ मी विश्वासलों तुझीया भावासी ॥ परि तूं शब्देंहि न पुससी ॥ म्यां तव अमृतदृष्टीं पाहिलासी ॥ अढळपदासी दावीयलें ॥ ४ ॥ मी तंव वंद्य त्रिभुवनासी ॥ श्रुति स्मृति आगमासी ॥ न कळे अठरा पुराणांसी ॥ ऐसें त्वां मजसी प्रजियेलें ॥ ५ ॥ आतां असो बहु बोलासी ॥ शाहाणे सिणले मानसीं ॥ तप्तलोह उदक ग्रासी ॥ तैसा होउनि ठेलासी विष्णुदासा नामयारे ॥ ६ ॥

॥ ७६५ ॥ जगदानिया हें ब्रीद आहे जगीं ॥ ते आजि मजलागीं काय झालें ॥ १ ॥ मज पाहतां विसरू पडिला नामाचा ॥ कीं तुज आमुचा वीट आला ॥ २ ॥ सुजाण्याच्या राया परिसे केशिराजा ॥ भक्ताचिया काजा लाजों नको ॥ ३ ॥ भक्तकाज कैवारी हें ब्रीद चराचरी ॥ तें ठेविलें क्षीरसागरीं लक्ष्मीपाशीं ॥ ४ ॥ मज पाहतां अभिलाष धरिला मानसीं ॥ मग तूं हृषीकेशी विसरलासी ॥ ५ ॥ दिनानाथ ऐसें नाम बहुतांसी वाटिलें ॥ निर्गुण तें उरलें तुजपाशीं ॥ ६ ॥ ह्मणोनि केशिराजा विसरलासी आह्मां ॥ विनवीतसे नामा विष्णुदास ॥ ७ ॥

॥ ७६६ ॥ क्षणएक एकांतीं बैसोनी निवाडे ॥ सांग मजपुढें आवडे जें जें ॥ १ ॥ सीण भाग आपुला सांगे पैं वहीला ॥ असेल जो वाटला मजवीण ॥ २ ॥ पुरवीन जीवीचें सर्व तुझें कोड ॥ गगनाहुनी वाड असेल जरी ॥ ३ ॥ वाटे माझें सर्व घावें तुझे हातीं ॥ नामरूप वृत्ति सहित मन ॥ ४ ॥ परि सर्व भावें तुझें उदासीन चित्त ॥ उरलें माझें आर्त कवण पुरवी ॥ ५ ॥ ह्मणोनि पांडुरंगें धरूनी हनुवटी ॥ सांगे जीवीच्या गोष्टी नाम्या जवळी ॥ ६ ॥

॥ ७६७ ॥ आषाढी कार्तिकी विसरूं नका मज ॥ सांगतसे गुज पांडुरंग ॥ १ ॥ पतितपावन मी तो आहे खरा ॥ तुमचेनि बरा दिसतसें ॥ २ ॥ तुह्मी जातां गांवा हुरहुर माझे जिवा ॥ भेटेल केधवां मजलागीं ॥ ३ ॥ धांवोनियां देव गळां घाली मिठी ॥ स्फुंदस्फुंदून गोष्टी बोलतसे ॥ ४ ॥ तिहीं त्रिभुवनीं मज नाहीं कोणी ॥ ह्मणे चक्रपाणी नामयासी ॥ ५ ॥

॥ ७६८ ॥ नामाची सांगडी देऊनीं आपुले ॥ वैकुंठावरूतें नेऊनी घाली ॥ १ ॥ कामक्रोध मगर करिती माझा त्रास ॥ क्षणीं तूं उदास होशी

देवा ॥ २ ॥ नामा ह्मणे ह्मणीं मोकलिसी मातें ॥ तुझें नाम सरितें धरियेलें ॥ ३ ॥

॥ ७६९ ॥ माझिया मनें मज उपदेश केला ॥ तो मज बिंबला हृदयकमळीं ॥ १ ॥ निर्वाणीची एक सांगितली खूण ॥ कैवल्य चरण केशवाचे ॥ २ ॥ वेदशास्त्र श्रुति आणीक पुराणें ॥ पढोनि जाणणें हेंचि सत्य ॥ ३ ॥ क्रिया कर्म धर्म करणें ज्या कारणें ॥ ते खूण निर्वाण चरण हेचि ॥ ४ ॥ जप तप अनुष्ठान करोनि साधन ॥ प्रत्यक्ष निधान चरण हेचि ॥५॥ नामा ह्मणे मज कळलें अनुभवें ॥ न विसंबें चरण जीवें तुझे ॥ ६ ॥

॥ ७७० ॥ तूं आकाश मी भूमिका ॥ तूं लिंग मी साळुंका ॥ तूं समुद्र मी द्वारका ॥ स्वयें दोन्ही ॥ १ ॥ तूं वृंदावन मी चिरी ॥ तूं तुळशी मी मंजुरी ॥ तूं पांवा मी मोहरी ॥ स्वयें दोन्ही ॥ २ ॥ तूं चांद मी चांदणी ॥ तूं नाग मी पद्मिणी ॥ तूं कृष्ण मी रुक्मिणी ॥ स्वयें दोन्ही ॥ ३ ॥ तूं नदी मी थडी ॥ तूं तारूं मी सांगडी ॥ तूं धनुष्य मी भातोडी ॥ स्वयें दोन्ही ॥ ४ ॥ तूं वेद मी स्तविता ॥ तूं शास्त्र मी गीता ॥ तूं गंध मी अक्षता ॥ स्वयें दोन्ही ॥ ५ ॥ नामा ह्मणे पुरुषोत्तमा ॥ स्वयें जडलों तुझ्या प्रेमा ॥ मी कुडी तूं आत्मा ॥ स्वयें दोन्ही ॥ ६ ॥

॥ ७७१ ॥ आह्मी तुझें असों एकचि बोळघे ॥ नित्य परमानंदें वोसंडत ॥ १ ॥ या परपार न दिसे सर्वथा ॥ केले येतां जातां गर्भवास ॥ २ ॥ नामा ह्मणे चित्तीं विठ्ठलाचें प्रेम ॥ संकल्प विकल्प मन मावळले ॥ ३ ॥

॥ ७७२ ॥ लोखंडाचा विळा परिसासि लागला ॥ मागीलिया मोला केंवि पावे ॥ १ ॥ तैसे तुझे पाय वंदिले श्रीरंगा ॥ ह्मणोनियां जगा वंद्य झालों ॥ २ ॥ काष्ठ होतां जरी कष्टें कमाविला ॥ नाम तो पावला देवपाट ॥ ३ ॥ दासी होती रंगी देव तिच्या संगीं ॥ तीसि नाना भोगीं उपचारिती ॥ ४ ॥ गांवरस होता गंगेसि मिळाला ॥ नद्या उद्धरिल्या नामें एकें ॥ ५ ॥ ऐसा बहुता पुण्यें जोडलासि आह्मां ॥ विनवीतसे नामा केशिराजा ॥ ६ ॥

॥ ७७३ ॥ संत ते कवण असंत ते कोण ॥ सांगावी हे खूण दोही माजीं ॥ देवा तुज कारणें ऐसें झालें ॥ १ ॥ पैल संत ह्मणोनि जवळी गेलें ॥ तेणें अमृत ह्मणोनि विष पाजिलें ॥ जीवासि घेतलें जालें तैसें ॥ २ ॥ संसारें गांजिलें गुरु गिरवसितीं ॥ भगवें देखोनि तारावें ह्मणती ॥ ते ते नेणोनि उपदेशाची रीति ॥ कुकर्मी घालिती तैसें झालें ॥ ३ ॥ कोणी एक

प्राणी साजरा पातले ॥ पैल तारूं ह्मणोनि जवळी गेले ॥ तंव ते तारूं नव्हेती तेथिचे हेर ॥ बुडविती शरिर तैसें झालें ॥ ४ ॥ कोणी प्राणी हिवें पीडिलें ॥ पैल झाडी ह्मणोनि जवळी गेलें ॥ तंव अस्वल खिखाळत उठिलें ॥ नाक कान तोडिलें तैसें झालें ॥ ५ ॥ कोणी एक अंधारीं पडिला प्राणी ॥ जवळी गेला पैल दीप ह्मणोनी ॥ दीप नव्हे सर्प माथींचा मणि ॥ डंखिला प्राणि तैसें झालें ॥ ६ ॥ केशव ह्मणे नामयातें ॥ जे सर्वांभूतीं भजती मातें ॥ ऐसें हें वर्म सांगतसें तूतें ॥ ऐसिया संतांतें ह्मणिजे संत ॥ ७ ॥

॥ ७७४ ॥ काय मागूं विठ्ठल धुरे ॥ एक तुळशी दळ पुरे ॥ १ ॥ मागूं मुगुट माथाचा ॥ तरी तो आणिला इंद्राचा ॥ २ ॥ मागूं कुंडलें कर्णांचीं ॥ तरी तीं आणिलीं कर्णाचीं ॥ ३ ॥ मागूं पितांबर शेला ॥ तरी तो कासेसी कसिला ॥ ४ ॥ मागूं पादुका चरणींच्या ॥ तरी त्या आणिल्या शेषाच्या ॥ ५ ॥ मागूं तोडर पायींचा ॥ धाक जाईल असुरांचा ॥ ६ ॥ मागूं जातां लक्ष्मीसी ॥ रिद्धिसिद्धि जिच्या दासी ॥ ७ ॥ मागूं ह्मणे शंख जरी ॥ तरी तो मिरवे तुमच्या करीं ॥ ८ ॥ मागों सुदर्शन दळ ॥ त्या शस्त्राचें तुह्मां बळ ॥ ९ ॥ मागों वैजयंतीमाळ ॥ तरी शून्य दिसेल वक्षस्थळ ॥ १० ॥ कारण तेंचि मागितलें ॥ नामया केशवाचें प्रेम दिलें ॥ ११ ॥ नामा ह्मणे कांहीं न मागों ॥ तुझे चरणीं लक्ष लागो ॥ १२ ॥

॥ ७७५ ॥ देवें चहूं भुजीं दिलें आलिंगन ॥ कुरवाळिलें वदन चहूं करें ॥ १ ॥ धरूनि हनुवटी पाहे कृपादृष्टि ॥ केली सुखवृष्टि करूणाघनें ॥ २ ॥ नामदेव ऐसें नाम त्या ठेविलें ॥ तेणें अनुभविलें प्रेमसुख ॥ ३ ॥ हे संत भागवत माझिये आवडी ॥ माझ्या रूपीं बुडी देऊनि ठेले ॥ ४ ॥ परि या सकळांहूनि तुझा भक्तिभावो ॥ अमृत पान्हावो अधिक बोल ॥ ५ ॥ ज्ञान विज्ञानाचें मंडण ज्ञानेश्वरू ॥ वैराग्याचा मेरू निवृत्तिरावो ॥ ६ ॥ स्वात्मसुखबोधाचा सिंधु हा सोपान ॥ सर्वांत भूषण भक्तराय ॥ ७ ॥ परमानंद जोगा जगन्मित्र नागा ॥ वटेश्वर चांगा केशवदास ॥ ८ ॥ सांवता वंका चोखा आणि रोहिदास ॥ या सकळांहूनि विशेष महिमा तुझा ॥ ९ ॥ हा दास खेचर नरहरि सोनार ॥ आणि गोराकुंभार भानुदास ॥ १० ॥ हे माझे आवडते महाभक्तराज ॥ परि तुझेनि तृप्ति मज अधिक होय ॥ ११ ॥ उद्धव रुक्मांगद बिभीषण आणि नारद ॥ बाळकें ध्रुव प्रल्हाद [illegible] ॥ १२ ॥ हे विषयीं विरक्त सहज जीवन्मुक्त ॥ परी तुझा अधिक [illegible]-

हिमा ॥ १३ ॥ हे संत सोइरे जीवलग आमुचे ॥ सांगाति जीवाचे आवडते ॥ १४ ॥ परी तुझा आनंद सर्वांहुनी आगळा ॥ मज असे मानला नामदेवा ॥ १५ ॥

॥ ७७६ ॥ तुझें गुणनाम ऐकतां श्रवण नाराध्ये ॥ अवलोकन करितां नयन नाराध्ये ॥ पूजन करितां कर नाराध्ये ॥ ऐसी आराणुक द्यावी कमळापती ॥ १ ॥ नरहरि नरहरि या नामें उदंड ॥ केव्हांहि नसावें रिकामें तोंड ॥ धृ० ॥ खांदीं सतत करंडा वाहे ॥ मस्तकीं अखंड निर्माल्य राहे ॥ नेत्रीं आनंदजळ वाहे ॥ यामध्यें देवा ह्मणें कांहीं उणें होय ॥ २ ॥ तुझेनि प्रसादें जठर पोसिलें ॥ चरणोदकें तृषाहरण केलें ॥ नामें नृत्य करितां मन हें निवालें ॥ दंडवत घालितां श्रम हरले ॥ ३ ॥ गतशयनीं विसर न द्यावा श्रीरामा ॥ यापरि निश्चित परमात्मा ॥ तूं आलिया निवारिसी श्रमा ॥ ऐसें केशिराजा विनवितो नामा ॥ ४ ॥

॥ ७७७ ॥ तुझ्या माझ्या शेता नाहीं पेंडवळ ॥ दावियेला डोळां पांडुरंगा ॥ १ ॥ कल्पनेची पेंडी पाप कुंदा काढी ॥ काशा देशधडी लावियेल्या ॥ २ ॥ त्रिगुण तिफणी धरोनी सूत्रधारी ॥ वेद बैल चारी जुंपियेले ॥ ३ ॥ अनाथाचें शेत प्रेमाचा ओलावा ॥ शेत राखे देवा पांडुरंगा ॥ ४ ॥ ब्रह्मनामबीज बांधोनियां ओटी ॥ पेरी दाटोदाटी नामदेव ॥ ५ ॥

॥ ७७८ ॥ यज्ञ याग दान व्रत उद्यापन ॥ हें नेणें मी साधन काय करूं ॥ १ ॥ जप तप होम स्वधर्मरक्षण ॥ नव्हें तीर्थाटण काय करूं ॥ २ ॥ गये पिंडदान प्रयागीचें स्नान ॥ कर्म अनुष्ठान नव्हें मज ॥ ३ ॥ भक्ति उपासना देवाचें पूजन ॥ ध्यान उपोषण नव्हें मज ॥ ४ ॥ पृथ्वीचें भ्रमण अनुताप संपूर्ण ॥ सारासार खूण नकळे कांहीं ॥ ५ ॥ पुण्य नाहीं गांठीं पापाचें संचित ॥ परम पतीत वाटे मज ॥ ६ ॥ माझा देह आहे पातकाचा थारा ॥ मी अपराधी खरा कळलें मज ॥ ७ ॥ पुराणप्रसिद्ध नाम तुझें सार ॥ ऐसें निरंतर बोलताती ॥ ८ ॥ अन्यथा वचन नव्हें हें प्रमाण ॥ तरी ब्रीदें जाण सांडविलीं ॥ ९ ॥ तुम्हां ब्रीद आपुलें जतन करणें ॥ तरी नारायणें सांभाळावें ॥ १० ॥ नामेविण कांहीं आम्हांपाशीं नाहीं ॥ विचारोनि पाहीं पांडुरंगा ॥ ११ ॥ धन वित्त सर्व आमची हे जोडी ॥ नामा ह्मणे गोडी नामीं तुझ्या ॥ १२ ॥

॥ ७७९ ॥ माझीया भक्तां जे ठेविती दूषणां ॥ तुटोनी रसना पडेल त्यांची ॥ १ ॥ ऐसे दुराचारी असती जे नर ॥ भोगिती अघोर सत्य जाणा ॥ धृ० ॥ माझीया भक्तां जे करिती छळण बुद्धि ॥ त्यांची वंशवृद्धि नव्हे कदां ॥ २ ॥ माझीया भक्तांचा करिती उपहास ॥ त्यांचा समूळ वंश यमलोकीं ॥ ३ ॥ केशव ह्मणे नाम्या बोलीलों सत्यवाणी ॥ लटीकें ह्मणेल तो पडेल पतनीं पापी ॥ ४ ॥

गुरु करण्यास देवाचा नामदेवास बोध.

॥ ७८० ॥ अनाथांचा नाथ तुझी ब्रिदावळी ॥ मज कां रे जाली भवव्यथा ॥ १ ॥ देव ह्मणे नाम्या गुरु वांचूनिया ॥ मुक्ति पावावया आन नाहीं ॥ २ ॥ आन नेणे कांहीं करीसि विपाित ॥ नव्हे माझी मात्रि गुरूवीण ॥ ३ ॥ जाई नाम्या जाई गुरुसी शरण ॥ तुटे भवबंधन तुझें वेगीं ॥ ४ ॥ नामा ह्मणे देवा कवणा शरण जाऊं ॥ कोणा मी होऊं शरणांगत ॥ ५ ॥

॥ ७८१ ॥ देव ह्मणे नाम्या विसोबाखेचरासि ॥ शरण तयासि जावें वेगीं ॥ १ ॥ इतुकें ऐकोनि नमियेलें देवा ॥ चालियेला तेव्हां विसोबापाशीं ॥ २ ॥ चिंताग्रस्त नामा आला आंवढयासि ॥ पुढें देउळासी देखीयेलें ॥ ३ ॥ नामा तयेकाळीं गेला देउळासी ॥ देउळीं कौतुकासी देखीयेलें ॥ ४ ॥

॥ ७८२ ॥ देवावरी पाय ठेवूनि खेचर ॥ निजेला परिकर निवांतचि ॥ १ ॥ देखोनियां नामा पावला विस्मया ॥ कैसा हा प्राणीया देवो नेणें ॥ २ ॥ उठिउठि प्राण्या आंधळा तूं काय ॥ देवावरी पाय ठेवीयेले ॥ ३ ॥ विसोबाखेचर बोले नामदेवा ॥ उठविलें जीवा कां रे माझ्या ॥ ४ ॥ देवावीण ठाव रिता कोठें आहे ॥ विचारोनि पाहे नामदेवा ॥ ५ ॥ जेथें देव नसे तेथें माझे पाय ॥ ठेवि पा अन्वय विचारूनी ॥ ६ ॥ नामा पाहे जयां जिकडे तिकडे देव ॥ कोठें रिता ठाव न देखेची ॥ ७ ॥

॥ ७८३ ॥ इतुकें देखोनियां चरणीं घाली मिठी ॥ सांडवला सृष्टि आपणची देव ॥ १ ॥ तिंहि त्रिभुवनीं आपण व्यापूनी ॥ आनंदें कोंदोनी राहियेला ॥ २ ॥ श्रीगुरुचे पाय जीवें न विसंबत ॥ मनोवृत्तिसहित ओंवाळीलें ॥ ३ ॥

डोळीयांचे डोळे उघडीले जेणें ॥ आनंदाचें लेणें लेवविलें ॥ ४ ॥ जन्ममरणाचें तोडीलें सांकडें ॥ कैवल्यपचि पुढें दावीयेलें ॥ ५ ॥ कैवल्याचा गाभा विटेवरी उभा ॥ दिसे दिव्य शोभा पांडुरंग ॥ ६ ॥ नामा ह्मणे माझी भक्ति हे माउली ॥ कृपेची साउली केली मज ॥ ७ ॥

॥ ७८४ ॥ सर्वकाळीं परमात्मा आहे सर्व देशीं ॥ भावना हे अहर्निशीं दृढ धरी ॥ १ ॥ संतसमुदाय मिळती जेथें जेथें ॥ जाय तेथें तेथें लोटांगणी ॥ २ ॥ चिंता न करी नाम्या येणें तरसी जाण ॥ तुज सांगितली खूण निर्वाणीची ॥ ३ ॥

---

*नामदेवास अंभग करण्यास देवाच्या आज्ञेविषयीं तुकारामबावांचा लेख.

॥ ७८५ ॥ नामयासी केलें स्वप्नामाजीं जागें ॥ स्वयें पांडुरंगें येऊनियां ॥ १ ॥ सांगितलें कानीं करावें कवित्व ॥ वाउगें अनुचित बोलूं नये ॥ २ ॥ माय टाकी सळे धरिलें विठ्ठलें ॥ थापटोनी केलें सावधान ॥ ३ ॥ प्रमाणाची संख्या केली शत कोटी ॥ उरले शेवटीं लावी तुका ॥ ४ ॥

॥ ७८६ ॥ नामयानें संकल्प केला शत कोटी ॥ पूर्णता शेवटीं कैसी आली ॥ १ ॥ साठी लक्ष आणि चौऱ्याण्णव कोटी ॥ ळीत शेवटीं नव लक्ष ॥ २ ॥ माता पिता कांता भगिनी कुमारी गोमटी ॥ अभंग नवकोटी वदले वाचे ॥ ३ ॥ येथूनिया जाहला सरस्वतीचा लेख ॥ पुढें गजमुख सादर जाहला ॥ ४ ॥ सत्राची कविता आलीसे मेळणीं ॥ प्रेमरस वाणि प्रेमळचि ॥ ५ ॥ चौघेजण पुत्र चौघी त्याच्या सुना ॥ कोटी सवा जाणा वदलीं वाचे ॥ ६ ॥ एक कोटी अभंग श्रीमुखाची साक्ष ॥ पन्नास ते लक्ष रुक्मिणीचे ॥ ७ ॥ येथोनिया जाहला गजवदनाचा लेख ॥ बाकी राहिली देख पंचविसाची ॥ ८ ॥ जनीचे अभंग साडे बाराकोटी ॥ प्रेमरस मिठी प्रेमाचिये ॥ ९ ॥ चौपन्न हे कोटी एकोणहत्तर लक्ष ॥ कवित्व हें साक्ष नमायाचें ॥ १० ॥ अनंतभटें केला असे लेख ॥ श्रीमुख देख नारायण ॥ ११ ॥ तुका ह्मणे ऐसी निवड केली निकी ॥ राहिली जी बाकी शेष पुढें ॥ १२ ॥

---

* हे दोन अभंग आम्ही छापलेल्या तुकारामबावांच्या गाथेंत आले नाहींत.

नामदेवाचा संकल्प, आणि त्यास अभंग करण्याविषयीं देवाचें साह्य.

॥ ७८७ ॥ चंद्रभागे तीरीं आयकिली गोष्टी ॥ वाल्मीकें शतकोटी ग्रंथ केला ॥ १ ॥ माझिया चित्तासी फार झाले क्लेश ॥ वृथा म्यां आयुष्य गमाविलें ॥ २ ॥ जाऊनि राऊळा विठोसी विनवीलें ॥ वाल्मीकानें केलें रामायण ॥ ३ ॥ असेन मी खरा तुझा भक्त देवा ॥ सिद्धीस हा न्यावा पण माझा ॥ ४ ॥ शतकोटी तुझे करीन अभंग ॥ ह्मणे पांडुरंग ऐक नाम्या ॥ ५ ॥ तयेवेळीं होती आयुष्याची वृद्धि ॥ आतांची अवधि थोडी असे ॥ ६ ॥ नामा ह्मणे जरी न होतां संपूर्ण ॥ जिव्हा उतरीन तुज पुढें ॥ ७ ॥

॥ ७८८ ॥ निश्चय पाहूनि उपजली दया ॥ स्वामी देवराया पांडुरंगा ॥ १ ॥ सारजेसी सांगे भीमातीरीं हरि ॥ बैस जिव्हेवरी नामयाच्या ॥ २ ॥ लाडकें लडिवाळ नामा माझें तान्हें ॥ तयाला मजवीण कोण आहे ॥ ३ ॥ मजवरी त्याचें फार असे ऋण ॥ होईन उत्तीर्ण एवढ्यानें ॥ ४ ॥ नामा ह्मणे हातीं बांधोनियां वह्या ॥ बैसे लिहावया पांडुरंग ॥ ५ ॥

नामदेवाचा संकल्प.

॥ ७८९ ॥ जें जें घडेल तें तें घडो ॥ देह राहो अथवा पडो ॥ १ ॥ नाम न सोडीं सर्वथा ॥ दीनबंधू पंढरिनाथा ॥ २ ॥ जैसा जैसा असेल भोग ॥ तैसा तैसा घडेल योग ॥ ३ ॥ नामा ह्मणे केशवातें ॥ घडेल तें घडो या देहातें ॥ ४ ॥

॥ ७९० ॥ बोलूं ऐसे बोल ॥ जेणें बोलें विठ्ठल डोले ॥ १ ॥ प्रेम सर्वांगाचें ठायीं ॥ वाचे विठ्ठल रखुमाई ॥ २ ॥ नाचूं कीर्तनाचे रंगीं ॥ ज्ञानदीप लावूं जगीं ॥ ३ ॥ परेहुनि परतें घर ॥ तेथें राहूं निरंतर ॥ ४ ॥ सर्व सुखा आलीं हातां ॥ नामयाचा खेचर दाता ॥ ५ ॥

॥ ७९१ ॥ देह जावो अथवा राहो ॥ पांडुरंगीं दृढ भावो ॥ १ ॥ चरण न सोडी सर्वथा ॥ तुझी आण पंढरिनाथा ॥ २ ॥ वदनीं तुझें मंगल-

नाम ॥ हृदयीं अखंडित प्रेम ॥ ३ ॥ नामा म्हणे केशवराजा ॥ केला नेम चालवी माझा ॥ ४ ॥

॥ ७९२ ॥ विठ्ठल आवडी प्रेमभावो ॥ विठ्ठलनामाचा रे टाहो ॥ तुटला हा संदेहो ॥ भवमूळव्याधीचा ॥ १ ॥ ह्मणा नरहरि उच्चार ॥ कृष्ण हरि श्रीधर ॥ हेंचि नाम आह्मां सार ॥ संसार तरावया ॥ २ ॥ एकतत्त्व त्रिभूवनीं ॥ हेंचि आह्मां हरिपर्वणी ॥ जें गाइजे पुराणीं ॥ वेदशास्त्रांसहित ॥ ३ ॥ नेघों नामाविण कांहीं ॥ विठ्ठल कृष्ण लवलाहीं ॥ नामा ह्मणे तरलों पाहीं ॥ विठ्ठल विठ्ठल ह्मणतांचि ॥ ४ ॥

॥ ७९३ ॥ अवघा संसार सुखाचा करीन ॥ अवघ्या भावें धरीन विठ्ठल एक ॥ १ ॥ अवघा शिणभाग हिरोन घेईल ॥ अवघेंचि तोडीन मायाजाळ ॥ २ ॥ अवघा जीवलग हाचि पैं होईल ॥ अवघा घेईल भार माथां ॥ ३ ॥ अवघा त्रिविधताप क्षणें मावळेल ॥ अवघा चालवील योगक्षेम ॥ ४ ॥ अवघ्या संसाराचें बैसणें मोडील ॥ अवघेंचि तोडील मायाजाळ ॥ ५ ॥ नामा ह्मणे अवघी मांडीं मिथ्या भ्रांति ॥ विठ्ठलेविण विश्रांति नाहीं कोठें ॥ ६ ॥

॥ ७९४ ॥ नामें तरूं अवघे जन ॥ यमपुरी घालूं वाण ॥ १ ॥ करूं हरिनामकीर्तन ॥ तोडूं देहाचें बंधन ॥ २ ॥ करूं हरिनामाचा घोष ॥ कुंभपाक पाडूं ओस ॥ ३ ॥ ऐसा नामा यशवंत ॥ विठोचा शरणांगत ॥ ४ ॥

॥ ७९५ ॥ तपें केलीं दाटोदाटीं ॥ थोरां पुण्याचिया साठीं ॥ १ ॥ जन्मोजन्मींच्या संकटीं ॥ विठो तुझी झाली भेटी ॥ २ ॥ दोन्ही चरण ललाटीं ॥ नामा ह्मणे न सोडीं मिठी ॥ ३ ॥

॥ ७९६ ॥ माथां मोरपिसां वेंठी ॥ श्रवणीं कुंडलें पदक कंठीं ॥ हातीं घेऊनि वेताटी ॥ गोधना पाठीं लागले ॥ १ ॥ तुह्मीं पाउलें अनंता ॥ न विसंबे गा सर्वथा ॥ गोविंदा अच्युता ॥ श्रीविठ्ठला ॥ २ ॥ गाई गोवळीं पावला ॥ एक ह्मणती वळावळा ॥ विष्णुदास नामा चरणा जवळा ॥ अखंड वळल्या देतसें ॥ ३ ॥

॥ ७९७ ॥ तूं एक ह्मणोनि मी एक ऐसा जाले ॥ तुझें नांव वाणें विस्तारिलें ॥ १ ॥ आतां कोठिसी काय आतां करिसी काय ॥ सांपडली सोय रामचंद्रा ॥ २ ॥ चरणीं जे आहे ते माझी वै आये ॥ विश्वरूप तो वाहे

श्रीकमळीं ॥ ३ ॥ नामा ह्मणे देवा न सोडी मी भावा ॥ जन्मोजन्मीं सेवा द्यावी तुझी ॥ ४ ॥

॥ ७९८ ॥ अवघा संसार करीन सुखाचा ॥ जरी झाला दुःखाचा दुर्धरु हा ॥ १ ॥ विठोबाचें नाम गाईन मनोभावें ॥ चित्त तेणें नांवें सुखावेल ॥ २ ॥ इंद्रियांची कोडें सर्वस्वें पुरती ॥ मनाचे मावळती मनोधर्म ॥ ३ ॥ श्रवणीं श्रवणा नामाचा प्रबंदा ॥ नायकें स्तुतिनिंदा दुर्जनांची ॥ ४ ॥ कुंडल मंडित श्रीमुख निर्मळ ॥ पाहतां हे डोळे निवती माझे ॥ ५ ॥ विटे सहित चरण धरीन मस्तकीं ॥ तेणें तनु सुखी होईल माझी ॥ ६ ॥ संतसमागमें नाचेन रंगणीं ॥ तेणें होईल धुणी त्रिविध तापा ॥ ७ ॥ नामा ह्मणे सर्व सुखाचा सोइरा ॥ न विसंबें दातारा क्षणभरी ॥ ८ ॥

॥ ७९९ ॥ मीच माझा देव मीच माझा भक्त ॥ मी माझा कृतार्थ सहज असे ॥ १ ॥ बंध आणि मोक्ष मायेची कल्पना ॥ पडली होती मना कैसी भ्रांती ॥ २ ॥ विठ्ठलें विचारें दाखविलें सुख ॥ होतें जें असंख्य हारपलें ॥ ३ ॥ नामा ह्मणे सोय सांपडली निकी ॥ झालों एकाएकीं हरीचा दास ॥ ४ ॥

॥ ८०० ॥ नमन करीन द्वारका नायका ॥ पांडव पाळका देवराया ॥ १ ॥ आतां मी गाईन गुण नामकीर्ति ॥ जेणें त्यान्हीं मुक्ति दासी होती ॥ २ ॥ साधक लोकांसी हेंचि पैं साधन ॥ ब्रह्म सनातन वश होय ॥ ३ ॥ नामा ह्मणे सर्व साराचें हें सार ॥ जेणें निरंतर सुख वाटे ॥ ४ ॥

॥ ८०१ ॥ प्रीति नाहीं रायें वर्जियेली कांता ॥ परि तिची सत्ता जगावरी ॥ १ ॥ तैसे दंभधारी आह्मी तुझे भक्त ॥ घालूं यमदूत पायांतळीं ॥ २ ॥ रायाचा तो पुत्र अपराधी देखा ॥ तो काय आणिका दंडवेल ॥ ३ ॥ बहात्तर खोडी देवमण कंठीं ॥ आह्मां जगजेठी नामा ह्मणे ॥ ४ ॥

॥ ८०२ ॥ सर्व भावें तुतें जे ध्याती दातारा ॥ त्यांचिया संसारा तूंच होसी ॥ १ ॥ ज्याचे चित्तीं नाहीं आणिक कांहीं काम ॥ त्याचा योगक्षेम तूंचि होसी ॥ २ ॥ ऐहिक परत्र जें कांहीं देखिजे ॥ तें तुवां होईजे बापमाया ॥ ३ ॥ नामा ह्मणे माझी भक्ति हे माउली ॥ केशवा पाहिली अनुपार्जे ॥ ४ ॥

॥ ८०३ ॥ देह जावो हेचि घडी ॥ पाय हरीचे न सोडीं ॥ १ ॥ केवा हो नानापरी ॥ मुखीं रामकृष्ण हरी ॥ २ ॥ क्रीडा वैष्णवाचे मेळीं ॥ हाक केशव आरोळी ॥ ३ ॥ नामा ह्मणे विठोबासी ॥ जें तें घडो या देहासी ॥ ४ ॥

॥ ८०४ ॥ फुटल्या घड्यानें नाहीं नागवणें ॥ संसार भोगणें तेणें न्यायें ॥ १ ॥ स्वप्नींची मात जागृतीस सांगे ॥ तैसा भवरोग मारकधाचा ॥ २ ॥ नामा ह्मणे आतां जाणा तो संसार ॥ वाउगा पसार जाय जाणा ॥ ३ ॥

॥ ८०५ ॥ माझें सर्व भाग्य केशवाचे पायीं ॥ आणिक उपाय नेणों आह्मी ॥ १ ॥ पक्षि अवचित अंगणांत आला ॥ वेचूनियां मेला चारा तेणें ॥ २ ॥ हाटकरी आह्मी हाटासि पैं गेलों ॥ फिरोनियां आलों गांवामाजीं ॥ ३ ॥ नामा ह्मणे नमूं सर्व जीवजंत ॥ दिसे ते अनंत दृष्टीपुढें ॥ ४ ॥

॥ ८०६ ॥ भक्ति आह्मीं केली सांडोनि उद्वेग ॥ पावलों सत्संग सुख प्रेमें ॥ १ ॥ प्रेम काय करी बहु दोष वारी ॥ वैकुंठा माझारि वस्ती देसी ॥ २ ॥ सुख झालें आह्मा धरूं याचा संग ॥ पळे भवभंग श्रमूनियां ॥ ३ ॥ नामा ह्मणे सुख बहु झालें जीवा ॥ घडलिया सेवा विठोबाची ॥ ४ ॥

॥ ८०७ ॥ संसारसंकटें रिघालों पाठिसी ॥ आतां ह्मणीं देसी त्याचे हातीं ॥ १ ॥ ब्रिदें बडिवार ऐकोनियां फार ॥ रिघों आह्मी द्वार विठोबाचें ॥ २ ॥ आणिकहि वार्ता मांगों काय आतां ॥ पंढरीच्या नाथा परिसावें ॥ ३ ॥ अमृत पाजणें प्रीतीनें भक्तासी ॥ सत्य हृषीकेशी नामा ह्मणे ॥ ४ ॥

॥ ८०८ ॥ आह्मां सांपडलें वर्म ॥ करूं भागवतधर्म ॥ १ ॥ अवतार हा भेटला ॥ बोलूं चालूं हा विसरला ॥ २ ॥ अरे हा भावाचा लंपट ॥ सांडुनि आलासे वैकुंठ ॥ ३ ॥ संतसंगतीं साधावा ॥ धरूनि हृदयीं बांधावा ॥ ४ ॥ नामा ह्मणे केउता जाय ॥ आमुचा गळा त्याचे पाय ॥ ५ ॥

॥ ८०९ ॥ जीव तूं प्राण तूं ॥ आह्मां तूं गा विठ्ठला ॥ १ ॥ जनक तूं जननी तूं ॥ सोयरा तूं गा विठ्ठला ॥ २ ॥ माझा गुरु तूं गुरु मंत्र तूं ॥ सर्वस्व तूं माझें ह्मणे नामा ॥ ३ ॥

॥ ८१० ॥ श्रीहरि श्रीहरि ऐसें वाचें ह्मणेन ॥ वाचा धरिसी तरी मी श्रवणीं ऐकेन ॥ १ ॥ श्रवणीं दाटसी तरी मी नयनीं पाहीन ॥ ध्यानीं मी ध्याईन जेथें तेथें ॥ २ ॥ जेथें जाये तेथें लागला हा आह्मां ॥ न संडी तुझें वर्म ह्मणे नामा ॥ ३ ॥

॥८११॥ आह्मांसि हो नाहीं आणिक प्रमाण ॥ नामासि कारण विठोबाच्या ॥ १ ॥ घालूनियां कास करितो कैवाड ॥ येऊं नेदी आड कळीकाळासी ॥ २ ॥ अबद्ध वांकडें गाऊं कैसें तरी ॥ वाचें नाम हरि उच्चारण ॥३॥ नामा ह्मणे निकी सांपडली सोय ॥ न सोडीं मी पाय खेचराचे ॥ ४ ॥

॥ ८१२ ॥ टाळ दिंडी घेऊनि हातीं ॥ केशवराय गाऊं गीतीं ॥ १ ॥ फुलें तोडूं बेल पाती ॥ नामें वाहूं कमळापती ॥ २ ॥ नामा ह्मणे लाखोली सदां ॥ सहस्र नामाच्या गोविंदा ॥ ३ ॥ आह्मी दैवाचे दैवाचे ॥ दास पंढरिरायाचे ॥ ४ ॥

॥ ८१३ ॥ वतन मिरासी आमुची पंढरी ॥ विठोबाचे घरीं नांदणूक ॥ १ ॥ सेवा करूं नित्य महाद्वारीं ॥ नामाची उजरी जागऊं तेथें ॥ २ ॥ साधु संतां शरण जाऊं एक्या भावें ॥ प्रसाद स्वभावें देती मज ॥ ३ ॥ नामा ह्मणे आह्मी पायरीचे चिरे ॥ संत पाय हिरे देती वरु ॥ ४ ॥

॥ ८१४ ॥ आलासि आरते धरिलासि चित्तें ॥ आतां तुज मागुतें जावों नेदी ॥ १ ॥ शरीर प्राणाचा देईन मी बळी ॥ तुज हृदयकमळीं सांठवीन ॥ २ ॥ धरिलासि तूं एक वैकुंठनायक ॥ ह्मणे पुंडलीक पांडुरंगा ॥ ३ ॥ इहलोकीचें सुख न मागों सकळीक ॥ आणिक परलोक चाड नाहीं ॥४॥ पंढरीस राई रखुमाई समवेत ॥ तेणें मनोरथ पूर्ण होती ॥ ५ ॥ तुझें रूप दृष्टी नामस्मरण पुटीं ॥ मना चरणीं मिठी पडोनि गेली ॥ ६ ॥ तुझे चरणीं आर्त हृदयीं नामामृत ॥ तेणें मी समर्थ मिरवें जगीं ॥ ७ ॥ संतां सोयरियांची व्हावया भेटी ॥ ह्मणोनि वाळवंटीं वस्ती केली ॥ ८ ॥ परब्रह्म पुतळा देखिलासि डोळां ॥ समाधि सुख सोहळा पांडुरंगा ॥ ९ ॥ कटीं ठेवूनि हात आपण पंढरिनाथ ॥ भक्तांचा एकांत श्रवण करी ॥ १० ॥ उपारे ह्मणोनि दिधलें आपणातें ॥ सर्वोसून नाम्यातें प्रेम दिलें ॥ ११ ॥

॥ ८१५ ॥ भजूं येका विठोबास ॥ आणिक न करूं अभ्यास ॥ १ ॥ येथें साधन आहे एक ॥ पाहों विठोबाचें मुख ॥ २ ॥ वर्णू हरीचे पवाडे ॥

काळ लावूं देशधडे ॥ ३ ॥ नामा विष्णुदास ह्मणे ॥ ऐसें करूं हरि किर्तन ॥ ४ ॥

॥ ८१६ ॥ आमुचा विठ्ठल प्रचंड ॥ इतरां देवांचें न पाहूं तोंड ॥ १ ॥ एका विठ्ठलावांचून ॥ न करूं आणिक भजन ॥ २ ॥ आह्मां एकविध भाव ॥ कदां न ह्मणूं इतरां देव ॥ ३ ॥ नित्य करूं हा अभ्यास ॥ ह्मणे नामा विष्णुदास ॥ ४ ॥

॥ ८१७ ॥ साठींसहस्र विप्रांवरी ॥ शिवनाम पंचाक्षरी ॥ १ ॥ तो राजा देखेन ॥ पर्वतु जेथें असे मल्लिकार्जुन ॥ २ ॥ भक्तिभावाचें अंजन ॥ साधावया निधान ॥ ३ ॥ मन मारूनि देईन बळि ॥ साधावया चंद्रमौळी ॥ ४ ॥ भ्रांति पाटा फिटला ॥ शिव मार्ग देखिला ॥ ५ ॥ विष्णुदास नामा पायाळ भला ॥ तेणें मळयानिळ देखिला ॥ ६ ॥

॥ ८१८ ॥ कोण होईल आत्मज्ञानि ॥ जो बा राहे साच्या ध्यानीं ॥ १ ॥ मज तों चरणांची आवडी ॥ जन्मोजन्मीं मी न सोडी ॥ २ ॥ होईल सिद्धीचा साधक ॥ त्यासि देई स्वर्गसुख ॥ ३ ॥ कोण होईल देहातीत ॥ त्यासी करी संग रहित ॥ ४ ॥ नामा ह्मणे जीवें साठीं ॥ तुज मज जन्में पडिली गांठीं ॥ ५ ॥

॥ ८१९ ॥ ऐसें माझें मनीं येतें पंढरीनाथा ॥ न सोडीं सर्वथा चरण तुझे ॥ १ ॥ यासि काय करूं सांगा जी गोपाळा ॥ कां स्नेह लावियेला पूर्वीहुनी ॥ २ ॥ हृदयीं चित्तवृत्ति मनेंसी मिळोनी ॥ अवघीं तुझ्या चरणीं सुरवाडिलीं ॥ ३ ॥ नामा ह्मणे केशवा धरिली तुझी सेवा ॥ सुखा अनुभवा अनुभविलें ॥ ४ ॥

॥ ८२० ॥ कस्तुरीचा टिळा रेखिला कपाळीं ॥ तेणें ते शोभली मुर्ति बरी ॥ १ ॥ बरवा बरवा विठ्ठल गे बाई ॥ वर्णावया साही शिणताती ॥ २ ॥ श्रीवत्सलांछन वैजंयती गळां ॥ नेमला पाटोळा तेजःपुंज ॥ ३ ॥ पाउलें समान विटेवरी नीट ॥ नामा ह्मणे भेट घ्यावी त्यांची ॥ ४ ॥

॥ ८२१ ॥ लपालासि तरी नाम कैसें नेसी ॥ आह्मी अहर्निशीं नाम गाऊं ॥ १ ॥ आह्मांपासूनियां जातां नये तुज ॥ तें हें वर्म बीज नाम घोकूं ॥ २ ॥ आह्मांसी तों तुझें नामचि पाहिजे ॥ मग भेटी सहजीं देणें लागे ॥३॥ भोळीं भक्तें आह्मीं चुकलों होतों वर्म ॥ सांपडलें नाम नामपासी ॥४॥

॥ ८२२ ॥ मायबापाची सांडूनियां आस ॥ धरिली तुझी कास पांडुरंगा ॥ १ ॥ ह्मणीं पांडुरंगा उपेक्षिसी मातें ॥ तरी हांसती तूतें संतजन ॥ २ ॥ नामा ह्मणे तुझीं पाउलें समान ॥ तेथें माझें मन स्थिरावलें ॥ ३ ॥

॥ ८२३ ॥ तुझिये चरणीं असती दोनी भाव ॥ तरीच हा जीव नरककुंडीं ॥ १ ॥ बोल बोले एक मनीं असे आणिक ॥ तरी तयासी देख दोन बाप ॥ २ ॥ तुजवीण सुख आणिकांचें मानी ॥ तरी मज जननी दोन देवा ॥ ३ ॥ नामा ह्मणे माझा सखाचा साहाकारी ॥ आस मी न करी आणिकाची ॥ ४ ॥

॥ ८२४ ॥ पतीतपावन ब्रीद सोडवीन आतां ॥ तरीच पंढरीनाथा दास तुझा ॥ १ ॥ माझे गुण दोष न धरावे मनीं ॥ तारिले मजहूनि वंद्य कोण ॥ २ ॥ पितीया पतन स्वामीची करणी ॥ गणीका विमानीं कीर्ती कोण ॥ ३ ॥ अजामेळा अधीकार जावया वैकुंठा ॥ माझीया अदृष्टा काय झालें ॥ ४ ॥ शिशुपाळें शिव्या दिधल्या सभे आंत ॥ ताहूनी पतीत थोर झालों ॥ ५ ॥ नामा ह्मणे पुढती न बोले मी वर्म ॥ अनुभवोनी प्रेम देई मज ॥ ६ ॥

॥ ८२५ ॥ सुख दुःख जिवाचें सांगेन आपुलें ॥ हृदय फुगलें फुटों पाहे ॥ १ ॥ धरुनी पीतांबर नेईन एकांतीं ॥ सांगेन जिवींची खंती तया पुढां ॥ २ ॥ संतसमागमें खेळवील कौतुकें ॥ प्रेमाचें भातुकें देउनियां ॥ ३ ॥ अंतरींची आवडी तोचि जाणे एक ॥ जिवलग जनक पंढरीरावो ॥ ४ ॥ नामा ह्मणे ऐसा आहे पैं भरंवसा ॥ मना तूं विश्वासा दृढ धरी ॥ ५ ॥

॥ ८२६ ॥ उचितानुचिता भजे पंढरिनाथा ॥ न बोलें सर्वथा वर्मे तुझीं ॥ १ ॥ बिभीषणा तुवां दिधली नगरी ॥ कीर्ति चराचरीं वाखाणिती ॥ २ ॥ ध्रुव प्रल्हाद अंबऋषि नारद ॥ हरिश्चंद्र मुचकुंद करोनियां ॥ ३ ॥ नामा ह्मणे आतां जन्मजन्मांतरीं ॥ करीन ऋणि हरी तुज आतां ॥ ४ ॥

॥ ८२७ ॥ प्रेमफांसा घालुनियां गळां ॥ जित धरीलें गोपाळा ॥ १ ॥ एक्या मनाची करूनि जोडी ॥ विठ्ठल पायीं घातली बेडी ॥ २ ॥ हृदय करूनि बंदीखाना ॥ विठ्ठल कोंडूनी ठेविला जाणा ॥ ३ ॥ सोहंशब्दें मार केला ॥ विठ्ठल काकुळती आला ॥ ४ ॥ नामा ह्मणे विठ्ठलासी ॥ जीवें न सोडीं सर्वस्वीं ॥ ५ ॥

॥ ८२८ ॥ ऐकतां कीर्तन होती जीवन्मुक्त ॥ दाविसी अनंत नाममात्रें ॥ १ ॥ मृत्युलोकीं जो जन्म इच्छी नर ॥ त्याच्या पुण्या पार कोण वाणी ॥ २ ॥ भक्तिसारामृत श्रेष्ठ कलियुगीं ॥ उद्धरिले योगी ब्रह्मादिक ॥ ३ ॥ नामा ह्मणे मज नाहीं चिंता भय ॥ हृदयीं तुमचे पाय पुरे आतां ॥ ४ ॥

॥ ८२९ ॥ ऐसी चाल नाहीं कोठें ॥ नमस्कारा आधीं भेटे ॥ १ ॥ मायबाप निर्विकारी ॥ सखा नांदतो पंढरीं ॥ २ ॥ देव भक्तपण ॥ नाहीं नाहीं त्यासी आन ॥ ३ ॥ नामा ह्मणे आधीं भेटी ॥ मग चरणां घालीन मिठी ॥ ४ ॥

॥ ८३० ॥ कृपेचा कोंवळा रघुनाथ दास ॥ धरीन त्याची कास सर्व भावें ॥ १ ॥ सांडूनि सर्व संगु होईन शरणागत ॥ करिती मनोरथ पूर्ण माझे ॥ २ ॥ भवसिंधूचा पार उतरोनि निर्धारीं ॥ त्या परती सोयरी नाहीं सृष्टीं ॥ ३ ॥ अंतरींचें गुज सांगती श्रवणीं ॥ अमृत संजीवनीं रामनाम ॥ ४ ॥ तेणें त्रिविध ताप हरती मनींचे ॥ जाणती जीवींचे झाले कष्ट ॥ ५ ॥ तो जीवलग जननी परिस लोभा परु ॥ स्वर्वस्व उदारु प्राणसखा ॥ ६ ॥ नामा त्याचे बळें झेलतु यमासी ॥ रिघोनि पाठीसी केशवाच्या ॥ ७ ॥

॥ ८३१ ॥ करीन ह्मणसी व्यापार ॥ नाम चोखट करी अक्षर ॥ १ ॥ देवा तुझा मी व्यापारी ॥ सेवा करीन नाना परी ॥ २ ॥ धर्म खर्डा केला जमा ॥ खर्च घातला पूर्वकर्मा ॥ ३ ॥ दोन्ही रोजनामे महिन्याचे ॥ एकादशी द्वादशी पोत्याचे ॥ ४ ॥ सेवेची घडली वा शिल्लक बाकी ॥ भरत हुजत नेटकी ॥ ५ ॥ नाम्यानें मोहृ जबाब दिला ॥ तो वैकुंठीं सरता केला ॥ ६ ॥

॥ ८३२ ॥ गुण दोष त्याचे ह्मणतां श्लाघीजे ॥ निर्वासन किजे चित्त आधीं ॥१॥ गाऊं नाचूं आनंदें कीर्तनीं ॥भुक्ति मुक्ति दोन्ही नको देवा ॥२॥ मनाची पै वृत्ति बुडे प्रेमडोहीं ॥ नाठवती देहीं दुजा भाव ॥ ३ ॥ सगुणीं निर्गुणीं एकचि आवडी ॥ चित्तीं दिली बुडी चिदानंदीं ॥ ४ ॥ नामा ह्मणे देवा मागणें ऐसी सेवा ॥ द्यावी जी केशवा जन्मोजन्मीं ॥ ५ ॥

॥ ८३३ ॥ घालीन लोटांगण वंदीन चरण ॥ डोळ्यांनीं पाहीन रूप तुझें ॥१॥ प्रेमें आलिंगीन अनंत पूजीन॥ भावें ओंवाळीन ह्मणे नामा ॥२॥

॥ ८३४ ॥ घोंगडें हें नव्हे धडूत पैं माझें ॥ पांघुरतां ओझें होत असे ॥ १ ॥ घे आपुलें घोंगडें देई माझा पांवा ॥ अझूनि कां चाळवा केशिराजा ॥ २ ॥ विष्णुदास नामा केशवा विनवी ॥ ऐहिक्य परत्र नाहीं चाड मज ॥ ३ ॥

॥ ८३५ ॥ धेनु विये वनीं तीसि कैची सुयणी ॥ तरि तें वत्स स्तनीं लावी कवण ॥ १ ॥ भुजंगाचीं पिलीं उपजतांचि वेगळीं ॥ त्यांसि डंखूं शिकविलें हो कोणीं ॥ २ ॥ सहज लक्षण जयाचियेठायीं ॥ तो आपुलिये सोई धांवतसे ॥ ३ ॥ उपजताचि फूल मोगऱ्याच्या माथां ॥ त्यासि परिमळता कोणें लावियेली ॥ ४ ॥ कडू दुध्याच्या अळ्यासी साखर दूध घातलें ॥ तें अंबिकचि कडुवाळें कवणें केलें ॥ ५ ॥ गाळिला तोडिला खंड विखंडी ॥ ऊंस न संडी सोय गोडीसी ॥ ६ ॥ नामा ह्मणे तैसें आहे गा श्रीहरी ॥ सोईचे व्यापारीं घेईन तूंते ॥ ७ ॥

॥ ८३६ ॥ विठ्ठल आमुचें सुखाचें जीवन ॥ विठ्ठल स्मरण प्रेमपान्हा ॥ १ ॥ विठ्ठलचि ध्यावो विठ्ठलचि गावो ॥ विठ्ठलचि पाहों सर्वांभूतीं ॥ २ ॥ विठ्ठला परतें न दिसे सर्वथा ॥ कल्प येतां जातां गर्भवास ॥ ३ ॥ नामा ह्मणे चित्तीं आहे सुखरूप ॥ संकल्प विकल्प मावळती ॥ ४ ॥

॥ ८३७ ॥ जन्मोजन्मीं आह्मीं बहु पुण्य केलें ॥ तेव्हां या विठ्ठलें कृपा केली ॥ १ ॥ जन्मोनि संसारीं झालों याचा दास ॥ माझा तो विश्वास पांडुरंगीं ॥ २ ॥ अनेक दैवतां नेघे माझें चित्त ॥ गोड गातां गीत विठोबाचें ॥ ३ ॥ भ्रमर सुवासीं मधावरी मासी ॥ तैसें या देवासि माझें मन ॥ ४ ॥ नामा ह्मणे मज पंढरीस न्या रे ॥ हडसोनि द्या रे विठोबासी ॥ ५ ॥

॥ ८३८ ॥ तुटोनि आकाश पडेलहि शिरीं ॥ न सोडीं मी हरी पाय तुझे ॥ १ ॥ तुझे पाय गोड तुझे पाय गोड ॥ तुझे पाय गोड सर्वकाळ ॥ २ ॥ डोंगरा सांगातें कोण करी वाद ॥ वाउगी उपाद आहे आह्मां ॥ ३ ॥ नामा ह्मणे तुझें थोरपण काय ॥ कायसे उपाय सांग आह्मां ॥ ४ ॥

॥ ८३९ ॥ मूर्खाहातीं दिलें रत्न पारखीसी ॥ तयाच्या मोलासी येऊं नका ॥ १ ॥ आह्मीं तैसें झालों आह्मीं तैसे झालों ॥ आह्मीं तैसें झालों जाणतेची ॥ २ ॥ आंमीं नाहीं बळ होड घाली राया ॥ आह्मीं तैसें बांयां

तेणें न्यायें ॥ ३ ॥ नामा ह्मणे ऐसें केलें तयापरी ॥ आह्मीं निरंतरीं तुह्मां- सवें ॥ ४ ॥

॥ ८४० ॥ माझें मज नकळे ॥ माझें मज नकळे प्रेमसुख ॥ १ ॥ न करी तुझें ध्यान नलगे ब्रह्मज्ञान ॥ माझी आहे खूण वेगळीच ॥ २ ॥ नकरी तुझी स्तुति न वाखाणी कीर्ति ॥ धरिली ते युक्ति वेगळीच ॥ ३ ॥ नकरीं काया क्लेश इंद्रियां निरोधु ॥ मज आहे ओघु वेगळाची ॥ ४ ॥ नामा ह्मणे नाम गाईन निर्विकल्प ॥ येसी आपेआप भिवसीत ॥ ५ ॥

॥ ८४१ ॥ ब्रह्म अविनाश आनंदघन ॥ याहूनि चरण गोड तुझे ॥१॥ तें जीवें न सोडी अगा पंढरीनाथा ॥ जाणसीं तत्वतां हृदय माझें ॥ २ ॥ परात्पर वस्तु जे कां अपरंपर ॥ तियेचा साक्षात्कार पाय तुझे ॥ ३ ॥ स- च्चिदानंदघन जेथें हरपलें मन ॥ त्याहूनि चरण गोड तुझे ॥ ४ ॥ नामा ह्मणे तुझीं पाउलें सकुमार ॥ तें माझें माहेर विटेवरी ॥ ५ ॥

॥ ८४२ ॥ नित्य आह्मां सुख तुझ्या पायांपासीं ॥ शरण कोणासी जाऊं आह्मी ॥ १ ॥ सकाळीं उठोनि ऐकतों कीर्तन ॥ तेणें समाधान मज होय ॥ २ ॥ उभा महाद्वारीं वैष्णव भेटती ॥ सांखळ्या तुटती चौऱ्यांशींच्या ॥ ३ ॥ नामा ह्मणे सदां पंढरीं रहिवास ॥ मागुता जन्मास येतो कोण ॥ ४ ॥

॥ ८४३ ॥ नेणे धात मात नव्हे कळावंत ॥ शास्त्रज्ञ पंडित तोहि नव्हे ॥ १ ॥ रंकाहूनि रंक संतांचा सेवक ॥ मी नामधारक विठोबाचा ॥ २ ॥ नामा ह्मणे राया विठोचा डिंगर ॥ नामें पैलपार पाववील ॥ ३ ॥

॥ ८४४ ॥ नामाचें लेखन श्वानाचिये कानीं ॥ धांवतसे घाणी चर्मा- चिये ॥ १ ॥ विंचू ह्मणतसे मी उदार दाता ॥ उचित हें देतां नलगे वेळ ॥ २ ॥ सूकर ह्मणे गृहस्थ भला ॥ शेखीं तयाचा डोळा विष्ठेवरी ॥ ३ ॥ नापिक ह्मणे माझी नांदणूक मोठी ॥ धोकटि माझारीं जन्म गेला ॥ ४ ॥ नामा ह्मणे माझी वासना हे खोटी ॥ विठ्ठल चरणीं मिठी पडली असे ॥५॥

॥ ८४५ ॥ वासनेविरहित होवोनि एकवट ॥ असावें निकट संतसंगें ॥ १ ॥ हेंचि माझें तीर्थ हेंचि माझें व्रत ॥ करावें दास्यत्व हरिभक्तांचें ॥ २ ॥ नामा ह्मणे केशवा तरीच आत्मांगत ॥ नाहीं तरी पतित अवघा भावें ॥ ३ ॥

॥ ८४६ ॥ देहाचें ममत्व नाहीं जों तुटलें ॥ विषयीं विटलें मन नाहीं ॥ १ ॥ तंव नित्य सुख कैसेनि आतुडे ॥ नेणती बापुडे प्रेमसुख ॥ २ ॥ मीच एक भक्त मीच एक मुक्त ॥ ह्मणवी पवीत दुराचारी ॥ ३ ॥ नामा ह्मणे तुझे कृपेविण देवा ॥ केंवि जोडे ठेवा विश्रांतीचा ॥ ४ ॥

॥ ८४७ ॥ प्रपंच घडामोडी न सरे कल्पकोडी ॥ वासनेची बेडी पडली पायीं ॥ १ ॥ सोडवण करा आलेनो संसारा ॥ शरण जा उदारा विठोबाशीं ॥ २ ॥ लटकी माया देवी गर्भवासी गोंवी ॥ नरक भोगवी नाना योनी ॥ ३ ॥ नामा ह्मणे तुह्मी विचारावें मनीं ॥ सोयरा निर्वाणीं पांडुरंग ॥ ४ ॥

॥ ८४८ ॥ अद्वैत सुख कैसेनि आतुडे ॥ जंववरी नसंडे मीतूंपण ॥ १ ॥ शब्द चित्र कथा सांगती पाल्हाळ ॥ मन नाहीं केवळ विठ्ठलदेवीं ॥ २ ॥ अणुचें प्रमाण असतां दुजेपण ॥ मेरुतें समान देईल दुःख ॥ ३ ॥ नामा ह्मणे सर्व आत्मरूप पाहीं ॥ तरीच ठायींच्या ठायीं निवशील ॥ ४ ॥

॥ ८४९ ॥ उदाराचा राजा उभयांचि काजा ॥ उभारोनि भुजा वाट पाहे ॥ १ ॥ ह्मणे घ्यारे सुख प्रेम अलौलिक ॥ साधन आणिक नलगे कांहीं ॥ २ ॥ मनाचेनि मानें हृदयीं मज धरा ॥ वाचेसि उच्चारा नाम माझें ॥ ३ ॥ जेणें कर्में मज साधिलें पुंडलीकें ॥ तेंचि तुह्मां निकें सांगितलें ॥ ४ ॥ अनुदिनीं आवडी करूनि नित्य नवी ॥ मज धरा जीवीं सर्वभावें ॥ ५ ॥ ह्मणोनि पांडुरंग उभा भीमातीरीं ॥ नामा निरंतरीं वोळंगे चरण ॥ ६ ॥

॥ ८५० ॥ विषयाचा आंदणा दिसे केविलवाणा ॥ करीतसे कल्पना नानाविध ॥ कुटुंब पाईक ह्मणवी हरिचा दास ॥ मागे ग्रासोग्रास दारोदारीं ॥ १ ॥ जळो त्याचें कर्म जळो त्याचा धर्म ॥ जळो तो आश्रम जाणीवेचा ॥ध्रु०॥ कल्पद्रुमातळीं कात्ये घेऊनि झोळी ॥ बैसोनि सांभाळी भिक्षा अन्न ॥ अधम पोटभरी विचार तो न करी ॥ पुढती दारोंदारीं हिंडों जाय ॥ २ ॥ पोटालागीं करी नाना विटंबना ॥ संतोषवी मना दुर्जनांच्या ॥ न करी हरीचें ध्यान बैसोनि एकांतीं ॥ जन्माची विश्रांति जेणें होय ॥ ३ ॥ द्रव्याच्या अभिलाषें जाये लक्ष्मीपाशीं ॥ नवजे एकादशी जागरणा ॥ उत्तम मध्यम अधम न विचारी ॥ स्तुति नाना करी आशाबद्ध ॥ ४ ॥

वैराग्याची वार्ता कैची दैवहता ॥ नुपजे सर्वथा प्रेमभाव ॥ नामा ह्मणे ऐसें तारी एक्या गुणें ॥ अजा आरोहण गजस्कंधीं ॥ ५ ॥

॥ ८५१ ॥ भुजंग विखार पवनाचा आहार ॥ परि योगेश्वर ह्मणो नये ॥ पवनाच्या अभ्यासें काया पालटी ॥ परि तो वैकुंठीं सरता नव्हे ॥ १ ॥ शुद्ध करी मन समता धरोनि ध्यान ॥ तरीच भवबंधन तुटेल रे ॥ ध्रु० ॥ पवित्र गंगाजळ मीन सेवी निर्मळ ॥ परि दुष्ट केवळ कर्म त्याचें ॥ अवचिता हेतु सांपडला गळीं ॥ न सुटे तयेवेळीं तीर्थोदकें ॥ २ ॥ घर सांडोनियां वन सेविताती ॥ वनीं कां नसती रीस व्याघ्र ॥ काम क्रोध लोभ नसंडवे मनीं ॥ असोनियां वनीं कोण काज ॥ ३ ॥ बहुरूप्याचा नटा माथां भार जटा ॥ भस्म राख सोटा हातीं दंड ॥ धोति पोति कर्मावेगळा आदेसें ॥ हुंबरत असे अंगबळें ॥ ४ ॥ त्रिपुंड्र टिळे अंगीं चंदनाची उटी ॥ घालोनियां कंठीं तुळसीमाळा ॥ व्यापक हा हरि न धरिती चित्तीं ॥ लटिकीयाची गति गातु असे ॥ ५ ॥ मीतूंपण जरी हीं दोन्ही सांडी ॥ राखिसी तरी शेंडी हेंचि कर्म ॥ मनासी तूं मुंडीं देहभाव सांडी ॥ वासनेसी दंडी आत्ममयें ॥ ६ ॥ मन हें दर्पण करोनि निर्मळ ॥ पाहे पां केवळ आत्मास्वयें ॥ तुझा तूं केवळ तुजमाजीं पाही ॥ नामा ह्मणे ध्यायी केशिराजु ॥ ७ ॥

॥ ८५२ ॥ सुख सांगावें संतांपुढें ॥ जेणें सुख अधीक वाढे ॥ १ ॥ आणिका न करावें शाहणें ॥ प्रेम दिठावेल ह्मणें ॥ २ ॥ खंडितां कल्पनेचा लाग ॥ त्यासि असावा अनुराग ॥ ३ ॥ तोडितां वासनेचा तंतु ॥ त्यासि असावा एकांतु ॥ ४ ॥ गिळिलें अहंतेचें बीज ॥ त्याचे व्हावें चरणरज ॥ ५ ॥ नामा ह्मणे त्याचे संगतीं ॥ चित्तां आपेआप येईल निवृत्ति ॥ ६ ॥

॥ ८५३ ॥ अहंकारें आथिलें ऐसें जें शरीर ॥ तें जाणा मंदिर चांडाळाचें ॥ १ ॥ आपुलिया मुखें सांगे पंढरिनाथ ॥ नव्हेचि तो भक्त सत्य जाणा ॥ २ ॥ नाम विटंबिती संतांसि हांसती ॥ ते मूर्ख ह्मणिजेती सर्पिली ॥ ३ ॥ तयांसि लक्ष्मीवल्लभ सांगे उपदेश ॥ नामा विष्णुदास विनवीतसे ॥ ४ ॥

॥ ८५४ ॥ मूर्ख बैसलें कीर्तनीं ॥ नकळे अर्थाची करणी ॥ १ ॥ मुरड पाहे भलतीकडे ॥ नाइके नामाचे पवाडे ॥ २ ॥ पाहे इच्छी परनारी ॥

चित्त पादरक्षावरी ॥ ३ ॥ नामा ह्मणे सांगूं किती ॥ मूढ सांगितलें नाइकती ॥ ४ ॥

॥ ८५५ ॥ पुंडलीकें रचिली पेंठ ॥ संत ग्राहिक चोखट ॥ १ ॥ प्रेम साखरा वांटिती ॥ नेघे त्यांचे तोंडीं माती ॥ २ ॥ समतेचे फणस गरे ॥ आंबे पिकले पडिभरें ॥ ३ ॥ नामद्राक्षाचे घड ॥ अपार रसा आले गोड ॥ ४ ॥ नामा ह्मणे भावें घ्यावें ॥ अभक्ताचें मुद्दें जावें ॥ ५ ॥

॥ ८५६ ॥ विठ्ठलाचे पाय मनीं धरोनि राहे ॥ मग संसार तें काय करील तुझें ॥ १ ॥ संसाराचें भय नाहीं हरिच्या दासा ॥ विठो आह्मां-सरिसा निरंतर ॥ २ ॥ निरंतर वसे हरि भक्तांपाशीं ॥ विसंबेना त्यांसीं कदाकाळीं ॥ ३ ॥ नामा ह्मणे ऐसा विठ्ठल सांडोनी ॥ व्यर्थ काय जनीं शिण-ताती ॥ ४ ॥

॥ ८५७ ॥ मायेचा हा फांसा अहंकार वळसा ॥ परि हृषीकेशा भज-तीना ॥ १ ॥ नव्हे हे सुटिका हा बोल लटिका ॥ केशवासी एका न भजकारें ॥ २ ॥ होतील त्यां मुक्ती पुरतील त्यां आर्ती ॥ चरण हे चिंती विठ्ठलाचे ॥ ३ ॥ नामा ह्मणे केशव सर्वांभूतीं देव ॥ ऐसा धरी भाव भजनशीळ ॥ ४ ॥

॥ ८५८ ॥ न फिटे हें ओझें मायेचा गुंडाळा ॥ एका तूं गोपाळा शरण जाईं ॥ १ ॥ तुटेल बिरडें सुटेल हा मोह ॥ केशवींच भाव असों देणें ॥ २ ॥ कईंचे हे क्लेश उदासीन वायां ॥ भजणें यादवराया हेंचि सत्य ॥ ३ ॥ नामा ह्मणे सुफळ भजनचि करी ॥ सर्वांभूतीं हरि भजनभावो ॥ ४ ॥

॥ ८५९ ॥ बाळ वृद्ध तरुण काया हे जर्जर ॥ वेगीं हा पामर आळशी झाला ॥ १ ॥ काय करूं देवा नाहीं यासि भावो ॥ न करी हा उपावो तुझ्या भजनीं ॥ २ ॥ मन ठेवी ठायीं रंगें तूं श्रीरंगीं ॥ गोष्टी त्या वाउगी बोलूं नको ॥ ३ ॥ नामा ह्मणे श्रीरंगु चित्तीं पां चोखडा ॥ उघडा पवाडा सांगितला ॥ ४ ॥

॥ ८६० ॥ मृगजळडोहो कां उपससी वायां ॥ वेगीं लवलाह्या शरण रिघे ॥ १ ॥ भजे तूं विठ्ठला सर्वांभूतीं भावें ॥ नळगती नांवें आणिकांचीं ॥ २ ॥ होईल सुटका घडेल भजन ॥ नाम जनार्दन येईल वाचे ॥ ३ ॥ नामा ह्मणे घडे भजन विठ्ठलीं ॥ ऐसीये निमोली भक्ति करी ॥ ४ ॥

॥ ८६१ ॥ मी तूं हें कथन सांगसी काबाड ॥ विठ्ठल येवढें न सांगसी ॥ १ ॥ ऐसें कांहीं सांग जेणें फिटे पांग ॥ नित्य पांडुरंगभजन सोपें ॥ २ ॥ मी आणि तूं हें वचन हो खोटें ॥ विठ्ठलीं विनटें दिननिशीं ॥ ३ ॥ नामा ह्मणे भाव ऐसा धरी सकळ ॥ हृष्टेल गोपाळ न विसंबिता ॥ ४ ॥

॥ ८६२ ॥ सांडी सांडी पसारा विषयाचा चारा ॥ विठ्ठल मोहरा वोळंगे वेगीं ॥ १ ॥ होईल तुझें हित होसील पूर्ण भरित ॥ सर्वांभूतीं हित हेंचि दया ॥ २ ॥ वोळंगें विठ्ठलरूपा मार्ग हाचि सोपा ॥ विषयाच्या खेपा तुटतील ॥ ३ ॥ नामा ह्मणे केवळ आह्मां नित्यकाळ ॥ दिननिशीं पळ विठ्ठलदेव ॥ ४ ॥

॥ ८६३ ॥ कां रे तूं शिणतोसी घरदार बंधनें ॥ वायांचि व्यसनें आणितोसी ॥ १ ॥ भजे यादवराया लागे त्याच्या पायां ॥ आणिक उपायां करूं नको ॥ २ ॥ सर्वभावें हरिभजन तूं करी ॥ भक्ति हे पुढारी तारील सत्य ॥ ३ ॥ नामा ह्मणे दया मांडी सोडी माया ॥ भजन लवलाह्या हरीचें करी ॥ ४ ॥

॥ ८६४ ॥ व्यर्थ या व्युत्पत्ति लावितोसी श्रुति ॥ विषयांचि तृप्ति काय चाड ॥ १ ॥ मायेचा हा फांसा मोहजाळ सोसा ॥ वायां कासाविसा होसी क्षणीं ॥ २ ॥ टाकी टाकी असत्य विठ्ठल हेंचि सत्य ॥ होईल सर्व कृत्य एका नामें ॥ ३ ॥ नामा ह्मणे दैवत तो एक अच्युत ॥ सांगितलें हित खेचर विसें ॥ ४ ॥

॥ ८६५ ॥ देवो देवो बोले तूं जीवन भातें ॥ मेहुडें दुभतें जना यया ॥ १ ॥ तैसें मना करा भजनभाव धरा ॥ विषयपसारा टाका वेगीं ॥ २ ॥ उपावो नलगे दया ते धरावी ॥ आपुली ह्मणावी माय जगीं ॥ ३ ॥ नामा ह्मणे बाप विठ्ठल तो आमुचा ॥ कुळदेव साचा पुरातन ॥ ४ ॥

॥ ८६६ ॥ एकचि हें तत्व एकाकार देशीं ॥ एक तो नेमेसीं सर्व जनीं ॥ १ ॥ ऐसें ब्रह्म पाहा आहे सर्व एक ॥ नलगे तो विवेक करणें कांहीं ॥ २ ॥ मिथ्या हें डंबर माया मथितार्थ ॥ हरि हाचि स्वार्थ वेगीं करी ॥ ३ ॥ नामा ह्मणे समर्थ बोलिला तो वेद ॥ नाहीं भेदाभेद ब्रह्मपणीं ॥ ४ ॥

॥ ८६७ ॥ शिकला गाणें राग आळवण ॥ लोकां रंजवण करावया

॥ १ ॥ भक्ताचें तें गाणें बोबडिया बोलीं ॥ तें तें विठ्ठलीं अर्पियलीं ॥ २ ॥ बोबडीया बोलीं जें कोणी हांसती ॥ ते पचिजेती रौरवीं ॥ ३ ॥ नामा ह्मणे बहुत बोलों आतां काई ॥ विठोबाचे पाय अंतरती ॥ ४ ॥

॥ ८६८ ॥ देवराज आले मंचकीं बैसले ॥ भक्तांसि दिधलें अभयदान ॥ १ ॥ दासहो तुह्मी सकळ सुखी रहा ॥ सुखी राहोनियां आनंद करा ॥ २ ॥ रात्रंदिवस माझें करारे चिंतन ॥ यमाचें बंधन नाहीं तुह्मां ॥ ३ ॥ विष्णुदास नामा गाऊनिया गेला ॥ शेजे पहुडला देवराणा ॥ ४ ॥

॥ ८६९ ॥ दिशा फेरफेरे कष्टशील सैरा ॥ किती येरझारा कल्पकोटी ॥ १ ॥ विठ्ठलाचे नामीं दृढ धरी भाव ॥ येर सांडी वाव मृगजळ ॥ २ ॥ भक्ति मुक्ति सिद्धि जोडोनियां कर ॥ करिती निरंतर बोळगण ॥ ३ ॥ नामा ह्मणे जना मानी पैं विश्वास ॥ मग तुज गर्भवास नव्हे नव्हे ॥ ४ ॥

॥ ८७० ॥ विषय सेवितां तुज ॥ नव्हे पुढील काज ॥ कदां न भेटे तुज ॥ गरुडध्वज निश्चयेंसीं ॥१॥ काय करिसी खटपट ॥ वायां मार्ग दुर्घट ॥ वरपडा होसील कष्ट ॥ परि संसार न सुटेचि ॥ २ ॥ सुटकेचें मूळ जाण ॥ रामकृष्ण नारायण ॥ येणें तुटेल भवबंधन ॥ जन्मा न येसी सर्वथा ॥ ३ ॥ साधन इतुकेंचि पुरे ॥ नलगती मंत्रांचे भार ॥ ते बुडविती साचार ॥ परि तरों न देती ॥ ४ ॥ नामा ह्मणे ते पामर ॥ नेणतीच हा मार्ग सार ॥ हरि वाचें नाहीं उच्चार ॥ तो जाणावा महादोषी ॥ ५ ॥

॥ ८७१ ॥ जाय जणा देह जाईल नेणसी ॥ लौकिक मिरविसी लाजसीना ॥ १ ॥ माझें माझें माझें मानिसी निभ्रांत ॥ करिसी अपघात रात्रंदिवस ॥ २ ॥ सांग तूं कोणाचा आलासि कोठोनी ॥ दृढ बुद्धि मनीं विचारी पां ॥ ३ ॥ धन संपत्ति करोनि मदें मातलासी ॥ पुढत पुढती पडसी गर्भवासीं ॥ ४ ॥ पुत्र कलत्र दारा यांचा झालासी ह्मणियारा ॥ यांच्या पातकाचा भारा वाहशील ॥ ५ ॥ अंतीं यमापाशीं बांधोनियां नेती ॥ कवतुक पाहती सकळ जन ॥ ६ ॥ नानापरी तुज करिती यातना ॥ सांग तेथें कोणा बोभाशील ॥ ७ ॥ धन पुत्र दारा तुज नये कामा ॥ एका मेघश्यामा वांचोनियां ॥ ८ ॥ विषयाचेनि संगें भुलशील ह्मणें ॥ भोगीसी पतन रात्रंदिवस ॥ ९ ॥ नामा ह्मणे ऐक ध्यायीं कमळापति ॥ निजाचा सांगाति केशिराज ॥ १० ॥

॥ ८७२ ॥ जें जें पुण्य जोडे हरिनाम गजरीं ॥ त्याचे वांटेकरी दोघे-जण ॥ सावधान श्रोता आणि प्रेमळ वक्ता ॥ जो भजे अनंता निर्विकल्प ॥ १ ॥ तेणें सुखें सुख चढे नित्य नवें ॥ जाणती अनुभवें संतजन ॥ धृ० ॥ हातीं सुदर्शन आनंदें कीर्त्तनीं ॥ उभा चक्रपाणी मागें पुढें ॥ प्रीतीच्या वोरसें अभयदान देत ॥ हृदयीं आलिंगित अपुल्या दासां ॥ २ ॥ धर्म अर्थ काम मोक्ष आणि मुक्ति ॥ टाकोनिया येती विश्रांतीसी ॥ नामा ह्मणे धन्य ते झाले संसारीं ॥ न संडिती वारी पंढरीची ॥ ३ ॥

॥ ८७३ ॥ चंद्र सूर्यादि बिंबें लिहिताति सांग ॥ परि प्रकाशाचें अंग लिहितां नये ॥ १ ॥ संन्यासाचीं सोंगें आणिताति सांग ॥ परि वैराग्याचें अंग आणितां नये ॥ २ ॥ नामा ह्मणे कीर्तन करिताति सांग ॥ प्रेमाचें तें अंग आणितां नये ॥ ३ ॥

॥ ८७४ ॥ शब्दाचें सुख श्रवणाचेनि द्वारें ॥ माझिया दातारें ऐसें केलें ॥ १ ॥ स्पर्शाचें सुख त्वचेचेनि द्वारें ॥ माझिया० ॥ २ ॥ रूपाचें सुख नेत्राचेनि द्वारें ॥ माझिया० ॥ ३ ॥ रसाचें सुख रसनेचेनि द्वारें ॥ माझिया० ॥ ४ ॥ गंधाचें सुख नाकाचेनि द्वारें ॥ माझिया० ॥ ५ ॥ नामा ह्मणे ऐसे जयाचे उपकार ॥ तयासी गव्हार विसरले ॥ ६ ॥

॥ ८७५ ॥ वेडिया उपचार गाढवा गुऱ्हाळ ॥ ह्मैसिया बिऱ्हाड पुष्प-वनीं ॥ पद्मासनीं केंवि कुंजर हा वैसे ॥ कोडिया न दिसे चंदन बरवा ॥ १ ॥ तैसा नव्हे देव मूर्ख जनांच्या भक्ति ॥ भल्याचा विरक्ति ज्ञानवांटा ॥ धृ० ॥ शेळीस ऊंस कळकटीया सुदिवस ॥ सूकराप्रति रस आंबियाचा ॥ दर्दुरा क्षीरपान त्रिदोषिया मौन ॥ मद्यपिया मन स्थिर नव्हे ॥ २ ॥ नामा ह्मणे हरि सबाह्य भरला ॥ भरोनि उरला दाही दिशा ॥ परि काय कीजे मूर्खा पडिला दुष्काळ ॥ पाशींचा गोपाळ कल्पांतीं न भेटे ॥ ३ ॥

॥ ८७६ ॥ कर्मजड मूढ पतीत पामर ॥ भवसिंधुपार नटके जया ॥ १ ॥ यालागीं पंढरी केली मुक्ति पेंठ ॥ भक्तें भूवैकुंठ वसविलें ॥ २ ॥ हेंचि पुंडलिकें मागितलें निकें ॥ जें सर्वथा परलोकें चाड नाहीं ॥ ३ ॥ भक्ति मुक्ति सिद्धि जें जया आवडे ॥ तें तया पवाडे विठ्ठल नामें ॥ ४ ॥ नलगती सायास करणें काया क्लेश ॥ नामाचा विश्वास दृढ धरा ॥ ५ ॥ नामा ह्मणे अवघे चला पंढरीये ॥ भेटों बापमाय पांडुरंगा ॥ ६ ॥

॥ ८७७ ॥ पवित्र आणि परिकर ॥ उभविलें मंदिर ॥ दीपेविण मनोहर ॥ शोभा न पवे ॥ १ ॥ श्यामअंगीं तरुणी ॥ सुंदर होय रमणी ॥ पुरुषावीण कामिनी ॥ शोभा न पवे ॥ २ ॥ द्रव्यावीण नर ॥ जरी जाहला सुंदर ॥ तो त्यावीण चतुर ॥ शोभा न पवे ॥ ३ ॥ योगिया आणि कठीण ॥ इंद्रियां नाहीं दमन ॥ षट् कर्मेवीण ब्रह्मज्ञान ॥ शोभा न पवे ॥ ४ ॥ नामा ह्मणे सुंदरा ॥ रखमादेवीवरा ॥ तुजवीण दातारा ॥ शोभा न पवे ॥ ५ ॥

॥ ८७८ ॥ अवघे सावधान होऊनि विचारा ॥ सोडवण करा संसाराची ॥ १ ॥ अवघा काळ वाचे ह्मणा नारायण ॥ वायां एक क्षण जाऊं नेदी ॥ धृ० ॥ अवघें हें आयुष्य सरोनि जाईल ॥ मग कोण होईल साह्य तुह्मां ॥ २ ॥ अवघा प्रपंच जाणोनि लटिका ॥ शरण रिघा एका पंढरिराया ॥ ३ ॥ अवघे मायामोह गुंतलेति पहा ॥ अवघे सहज आहां जीवन्मुक्त ॥ ४ ॥ नामा ह्मणे अवघे सुखाचेचि व्हाल ॥ जरी मन ठेवाल विठ्ठलपायीं ॥ ५ ॥

॥ ८७९ ॥ अवघे निरंतर करा हा विचार ॥ भवसिंधुपार तरीजे ऐसा ॥ १ ॥ अवघे जन्म वायां गेले विषयसंगें ॥ भुललेति वाउगे माया मोहा ॥ २ ॥ अवघा वेळ करितां या संसाराचा धंदा ॥ वाचे वसो सदा हरिचें नाम ॥ ३ ॥ अवघ्या भावीं एका विठ्ठलातें भजा ॥ आतें करा पूजा हरिदासांची ॥ ४ ॥ अवघें सुख तुह्मां होईल आपैतें ॥ न याल मागुते गर्भवासा ॥ ५ ॥ नामा ह्मणे अवघे अनुभवूनि पाहा ॥ सर्वकाळीं रहा संतसंगें ॥ ६ ॥

॥ ८८० ॥ अवघी हे पंढरी सुखाची वोवरी ॥ अवघा घरोघरीं ब्रह्मानंद ॥ १ ॥ अवघा हा विठ्ठल सुखाचाचि आहे ॥ अनुसरे तो लाहे सर्व सुख ॥ २ ॥ पहावा अवघा नयनीं ऐकावा श्रवणीं ॥ अवघा ध्यावा ध्यानीं अवघ्या मनें ॥ ३ ॥ अवघियें आवडी अवघा गावा मीतीं ॥ अवघा सर्वांभूतीं तोचि आहे ॥ ४ ॥ अवघा हा जाणावा अवघा हा मानावा ॥ अवघा वाखाणावा अवघी वाचा ॥ ५ ॥ अवघा ओळखोनि अवघा गिळिजे मनें ॥ अवघा हाचि होणें ह्मणे नामा ॥ ६ ॥

॥ ८८१ ॥ अवघे ते संसारी जाणावे ते धन्य ॥ ज्यांचें मन पूर्ण पांडुरंगीं ॥ १ ॥ अवघे ते दैवाचे विठ्ठल ह्मणती वाचे ॥ अवघे कुळ त्याचें

पुण्यरूप ॥ २ ॥ अवघ्यारूपीं एक विठ्ठल भाविती ॥ अवघ्या मनें भजती अवघेपणें ॥ ३ ॥ अवघे मिथ्या जाणोनि अवघीया विठ्ठलें ॥ अवघे विन-टले विठ्ठलपायीं ॥ ४ ॥ अवघे पूर्ण बोधें भावें प्रेमें प्रीती ॥ ध्यानीं गीती गाती केशिराज ॥ ५ ॥ अवघा हा विठ्ठलु भोगूं दिनराती ॥ बोळंगें किंकरवृत्ति नामा सासी ॥ ६ ॥

॥ ८८२ ॥ अवघें हें पवित्र पांडुरंगक्षेत्र ॥ सुखचि सर्वत्र भरलें असे ॥ १ ॥ अवघा हा विठ्ठल गीतीं गातां गोड ॥ अवघें पुरवी कोड नामें एकें ॥ २ ॥ अवघें जे सांडोनि अनुसरले यातें ॥ अवघें देतो त्यांतें आपुलें प्रेम ॥ ३ ॥ अवघी चित्तवृत्ति ठेविती याच्या पायीं ॥ त्यांतें अवघ्या बाहीं आलिंगितो ॥ ४ ॥ अवघें आपुलें मन दिल्हें जिहीं यातें ॥ असे त्यांसांगातें मागें पुढें ॥ ५ ॥ अवघ्यासि अनुसरला अवघेंचि विसरला ॥ अवघा नामा झाला सुखरूप ॥ ६ ॥

॥ ८८३ ॥ अवघे हो ऐका अवघे श्रवणीं ॥ अवघेचि होऊनि एक-चित्त ॥ १ ॥ विठोबाचें नाम अवघेंचि गोमटें ॥ विचारीं नेटेंपाटें आपुल्या मनीं ॥ २ ॥ अवघी हेचि क्रिया अवघें हेंचि कर्म ॥ अवघा हा स्वधर्म सत्य जाणा ॥ ३ ॥ अवघें हें सगुण अवघें हें निर्गुण ॥ अवघें परिपूर्ण शुद्ध बुद्ध ॥ ४ ॥ अवघा हा आचार अवघा हा विचार ॥ अवघा हा संसार सर्व काळ ॥ ५ ॥ अवघा जेणें दूरी ठाके भवभ्रम ॥ निरंतर नाम गाय नामा ॥ ६ ॥

॥ ८८४ ॥ अवघी चित्तवृत्ति एकवटोनि जेणें ॥ अवघा धरिला मनें पांडुरंग ॥ १ ॥ अवघें सुख एक तयासि फावलें ॥ अवघें सफळ झालें जन्म त्याचें ॥ २ ॥ अवघीं व्रतें दानें केलीं पैं तयानें ॥ ज्याचें विठ्ठलीं ध्यान मन जडलें ॥ ३ ॥ नित्य विठ्ठलनाम गर्जती सप्रेमें ॥ अवघे नित्यनेम झाले त्यांचे ॥ ४ ॥ अवघा इष्ट मित्र बंधु माता पिता ॥ केला आवडता पांडुरंग ॥ ५ ॥ नामा ह्मणे ऐसे अवघे संप्रदाय ॥ मिळोनि धरा पाय विठोबाचे ॥ ६ ॥

॥ ८८५ ॥ तो देव स्मरा रे अनंत ॥ जो कां वैकुंठींचा नाथ ॥ दृढ धरा रे हृदयांत ॥ तेणें यमपंथ चुकेल ॥ १ ॥ आकांतीं द्रौपदियें स्मरिला ॥ तिचीं वस्त्रें आपणचि झाला ॥ सभेमाजीं मान रक्षिला ॥ काळ

पैं झाला कौरवांचा ॥ २ ॥ विमळार्जुन उन्मळिला ॥ जरासंध तोहि मारिला ॥ कंसासुर निर्दाळिला ॥ कान्हया झाला गोकुळींचा ॥ ३ ॥ ध्रुव जेणें अढळपदीं बैसविला ॥ नामें एके अजामिळ उद्धरिला ॥ उत्तरेचा गर्भ रक्षिला ॥ तैं सोडविला परीक्षिती ॥ ४ ॥ जाति कुळ न पाहसी ॥ नामें एके उद्धरिलें गणिकेसी ॥ खा गोपाळांचें उच्छिष्ट खासी ॥ गज सोडविसी पाणियाडें ॥ ५ ॥ ऐसा तूं कृपाळु गा देवा ॥ प्रसन्न झालासि पांडवा ॥ विष्णुदास नामा विनवी केशवा ॥ प्रेमभाव द्यावा मजलागीं ॥ ६ ॥

॥ ८८६ ॥ सव्या लावी कासे कुटुंबिया तरी ॥ उतरील पैल तीरीं केशिराज ॥ १ ॥ प्रेमाची ती पेटी बांधोनियां पोटीं ॥ उतरी जगजेठी पांडुरंग ॥ २ ॥ अंगें घाली उडी बुडतिया काढी ॥ ऐसे कल्पकोडी तारियले ॥ ३ ॥ तारीयले सत्य हाचि पैं निर्धार ॥ नामा पैल तीर उतरिला ॥ ४ ॥

॥ ८८७ ॥ व्रत तप नलगे करणें सर्वथा ॥ नलगे तुह्मां तीर्थां जाणें तया ॥ १ ॥ आपुलेचि ठायीं असा सावधान ॥ करा हरिकीर्तन सर्वकाळ ॥ २ ॥ नलगे तें कांहीं वर्जावें अन्न जीवन ॥ लावा अनुसंधान हरीचे पायीं ॥ ३ ॥ नलगे योग याग नलगे संग त्याग ॥ असों द्या अनुराग हरीचे पायीं ॥ ४ ॥ नलगे निरंजनीं करणें वास तुह्मां ॥ दृढ धरा प्रेमा हरीचे नामीं ॥ ५ ॥ नामा ह्मणे नाम दृढ धरा कंठीं ॥ तेणें देईल भेटी पांडुरंग ॥ ६ ॥

॥ ८८८ ॥ काय चाड आह्मां बाहेरल्या वेषें ॥ सुखाचें कारण असे अंतरीं तें ॥ १ ॥ भीतरी पालट जंव नाहीं झाला ॥ तोंवरी न बोला जाणपणें ॥ २ ॥ चंदनाचे संगतीं नीच महत्वा पावलीं ॥ नांवें परि उरलीं पालट देहीं ॥ ३ ॥ नामा ह्मणे ऐसें सांगा मज कोणी ॥ जेणें केशव येऊनि हृदयीं राहे ॥ ४ ॥

॥ ८८९ ॥ दुर्लभ नरदेह झाला तुह्मां आह्मां ॥ येणें साधूं प्रेमा राघोबाचा ॥ १ ॥ अवघे हातोहातीं तरों भवसिंधु ॥ आवडी गोविंदु गाऊं गीतीं ॥ २ ॥ हिताचिया गोष्टी सांगूं एकमेकां ॥ शोक मोह दुःखा निरसूं तेणें ॥ ३ ॥ एकमेकां करूं सदा सावधान ॥ नामीं अनुसंधान तुटो नेदूं ॥ ४ ॥ घेऊं सर्व भावें रामनाम दीक्षा ॥ विश्वासें सकळिकां देऊं सांगों ॥ ५ ॥ नामा ह्मणे शरण रिघों पंढरिनाथा ॥ नुपेक्षी सर्वथा दीनबंधु ॥ ६ ॥

॥ ८९० ॥ नामामृत सरिता चरणामृत माता ॥ पवित्र हरिकथा मुगुटमणि ॥ १ ॥ तेथें माझें मन हो कां क्षेत्रवासी ॥ राहे संतांपाशीं सुख घेतां ॥ २ ॥ अहिक्य परत्रें समतीरें साजिरीं ॥ परमानंद लहरी हेलावत ॥ ३ ॥ मुक्तीची माउली मोक्षाची गाउली ॥ शीणलीया साउली विषयताप ॥ ४ ॥ तेथें सनकादिक प्रेमळ सकळ ॥ राहिले निश्चळ करोनी चित्त ॥ ५ ॥ नामा ह्मणे माझे सखे हरीजन ॥ तारूं त्याचे चरण दृढ धरा ॥ ६ ॥

॥ ८९१ ॥ पाप्या नावडे संतसंगति ॥ लोभिया नावडे उदारवृत्ति ॥ व्यभिचारिणी नावडे पति ॥ नावडे ज्योति उजियेडा ॥ १ ॥ चांदणें नावडे तया चोरां ॥ सावधान नावडे तया हेरां ॥ सत्बुद्धि नावडे रांडपोरां ॥ सत्य कुचरां आवडेना ॥ २ ॥ तीर्थ नावडे तया दुष्टां ॥ न्याय नावडे सत्य नष्टां ॥ कणव नावडे तया पापिष्ठां ॥ अभिमान नष्टां न सांडवे ॥ ३ ॥ भक्ति नावडे तया खळां ॥ पुण्य नावडे तया चांडाळां ॥ देखत देखत जन आंधळा ॥ कां रे घननीळा विसरलेती ॥ ४ ॥ पारखी नावडे तया खोट्यांला ॥ स्नान नावडे तया विटाळां ॥ सुसंग नावडे नाठाळां ॥ न्याय तंटाला नावडे ॥ ५ ॥ धर्म नावडे तया कृपणां ॥ शुद्धि नावडे दुर्जनां ॥ कर्म नावडे अब्राह्मणां ॥ ऐसी दुष्ट वासना पापियांतें ॥ ६ ॥ नाम नावडे तया नष्ट भक्तां ॥ वृत्त नावडे तयां सर्वथा ॥ नावडे भजन कैंची कथा ॥ नाहीं पतिव्रता कलियुगीं ॥ ७ ॥ ऐसा झाला कलीचा प्रवेश ॥ धरा नामाचा विश्वास ॥ जीवीं धरा हृषीकेश ॥ विष्णुदास नामा ह्मणे ॥ ८ ॥

॥ ८९२ ॥ योग याग यज्ञ इच्छिसी कामना ॥ परि केशव निधाना विसरसी ॥ १ ॥ नेणेची हें मन भुललें अज्ञानें ॥ यातायाति पतनें भोगूं पाहे ॥ २ ॥ ज्याचेनि जाहलें तुझें हें शरीर ॥ त्याचा नामोच्चार नये वाचे ॥ ३ ॥ नामा ह्मणे कां रे नेणसी अझुनी ॥ केशवचरणीं अनुसरे कां ॥ ४ ॥

॥ ८९३ ॥ केशवापरता देव आणिक आहेती ॥ ऐसें श्रुति स्मृति बोलतील ॥ तरी ते शब्द झणीं कानीं हो पडती ॥ पाखांडी ह्मणती सहावें तें ॥ १ ॥ इंद्रियासि तुह्मीकरा रे जतन ॥ भजावा निधान श्रीविठ्ठल ॥ धृ० ॥ छेदावया शिर हस्त सहस्रांचे ॥ जरी बहुवांचे [illegible] ॥ परि तुझें नाम आन न देवाचें ॥ केशवापरतें कैंचें असे [illegible] ॥ २ ॥ अंगें चतुराननां झालिया हो भेटी ॥ तोहि जरी गोष्टी ऐसी करी ॥ तरी तो [illegible] पोटीं

ऐसें जाण ॥ एकीं दुर्भेषण दावी तरी ॥ ३ ॥ ब्रह्मकटाह एक उल्लंघों शके ऐसा ॥ वर्तोनि दाही दिशा वर्ते जरी ॥ केशव नव्हे तो हो कां अनारिसा ॥ ह्मणोनियां वासा पाहों नका ॥ ४ ॥ व्यसन भक्ति विरक्ति मोठी पुरुषार्थ पांचवा ॥ जीवाचिया जीवा सेवा ना कां ॥ सर्वां भूतीं आहे केशव परमात्मा ॥ न विसंबावें वर्मा नामा ह्मणे ॥ ५ ॥

॥ ८९४ ॥ देव दयानिधि भक्तांचा कैवारी ॥ नाममात्रें तारी सर्वांलागीं ॥ १ ॥ तया देवराया गावें हो आवडी ॥ लागे मनीं गोडी सर्वकाळ ॥ २ ॥ नाहीं यातिकुळ उंच नीच भेद ॥ भाव एक शुद्ध पाहातसे ॥ ३ ॥ नामा ह्मणे काय सांगावें नवल ॥ अखंड दंडलें व्योमाकार ॥ ४ ॥

॥ ८९५ ॥ भक्तांची आवडी मोठी त्या देवासी ॥ सद्भक्तिप्रेमासी लांचावला ॥ १ ॥ काय सांगूं आतां तयाचें कौतुक ॥ जेथें ब्रह्मादिक स्तब्ध ठेले ॥ २ ॥ गज आणि गणिका भिल्लिणी कुंठिणी ॥ नेल्या खा विमानीं बैसोनियां ॥ ३ ॥ अजामीळ खळ कोळी तो वाल्मीक ॥ तारिले अनेक एकसरां ॥ ४ ॥ धर्माचिये घरीं उच्छिष्टें काढी ॥ जाहाला बराडी देवराव ॥ ५ ॥ नामा ह्मणे कांहीं मागेना तो देव ॥ मुख्य पाहे भाव दृढ साचा ॥ ६ ॥

॥ ८९६ ॥ जंव हंस काया नव जाय सांडोनी ॥ तंव घेई ठाकोनि रामनाम ॥ अंतःकाळवेळीं तुझें नव्हे कोण्ही ॥ मी माझें ह्मणवूनि भुललासी ॥ १ ॥ राहे निरंतर राघवाचे द्वारीं ॥ तेणें भवसागरीं तरसी बापा ॥ धृ० ॥ नवमास मायें वाहिलासि उदरीं ॥ आस केली थोरी होसी ह्मणोनी ॥ स्तनपान देऊनि मोहें प्रतिपाळी ॥ तेहि अंतःकाळीं दूर ठाके ॥ २ ॥ सर्वस्व स्वामिणी ह्मणवीतसे कांता ॥ तोहि केश देतां रडतसे ॥ ह्मणे म्यां मेल्याचें मुख नाहीं देखिलें ॥ तेणें तंव पाळिलें अर्थें प्राणें ॥ ३ ॥ गाई घोडे ह्मैसी आणिक खा दासी ॥ धन त्वां सायासीं मेळविलें ॥ तुझिया धनाला नाहीं पार लेखा ॥ एकलाचि मूर्खा जासी अंतीं ॥ ४ ॥ हातींच्या मुद्रिका कानींचे ते नग ॥ करोनि लगबग काढिती वेगीं ॥ अंगींचीं लुगडीं फेडोनियां घेतीं ॥ तुज बांधोनियां नेती यमदूत ॥ ५ ॥ भूमिभार झाला ह्मणती वेग करा ॥ नातलगीं शरीरा इष्ट मित्र ॥ स्मशाना नेऊनि भडाग्नि देऊनि ॥ येती परतोनी सकळ जन ॥ ६ ॥ एकलेचि येणें एकलेचि जाणें ॥ पहा दृढ ज्ञानें विचारोनी ॥ पापपुण्य दोन्हीं अंतींचीं सांगाती ॥ येरें ही राहती [illegible]

॥ ७ ॥ ऐसा हा संसार माया वेष्टियला ॥ ह्मणोनि दुऱ्हाविला योगीजनीं ॥ विष्णुदास नामा विनवीतसे तुह्मां ॥ ध्यानीं परब्रह्मा विसर्जनका ॥ ८ ॥

॥ ८९७ ॥ बहुरूप्या ब्राह्मणा पडियेलें मित्र ॥ दोहींचें तें गोत्र एक झालें ॥ १ ॥ वेश्या पतिव्रते पडियला शेजार ॥ दोहींचा आचार एक झाला ॥ २ ॥ संग तोचि बाधी संग तोचि बाधी ॥ कुसंग तो बाधी नारायणा ॥ ३ ॥ नामा विष्णुदास सत्संगति बोधला ॥ आत्मा हा लाधला पांडुरंग ॥ ४ ॥

॥ ८९८ ॥ जायांचें सोंवळें जायांची ही चोळी ॥ जायाची गरसोळी तीहि जाय ॥ १ ॥ जीर्णें हें जायाचें जीर्णें तें जायाचें ॥ तें पैल कोणाचें देणें आहे ॥ २ ॥ जायाचा आचार जायाचा विचार ॥ जायाचा भ्रतार क्षणभरी ॥ ३ ॥ नामा ह्मणे अवघें जीर्णें तें जायाचें ॥ संतसंगतीचें सुख घ्यावें ॥ ४ ॥

॥ ८९९ ॥ परदारा परधन परनिंदा परपीडण ॥ सांडोनियां भजन हरिचें करा ॥ १ ॥ सर्वांभूतीं कृपा संतांची संगति ॥ मग नाहीं पुनरावृत्ति जन्ममरण ॥ २ ॥ शास्त्रांचें हें सार वेदांचें गव्हार ॥ तें नाम परिकर विठोबाचें ॥ ३ ॥ नामा ह्मणे नलगे साधन आणिक ॥ दिधली मज भाक पांडुरंगें ॥ ४ ॥

॥ ९०० ॥ तुळसीचें हत्यार ॥ वृंदावन दुर्ग थोर ॥ १ ॥ तुळसीच्या दळीं ॥ यम जिंकिला महाबळी ॥ २ ॥ नामा ह्मणे बळि रे बळी ॥ विठ्ठल आमचा भुजबळी ॥ ३ ॥

॥ ९०१ ॥ काळवेळ नसे नामसंकीर्तनीं ॥ उंच नीच योनी हेंही नसे ॥ १ ॥ धरा नाम कंठीं सदा सर्वकाळ ॥ मग तो गोपाळ सांभाळील ॥ २ ॥ कृपाळू कोंवसा सुखाचा सागर ॥ करील उद्धार भाविकांसी ॥ ३ ॥ नामा ह्मणे फार सोपें हें साधन ॥ वाचे नाम घेणें इतुकेंची ॥ ४ ॥

॥ ९०२ ॥ आह्मां संगती नावडे कांहीं ॥ ह्मणोनि झालों वा विदेही ॥ दुःखमूळ संगतीचें ॥ आह्मी नव्हों त्या गांवींचे ॥ १ ॥ आह्मां नाहीं रूप नांव ॥ वस्तीसी नाहीं एक ठाव ॥ मग त्या इच्छेसि धांव ॥ आह्मी नाहीं त्या गांवींचे ॥ २ ॥ स्नान केलें गंगातीरीं ॥ गंध लाविलें पंढरपुरीं ॥ संध्या केली कृष्णातिरीं ॥ आह्मी नव्हों त्या गांवींचे ॥ ३ ॥ भिक्षा केली कोल्हा-

पुरीं ॥ भोजन केलें महाद्वारीं ॥ निद्रा केली माहुरीं ॥ आम्ही नव्हों त्या गांवींचे ॥ ४ ॥ ऐसीयाची संगत करी ॥ त्याचे चरण हृदयीं धरी ॥ नामा ह्मणे या संसारीं ॥ आम्ही नव्हों त्या गांवींचे ॥ ५ ॥

॥ ९०३ ॥ संग खोटा परनारीचा ॥ नाश होईल या देहाचा ॥ १ ॥ रावण प्राणासी मुकला ॥ भस्मासुर भस्म झाला ॥ २ ॥ गुरुपत्नीशीं रतला ॥ क्षयरोग या चंद्राला ॥ ३ ॥ इंद्रा अंगीं सहस्र भगें ॥ नामा ह्मणे विषयासंगें ॥ ४ ॥

॥ ९०४ ॥ विष्णूचें सेवन जये गांवीं पूजा ॥ नित्य तया द्विजा समारंभु ॥ १ ॥ घरीं वृंदावन नित्य अन्नदान ॥ श्रीकृष्ण आपण तेथें असे ॥ २ ॥ ऐसी ध्यानगती विष्णूचें पूजन ॥ तयासि पतन नाहीं नाहीं ॥ ३ ॥ नामा ह्मणे करा विष्णुकथा नित्य ॥ रामनाम सत्य वचन धरा ॥ ४ ॥

॥ ९०५ ॥ धरूनि माझी वृत्ति पाहें माझें मुख ॥ मी सांगतों ऐक जननीये ॥ १ ॥ काया वाचा मनें जें ममत्व माझें ठायीं ॥ तें तूं ठेवी पायीं विठोबाच्या ॥ २ ॥ मग हा कृपासिंधु न विसंबे तुज ॥ अनाथांची लाज हाचि राखी ॥ ३ ॥ पाहे पशु गज जळचरें गांजिला ॥ सकळिकीं सांडिला जिवलगीं ॥ ४ ॥ पीतांबरासहित घालूनियां उडी ॥ सोडविला पान्हेडी अनाथ ह्मणोनी ॥ ५ ॥ पांडवांचें करी काज न मनीं लाज ॥ ह्मणे हे शरण मज सर्वभावें ॥ ६ ॥ पाडसा लागूनि जैसी कुरंगिणी ॥ तैसा रानीं वनीं सांभाळीत ॥ ७ ॥ प्रल्हादाकारणें झाला पै पिसाट ॥ देवें रूप विकट धरीयलें ॥ ८ ॥ विदारिला दैत्य आवेशें बहुत ॥ ह्मणे माझा भक्त गांजीयेला ॥ ९ ॥ जन्मोनी माझे बहु लळे केले ॥ अडचणीं सांभाळिलें अनाथ ह्मणोनी ॥ १० ॥ नामा ह्मणे याचे दृढ धरिले चरण ॥ कळिकाळापासोन सोडविलें ॥ ११ ॥

॥ ९०६ ॥ निर्विकल्प ब्रह्म कशानें आंतुडे ॥ जंववरी न मोडे मीतूंपण ॥ १ ॥ शब्द चित्रकथा सांगती पाल्हाळ ॥ मन नाहीं निश्चळ हरिच्या पायीं ॥ २ ॥ अणूच्या प्रमाण होतां दुजेपण ॥ मेरूच्या समान भार देवा ॥ ३ ॥ नामा ह्मणे ब्रह्म सर्वांभूतीं पाही ॥ तरीच ठायींच्या ठायीं निवसी बापा ॥ ४ ॥

॥ ९०७ ॥ ह्मणसी [illegible] ॥ परि तो [illegible]

॥ १ ॥ काय तो रामासी भेटला ॥ भेदून रामचि नाहीं झाला ॥ २ ॥ राम दृष्टी देखतांची ॥ पदवी न घेववेचि त्याची ॥ ३ ॥ कोण हित केलें तेणें ॥ राम नकळी चिंतनें ॥ ४ ॥ जरी तो झाला लंकापती ॥ नाश पावेल कल्पांतीं ॥ ५ ॥ नामया स्वामीतें जाणोन ॥ अवघा रामचि होईल ॥ ६ ॥

॥ ९०८ ॥ चांदणें नावडे चोरा ॥ सद्बुद्धि नावडे रांडेच्या पोरा ॥ वृक्ष नावडे कुंजरा ॥ सत्य कुचरा नावडे ॥ १ ॥ चंदन जाणावा सुगंधाची धृति ॥ कर्पूर जाणावा उत्तम याति ॥ हंस जाणावा चालतिये गति ॥ कोकिळ श्रुति ओळखावी ॥ २ ॥ लांव जाणावी उफराटिये दृष्टी ॥ क्रोधी जाणावा भोंवयांसीं गांठी ॥ लटिक्या जाणा बहुता गोष्टी ॥ नष्ट कुचेष्टी ओळखावा ॥ ३ ॥ नारी जाणावी भ्रतारभक्ति ॥ आचारें जाणावी महा सति ॥ धनुर्धर जाणावा संधान युक्ति ॥ संत तापसी ओळखावा ॥ ४ ॥ जयीं घातलिया निघे खरा ॥ ज्ञान जाणे तोचि चतुरा ॥ शिंदळी जाणावी नीच उत्तरा ॥ कुसळी घरोघरा फिरतसे ॥ ५ ॥ इतुकिया बोलाची न मानावी खंति ॥ विठ्ठलचरणीं ठेवूनियां मति ॥ प्रसन्न होईल लक्ष्मीपति ॥ ह्मणे विष्णुदास नामा ॥ ६ ॥

॥ ९०९ ॥ आलेनों संसारा सोडवणें करा ॥ शरण जा उदारा पांडुरंगा ॥ १ ॥ प्रपंच न सरे कदां कल्पकोडी ॥ वासनेची बेडी पडे पायीं ॥ २ ॥ व्यर्थ मायादेवी गर्भवास गोवी ॥ नश्वर भोगवी नाना योनी ॥ ३ ॥ नामा ह्मणे पहा विचारूनि मनीं ॥ स्मरावा निर्वाणीं पांडुरंग ॥ ४ ॥

॥ ९१० ॥ नामावीण मंत्र नाहीं त्रिभूवनीं ॥ ऐसी बोले वाणी वेदशास्त्रीं ॥ १ ॥ पहा विचारूनि अनुभव तो मनीं ॥ नका आड रानीं ह्मणीं भरूं ॥ २ ॥ भक्तीविण कोण तरले ह्मणती ॥ तें आधीं बुडती भवाब्धींत ॥ ३ ॥ नामा ह्मणे नाम ओंकाराचें मूळ ॥ परब्रह्म तें केवळ रामनाम ॥ ४ ॥

॥ ९११ ॥ मूषक हव्यासें चालूनी भूमीतें ॥ मांजर त्यातें टपतसे ॥ १ ॥ तसा तुज काळ टपे वेळोवेळां ॥ वेगीं त्या गोपाळा भजावें बापा ॥ २ ॥ भानूचेनि माप आयुष्य तो सरे ॥ अवचितां कोरे होत्या झांकी ॥ ३ ॥ नामा ह्मणे अरे निश्चिंती हे मूढा ॥ हरी नाम दृढा सर्वांसीना ॥ ४ ॥

॥ ९१२ ॥ केशवासी पाहे केशवासी ध्याये ॥ केशवासी गाये सर्व काळ ॥ १ ॥ केशव हाचि वृत्तिसह मन ॥ केशवासी ध्यान सर्व काळ ॥ २ ॥

सबाह्य अंतरीं सांडिला कोणासी ॥ जाणों अंतरासी साक्षभूत ॥ ३ ॥ नामा ह्मणे तुह्मी केशव शोधली ॥ पंढरी वाटपी नांद वापा ॥ ४ ॥

॥ ९१३ ॥ नाचतां उडतां रडतां पडतां ॥ नाम्या अवचितां हातां आला ॥ १ ॥ येतां जातां हरि हरि वाटे ॥ नाम तें चोखटें स्मरा मुखीं ॥ २ ॥ हांसतां खेळतां घरीं दारीं पारीं ॥ मुखीं हरि हरि ह्मणे कां रे ॥ ३ ॥ खातां जेवितां अखंड तृप्ति सारी ॥ सांडी मांडी हरि सर्वकाळ ॥ ४ ॥ नामा ह्मणे नामीं आस्ति नास्ति ठसा ॥ केशव हरि सन्मुख तुह्मा दिसे ॥ ५ ॥

॥ ९१४ ॥ सोंगाचें वैराग्य अनर्थ हें मूळ ॥ आशा तें केवळ मिथ्या जाण ॥ १ ॥ अंतरापासूनी नसतां विवेक ॥ निभ्रांत चकट आशावरी ॥ २ ॥ राजस तामस करूनियां गोळे ॥ होताती आंधळे दाटोनियां ॥ ३ ॥ नामा ह्मणे ऐशा उदंड उपायें ॥ विठोबाचे पाय अंतरीती ॥ ४ ॥

॥ ९१५ ॥ सुखाचा सोहळा वाटतसे जीवा ॥ भेटणें केशवालागिं आजी ॥ १ ॥ पाऊलीं पाऊलीं याचिया वाटे ॥ पताकांचे थाट दिसताती ॥ २ ॥ पैल तो कळसु पाहे पा साजणी ॥ नामघोष कानीं पडतसे ॥ ३ ॥ नामा ह्मणे नामीं पारणें जो करी ॥ तयासि श्रीहरि उपेक्षीना ॥ ४ ॥

॥ ९१६ ॥ समुद्राचें पाणी मुंगी मुखांतूनी ॥ काढाया लागोनि श्रम थोडे ॥ १ ॥ केशवाची भक्ति कठीण त्याहूनि ॥ वायां दंभपणीं नोहे नोहे ॥ २ ॥ आकाश अंगुळें माप सुपेमान ॥ भूमीचें वजन पालडेनी ॥ ३ ॥ नामा ह्मणे वारा वळूंये कदापि ॥ केशवाचे रूपीं नव्हे बुद्धि ॥ ४ ॥

॥ ९१७ ॥ भुलले हे लोक काळाचें कौतुक ॥ सुरशक्रादिक पाहताती ॥ १ ॥ देवा तुझी माया अगम्य अगाध ॥ प्रपंचाचा वेध सुटों नेदी ॥ २ ॥ माझें घरदार माझा संसार ॥ मी मोठा चतुर ह्मणोनियां ॥ ३ ॥ आपणा देखतां जाती तें पाहती ॥ मीपणाची भ्रांति सुटों नेणे ॥ ४ ॥ नामा ह्मणे आतां काय त्यां बोलावें ॥ भोंवत असावें चौऱ्यांशीला ॥ ५ ॥

॥ ९१८ ॥ जव इंद्रियें खळे आयुष्याची रासी ॥ काळ माप रखी मवीतसे ॥ १ ॥ माप तें लागलें माप तें लागलें ॥ माप तें लागलें [illegible] ॥ २ ॥ [illegible] सास [illegible] ॥ तूंचि नारायण काळ [illegible] ॥ ३ ॥ नामा ह्मणे यावें शरण केशवा ॥ [illegible] जो ठेवा न पवसी ॥ ४ ॥

॥ ९१९ ॥ वासेनेचा त्याग करारे सर्वथा ॥ या भावें अनंता शरण जावें ॥ १ ॥ कृपेचा सागर नुपेक्षी निर्वाणीं ॥ कलिकाळाहुनि सोडविलें ॥ २ ॥ भक्ताचा पाळक अनाथाचा कैवारी ॥ ब्रिदें चराचरीं वर्णिताती ॥ ३ ॥ शरीरसंपत्तीचा सोडा अभिमान ॥ मन करा लीन कृष्णरूपीं ॥ ४ ॥ आसनीं शयनीं चिंतितां गोविंदु ॥ तेणें तुटे कंदु भवव्याधि ॥ ५ ॥ परदारा परदासांचें पीडन ॥ सांडुनि भजन करा सार्चें ॥ ६ ॥ करा सर्व भावें संतांचि संगति ॥ नाहीं अर्थाअर्थीं जन्मा येणें ॥ ७ ॥ शुकसनकादिक प्रल्हाद जनक ॥ परीक्षिती मुख्य बिभीषण ॥ ८ ॥ भीष्म रुक्मांगद नारद उद्धव ॥ शिवि कवि देव इत्यादिक ॥ ९ ॥ शास्त्रांचें हें सार वेदां गव्हार नाम परिकर कलियुगीं ॥ १० ॥ नामा ह्मणे नको साधन आणिक ॥ दिल्ही मज भाक पुंडलीकें ॥ ११ ॥

॥ ९२० ॥ क्षणक्षणा देहीं आयुष्य हें काटे ॥ वासना हे वाटे नित्य नवी ॥ १ ॥ माझें मी ह्मणतां गेले नेणों किती ॥ रंक चक्रवर्ति असंख्यात ॥ २ ॥ देह जाय तोंवरी अभिमान ॥ न करी अज्ञान आत्महित ॥ ३ ॥ मोहाचीं सोयरीं मिळोनि चोरटीं ॥ खाऊनि करंटीं घेती घर ॥ ४ ॥ जोंवरी संपत्ति तोंवरी हा निके ॥ धनासवें भूंके तयांमागें ॥ ५ ॥ नामा ह्मणे झालों केशवाचा दास ॥ दाखवी वोरस तुझ्या नामीं ॥ ६ ॥

॥ ९२१ ॥ आलें रे आलें रे हांकीत ठाकीत ॥ मूढा गिवसीत काळचक्र ॥ १ ॥ मिथ्या मायाजाळ मृगजळबाधा ॥ गुंतलासि धंदा संसारीं या ॥ २ ॥ बंधनापासूनि बांधलासि पाशीं ॥ बुडतोसि डोहीं निर्जलापें ॥ ३ ॥ कोण भरवंसा धरिलासे जीवीं ॥ बळिया सोडवी कदांकाळीं ॥ ४ ॥ पुत्र पत्नी बंधु ह्मणशील ह्मणीं ॥ धांवोनि निर्वाणीं पाव आतां ॥ ५ ॥ नामा ह्मणे वेगीं सावधान व्हावें ॥ शरणाहि जावें पांडुरंगा ॥ ६ ॥

॥ ९२२ ॥ निरंतर तुह्मीं करावा विचार ॥ भवाब्धीचा पार होय कैसा ॥ १ ॥ जन्म गेलें वायां विषयाचे संगें ॥ भुलले वाउगे मायामोहें ॥ २ ॥ अवघा करितां संसाराचा धंदा ॥ वाचे वदा सदां हरिनाम ॥ ३ ॥ सर्वभावें एका विठोबातें भजा ॥ आर्ते करा पूजा हरिभक्त ॥ ४ ॥ सर्व सुख होई तुह्मांला आइकें ॥ न काळ मागुते गर्भवासा ॥ ५ ॥ नामा ह्मणे तुह्मीं विचारूनि पहा ॥ सर्वकाळ रहा संतसंगें ॥ ६ ॥

॥ ९२३ ॥ भक्तिमतापें मी पावलों सुपंथ ॥ सफळ निश्चित परमार्थ ॥ १ ॥ देव सर्वांभूतीं असतां प्रगट ॥ निर्वाणीं चोखट भक्ति जाय ॥ २ ॥ धरूनियां मनीं जपसील नाम ॥ तेणें निज धाम पावसील ॥ ३ ॥ जप तप ध्यान नलगे साधन ॥ भक्ति ते कारण नामा ह्मणे ॥ ४ ॥

॥ ९२४ ॥ तेरा माजी तीन सात साक्षात्कार ॥ आठवा निर्धार असी-पद ॥ १ ॥ नवमा पासूनी दशमाचे अंतीं ॥ बारावा निश्चिती योग जाणा ॥ २ ॥ प्रथम अक्षरीं मध्यमा सूचना ॥ नाम नारायणा अंतःकाळीं ॥ ३ ॥ नामा ह्मणे तुह्मी नाम स्मरा मनीं ॥ वैकुंठ भुवनीं वास होय ॥ ४ ॥

॥ ९२५ ॥ व्यर्थ कां हव्यासीं करिसी परोपरी ॥ नाम निरंतरीं न ह्मणा कां रे ॥ १ ॥ आयुष्य जाईल क्षणांत सरोन ॥ पावसी पतन कुंभिपाकीं ॥ २ ॥ नाम संकीर्तन नाइके स्वभावें ॥ प्रत्यक्ष तें शव जगामाजीं ॥ ३ ॥ नामा ह्मणे ऐसे गेले बहुतेक ॥ सांगें सकळिका हेंचि आतां ॥ ४ ॥

॥ ९२६ ॥ हरिविण देह मळीन सर्वथा ॥ मंगळाची कथा रामकृष्ण ॥ १ ॥ कथा करी कोणी ऐकती जे जन ॥ वैकुंठभुवन हातां आलें ॥ २ ॥ वेदशास्त्रां सार नामाचा उच्चार ॥ अंतीं पैल पार पाववितो ॥ ३ ॥ जन्मो-नियां जगीं अलिप्त असावें ॥ नाम तें स्मरावें ह्मणे नामा ॥ ४ ॥

॥ ९२७ ॥ पांडुरंगें प्राप्त होईल सकळ ॥ चरणकमळ ध्या रे मनीं ॥ १ ॥ मनीं मानसिक न करावा कधीं ॥ नाम ध्या रे आधीं केशवाचें ॥ २ ॥ केशवाचें नाम पावन पवित्र ॥ महाभाष्यसूत्र हेंचि सांगे ॥ ३ ॥ नामा ह्मणे तुह्मीं करावें कीर्तन ॥ पंढरीचें ध्यान चुकों नको ॥ ४ ॥

॥ ९२८ ॥ स्वयें घरदार प्रपंच मांडिला ॥ जोडूनियां दिला बाळा-हातीं ॥ १ ॥ तैसें सर्वांभूतीं असावें संसारीं ॥ प्राचीनाची दोरी साक्ष आहे ॥ २ ॥ वाटसरू वस्ती घेऊनि राहिला ॥ प्रातःकाळीं गेला उठोनियां ॥ ३ ॥ नामा ह्मणे आह्मां नाहीं प्रापंचिक ॥ पंढरिनायक साह्य झाला ॥ ४ ॥

॥ ९२९ ॥ चंद्र तारांगण नैऋति भास्कर ॥ तटस्थ निर्धार ब्रह्मादिक ॥ १ ॥ ब्रह्मादि सकळ भजनीं तत्पर ॥ तेव्हां हरिहर जाणतसे ॥ २ ॥ कृष्ण विष्णु नाम अच्युत अनंत ॥ समुच्च निश्चित स्मरा वेगीं ॥ ३ ॥ नामा ह्मणे नको उद्वेग सायास ॥ तोडी भवपाश रामनामें ॥ ४ ॥

॥ ९३० ॥ लांब लांब काय सांगशील गोष्टी ॥ करा उठाउठी निरभिमान ॥ १ ॥ मी तूं पण जंव दंभ गेला नाहीं ॥ साधिलें त्वां न कांहीं तत्वसार ॥ २ ॥ अहंभाव देहीं प्रपंचाचे दृष्टी ॥ काय चाले गोष्टी रोकडी ते ॥ ३ ॥ नामा ह्मणे ऐसें नेणती विचार ॥ जाती निरंतर यमपंथें ॥ ४ ॥

॥ ९३१ ॥ दावी जडबुद्धि जारण मारण ॥ नागवें हिंडणें काय काज ॥ १ ॥ दावी उग्र तप केले उपवास ॥ फिरतांहि देश काय काज ॥ २ ॥ काय काज तरी होसील फजीत ॥ स्मरारे अनंत सर्वकाळ ॥ ३ ॥ नामा ह्मणे नव्हे उदंड उपाय ॥ धरीं आधीं पाय विठोबाचे ॥ ४ ॥

॥ ९३२ ॥ भक्तीविणें जिणें जळो लाजिरवाणें ॥ संसार भोगणें दुःखरूप ॥ १ ॥ वीसलक्ष योनि वृक्षामध्यें घ्याव्या ॥ जळचरीं भोगाव्या नव लक्ष ॥ २ ॥ अकरा लक्ष योनि किरडामध्यें घ्याव्या ॥ दश लक्ष भोगाव्या पक्षांमध्यें ॥ ३ ॥ तीस लक्ष योनि पशूंचिये घरीं ॥ मानवाभीतरीं चारीं लक्ष ॥ ४ ॥ एक एक योनि कोटि कोटि फेरा ॥ मनुष्य देहवारा मग लागे ॥ ५ ॥ नामा ह्मणे तेव्हां संसार या नरा ॥ तयानें मातेरा केला मूढें ॥ ६ ॥

॥ ९३३ ॥ तुह्मां हित करणें आहे ॥ सेवा राघोबाचे पाय ॥ १ ॥ दुष्ट बुद्धि दूरी करा ॥ तोडा अविद्येचा थारा ॥ २ ॥ शुद्ध करा तुमचें मन ॥ तुह्मां जवळी नारायण ॥ ३ ॥ नामा ह्मणे दृढ धरा ॥ तारी निर्वाणीं चाकरां ॥ ४ ॥

॥ ९३४ ॥ एके हातीं ढाल एके हातीं दिंडी ॥ ह्मणे वाचा उदंडीं रामनाम ॥ १ ॥ श्रीहरीसारिखा गोसावी पैं चांगु ॥ फेडिला पैं पांगु जन्मांतरींचा ॥ २ ॥ ऐसें नृत्य करी वेडियें वागडें ॥ वदन वांकुडें करूनियां ॥ ३ ॥ चुकलें पाडस कुरंगिणी गिवसिती ॥ तैसा हृषीकेशि त्याहाळी तुतें ॥ ४ ॥ धेनु पान्हाय हुंबरे वत्सातें ॥ तैसा वोरस तूं तें केशिराज ॥ ५ ॥ नामा ह्मणे इतुकें न करवे निर्दैवा ॥ तरीं वाचेसि केशवा उच्चारी पां ॥ ६ ॥

॥ ९३५ ॥ ग्रामदानें होसी भूपिपाळु ॥ कनकदानें कांति निर्मळु ॥ चंदनदानें सदा शीतळु ॥ जन्मोजन्मीं मायबाप ॥ २ ॥ अन्नदानें सदा सुखी उदकदानें सदासुखी ॥ मंदिरदानें भुवनपालकी ॥ भूपतिमळु जन्मांतरीं ॥ ३ ॥

[illegible] सुंदरपण ॥ तांबूलदानें मनुष्यपण ॥ गोपीचंदनें [illegible]पण ॥ [illegible] सुंदरता ॥ ३ ॥ जे वृक्ष लाविती सर्वकाळ ॥ तयांवरी [illegible] [illegible] ॥ जे ईश्वरीं अर्पिती फळ ॥ नानाविध [illegible] ॥ ४ ॥ ऐसा [illegible] पंक्ति ॥ वेगळाल्या सांगों किती ॥ एका ध्यारे लक्ष्मीपति ॥ विष्णुदास ह्मणे नामा ॥ ५ ॥

॥ ९३६ ॥ हरिकथाश्रवण श्रवणाचेनि द्वारें ॥ माझिया दातारें केशवें दिल्हें ॥ १ ॥ रूपाचें सुख नयनाचेनि द्वारें ॥ माझिया दातारें केशवें दिल्हें ॥ २ ॥ तीर्थाचें सुख चरणाचेनि द्वारें ॥ माझिया दातारें केशवें दिल्हें ॥ ३ ॥ पूजनाचें सुख कराचेनि द्वारें ॥ माझिया दातारें केशवें दिल्हें ॥ ४ ॥ नामा ह्मणे ऐसे जयाचे उपकार ॥ तो विठ्ठल दातार विसरले ॥ ५ ॥

॥ ९३७ ॥ मार्गीं चालतां उगलें न चालावें ॥ वाचेसी ह्मणावें रामकृष्ण ॥ १ ॥ हरिवा हरि हरि मुकुंद मुरारि ॥ माधव नरहरि केशिराज ॥ २ ॥ ऐसा छंद वाचे सर्वकाळ जयां ॥ नामा ह्मणे तयां दोष कैचे ॥ ३ ॥

॥ ९३८ ॥ एक तत्व त्रिभुवनीं ॥ दुसरें न धरी तूं मनीं ॥ १ ॥ ह्मणे कां नरहरि नारायण ॥ मग तुज गांजील कोण ॥ २ ॥ दोन मनीं जरी तूं धरिसी ॥ तरी वायां दंडिला जासी ॥ ३ ॥ त्रिविध भक्ति चराचरीं ॥ तयामाजिल एक तूं करी ॥ ४ ॥ चहुंवेदीं जें बोलिलें ॥ तें तूं करी बा उगलें ॥ ५ ॥ पंच इंद्रियांचा संग ॥ त्यांचा नको करूं पांग ॥ ६ ॥ साहि चक्रीं मन पवन ॥ तेथें नव्हे आत्मनिधान ॥ ७ ॥ सप्तस्वरीं करी कीर्तन ॥ आणिक नलगे रे साधन ॥ ८ ॥ अष्टहि गुणीं सात्विक पूजा ॥ भावें भजा गरुडध्वजा ॥ ९ ॥ नवहि द्वारें दंडिती ॥ पुनरपि कोठें कैंचि भक्ती ॥ १० ॥ दाही दिशा अवलोकितां ॥ दिवस गेले मोजितां ॥ ११ ॥ अकरा रुद्र जाले जरी ॥ तरी एकचि श्रीहरि ॥ १२ ॥ बारा मास आणि पक्ष ॥ व्यर्थ जाती दे तूं लक्ष ॥ १३ ॥ तेरा गुणांचे तांबूल ॥ समर्पावें पूगीफळ ॥ १४ ॥ चौदा भुवनें ज्याचे पोटीं ॥ त्याचें नाम विचरा कंठीं ॥ १५ ॥ पंधरा दिवसां एकादशी ॥ करा जागर उपवासी ॥ १६ ॥ षोडश उपचारें [illegible] ॥ भावें भजा गरुडध्वजा ॥ १७ ॥ सत्रावी जीवनकळा ॥ [illegible] [illegible] ॥ १८ ॥ [illegible] पुराणें [illegible] ॥ निरंतर [illegible] ॥ १९ ॥ ह्मणे विष्णुदास नामा ॥ [illegible] जावें [illegible] ॥ २० ॥

॥ ९३९ ॥ सर्व जीवां करी कारुण्य ॥ वाचे सत्य उच्चारण ॥ नित्य नामस्मरण ॥ तोचि दास भगवंताचा ॥ १ ॥ धन्य धन्य भूमंडळीं ॥ धन्य धन्य साधुवचन पाळी ॥ वेदमर्यादा वेगळी ॥ कार्यें न करी सर्वथा ॥ २ ॥ प्रातः-काळीं उठूनी ॥ नरहरिनाम उच्चारूनी ॥ उभा राहूनि कीर्तनीं ॥ जय जय नामें गर्जतसे ॥ ३ ॥ देवभक्ति आवडे ज्यासी ॥ पुण्यप्रारब्ध ह्मणती त्या-सी ॥ जो उपजोनि आपुले वंशीं ॥ पूर्वजांसि उद्धरितो ॥ ४ ॥ तीर्थें एक भावभजन ॥ नित्य सत्य तें पिंडदान ॥ भूतदया तें भागीरथीस्नान ॥ तेथ जनार्दन उभा असे ॥ ५ ॥ देखिलिया ब्राह्मण ॥ वेदांसमान देत मान ॥ यथाशक्ति करूनि दान ॥ अतिथिपूजन जो करी ॥ ६ ॥ नामा ह्मणे तोचि तरे ॥ वैकुंठ तेथें उतरे ॥ तीर्थें ह्मणती तो त्वरें ॥ पाहों दृष्टी एकवेळ ॥ ७ ॥

॥ ९४० ॥ नाम ह्मणावया तूं कां रे करंटा ॥ काय तुझे अदृष्टां लि-हिलें असे ॥ १ ॥ यमाचे यमपाश पडतील गळां ॥ जाशील सगळा काळा मुखीं ॥ २ ॥ शरीराची आशा बाळ हें तारुण्य ॥ अवचित वृद्धपण येईल मूढा ॥ ३ ॥ लक्ष्मी धन मद पुत्र स्त्री घरदार ॥ नेतां यमकिंकर न सो-डिती ॥ ४ ॥ मायबाप सखी न येती सांगातें ॥ जंव शरीरीं पुरतें बळ आहे ॥ ५ ॥ न येती सांगातें सज्जन सोयरीं ॥ वानप्रस्थ ब्रह्मचारी श्रेष्ठ जाले ॥ ६ ॥ घेशील तूं सोंग सन्यास आश्रम ॥ सांडूनि घराश्रम न सु-टसी ॥ ७ ॥ नामा ह्मणे नाम नित्य नरहरि ॥ ह्मणतां श्रीहरि तरशील ॥ ८ ॥

॥ ९४१ ॥ बोलवरी बोलती ॥ श्रुति वाखाणिती ॥ हरि पाविजे ती गति ॥ वेगळी असे ॥ १ ॥ तुज न पवे गा तें स्वप्न ॥ हरिशब्द एकची ब्रह्म ॥ पा-विजे तें वर्म ॥ वेगळें असे ॥ २ ॥ एक जाणीव खटपट ॥ करिती ते सैराट ॥ हरि पाविजे ती वाट ॥ वेगळी असे ॥ ३ ॥ एक आहेत तार्किक ॥ चार्वाकांदी वादक ॥ हरि पाविजे तें सुख ॥ वेगळें असे ॥ ४ ॥ एक चातुर्यवक्ते ॥ व्युत्पन्न कवित्वें ॥ संत रंजविते ॥ लोकाचारी ॥ ५ ॥ जिहीं तुज जाणितलें ॥ तिहीं मौन धरिलें ॥ नामा ह्मणे तें पावले ॥ भक्तियोगें ॥ ६ ॥

॥ ९४२ ॥ त्यागेंवीण विरक्ति ॥ प्रेमावांचुनि भक्ति ॥ शांति नसतां ज्ञप्ति ॥ शोभा न पवे ॥ १ ॥ दमनेंवांचूनि यति ॥ मानाविण भूपति ॥ योगि नसतां युक्ति ॥ शोभा न पवे ॥ २ ॥ बहिर्मुख व्युत्पत्ति ॥ प्रेमावांचू-नियां वृत्ति ॥ बोधेंवीण कर्ती ॥ शोभा न पवे ॥ ३ ॥ अनधिकारी व्युत्पत्ति ॥

गुरु तो कनिष्ठ याति ॥ माता नीच भिक्ष वृत्ति ॥ शोभा न पवे ॥ ४ ॥ हेतुवांचूनि प्रीति ॥ गुणरहित स्तुति ॥ करणीवांचूनि कीर्ति ॥ शोभा न पवे ॥ ५ ॥ सत्समागमसंगति ॥ बाणली नसतां चित्तीं ॥ नामा ह्मणे सिति ॥ शोभा न पवे सर्वथा ॥ ६ ॥

॥ ९४३ ॥ अतिथि आलिया द्यावें अन्नदान ॥ अर्पी जीव प्राण परमार्थी ॥ १ ॥ तोचि एक नर श्रीहरिसमान ॥ करी दुजा कोण नाहीं ऐसा ॥ २ ॥ दीनासीं समान करितां आदर ॥ त्याच्या उपकारा पार नाहीं ॥ ३ ॥ नामा ह्मणे असे खूण हे भाविकां ॥ सर्वांभूतीं देखा पाहे ऐक्य ॥ ४ ॥

॥ ९४४ ॥ साठी घडीमाजीं ॥ एक वेची देवकाजीं ॥ १ ॥ आराणूक साहूनि काजीं ॥ सर्वभावें केशव पूजी ॥ २ ॥ हेंचि भक्तीचें लक्षण ॥ संतोषला नारायण ॥ ३ ॥ कोटिकुळें पावन तुझीं ॥ नामा ह्मणे भाक माझी ॥ ४ ॥

॥ ९४५ ॥ जन्मा येऊनियां काय पुण्य केलें ॥ बाळपण गेलें वायांविण ॥ १ ॥ संतसंगें सुख हुंडारलें जाणा ॥ नामसंकीर्तना ओळखतां ॥ २ ॥ तरुणपणेंहि नाठवेचि देवा ॥ वृद्धपणीं सेवा अंतरली ॥ ३ ॥ यापरी जन्मुनि गेलासिरे वायां ॥ पंढरीच्या राया नोळखतां ॥ ४ ॥ आलों मी संसारीं गुंतलों व्यापारीं ॥ आझूनि कां श्रीहरि नोळखसी ॥ ५ ॥ सहस्र अपराध जरी ग्यां रे केले ॥ तारिलें विठ्ठलें ह्मणे नामा ॥ ६ ॥

॥ ९४६ ॥ पावावया ब्रह्मपूर्ण ॥ सांडुनि देई दोषगुण ॥ १ ॥ सर्वांभूतीं समदृष्टि ॥ हेची भक्ति गोड मोठी ॥ २ ॥ यावेगळें थोर नाहीं ॥ बरवें शोधुनीया पाहीं ॥ ३ ॥ येणें संसार सुखाचा ॥ ह्मणे नामा शिंपीयाचा ॥ ४ ॥

॥ ९४७ ॥ चेवटिली पाळी तेव्हां मनुष्य जन्म ॥ चुकलीया वर्म फेरा पडे ॥ १ ॥ एक जन्मीं ओळखी करा आत्माराम ॥ संसार सुगम भोगूं नका ॥ २ ॥ संसारीं असावें असोनि नसावें ॥ कीर्तन करावें वेळोवेळां ॥ ३ ॥ नामा ह्मणे विठो भक्ताचिये द्वारीं ॥ घेऊनिया करीं सुदर्शन ॥ ४ ॥

॥ ९४८ ॥ वाचे ह्मणतां गंगा गंगा ॥ सकळ पापें जाति भंगा ॥ १ ॥ दृष्टी देखतां ब्रह्मगिरि ॥ त्यासि नाहीं यमपुरी ॥ २ ॥ कुशावर्ती करितां

ज्ञान ॥ साचें वैकुंठीं राहणें ॥ ३ ॥ नामा ह्मणे प्रदक्षिणा ॥ त्यासी जन्म नाहीं पुन्हा ॥ ४ ॥

॥ ९४९ ॥ उठोनि वेगेसीं ॥ चला जाऊं राऊळासीं ॥ जळतील पातकांच्या राशी ॥ कांकडआरति देखिल्या ॥ १ ॥ उठा उठा साधु संत ॥ साधा आपुलें हें हित ॥ मग कैंचा भगवंत ॥ नरदेह गेलिया ॥ २ ॥ जागें करा रुक्मिणीवरा ॥ द्वैत अद्वैत निजसुरा ॥ जीवीं निंबलोण करा ॥ दृष्टि होईल तुह्मांसी ॥ ३ ॥ उठोनि पहांटे ॥ उभा विठ्ठल पहा विटे ॥ चरण तयाचे गोमटे ॥ अमृतदृष्टि अवलोका ॥ ४ ॥ पुढें वाजंत्रे वाजती ॥ ढोल दमामे गर्जती ॥ होती कांकडआरति ॥ पांडुरंग रायाची ॥ ५ ॥ सिंहनाद शंख भेरी ॥ आनंद होतो महाद्वारीं ॥ केशवराज विटेवरी ॥ नामा चरण वंदीत ॥ ६ ॥

॥ ९५० ॥ भवसागर तोडितां कां रे करितसां चिंता ॥ पैल उभा दाता पांडुरंग ॥ १ ॥ निजाचें जें पीठ सोडूनि वैकुंठ ॥ येथें वाळवंट आवडलें ॥ २ ॥ देव गुज सांगे पंढरीसि या रे ॥ प्रेमसुख घ्या रे नाम माझें ॥ ३ ॥ तारीन भवसिंधु घ्या रे माझी भाक ॥ साक्ष पुंडलीक करूनि सांगे ॥ ४ ॥ काया वाचा मनें दृढ धरा जीवीं ॥ मी ह्याचा चालवीं भार सर्व ॥ ५ ॥ हें जरी लटिकें नामयासि पुसा ॥ आहे त्या भरंवसा नामीं माझे ॥ ६ ॥

॥ ९५१ ॥ न पढावे वेद नको शास्त्रबोध ॥ नामाचे प्रबंध पाठ करा ॥ १ ॥ नव्हे ब्रह्मज्ञान न होय वैराग्य ॥ साधा भक्तिभाग्य संतसंगें ॥ २ ॥ येर क्रियाकर्म करितां हो कळीं ॥ माजि कोण बळि तरले सांगा ॥ ३ ॥ नामा ह्मणे गुज सांगितलें संतीं ॥ यापरती विश्रांति आणिक नाहीं ॥ ४ ॥

॥ ९५२ ॥ राम ह्मणतां रामचि होसी ॥ भाक घेई मजपाशीं ॥ १ ॥ लवण समुद्रीं जागा मागे ॥ तेंहि समुद्र झालें अंगें ॥ २ ॥ वात दीपासंगें गेली ॥ तेंहि दीप अंगें झाली ॥ ३ ॥ नामा सांगे भाविक लोकां ॥ नाम घेतां राहूं नका ॥ ४ ॥

॥ ९५३ ॥ जळीं बुडबुडे देखतां देखतां ॥ क्षण न लागतां दिसेनाती ॥ १ ॥ तैसा हा संसार पाहतां पाहतां ॥ अंतःकाळीं हाता काम नाहीं ॥ २ ॥

गारुड्याचा खेळ दिसे क्षणभर ॥ तैसा हा संसार दिसे वायां ॥ ३ ॥ नामा ह्मणे येथें कांहीं नसे बरें ॥ क्षणार्धें हें सरें सर्व आहे ॥ ४ ॥

॥ ९५४ ॥ विषयाचें कोड कां करिसी गोड ॥ होईल तुज जोड इंद्रियबाधा ॥ १ ॥ सर्व हें लटिकें जाणूनि तूं निकें ॥ रामेंविण एके न गुंतिजे ॥ २ ॥ मायाजाळमोहो इंद्रियांचा रोहो ॥ परि न धरिसी भावो भजनबंधें ॥ ३ ॥ नामा ह्मणे देवा करी तूं लवलाहो ॥ मयूराचा टाहो घन गर्जे ॥ ४ ॥

॥ ९५५ ॥ रामनाम वाचे बोल ॥ तया पुरुषा नाहीं मोल ॥ १ ॥ धन्य तयाचें शरीर ॥ बरे जना उपकार ॥ २ ॥ ऋणिया तो तारी ॥ विश्वव्यापक तो हरि ॥ ३ ॥ नामा ह्मणे स्वामि ॥ मुखें वसे अंतर्यामीं ॥ ४ ॥

॥ ९५६ ॥ आतां पांडुरंग स्मरा ॥ जन्ममृत्यु चुकवी फेरा ॥ १ ॥ ऐसा कांहीं करा नेम ॥ मुखीं स्मरा कृष्णराम ॥ २ ॥ चिंता ऐसें ध्यान ॥ तेणें असा समाधान ॥ ३ ॥ नामा ह्मणे हरिदास ॥ सासि असावा अभ्यास ॥ ४ ॥

॥ ९५७ ॥ सांडूनि पंढरीची वारी ॥ मोक्ष मागती ते भिकारी ॥ १ ॥ ताट वोगरिलें निकें ॥ सांडूनि कवण जाय भिके ॥ २ ॥ जो नेणें नामगोडी ॥ तोचि मुक्तितें चरफडी ॥ ३ ॥ आह्मी पंढरीचे लाटे ॥ नवजों वैकुंठींचे वाटे ॥ ४ ॥ ह्मणीं भ्याल गर्भवासा ॥ नामा ह्मणे विष्णुदासा ॥ ५ ॥

॥ ९५८ ॥ एकवेळ नयनीं पहावा ॥ मग जाईजे भलत्या गांवा ॥ १ ॥ आठवाल वेळोवेळां ॥ विठोबा आहे रे जवळां ॥ २ ॥ ह्रदयीं मांडूनियां ठसा ॥ नामा ह्मणे केशव असा ॥ ३ ॥

॥ ९५९ ॥ न लगती डोंगर चढावे ॥ हळुचि पाऊल धरावें ॥ १ ॥ विठ्ठलाचे पाय धरावे ॥ गंगा विनविते स्वभावें ॥ २ ॥ नामा ह्मणे तीर्थ बरवें ॥ मुकुटीं धरिलें सदाशिवें ॥ ३ ॥

॥ ९६० ॥ तुळशीची सेवा घडे ॥ रंगमाळा घालूं सडे ॥ १ ॥ दूत न येती तयाकडे ॥ हरिनामाची वरदी पडे ॥ २ ॥ नामा ह्मणे हरि जोडे ॥ ब्रह्म वृंदावनीं सांपडे ॥ ३ ॥

॥ ९६१ ॥ कुळाचिया तुळशी वहा रे ॥ कुळासहितें [illegible] नामा रे

॥ १ ॥ एका विठ्ठला शरण जा रे ॥ जन्म वायां कां दवडा रे ॥ २ ॥ नामा ह्मणे हा देवो पहा रे ॥ विठ्ठल भक्तांचा अंकिला रे ॥ ३ ॥

॥ ९६२ ॥ काय करूनि तीर्थाटणें ॥ मन भरिलें अवगुणें ॥ १ ॥ काय करावें तें तप ॥ चित्तीं नाहीं अनुताप ॥ २ ॥ मनःसंकल्पाचीं पापें ॥ न जाती तीर्थाचेनि वापें ॥ ३ ॥ नामा ह्मणे सर्व सोपें ॥ पाप जाय अनुतापें ॥ ४ ॥

॥ ९६३ ॥ हरिकथा ऐकतां अनन्य पैं गोष्टी ॥ निधान सो दृष्टी अंतरलें ॥ १ ॥ घडी घडी प्रेम अंतरूं न धावें ॥ सावधान व्हावें रामनामीं ॥ २ ॥ यापरी स्वहितीं ठेवियलें लक्ष ॥ ते पावती मोक्ष ह्मणे नामा ॥ ३ ॥

॥ ९६४ ॥ पिता शिकवी पुत्रासीं ॥ नको जाऊं बापा हरिकथेसी ॥ तेथें पांचा तोंडांची विवशी ॥ ते वैष्णवें आणिली आहे ॥ १ ॥ तिचिया गळां रुंडमाळा ॥ अंगीं स्मशानींचा उधळा ॥ कंठीं सर्पाचें हळाहळ ॥ गजचर्म पांघुरलें ॥ २ ॥ नको जाऊं बापा तेथें ॥ मागुता न येसी रे येथें ॥ जे जे पाहूं गेले तियेतें ॥ ते आले नाहीं मागुते ॥ ३ ॥ चंद्र पाहों गेला तियेसी ॥ ओढूनि बांधिला भाळेसी ॥ तैसा पडसी अघोरवशीं ॥ मग मुकशी संसारासी बापा ॥ ४ ॥ वारितां वारितां ध्रुव गेला ॥ तो नेऊनि अढळपदीं घातला ॥ बळीस देशवटा दिधला ॥ तो घातला पाताळीं ॥ ५ ॥ नारदा दिधली कांसवटी ॥ हनुमान केला हिंपुटी ॥ रुक्मांगदाची वैकुंठीं ॥ नगरी नेऊनि घातली ॥ ६ ॥ तिचें वैष्णव लहाणें ॥ कळों नेदिती आपुलीं विदानें ॥ हरिकथारंगीं नाचणें ॥ नामकल्लोळीं ॥ ७ ॥ तीस दश हात अकरा डोळे ॥ ती किती काळाची न कळे ॥ भयानक श्रीमुख कमळें ॥ हातीं घेऊनी हिंडतसे ॥ ८ ॥ भस्म डौर त्रिशूळ हातीं ॥ ते न वर्णवे वेदश्रुतीं ॥ तीसी नाहीं कुळ याती ॥ आपपर ते कैचें ॥ ९ ॥ ते वेद शास्त्रां अगोचर ॥ ती सर्वे असे एक डोर ॥ कोठें न मिळेचि बिढार ॥ ह्मणोनि स्मशानीं वसतसे ॥ १० ॥ ऐसी ती थोर लाव ॥ तिसी गांव ना शीव ॥ कोठेंचि न मिळे ठाव ॥ ह्मणोनि समुद्रीं ॥ ११ ॥ तेथें सर्पाचें आचरण करी ॥ निद्रा उदका भीतरीं ॥ तया वैष्णवा माझारीं ॥ निरंतरीं वर्ततसे ॥ १२ ॥ सांगेन ते परियेसी ॥ आहे ती संत महंतापाशीं ॥ आणि हरिकथेसी ॥ बैसली असे ॥ १३ ॥ ह्मणवोनी निवारी तूं आसी ॥ मुकसी आपल्या संसारासी ॥ नामा विनवी श्रोतयांसी ॥ हे ऐकणें बेतानें ॥ १४ ॥

॥ ९६५ ॥ तोंवरी रे तोंवरी वैराग्याचें ठाण ॥ जंव कामिनी कटाक्ष बाण लागले नाहीं ॥ १ ॥ तोंवरी रे तोंवरी ब्रह्मज्ञान बोध ॥ जोंवरी अंतरीं कामक्रोध उठले नाहीं ॥ २ ॥ तोंवरी रे तोंवरी निराभिमान ॥ जंव देहीं अपमान झाला नाहीं ॥ ३ ॥ नामा ह्मणे अवघी वचवच गाळी ॥ फिरला तो आली हेत वाढि ॥ ४ ॥

॥ ९६६ ॥ घरार काळाच भातुकं ॥ तुह्मी नेणा कां इतुकें ॥ १ ॥ माझा जन्म गेला वायां ॥ तुजविण पंढरिराया ॥ २ ॥ अझुनि तूं कां रे निश्चित ॥ काळ जवळी हटकीत ॥ ३ ॥ नामा ह्मणे अवघे चोर ॥ शेवीं हरिनाम सोयरे ॥ ४ ॥

॥ ९६७ ॥ वेदाध्ययन करिसी तरी वैदिकचि होसी ॥ परी वैष्णव न होसी अरे जना ॥ १ ॥ पुराण सांगसी तरी पुराणीकचि होसी ॥ परी वैष्णव न होसी अरे जना ॥ २ ॥ गायन करिसी तरी गुणिजन होसी ॥ परी वैष्णव न होसी अरे जना ॥ ३ ॥ कर्म आचरसी तरी कर्मठचि होसी ॥ परी वैष्णव न होसी अरे जना ॥ ४ ॥ यज्ञ करिसी तरि याज्ञिकचि होसी ॥ परी वैष्णव न होसी अरे जना ॥ ५ ॥ तीर्थ करिसी तरी कापडीच होसी ॥ परी वैष्णव न होसी अरे जना ॥ ६ ॥ नामा ह्मणे नाम केशवाचें घेसी ॥ तरीच वैष्णव होसी अरे जना ॥ ७ ॥

॥ ९६८ ॥ आप तेज वायु पृथ्वी आणि गगन ॥ त्यांचें वा केलें शरीर-निधान ॥ १ ॥ त्यामाजीं घातलें मन पवन ॥ पिंडब्रह्मांड केली रचना ॥ २ ॥ काय सांगों तुह्मी करणी नारायणा ॥ वेदपारायणा केशिराजा ॥ ३ ॥ पृथ्वीवरी तीर्थें आहेत अपार ॥ परि पंढरीची सर एका नाहीं ॥ ४ ॥ जन्मोजन्मींच्या पातका दरारा ॥ चुके येरझारा एके खेपे ॥ ५ ॥ ब्रह्मज्ञानें-वीण मोक्ष आहे मूर्ती ॥ वाचेसि ह्मणती विठ्ठलनाम ॥ ६ ॥ बेताळीसांसहित जातील वैकुंठा ॥ नामा ह्मणे भेटा विठ्ठलदेवा ॥ ७ ॥

॥ ९६९ ॥ अनंत ह कळा अनंत ह लाळा ॥ अनंत [illegible] [illegible] ॥ १ ॥ तोचि पांडुरंग पंढरीचा राजा ॥ धणी झाला वोजा [illegible] ॥ २ ॥ अनंत [illegible] सेवा वोजोवणी ॥ नामरूप पूर्णी [illegible] ॥ ३ ॥ नामा ह्मणे [illegible] जो कांहीं ॥ सांपडतो पाहीं पंढरीये ॥ ४ ॥

॥ ९७० ॥ [illegible] सार [illegible] भांडार [illegible]

॥ १ ॥ कासया करावें आणिक साधन ॥ नामावीण क्षण जाऊं नेदी ॥ २ ॥ दया शांति क्षमा हेंचि पैं भूषण ॥ नामसंकीर्तन अहर्निशीं ॥ ३ ॥ नामा ह्मणे जप अखंड नामाचा ॥ काळ हा सुखाचा सदोदित ॥ ४ ॥

॥ ९७१ ॥ हरीवीण जीणें व्यर्थचि संसारीं ॥ जग अलंकारीं मिरवीत ॥ १ ॥ देवावीण शब्द लटके करणें ॥ भांडा रंजविणें सभेमाजीं ॥ २ ॥ आचार करणें देवावीण जो गा ॥ सर्पाचिया अंगा मृदुपण ॥ ३ ॥ नामा ह्मणे काय बहु बोलों फार ॥ भक्तीवीण नर अभागी तो ॥ ४ ॥

॥ ९७२ ॥ मनाचें मनपण सांडीतां रोकडें ॥ अंतरींच जोडे परब्रह्म ॥ १ ॥ नाथिला प्रपंच धरोनियां जीवीं ॥ सत्य तें नाठवी कदाकाळीं ॥ २ ॥ अझूनि तरी सांडी नाथिलें लटिकें ॥ तरसील कवतुकें ह्मणे नामा ॥ ३ ॥

॥ ९७३ ॥ हरि गातां बरवा ऐकतां बरवा ॥ हृदयीं ध्यातां बरवा बाइयांनो ॥ १ ॥ चंद्रबिंबाची कुरवंडी ओवाळूं श्रीमुखावरी ॥ मदन हा जिव्हारीं लाजिनला ॥ २ ॥ नामा ह्मणे निववीलें सकळ इंद्रियांतें ॥ ह्मणोन त्या केशवातें शरण जा रे ॥ ३ ॥

॥ ९७४ ॥ बाळपणीं हीची वर्षें गेलीं बारा ॥ खेळतां दे पोरा नाना मतें ॥ १ ॥ विटु दांडू चेंडू लगोऱ्या बाघोडे ॥ चपे पेंडखडे एकीबेकी ॥ २ ॥ खेलदोरे खेळी आणि सलवडी ॥ उचलिती घोंडी अंगबळें ॥ ३ ॥ कोंबडा कोंबडी आणि पाणबुडी ॥ आणि सेलडी लिंबुटिंबु ॥ ४ ॥ नामा ह्मणे ऐसें गेलें बाळपण ॥ मग आलें जाण तारुण्य तें ॥ ५ ॥

॥ ९७५ ॥ ऐसा संत विरळा भेटे भाग्ययोगें ॥ आथिला वैराग्यें सप्रेमळ ॥ १ ॥ सर्व भावें करूनि सर्वभूतीं करुणा ॥ जेथें मीतूंपणा ठाव नाहीं ॥ २ ॥ भजन तया नांव निर्विकार निकें ॥ विश्वीं माझ्या देखे विठोबासी ॥ ३ ॥ अखंड हृदयीं तेचि आठवण ॥ साजिरे समचरण विटेवरी ॥ ४ ॥ नादलुब्ध जैसा आसक्त हरिण ॥ जाय विसरोन देहभाव ॥ ५ ॥ यापरी तल्लीन दृढ राखे मन ॥ तयापरी श्रवण आवडीचें ॥ ६ ॥ व्यवसायीं मन ठेवूनि कृपण ॥ लाभाचें चिंतन सर्वकाळ ॥ ७ ॥ यापरी स्वहित [illegible] विचारणें ॥ करी तें मनन सत्वशील ॥ ८ ॥ परपुरुषीं आसक्त जैसी व्यभिचारिणी ॥ मळणें तिच्या मनीं घराचार ॥ ९ ॥ [illegible] मूर्ति [illegible] ऐसें अनुसंधान ॥ निकें [illegible] दृढ होय ॥ १० ॥ [illegible]

ध्यायी ॥ सर्व भूतीं पाही रूप त्याचें ॥ ११ ॥ सर्वांहूनि निराळा रजतमाहूनि वेगळा ॥ भोगी प्रेमकळा तोचि भक्त ॥ १२ ॥ सत्वाचा सुभट निःसंगें एकट ॥ वैराग्य उद्भट एकनिष्ठ ॥ १३ ॥ प्रारब्धाचे मार्गी नेणें देहस्फूर्ति ॥ अखंड ते धृति निरुपम ॥ १४ ॥ निर्वासना मन निर्लोभ संपूर्ण ॥ नेणें स्वरूपज्ञान संकल्पाचें ॥ १५ ॥ अनुरागीं गोविंद गाईजे एकांतीं ॥ यापरी विश्रांति आणिक नाहीं ॥ १६ ॥ काया वाचा मन हा माझा अनुभव ॥ सांगितला सर्व आवडीचा ॥ १७ ॥ नामा ह्मणे हेंहीं बोलविलें जेणें ॥ उदार सर्वज्ञ पांडुरंग ॥ १८ ॥

॥ ९७६ ॥ सगुण समान भजती अंतरीं ॥ सर्व भूतांतरीं असे एक ॥ १ ॥ पहा कोळियाची काय सांगों कीर्ति ॥ विद्या अभ्यासिती मूर्ती पुढें ॥ २ ॥ द्रौपदीचे घरीं होते उपवासी ॥ देंठहि लावीसी अकस्मात ॥ ३ ॥ नामा ह्मणे जाण प्रारब्ध कारण ॥ पांडुरंगावीण गति नाहीं ॥ ४ ॥

॥ ९७७ ॥ दुष्ट तो दुर्जन दूरीच धरावा ॥ संग न करावा पापियाचा ॥ १ ॥ सर्पाचें पिलें सानें ह्मणऊनि पोशिलें ॥ त्यासीं पान दिधलें अमृताचें ॥ २ ॥ नव्हे तें निर्विष न संडी स्वभावगुण ॥ घेऊं पाहे प्राण पोसित्याचे ॥ ३ ॥ विष्णुदास नामा सांगतसे युक्ति ॥ विवेक हा चित्तीं दृढ धरा ॥ ४ ॥

॥ ९७८ ॥ तेहतीस कोटींची केली सोडवण ॥ तो हा राम जतून धरा मनीं ॥ १ ॥ राघवाचें नाम वाचेसी उच्चारा ॥ निजाचा सोयरा रामचंद्र ॥ २ ॥ सागरीं ह्या शिळा तारिल्या अवलीळा ॥ ब्रह्मयाची बाला उद्धरिली ॥ ३ ॥ रावण कुंभकर्ण विदारिले बाणीं ॥ दिधली राजधानी शरणागता ॥ ४ ॥ वाल्मिक भविष्य कथूनियां गेला ॥ रामें पवाडा केला तिहीं लोकीं ॥ ५ ॥ नामा ह्मणे रामनाम हें दुर्लभ ॥ शिव स्वयंभ हेंचि जपे ॥ ६ ॥

॥ ९७९ ॥ अंतींचा लाभु आधींच साधिजे ॥ देह असतां कीजे हरिभक्ति ॥ १ ॥ आदि मध्य अंतु तोचि हा व्यापकु ॥ विश्वप्रतिपाळकु [illegible] ॥ २ ॥ विषय महापुरीं पतीत जीव भारी ॥ तैसापरीहि हरिनाम [illegible] ॥ ३ ॥ नामा ह्मणे हा दुर्लभ नरतनु ॥ [illegible] अनुसरा [illegible] ॥ ४ ॥

॥ ९८० ॥ औट हात घर जायाचें कोपट ॥ दोन दिवस फुकट भोगा कां रे ॥ १ ॥ कवणाचें घर कवणाचें दार ॥ मावें नरहरि ओळंगारे ॥ २ ॥ आडें मोडलें घर झांजर झालें ॥ वारा आला तेणें मोडोनि गेलें ॥ ३ ॥ खचला प्राया पडली भिंती ॥ नामा ह्मणे घर नलगे चित्तीं ॥ ४ ॥

॥ ९८१ ॥ धनमानबळें नाठविसि देवा ॥ मृत्युकाळीं तेव्हां कोण आहे ॥ १ ॥ यमाचे यमदंड बैसतील माथां ॥ तेव्हां तुज रक्षिता कोण आहे ॥ २ ॥ मायबापबंधु तोंवरी सोयरीं ॥ इंद्रियें जोंवरी वाहताती ॥ ३ ॥ सर्वस्व स्वामिनी ह्मणविसी कांता ॥ तेहि केश देतां रडतसे ॥ ४ ॥ विष्णुदास नामा जातांचि शरण ॥ स्वप्नीं जन्ममरण नाहीं नाहीं ॥ ५ ॥

॥ ९८२ ॥ नागवे कळिकाळां ब्रिदावळी पाही ॥ तोचि लवलाहीं ध्यायिजेसु ॥ १ ॥ स्मरण विठ्ठल चित्त पांडुरंग ॥ नाहीं तया मग जन्ममरण ॥ २ ॥ आपणचि नांदे भक्तांचिया घरीं ॥ आपणचि करी सर्व कुळ ॥ ३ ॥ नामा ह्मणे तो देव पंढरीनिवास ॥ कळिकाळासी वास पाहों नेदी ॥ ४ ॥

॥ ९८३ ॥ केशव पैं मुक्ति केशव पैं भक्ति ॥ केशव विश्रांति पंढरीये ॥ १ ॥ केशव पैं देणें केशव पैं घेणें ॥ केशव करणें धंदा आह्मी ॥ २ ॥ केशव लौकिकीं केशव व्यवहारीं ॥ केशव निर्धारीं नाम तुझें ॥ ३ ॥ नामा ह्मणे अगा केशव वोळला ॥ भावासि भूलला वाळवंटीं ॥ ४ ॥

॥ ९८४ ॥ सहस्रनामाची घालितां लाखोली ॥ तरला हा कोळी वाल्मिक तो ॥ १ ॥ पुराणप्रसिद्ध गोष्टी ह्या ऐकाव्या ॥ प्रत्यक्ष देखाव्या कोणें ठायीं ॥ २ ॥ अंगअनुभवा आपण आणाव्या ॥ तरीच वाणाव्या संतांपुढें ॥ ३ ॥ नाहींतरी मज वाटे कां न कोडें ॥ सुधा ह्मणे तोंड चवी नेणें ॥ ४ ॥ नामा ह्मणे असे पोटामध्यें भूक ॥ तृप्तिचें तें सुख बोलों कैसें ॥ ५ ॥

॥ ९८५ ॥ भिष्मासी आपण पाडियलें रणीं ॥ गोविंदें निर्वाणीं भेटी दिल्ही ॥ १ ॥ हरिश्चंद्र वाहे डोंबाघरीं पाणी ॥ गोविंदें निर्वाणीं भेटी दिल्ही ॥ २ ॥ परीक्षिती बैसे मरण आसनीं ॥ गोविंदें निर्वाणीं भेटी दिल्ही ॥ ३ ॥ नामा ह्मणे तुह्मी देव धरा मनीं ॥ गोविंद निर्वाणीं भेटे तुह्मां ॥ ४ ॥

॥ ९८६ ॥ संसाराबंधन केलें जेणें शून्य ॥ तयासी अनन्य शरण रिघा ॥ १ ॥ मायबाप सखा विठ्ठल विसांवा ॥ त्याचे पायीं ठेवा सदां मन ॥ २ ॥ निजरूपबोध तोचि ज्ञानदीप ॥ आनंदस्वरूप बाप माझा ॥ ३ ॥ नामा ह्मणे त्याच्या संगतीचा वारा ॥ पावे पैल पारा हेळामात्रें ॥ ४ ॥

॥ ९८७ ॥ ज्याचे मुखीं नाम तोचि एक धन्य ॥ त्याचें शुद्ध पुण्य इयेजनीं ॥ १ ॥ नामसंकीर्तन नित्य नाम वाचे ॥ दहन पापाचें एका नामें ॥ २ ॥ ऐसा जो अखंड जपे रामनाम ॥ नाहीं तयासम दुजें कोणी ॥ ३ ॥ नामा ह्मणे नाम विठ्ठलाचें जपा ॥ हाचि मार्ग सोपा परब्रह्मीं ॥ ४ ॥

॥ ९८८ ॥ अवघे ते दैवाचे विठ्ठल ह्मणती वाचे ॥ अवघें कुळ त्यांचें पुण्यवंत ॥ १ ॥ अवघेचि संसारीं जाणावे ते धन्य ॥ ज्यांचें प्रेम पूर्ण पांडु-रंगीं ॥ २ ॥ अवघा विठ्ठल भोगिती दिनराती ॥ वोळगे किंकरवृत्ति नामा त्यांतें ॥ ३ ॥

॥ ९८९ ॥ पंढरीची वारी असे ज्याचे घरीं ॥ विठ्ठल त्याचे घरीं बाळरूप ॥ १ ॥ विठ्ठलाचें नाम ज्या माउलिचे ओठीं ॥ विठ्ठल तिचे पोटीं गर्भवासीं ॥ २ ॥ नामा ह्मणे माझी जिव्हा देईल रवा ॥ असत्य केशवा होतां वचन ॥ ३ ॥

॥ ९९० ॥ जिव्हे केशवाचें करितां कीर्तन ॥ मिथ्या वदूं नको एक रामाविण ॥ १ ॥ ह्मणऊनि हरिरंगीं रंगा ॥ नाम घेतां महा पातकें जाती भंगा ॥ २ ॥ चित्तीं चिंतितां होई तद्रूप ॥ मिथ्या विषयीं लुब्ध झालिया काय सुख ॥ ३ ॥ पूजन करा तुह्मी अच्युताचें ॥ नामा ह्मणे एकचित्तें त्याचें ॥ ४ ॥

॥ ९९१ ॥ हरिरस श्रवणीं घ्या वो नित्य तुह्मी ॥ ठसावेल ध्यानीं अवघा राम जनींवनीं ॥ १ ॥ नयनीं सखा पहा कृष्ण न्याहाळुनी ॥ प्रकाशलें तेज रवि गेला लपोनी ॥ २ ॥ हरिचरणीं लावी मन दर्शन ॥ झालीया जाती त्रिविधताप हरपोन ॥ ३ ॥ तुळसीचा सुगंध मस्तकीं धरा ॥ नामा ह्मणे चरण दृढ धरा ॥ ४ ॥

॥ ९९२ ॥ एकी एकादशी करितां काय वेंचे ॥ उपवासी राहतां काय वेंचे ॥ १ ॥ एक तुळसीदळ वाहतां, काय वेंचे ॥ पाउलीं वंदितां

काय वेंचे ॥ २ ॥ तुज जागरणा जातां काय वेंचे ॥ हरि हरि ह्मणतां काय वेंचे ॥ ३ ॥ संतसमागमा जातां काय वेंचे ॥ चरणरज वंदितां काय वेंचे ॥ ४ ॥ एक दंडवत करितां काय वेंचे ॥ अपराधी ह्मणवितां काय वेंचे ॥ ५ ॥ एक प्रदक्षिणा करितां काय वेंचे ॥ तीर्थयात्रेसी जातां काय वेंचे ॥ ६ ॥ ऐसी निमाली भक्ति कां न करिसी निर्दैवा ॥ नामा ह्मणे केशवा अनुसर पां ॥ ७ ॥

॥ ९९३ ॥ एक ह्मणती आह्मी देवची जालों ॥ तरी असे नका बोलों पडाल पतनीं ॥ १ ॥ एक ह्मणती आह्मी देवा समान ॥ तरी घासील वदन यमराम ॥ २ ॥ एक ह्मणती आह्मी देवाचींच रूपें ॥ तुमच्यानि बापें संसार न तुटे ॥ ३ ॥ देवें वधियेलें दानवां दैत्यां ॥ आह्मां आड जातां तृण न मोडे ॥ ४ ॥ देवें उचालिल्या शिळा मेदिनी ॥ तुमचेनी एक गोणी नुचले देखा ॥ ५ ॥ विठ्ठलाचे पद जो कोणी अभिलाषी ॥ तो महा पातकी ह्मणे नामा ॥ ६ ॥

॥ ९९४ ॥ आगमीं नाम निगमीं नाम ॥ पुराणीं नाम केशवाचें ॥ १ ॥ अर्थी नाम पदीं नाम ॥ धृपदीं नाम त्या केशवाचें ॥ २ ॥ अनुभवें भावें कपटें प्रपंचें ॥ परि हरीचें नाम येऊं दे वाचे ॥ ३ ॥ नाम व्हावें नाम व्हावें ॥ नाम व्हावें त्या केशवाचें ॥ ४ ॥ ऐसें नाम बहु सुंदर ॥ नामीं तरले लहान थोर ॥ ५ ॥ नामा ह्मणे अंतर ॥ पडों नेदीं याउपर ॥ ६ ॥

॥ ९९५ ॥ उदरास भरण खळ बुद्धीसि कारण ॥ त्याचें परिहरण रामनाम ॥ १ ॥ कामसंदीपन दोषआचरण ॥ त्याचें परिहरण रामनाम ॥ २ ॥ दुर्वासना गहन दुर्बुद्धि आचरण ॥ त्याचें परिहरण रामनाम ॥ ३ ॥ नामा ह्मणे कारण संसारतारण ॥ जरी मनीं निधान रामनाम ॥ ४ ॥

॥ ९९६ ॥ उभें वृंदावन जयाचिये द्वारीं ॥ होय तो श्रीहरि प्रसन्न त्या ॥ १ ॥ तुळसीचें रोप लावील जो आणोनी ॥ तया चक्रपाणी न विसंवे ॥ २ ॥ तुळसीचें काष्ठ जपमाळ करी ॥ तयासि श्रीहरि प्रसन्न तो ॥ ॥ ३ ॥ तुळसीची कीर्ति अगाध पैं आहे ॥ पंढरीसि पाहे ह्मणे नामा ॥ ४ ॥

॥ ९९७ ॥ ऐसा आह्मांसी भक्तांसी आपण ॥ त्यागा अभिमान तुह्मीं जाणा ॥ १ ॥ जाणावें प्रत्यक्ष स्वरूप सगुण ॥ सर्व नारायण तोचि

दिसे ॥ २ ॥ दिसे गोपाळांसी गोपिकांसहित ॥ आनंदें डुल्लत ह्मणे नामा ॥ ३ ॥

॥ ९९८ ॥ केशव ह्मणतां जासी केशवपंथें ॥ त्याहुनी सरतें आणिक नाहीं ॥ १ ॥ वेद कां पढसी शास्त्र कां सांगसी ॥ उंदड वाचसी हरी ह्मणतां ॥ २ ॥ पहा याहुनियां आन नाहीं दुसरें ॥ भीष्में युधिष्ठिर उपदेशिला ॥ ३ ॥ नामा ह्मणे धरी केशवीं विश्वास ॥ तरसी गर्भवास नामें एका ॥ ४ ॥

॥ ९९९ ॥ कल्मष हरती जयाचेनि नामें ॥ तें विसरोनी काय करावें ॥ १ ॥ संसारतारक विसांवा हरि ॥ गर्भवास चुकवील तो मुरारि ॥ २ ॥ बाह्या उभारोनि घेतां राम नामा ॥ वैकुंठींचा देव केशव परमात्मा ॥ ३ ॥

॥ १००० ॥ कांडितांचि कोंडा न निघे तांदूळ ॥ शेरा कैंचें फळ अमृताचें ॥ १ ॥ कण्हेरीच्या मूळा सुगंध तो नाहीं ॥ कसाबाची गाई जिणें कैंचें ॥ २ ॥ रुईदूध जरी येईल भोजना ॥ लोभियाच्या धना वेंच नाहीं ॥ ३ ॥ निर्फळ हें जिणें भक्तिविण मन ॥ नामा ह्मणे जाण नये कामा ॥ ४ ॥

॥ १००१ ॥ करीना साधन जीवामी बंधन ॥ कोणे काळीं मन नोहे शुद्ध ॥ १ ॥ करूं जातां तप अभिमानरूप ॥ त्रिविधादि ताप कैसा निवे ॥ २ ॥ नित्यानित्य करी विवेक आपण ॥ तेणें अभिमान वाढतसे ॥ ३ ॥ नामा ह्मणे जन्म विसरोनियां गेलों ॥ मरोनि राहिलों देहातीत ॥ ४ ॥

॥ १००२ ॥ गुळ गोड नलगे ह्मणावा ॥ तैसा देव नलगे वानावा ॥ १ ॥ सेवी तोचि चवी जाणें ॥ येरा सांगतां लाजिरवाणें ॥ २ ॥ नामा ह्मणे या खुणा ॥ तुह्मीं ओळखा पंढरिराणा ॥ ३ ॥

॥ १००३ ॥ चंद्रभागेतीरीं उभा राहिलासी ॥ भक्तांचे मानसीं भावमात्र ॥ १ ॥ काय पुंडलीकें केल्या तपराशी ॥ जाणोनी मानसीं भावमात्रें ॥ २ ॥ भावेविण देव सर्वथा नातुडे ॥ नेणती बापुडे बद्धजन ॥ ३ ॥ नामा ह्मणे माझें माहेर पंढरी ॥ भेटती महाद्वारीं संतजन ॥ ४ ॥

॥ १००४ ॥ धीर धरी सत्य हेंतो नारायणा ॥ शुद्ध आचरणा न सांडावें ॥ १ ॥ लौकिकाची कांहीं न धरावी लाज ॥ हेंचि बीज काज साधावें तें ॥ २ ॥ दंभ अभिमान सर्व त्यजोनीयां ॥ शरण त्या सखीया जावें

आतां ॥ ३ ॥ निंदा करिती तो मानावा आदर ॥ स्तुति तें उत्तर नाय-
कावें ॥ ४ ॥ न धरावी चाड मानासन्मानाची ॥ आवडी भक्तीची रूढ-
वावी ॥ ५ ॥ नामा ह्मणे हेंचि रूढवावें मानसीं ॥ क्षण एक नामासी
विसंबूं नये ॥ ६ ॥

॥ १००५ ॥ पूर्ण परिपूर्ण पंढरी हे पेंठ ॥ आपण वैकुंठ समचरण
॥ १ ॥ ऐसें कांहीं करा नाम हेंचि धरा ॥ विठ्ठल अपारा जप करा ॥ २ ॥
करितां साधन नागवी अहंकार ॥ विठ्ठल उच्चार पुण्य ओघें ॥ ३ ॥ नामा
ह्मणे घेई विठ्ठल कुळदेवो ॥ सर्व हाचि भावो केशव ऐसा ॥ ४ ॥

॥ १००६ ॥ पहा परदारा जननिये समान ॥ परद्रव्य पाषाण
ह्मणोनि मानी ॥ १ ॥ निंदेसी तूं मुका होऊनि तत्वतां ॥ परद्वेषीं निरुतां
न घालीं दृष्टि ॥ २ ॥ ऐसें दृढ मनीं धरूनि राहसी ॥ तरी माझें पावसी निज-
पद ॥ ३ ॥ पराकारणें प्राण वेंची जो सर्वथा ॥ जाणे परव्यथा कळव-
ळोनी ॥ ४ ॥ परसुख संतोष धरी जो मानसीं ॥ जरी परलोकासी जाणें
आहे ॥ ५ ॥ देहाचा अभिमान न धरावा चित्तीं ॥ धरावी उपरति
उपशमु ॥ ६ ॥ सर्वकाळ प्रीति संतांची संगति ॥ गावीं अनुरागें प्रीति
नामें माझीं ॥ ७ ॥ सर्वांभूतीं सर्वदा ऐसी समबुद्धि ॥ सांडावी उपाधि
प्रपंचाची ॥ ८ ॥ सर्वकाळ परमात्मा आहे सर्वदेशीं ॥ हे भावना अहर्निशीं
दृढ धरी ॥ ९ ॥ संतसमुदाय मिळती जेथें जेथें ॥ जावें तेथें तेथें लोटांगणीं
॥ १० ॥ चिंता न करी नाम्या येणें तरसी जाण ॥ तुज सांगितली
खूण निर्वाणींची ॥ ११ ॥

॥ १००७ ॥ लव निमिष ह्मणतां आहे नाहीं पाहतां ॥ क्षण एक
संपादितां विषयो हा ॥ १ ॥ स्वहित तें आचरा हित तें विचारा ॥ नामीं
भाव धरा जाणतेनो ॥ २ ॥ संपत्तीचे बळें एक जाइले आंधळे ॥ वेढिलें
कळिकाळें स्मरण नाहीं ॥ ३ ॥ एक विद्यावंत जातीचा अभिमान ॥ ते गेले तमो-
गुणें रसातळां ॥ ४ ॥ मिथ्या माया मोह करूनि हव्यास ॥ वेंचिलें आयुष्य
वायां वीण ॥ ५ ॥ नामा ह्मणे कृपा करूनि ऐशा जीवा ॥ सोडवी केशवा
मायबापा ॥ ६ ॥

॥ १००८ ॥ सर्व पाप पुण्य हींचि दोन्हीं भांडीं ॥ विवेक न सांडी
येतां जातां ॥ १ ॥ तुझें नाम तारूं तुझें नाम तारूं ॥ तुझें नाम तारूं

श्रीविठ्ठला ॥ २ ॥ विष्णुदास नाम्यानें उभारिली शिडी ॥ ठाकावया पेठी वैकुंठीची ॥ ३ ॥

॥ १००९ ॥ स्वप्नींचिया परी देखसी अभ्यास ॥ न धरीच विश्वास चित्त तुझें ॥ १ ॥ वांझेचिया स्तनीं अमृताची धणी ॥ मृगजळ पाणी तान्हा बोले ॥ २ ॥ तरी प्रेमावीण फळती क्रियाकर्म ॥ हातां येती वर्मे विठोबाचीं ॥ ३ ॥ दृष्टीतें देखणें श्रवणीं ऐकणें ॥ मनाचें बैसणें एक होय ॥ ४ ॥ नामा ह्मणे तरीच विठो येऊन भेटे ॥ कावळ पालटे कैवल्य होय ॥ ५ ॥

॥ १०१० ॥ जय विठ्ठल श्रीविठ्ठल ॥ जय जय विठ्ठल विठ्ठल ॥ १ ॥ परब्रह्म विठ्ठल मूर्ति विठ्ठल ॥ निरंजन विठ्ठल ॥ २ ॥ जोचि नाम तोचि देवो ॥ ऐसें ह्मणों तरी नाहीं संदेहो ॥ ३ ॥ ह्मणे विष्णुदास नामा ॥ तो नेईल परत गामा ॥ ४ ॥

॥ १०११ ॥ तप थोर देखिले संसारीं ॥ जो अखंड कीर्तन करी ॥ त्याच्या तपा पुढारिलें हरि ॥ हें निर्धारें जाणा हो ॥ १ ॥ धन्य धन्य विष्णुदास ॥ ऐसा हरिनामीं सौरस ॥ ते पितरासहित वैकुंठ ॥ सर्वकाळ क्रमिती ॥ २ ॥ जप तप ज्ञान विठ्ठल ॥ तयासी नाहीं काळवेळ ॥ टाळी वाजवितांचि निर्मळ ॥ महादोष हरतील ॥ ३ ॥ जेथें रामकृष्ण उच्चार ॥ सकळ मंत्रांत मंत्रसार ॥ पांचांही वदनीं शंकर ॥ नित्य रामनाम जपतसे ॥ ४ ॥ तो हा पुंडलीकें उभा केला ॥ आपण दृष्टि समोर बैसला ॥ कीर्तनें त्रैलोक्य तारिला ॥ स्नानदानें पितरांसहित ॥ ५ ॥ नलगे करावे यज्ञयाग ॥ नलगे आणिक मंत्रलाग ॥ एक सेविलिया पांडुरंग ॥ अनंत तीर्थे घडतील ॥ ६ ॥ पंचक्रोषी प्रदक्षिणा ॥ नित्य नमस्कारी विठ्ठलचरणा ॥ तरी घडेल पृथ्वीप्रदक्षिणा ॥ कोटिच्या कोटि अनंत ॥ ७ ॥ सप्तपुरीं द्वादश लिंगें ॥ कीर्तनें डोलती लाग वेगें ॥ ऐसे भक्त तारिले पांडुरंगें ॥ विटेवरी उभा नीट राहोनी ॥ ८ ॥ नामा सांगे गुह्य गोष्टी ॥ विठ्ठल एक तारक सृष्टी ॥ पंढरी देखिलिया दृष्टी ॥ वैकुंठपद पाविजे ॥ ९ ॥

॥ १०१२ ॥ तप न करिसी जप हृषीकेशी ॥ नाम अहर्निशी राघोबाचें ॥ १ ॥ तीर्थाचें हें तीर्थ नाम हें समर्थ ॥ होईल कृतार्थ रामनामीं ॥ २ ॥ साधेल साधन तुटेल बंधन ॥ वाचे नारायण सुफळ सदा ॥ ३ ॥ नामा ह्मणे हरिनाम तें उच्चारी ॥ तरीच उद्धारी इह लोकीं ॥ ४ ॥

॥ १०१३ ॥ ताकहि पांढरें दूधहि पांढरें ॥ चवी जेवणारे जाणवीते ॥ १ ॥ केळाच्या पाठीवर ठेविला [redacted] ॥ तोहि ह्मणे विका तेणें मोलें ॥ २ ॥ ढोर ह्मणती आह्मा हाकारे लास ॥ वारुवा सरसे खाऊं द्या घांस ॥ ३ ॥ मंदल्याजेती घरोघरीं गाती ॥ धृपदासाठीं ताक मागती ॥ ४ ॥ नामा ह्मणे सोपीं कवित्वें झालीं फुका ॥ हरि हरि ह्मणा आपुलिया सुखा ॥ ५ ॥

॥ १०१४ ॥ परब्रह्ममूर्ति सांवळें सगुण ॥ पंढरी निधान वाळुवंटीं ॥ १ ॥ आनंद अमृत बोलला दरुशनें ॥ तुटेल बंधन हेळामात्रें ॥ २ ॥ नामा ह्मणे नको नामीं सदां मन ॥ उभा नारायण भेटी पुरे ॥ ३ ॥

॥ १०१५ ॥ पंढरी ज्ञानिया ध्यातां लक्षा नये ॥ आह्मां वाट पाहे अनाथांची ॥ १ ॥ जपकांचे जाप्य नानामंत्रमय ॥ आह्मां भक्ति प्रिय भावें-सारी ॥ २ ॥ पुंडलीकासाठीं बोलली वोरसें ॥ नेणों काय कैसें प्रेम त्याचें ॥ ३ ॥ नामा ह्मणे जीवें करूं निंबलोण ॥ क्षणीं नारायण दिठावसी ॥ ४ ॥

॥ १०१६ ॥ भुक्ति मुक्ति सिद्धि यावया कारणें ॥ सेवकासी देणें पांडुरंगा ॥ १ ॥ ऐसिया तुज सांगणें आपणातें ह्मणविती ॥ तया अधो-गति कल्पकोडी ॥ २ ॥ देहो सरल्या मिळे ज्योतीस ज्योति ॥ ऐसें ह्मणतां किती सिंतरिले ॥ ३ ॥ नामा ह्मणे ऐसें नाशिवंत शरीर ॥ पूजा हरिहर एक वेळां ॥ ४ ॥

॥ १०१७ ॥ बाळपणीं वर्षें बारा ॥ तें तुझीं गेलीं रे अवधारा ॥ तैं तूं धांवसी सैरा ॥ खेळाचेनि विनोदें ॥ १ ॥ ह्मणवोनि आहेस नागर तरुणा ॥ तंव बोळगे रामराणा ॥ आलिया ह्मातारपण ॥ मग तुज कैंची आठवण ॥ २ ॥ तुज भरलीं अटरा ॥ मग तूं होसी निमासुरा ॥ पहिले पंचवी-सीच्या भरा ॥ क्षणें गव्हारा भुलसी ॥ ३ ॥ आणिक भरलिया सात पांचा ॥ मग होसी महिमेचा ॥ गर्वें खिळेल तुझी वाचा ॥ देवा ब्राह्मणातें न भजसी ॥ ४ ॥ त्वचा मांस शिरा जाळी ॥ बांधोनि हाडांची मोळी ॥ लेखितोसि सदां काळीं ॥ देहचि रत्न आहे माझें ॥ ५ ॥ बहु भ्रम या शिराचा रे ॥ ह्मणे मी मी तारुण्याच्या भरें ॥ ऐसा संशय मनाचा रे ॥ तूं संडी रे अज्ञाना ॥ ६ ॥ माथवीय पडे मासोळी ॥ ते ह्मणे मी आहें मवळ जळीं ॥ तैसी विषयाच्या पाल्हाळीं ॥ भूललासिरे गव्हारा ॥ ७ ॥ तुज भरलिया साठीं ॥ मग तुझ्या हातीं येईल काठी ॥ मग तीं अडोरे लागती ॥ ह्मणती बागूल आला रे ॥ ८ ॥

ह्मणती थोररे ह्मातारा ॥ कानीं ह्मालासि बहिरा ॥ कैसें न ऐकसी परिकरा ॥ नाम हरिहरांचें ॥ ९ ॥ दांतांची पाथी उठी ॥ मग चावेना भाकर रोटी ॥ नाक लागलें हनुवटी ॥ नाम होटीं न उच्चारवे ॥ १० ॥ बैसोनी उंबरवटिया तळवटी ॥ आया बाया सांगती गोष्टी ॥ ह्मणती ह्मातारा बैल दृष्टी ॥ कैसा अक्षयीं ह्माला गे ॥ ११ ॥ खोकलिया येतसे खंकारा ॥ ह्मणती रांडेचा ह्मातारा ॥ अझूनि न जाय मरण द्वारां ॥ किती दिवस चालेल ॥ १२ ॥ ऐसा जाणोनि अवसर ॥ वोळगा वेगें सारंगधर ॥ विष्णुदास नामया दातार ॥ वर विठ्ठल पंढरीये ॥ १३ ॥

॥ १०१८ ॥ पंढरीची वारी करील जो कोणी ॥ त्याच्या चक्रपाणी मागें पुढें ॥ १ ॥ लोखंड असतां सोनें ह्मालें कैसें ॥ समागम मिषें गुणें त्याचा ॥ २ ॥ तैसें एक वेळ करी मायबापा ॥ चुकवी या खेपा चौऱ्यांशीं-च्या ॥ ३ ॥ नामा ह्मणे असो प्रारब्ध सरे ॥ होई कृपण नीकुरे चरणाचे ॥ ४ ॥

॥ १०१९ ॥ प्रपंच स्वार्थासि साधावया चांग ॥ वैराग्याचें अंग दाविसी जना ॥ १ ॥ अनुताप नित्य नाहीं कदांकाळीं ॥ मग संचिताची होळी कैसी होय ॥ २ ॥ पवित्र ते वाचा कां रे गमाविसी ॥ रामनाम न ह्मणसी अरे मूढा ॥ ३ ॥ नामा ह्मणे जीव कासया ठेवावा ॥ न भजतां केशवा मायाबापा ॥ ४ ॥

॥ १०२० ॥ संताचे घरीं जाहला पाहुणेर ॥ नामाचा वोगर वाढियला ॥ १ ॥ घ्यारे ताट भरी घ्यारे ताट भरी ॥ जेवा पोटभरी रामनाम ॥ २ ॥ पायरव होईल दुर्जना न सांगावें ॥ एकांतीं सेवावें ह्मणे नामा ॥ ३ ॥

॥ १०२१ ॥ जाखाई जोखाई उदंड दैवतें ॥ वाउगेचि व्यर्थ श्रमतोसी ॥ १ ॥ अंतकाळीं तुज सोडविना कोणी ॥ एक्या चक्रपाणी वांचोनियां ॥ २ ॥ मागें थोर थोर कोणें केलें तप ॥ उद्धरीलें अमूप नारायणें ॥ ३ ॥ नामा ह्मणे ऐसे बहु ह्मालें भांड ॥ न उच्चारी लंड नाम वाचे ॥ ४ ॥

॥ १०२२ ॥ संसारसागर भरला दुस्तर ॥ विवेकी पोहणार विरला संत ॥ १ ॥ कामाचीया लाटा अंगीं आदळती ॥ नेणो गेले कीती पाहोनियां ॥ धृ० ॥ भ्रम हा भोंवरा फिरवी गरगरा ॥ एक पडिले घरा चौऱ्यांशींच्या ॥ २ ॥ नावाड्या विठ्ठल भवसिंधुतारू ॥ भक्ता पैलपार उतरीतो ॥ ३ ॥ नामा ह्मणे नाम स्मरा श्रीरामाचें ॥ भय कळीकाळाचें नाहीं तुह्मां ॥ ५ ॥

॥ १०२३ ॥ कासवीचे दृष्टी जैं येईजे भेटी ॥ तै अमृताची वृष्टि घडे त्यासी ॥ १ ॥ तैसें हें भजन श्रीरामाचें ध्यान ॥ वाचे नारायण अमृतमय ॥ २ ॥ धन्य त्याचें कुळ सदां पैं सुफळ ॥ दिननिशीं पळ रामनाम ॥ ३ ॥ नामा ह्मणे चोखट भक्त तो उत्तमु ॥ वाचेसी सुगमु रामनाम ॥ ४ ॥

॥ १०२४ ॥ कृष्णकथा सांग जेणें तुटे पांग ॥ नलगे तुज उद्वेग करणें कांहीं ॥ १ ॥ समर्थ सोयरा राम हा निधान ॥ जनीं जनार्दन एक ध्याई ॥ २ ॥ नाम हेंचि सार नाम हेंचि सार ॥ तराल निर्धार श्रुति सांगे ॥ ३ ॥ नामा ह्मणे उच्चार रामकृष्ण सार ॥ तुटेल येरझार भवाब्धीची ॥ ४ ॥

॥ १०२५ ॥ निर्वाणींची हे सांगितली खूण ॥ कैवल्य चरण विठोबाचे ॥ १ ॥ वेद शास्त्र स्मृति वदती पुराणें ॥ पाहूनि जाणणें हेंचि सत्य ॥ २ ॥ क्रिया कर्म धर्म ज्यालागिं करणें ॥ ते खूण निर्वाण हेंचि असे ॥ ३ ॥ जप तप अनुष्ठान कां करिजे साधन ॥ तेंचि प्रत्यक्ष निधान हेंचि असे ॥ ४ ॥ नामा ह्मणे मज कळलें अनुभवें ॥ न सोडी जीवें चरण तुझे ॥ ५ ॥

॥ १०२६ ॥ देह पडे तंव देहाचा अभिमान ॥ परि न करी अज्ञान आत्महित ॥ १ ॥ मी माझें ह्मणतां गेले नेणों किती ॥ रंक चक्रवर्ति असंख्यात ॥ २ ॥ क्षणक्षणा देह आयुष्य पैं काटे ॥ वासना ते वाढे नित्य नवी ॥ ३ ॥ मोहाचीं सोयरीं मिळालीं चोरटीं ॥ खाऊनि शेवटीं घर घेती ॥ ४ ॥ जोंवरी संपत्ति तंववरी हे सखे ॥ गेलीया तें भुंके सुणें जैसें ॥ ५ ॥ नामा ह्मणे केशवा मी तों तुझा दास ॥ मज आहे विश्वास तुझ्या नामीं ॥ ६ ॥

॥ १०२७ ॥ गौळियाचे घरीं कैवल्याचे दानी ॥ परब्रह्म अंगणीं क्रीडतसे ॥ १ ॥ ऐसें कांहीं करा आलेनो संसारां ॥ जेणें जोडे सोईरा पांडुरंग ॥ २ ॥ करितां त्याचें काज मनीं न धरी लाज ॥ ह्मणे हे शरण मज सर्व भावें ॥ ३ ॥ राखे बळिचें द्वार पाहे त्याची वास ॥ ह्मणे हा माझा दास अंतरंगु ॥ ४ ॥ गौळियांचें उच्छिष्ट मनीं न धरि वीट ॥ आवडी निकट गोपाळांची ॥ ५ ॥ तरी क्रिया कर्म केलें होय सफळ ॥ जरी हृदयीं गोपाळ येऊनि राहे ॥ ६ ॥ येरी ते मायावी जग भुलवणी ॥ नित्य विभांडणी सर्व भावें ॥ ७ ॥ नामा ह्मणे ऐसे संतांचिये सोई ॥ विठोबाचे पायीं मन ठेवीं ॥ ८ ॥

॥ १०२८ ॥ संसाराचें दुःखमूळ म्हणो नये ॥ पुढें दुःख पाहे अनिवार ॥ १ ॥ तया दुःखा नाहीं अंतपार जाणा ॥ काळाची यातना बहुतां परी ॥ २ ॥ संसाराची चिंता वाहतां जन्म गेला ॥ सोस हा वाढला बहुतांपरी ॥ ३ ॥ हित ही बुडालें परत्र दुणावलें ॥ नरदेह बुडविले भजनावीण ॥ ४ ॥ भजनाचा प्रताप दुःख दूरी जाय ॥ जैसें अभ्र होय देशधडी ॥ ५ ॥ वायूच्या झुंझाटें वृक्ष उन्मळती ॥ परि माना गति तैसें दुःख ॥ ६ ॥ नामा म्हणे नाम दुःखाचा परिहार ॥ सुखाचा अनिवार पार नाहीं ॥ ७ ॥

॥ १०२९ ॥ किती करिसी तीर्थाटणें ॥ मन भरलें अवगुणें ॥ १ ॥ काय करावें तें तप ॥ चित्तीं नाहीं अनुताप ॥ २ ॥ मनें संकल्पाचीं पापें ॥ न जाती तीर्थाचिया बापें ॥ ३ ॥ नामा म्हणे वर्म सोपें ॥ पाप जाय अनुतापें ॥ ४ ॥

॥ १०३० ॥ आलेनो संसारा उठा वेगें चला ॥ जिवलग विठ्ठला भेटीलागीं ॥ १ ॥ दुर्लभ मनुष्य जन्म नलभे रे मागुता ॥ लाहो घ्या सर्वथा पंढरीचा ॥ २ ॥ भावें लोटांगण घाला महाद्वारीं ॥ होईल बोहरी त्रिविध तापा ॥ ३ ॥ श्रीमुखाची वास पहा धणीवरी ॥ आठवी अंतरीं घडिये घडिये ॥ ४ ॥ शुद्ध सुमनें कंठीं घाला तुळशीमाळा ॥ तनमन ओवाळा चरणांवरुनी ॥ ५ ॥ नामा म्हणे विठो अनाथां कोवसा ॥ पुढती गर्भवासा येऊं नेदी ॥ ६ ॥

॥ १०३१ ॥ विषयासंगें रात्रीं जागे ॥ हरिकीर्तनीं झोंप लागे ॥ १ ॥ काय करूं या मनासी ॥ नाठवेचि हृषीकेशी ॥ २ ॥ दिवसा व्यापार चावटी ॥ रात्रीं कुटुंबचिंता मोठी ॥ ३ ॥ नामा म्हणे कां आलासी ॥ भूमिभार जन्मलासी ॥ ४ ॥

॥ १०३२ ॥ एक अर्बुद शाण्णवकोटी माप ॥ तीन लक्ष दहासहस्र लेखा ॥ सातशें तीन मास पहा पहा तया ॥ हिरण्यकश्यपा काय झालें ॥ १ ॥ चौदा चौकडीया लंकानाथा ॥ नव्याण्णव सहस्र राया दशरथा ॥ येवढे गेले रे सिद्धपंथा ॥ येर सर्वथां नुरेची ॥ २ ॥ चौदा कल्प मार्कंडेय झपडे ॥ तैं एक रोमहर्षाचा रोम झडे ॥ बकदालभ्याचे निमिष मोडे ॥ येवढे गेलेरे जना ॥ ३ ॥ बकदालभ्याचे तेंचे आयुष्य ॥ तैं एक वटहंसाचा उपडे पीस ॥ वटहंसाचा मृत्युप्रवेश ॥ तैं एक श्वास भृशुंडीचा ॥ ४ ॥ मरणांतक

होय भृशुंडीचा ॥ तें एक दिवस कूर्माचा ॥ नामा ह्मणे केशवाचा ॥ वेगी देवाचा पंथ धरा ॥ ५ ॥

॥ १०३३ ॥ गुरूच्या वचनें होईल पैं ज्ञान ॥ नकळे प्रेम खूण विठोबाची ॥ १ ॥ वेदीं हें विचारा पुराणातें पुसा ॥ विठोबाचा कैसा प्रेम भाव ॥ २ ॥ साधकासी सिद्धि होईल पै प्राप्ति ॥ नकळे निरुति प्रेम खूण ॥ ३ ॥ नामा ह्मणे सोडा जाणीवेचा सीण ॥ संताची हे खूण जाणे संत ॥ ४ ॥

॥ १०३४ ॥ घुबड बैसले किर्त्तनीं ॥ हरिगुण नाईकती कानीं ॥ १ ॥ घुबड पाहे भलतेकडे ॥ नाईके हरीचे पवाडे ॥ २ ॥ भवतालया नर नारी ॥ तयांवरी दृष्टि करी ॥ ३ ॥ नामा ह्मणे सांगूं किती ॥ बेताळीस नरका जाती ॥ ४ ॥

॥ १०३५ ॥ पोटीं अहंतेसी ठाव ॥ जिव्हे सकळ शास्त्राचा सराव ॥ १ ॥ भजन चालिलें उफराटें ॥ कोण जाणें खरें खोटें ॥ २ ॥ सजिवासी हाणी लाथा ॥ निर्जीवपायीं ठेवी माथा ॥ ३ ॥ सजीव तुळसी तोडा ॥ पुजा निर्जीव दगडा ॥ ४ ॥ बेला करी तोडातोडी ॥ शिवा लाखोली रोकडी ॥ ५ ॥ तोंड धरून मेंढा मारा ॥ ह्मणति सोमयाग करा ॥ ६ ॥ सिंदुर माखूनिया धोंडा ॥ त्यासि भजती पोरें रांडा ॥ ७ ॥ अग्निहोत्राचा सुकाळ ॥ कुश पिंपळाचा काळ ॥ ८ ॥ मृत्तिकेची पूजा नागा ॥ जित्या नागा घेति डांगा ॥ ९ ॥ नामा ह्मणे अवघे खोटें ॥ एक हरिनाम गोमटें ॥ १० ॥

॥ १०३६ ॥ पलंगीं नारी बैसवुनी ॥ मायें हातीं वाहे पाणी ॥ १ ॥ ऐसा कलियुगीं आचार ॥ क्रियाभ्रष्ट झाले नर ॥ २ ॥ स्त्रीसी पाटावाची चोळी ॥ माता सिवती सोंवळीं ॥ ३ ॥ स्त्रियेचा कैवार वोढी ॥ मातेसी ह्मणे रांड वेढी ॥ ४ ॥ स्त्रीचें ऐकोनि उत्तर ॥ सख्या बंधूसि पाडी वैर ॥ ५ ॥ ह्मणे विष्णुदास नामा ॥ ऐसा कलियुगाचा महिमा ॥ ६ ॥

॥ १०३७ ॥ मुखीं नाम हातीं टाळी ॥ दया नुपजे कोणे काळीं ॥ १ ॥ काय करावें तें गाणें ॥ धिक् धिक् तें लाजिरवाणें ॥ धृ० ॥ हरिदास ह्मणोनि हालवी मान ॥ कवडीसाठीं घेतो प्राण ॥ २ ॥ हरिदासाचे पायीं लोळे ॥ केशीं धरोनि कापी गळे ॥ ३ ॥ नामा ह्मणे अवघे चोर ॥ एक हरिनाम हें थोर ॥ ४ ॥

॥ १०३८ ॥ सिबुर दावूनि बैसलें हाटीं ॥ सांगतांहे गोष्टी जाणी- वेच्या ॥ १ ॥ कापियेलें नाक झाले ते निःशंक ॥ वारे भुरभुरां देख वाजतसे ॥ धृ० ॥ दवडा दवडा परतें करील निंदा ॥ घ्यावा कां कांदा मुळींहुनी ॥ २ ॥ नामा विनवीतसे केशवातें सत्ता ॥ उरले मुरले आतां अवघे वासा ॥ ३ ॥

॥ १०३९ ॥ आपलें हित आपण नेणती ॥ पुढिलांतें सांगती बहु ज्ञान ॥ १ ॥ नेणोनि परब्रह्म जाणते झाले ॥ अभावीं गुंतले मायाजाळीं ॥ धृ० ॥ जीव आणि शीव एकरूप ह्मणती ॥ सेवेसी अंतरती केशवाचे ॥ २ ॥ नामा ह्मणे तोचि केशवातें जाणतां ॥ केशव ह्मणतां मुक्त होय ॥३॥

॥ १०४० ॥ हरिभक्ति आथिले तेचि उत्तम ॥ येर ते अधम अध- मांहुनी ॥ १ ॥ हरिभक्तीं सप्रेम तेंचि तैसें नाम ॥ येर ते अधम अना- मिक ॥ २ ॥ नामा ह्मणे जया नाहीं हरिसेवा ॥ ते जितची केशवा प्रेत जाण ॥ ३ ॥

॥ १०४१ ॥ कथे बैसोनि उठोनी जाती ॥ खर होऊनि फिरती ॥ १ ॥ नाम नावडे नावडे ॥ संग वैष्णवांचा न घडे ॥ २ ॥ नामा ह्मणे सांगों किती ॥ पूर्वजांसहित नरका जाती ॥ ३ ॥

॥ १०४२ ॥ देवीं धर्मीं नाहीं चाड ॥ त्यासि पुढें आली नाड ॥ १ ॥ जैसे डोंगरींचें झाड ॥ त्याचें जन्म झालें वाड ॥ २ ॥ नामा ह्मणे भक्ति गोड ॥ स्वानंद नेणती ते मूढ ॥ ३ ॥

॥ १०४३ ॥ अर्चन विष्णूचें नाहीं पूजन ॥ तये गांवीचे अनामिक जन ॥ भूताप्रेताचें करिती भजन ॥ तयासि दंडन करी यम ॥ १ ॥ हरीचे वांचोनि सुकृत करी ॥ तयां नांव पुण्य ठेविजे जरी ॥ तुटोनि पडो त्यांची वैखरी ॥ अंतीं महा अघोरीं वास तया ॥ २ ॥ समारंभ करिती आणिक देवाचा ॥ ह्मणती येणें विष्णु तृप्त होय साचा ॥ धिग धिग आचार जळो त्याचा ॥ वायावीण वाचा विटाळली ॥ ३ ॥ पहा हो नवही द्वारें एकचि देहीं ॥ रसस्वाद कान देतील कांहीं ॥ जयाचा मान तयाच्या ठायीं ॥ वेतसे पाही सेवितां ॥ ४ ॥ जो देवदेवां शिरोमणि ॥ असुर ह्मणती जयाच्या चरणीं ॥ तो सांडिती चक्रपाणी ॥ भजना हातीं होईल दुखिया

॥ ५ ॥ विष्णुदास नामा विनवी जगा ॥ अझुनि तरी हरीसि शरण रिघा ॥ जे जे अपराध केले असतील मागा ॥ ते ते नेईल भंगा स्वामि माझा ॥ ६ ॥

॥ १०४४ ॥ हरिदासपणें उभवीला ध्वज ॥ परि तें वर्मबीज नकळेची ॥ १ ॥ काय करूं देवा जळो याची बुद्धि ॥ जोंवरी नाहीं शुद्धि परळोकाची ॥ २ ॥ मुद्रा धरूनि गळां घाली तुळसीमाळा ॥ परि नाहीं जिव्हाळा स्वहिताचा ॥ ३ ॥ धरी बहु वेष वृथा करी दोष ॥ नाम ब्रह्मरस अंगीं नाहीं ॥ ४ ॥ दुसरा हरिदास देखूनियां रंगीं ॥ धांवोनियां वेगीं ग्रासों पाहे ॥ ५ ॥ दुसरियाचे पद ऐकोनियां कानीं ॥ क्रोधें पेटे वन्हि पर्वतींचा ॥ ६ ॥ दुर्जनाचे भयें पळती साधुवृंदें ॥ जैसीं तीं श्वापदें व्याघ्रा भेणें ॥ ७ ॥ बोले नानायुक्ति वश करी सभा ॥ दुसरा रंगीं उभा राहों नेदी ॥ ८ ॥ राजमानें श्रेष्ठ मोठे अधिकारी ॥ त्यांपुढें कुसरी करिताती ॥ ९ ॥ घातमात करी नटे नानापरी ॥ चंचळ परनारी भुलवितो ॥ १० ॥ ऐसें नाम विटंबूनि करील जो हरिकथा ॥ तेणें परमार्था विघ्न केलें ॥ ११ ॥ जाई जुई उत्तम सुगंध कस्तुरी ॥ विष्टेच्या दाथरीं आंथुरिला ॥ १२ ॥ साडेपंधरा सोनें होतें पालवण्या ॥ परि झालें हीण डांक लागें ॥ १३ ॥ यावें दिव्यौषध रोगियाचें हित ॥ केलिया कुपथ्य वांया जाय ॥ १४ ॥ चतुर्विध अन्न षड्रस पक्वान्नें ॥ विटाळलें जाण श्वानमुखें ॥ १५ ॥ ऐसें ह्मणतां माझी मळेल पैं वाचा ॥ परि या वैष्णवांचा धर्म नव्हे ॥ १६ ॥ संसारसागरु हरिकथा तारूं ॥ तरिजे तो विचारू दूरी ठेला ॥ १७ ॥ जे कथा ऐकती पसरोनि बाह्या ॥ शांति क्षमा दया येती तेथें ॥ १८ ॥ शांति क्षमा दया येती भेटावया ॥ तेथें मोक्ष व्हावया विलंब काय ॥ १९ ॥ आनंद नामाचा ऐकूनि गजर ॥ ब्रह्मादिक हरिहर येती तेथें ॥ २० ॥ खुंटला अनुवाद मावळला शब्द ॥ अनिर्वाच्य बोध प्रगटला ॥ २१ ॥ वैकुंठ सांडून धांवे चक्रपाणि ॥ कीर्तनाचा ध्वनि ऐकूनियां ॥ २२ ॥ तेथें श्रोते वक्ते होतील निःशाप ॥ ऐसी पुण्यरूप हरिकथा ॥ २३ ॥ शून्याचें निःशून्य जेथें हरपलें ॥ एकाग्र मन झालें ध्यान तेथें ॥ २४ ॥ नामा ह्मणे माझी हरिकथा माउली ॥ मोक्षपान्हा घाली भक्तांलागीं ॥ २५ ॥

॥ १०४५ ॥ अवचट देह लाधला प्राणिया ॥ अकिंचीण वांयां गेला जाण ॥ १ ॥ धिक् त्याचें जिणें जन्मला कासया ॥ जरी पंढरिराया विसरला ॥ २ ॥ रामनामीं रत नव्हेचि बापुडें ॥ जननियें सांकडें घातलें

तेणें ॥ ३ ॥ ऐसा जन्म नको नको गा श्रीरामा ॥ ह्मणे तुझा नामा विष्णुदास ॥ ४ ॥

॥ १०४६ ॥ आपुली करणी न विचारी मनीं ॥ वायां काय ठेवूनि बोल जिवा ॥ १ ॥ खाटकी जो चेपी पशूची नरडी ॥ अवचिता करंगळी सांपडली ॥ २ ॥ मेलों मेलों ह्मणूनि गडबडां लोळे ॥ परि कापी गळे आठवीना ॥ ३ ॥ आपुलें ह्मणवुनि विव्हळतसे ॥ खदखदां हांसे दुसऱ्यासीं ॥ ४ ॥ वाटपाड्यानें घर खाणोनि घेतलें ॥ जितुकें मेळविलें तितुकें नेलें ॥ ५ ॥ आपुलें नेलें ह्मणऊनि खळखळां रडे ॥ परि घेतां दरवडे आठवीना ॥ ६ ॥ सोनाराचे घरीं पडिलेसें खाण ॥ चोरिलें सुवर्ण तेंहि नेलें ॥ ७ ॥ आपुलें नेलें ह्मणऊनि मोकलितो धाया ॥ ठकविल्या आयाबाया तें आठवीना ॥ ८ ॥ तराळाचे घरीं आला असे जेव्हां ॥ ह्मणतसे देवा काय करूं ॥ ९ ॥ दुसऱ्यासी मागतां परम सुख वाटे ॥ आपण देतां फुटे काळीज तें ॥ १० ॥ जन्मवरी पोशिलें लेंकुराचे परि ॥ हातीं घेऊनि सुरी उभा राहे ॥ ११ ॥ गर्दन सुळी देतां ह्मणे काय केलें ॥ पुढिल्यासि मारिलें आठवीना ॥ १२ ॥ नामा ह्मणे विष्णुदास ऐसे जे निर्लज्ज ॥ त्यांसी पंढरिराज केंवि भेटे ॥ १३ ॥

॥ १०४७ ॥ भक्त विठोबाचे भोळे ॥ त्याचे पायीं ज्ञान लोळे ॥ १ ॥ भक्तिवीण शब्दज्ञान ॥ व्यर्थ अवघें तें जाण ॥ २ ॥ नाहीं ज्याचे चित्तीं भक्ति ॥ जळो तयाची व्युत्पत्ति ॥ ३ ॥ नामा ह्मणे ऐसें जाण ॥ नाहीं भक्तासी बंधन ॥ ४ ॥

॥ १०४८ ॥ यज्ञादिक कर्म करूनि ब्राह्मण ॥ दंभ आचरण दावी लोकां ॥ १ ॥ लोकांसी दाविती मीच कर्मनिष्ठ ॥ अभिमान खोटा वागविती ॥ २ ॥ वागविती वाक्य जाण ऋग्वेश्वर ॥ नको येरझार नानामतें ॥ ३ ॥ नानामतें अधोऊर्ध्वसात जावीं ॥ नको गोवागोवीं नामा ह्मणे ॥ ४ ॥

॥ १०४९ ॥ खाटिकाप्रमाणें करिसी व्यापार ॥ मनीं निरंतर धरोनियां ॥ १ ॥ दुष्ट दुराचारी दुर्बळ घातकी ॥ परम नाशकी पापिष्ठ तो ॥ २ ॥ अपमार्गी आशा धन मेळविसी ॥ अंतीं नरकासि जासी जाण सत्य ॥ ३ ॥ नामा ह्मणे जाण करूं मोटयाळें ॥ जाऊनियां लोळे विठ्ठपार्जी ॥ ४ ॥

॥ १०५० ॥ कांचनीक भक्ति सर्वकाळ करी ॥ बहुतांचे वैरी हित नेणें ॥ १ ॥ लोकांपुढें सांगे आह्मी हरिभक्त ॥ न होय विरक्त स्थिति ज्याची ॥ २ ॥ असंतोषी सदां अतितासी जाळी ॥ सुकृताची होळी स्वयें केली ॥ ३ ॥ वेदमर्यादा सांडूनि चालती ॥ डुंबतें घेती वाऱ्यासवें ॥ ४ ॥ नामा ह्मणे आतां असो यांचि मात ॥ सुख नेणें हित कदां काळीं ॥ ५ ॥

॥ १०५१ ॥ अभक्ताचे स्थळीं भ्रांताचे संगती ॥ परदारा चित्तीं परनिंदा ॥ १ ॥ नेणें भूतदया शांतीचें लक्षण ॥ कार्या कारण बोलतसे ॥ २ ॥ हरीचिया दासां सर्वदां मत्सर ॥ करी निरंतर द्वेशबुद्धि ॥ ३ ॥ नामा ह्मणे व्यर्थ पेटला पर्वत ॥ नेणें अपघात स्वयें पावे ॥ ४ ॥

॥ १०५२ ॥ गोमुखी गोवूनि काय जपतोसी ॥ जपतप त्यासी विघ्न करी ॥ १ ॥ नामसंकीर्तनीं जळतील पापें ॥ चुकतील खेपा चौऱ्यांशींच्या ॥ २ ॥ उपवास करी उग्र अनुष्ठानी ॥ तया चक्रपाणी अंतरतो ॥ ३ ॥ नामा ह्मणे ऐसे बहुतेक प्राणी ॥ पचतील खाणी भ्रष्टलोक ॥ ४ ॥

॥ १०५३ ॥ उपाय असतां अपाय मानिती ॥ तया अधोगति न चुकती ॥ १ ॥ मनुष्या माझारी तो एक गाढव ॥ तया अनुभव काय करी ॥ २ ॥ नामा ह्मणे देव ऐसियासी कैसा ॥ काया मनें वाचा भेदवादी ॥ ३ ॥

॥ १०५४ ॥ मुखीं नाहीं नाम ॥ काय जपतो श्रीराम ॥ १ ॥ काय आसन घालून ॥ मुखीं नाहीं नारायण ॥ २ ॥ टिळे टोपी माळा दावी ॥ भोळ्या भाविकांसि गोवी ॥ ३ ॥ नामा ह्मणे त्याचा संग ॥ नको चिंता होय भंग ॥ ४ ॥

॥ १०५५ ॥ दुर्जनाची बुद्धि वोखटी दारुण ॥ आपण मरून दुजा मारी ॥ १ ॥ माशी जातां पोटीं मेली तेचि क्षणीं ॥ प्राण्या वोकवूनि कष्टीं करी ॥ २ ॥ दीपकाची ज्योति पतंग नासला ॥ अंधार पडिला जनामध्यें ॥ ३ ॥ तैसा नैसर्गिक स्वभाव दुष्टाचा ॥ शेखीं ज्याचा त्यासी फळा येतो ॥ ४ ॥ झाली सज्जनाची संगति कदापि ॥ जाईना तथापि त्याची क्रिया ॥ ५ ॥ सहज मळले धुतां शुद्ध होय ॥ [illegible] काय डाग जातो ॥ ६ ॥ वज्रहि फुटेल नभहि तुटेल ॥ भला तो होईल ऐसा जाणा ॥ ७ ॥ नामा ह्मणे कुंभपाकीचा तो धनी ॥ तयासीं भक्तांनीं बोलूं नये ॥ ८ ॥

॥ १०५६ ॥ युगें गेलीं जरी अपारें ॥ भूमीसि न मिळती खापरें ॥ १ ॥ ऐसीं पापियांचीं मनें ॥ स्थिर न होती कीर्तनें ॥ २ ॥ श्वान घातलें पालखीं ॥ वरतीं मान करूनि भुंकी ॥ ३ ॥ सूकर चंदनें चर्चिला ॥ पुढती गवसी चिखला ॥ ४ ॥ गाढव न्हाणियला तीर्थी ॥ लोळे उकरडियाप्रती ॥ ५ ॥ नामा ह्मणे युगें गेलीं ॥ खोडी नसंडिती आपुली ॥ ६ ॥

॥ १०५७ ॥ ऐका कलियुगींचा आचार ॥ अधर्मपर झाले नर ॥ १ ॥ मंचकावरी बैसे राणी ॥ माता वाहतसे पाणी ॥ २ ॥ स्त्रियेसी अलंकार भूषण ॥ माता वळीतसे शेण ॥ ३ ॥ स्त्रियेसी पाटावाची साडी ॥ माता नेसे चिंध्या लुगडीं ॥ ४ ॥ सासुसासऱ्या योग्यमान ॥ मायबापा न घाली अन्न ॥ ५ ॥ साळी सासवा आवडती ॥ बहीणभावां तोंडीं माती ॥ ६ ॥ स्त्रियेसी एकांतगोडी ॥ मातेसी ह्मणे रांड वेडी ॥ ७ ॥ ह्मणे विष्णुदास नामा ॥ ऐसा कलियुगींचा महिमा ॥ ८ ॥

॥ १०५८ ॥ वेदांवेगळें कर्म करी ॥ मनीं पाखंड धरी ॥ तो पचिजे अघोरीं ॥ चिरकाळ वरी ॥ १ ॥ तो न आणावा पैं दृष्टी ॥ तोचि दोषी एक या सृष्टीं ॥ तो होईल महा कष्टी ॥ हरीसि न भजतां ॥ २ ॥ संध्या स्नान नेणे दान ॥ नेणे हरिकथा श्रवण ॥ तोहि एक पतीत जाण ॥ महा पातकी चांडाळ ॥ ३ ॥ सांडुनि ब्राह्मणपण ॥ शूद्ररीती आचरण ॥ तो दृष्टी पडलिया जाण ॥ महादोष घडेल ॥ ४ ॥ निंदा करी जो संतांची ॥ पूजा नेणे जो देवाची ॥ तोचि राशि-पापाची ॥ प्रत्यक्ष जाणावी ॥ ५ ॥ तीर्थ न करी हिंडतां ॥ व्रत न करी बोलतां ॥ पुराण नायके पाहतां ॥ तो तंव राक्षस जाणावा ॥ ६ ॥ सदां अमंगळ अशुची ॥ गुरुआज्ञा भंगी साची ॥ अखंड निंदा करी संतांची ॥ तो स्वामि द्रोही जाणावा ॥ ७ ॥ कपट शिके नानाविध ॥ गोत्रजांशी करी विरोध ॥ तो जाणावा हें प्रसिद्ध ॥ महापातकी चांडाळ ॥ ८ ॥ गृहदारावरी नाहीं चित्त ॥ परस्त्रियेची करी स्तुत ॥ तो प्रत्यक्ष महा दैत्य ॥ त्याचे मुख पाहों नये ॥ ९ ॥ नाठवी जो कां उपकार ॥ स्वामीसी न करी जो नमस्कार ॥ तो जन्मांतरींचा होय नर ॥ पतीत चांडाळ बोलिजे ॥ १० ॥ पाखांड रची कवित्व ॥ माता पितियाचे नकरी महत्व ॥ पंच पातकी जीवित्व ॥ तो पूर्वीचा बोका होता ॥ ११ ॥ नामा ह्मणे तैसे दोषी ॥ न आणावे पंढरीसी ॥ काय करावे ते पाषाण जन्मासी ॥ जे विठ्ठलनामासी मिळतीना ॥ १२ ॥

॥ १०५९ ॥ सोंवळीं पिळूनि कां घालिशी ॥ मुद्रेनें आंग कां जाळिशी ॥ १ ॥ कासया केली खोडी ॥ काया विटंबिली बापुडी ॥ २ ॥ कावळा प्रातःस्नान करी ॥ जितें मेलें तें न विचारी ॥ ३ ॥ मैंदें लावूनि द्वादश टिळे ॥ तो फांसां घालूनि निवटी गळे ॥ ४ ॥ सुसरी गंगे रहिवासु ॥ बहुतां जीवांतें करी ग्रासु ॥ ५ ॥ गंगे गेल्या ज्ञान सांगे ॥ मांजर मारिलें तें न सांगे ॥ ६ ॥ बक ध्यान लावूनि टाळी ॥ मौन धरूनियां मासा गिळी ॥ ७ ॥ नामा ह्मणे केशिराजा ॥ ऐशिया जीवा लावी वोजा ॥ ८ ॥

॥ १०६० ॥ कांहीं सांगोनि गेले वचना ॥ कृष्ण उपदेशी पंडुनंदना ॥ येथें राहतां पाविजे बंधना ॥ थोर वर्तमान कलियुगीं ॥ १ ॥ ये कलिमाझारीं ॥ पुत्र पित्याचे वैरी ॥ घरची माता होय कामारी ॥ पुरुषांतें नारी अव्हेरिती ॥ २ ॥ न येती वृक्षा फळें आटती धेनु ॥ न पिके मही न वर्षे घनु ॥ यापरी आटेल सकळ जनू ॥ ऐसें जगज्जीवनू बोलिले ॥ ३ ॥ आणिक एक वर्तेल अपवित्र ॥ ब्राह्मण सांडितील वेदमंत्र ॥ आचार सांडूनि होती शूद्र ॥ ऐसे अपवित्र कलियुगीं ॥ ४ ॥ थोर वर्तमान पडेल काळु ॥ चहूं वर्णांचा होईल एकचि मेळु ॥ कोणी कोणाचा न धरिती विटाळु ॥ मग गोपाळु निघते झाले ॥ ५ ॥ आतां वेळोवेळां सांगों किती ॥ मोडला धर्म झाली प्रवृत्ति ॥ विष्णुदास नामा येतो काकुळती ॥ कैसेनि करूं भक्ति पंढरिराया ॥ ६ ॥

॥ १०६१ ॥ गृहस्थ बैसला ओसरीवरी ॥ गृहस्वामिणी स्वयंपाक करी ॥ तंव मार्गस्थ ब्राह्मण आला द्वारीं ॥ अन्न द्यावें स्वामिया ॥ १ ॥ पडली कुऱ्हाड कपाळीं ॥ रागें सूप चाटु आफळीं ॥ जळत काष्ठातें हातीं कवळी ॥ जैसी आसाळी गर्जतसे ॥ २ ॥ ब्राह्मणें घेतलें धरणें ॥ तंव बाईलेसी गेला शरण ॥ ह्मणे माझ्या ग्रासांतून ग्रास देणें ॥ लज्जा राखणें आजिची ॥ ३ ॥ मग ह्मणे त्रो बाईल ॥ कैंचा आलासे बईल ॥ तुजसारिखा असेल ॥ बैलासि बैल सोईरे ॥ ४ ॥ गृहस्थें धांवोनि धरिली वेणी ॥ तिनें शेंडीस हात घालोनी ॥ अंगजुठ होऊनि ॥ बाईल हुमण्या मारितसे ॥ ५ ॥ साचे मागें सुटली शेंडी ॥ सर्वेचि धरिलासे अंडीं ॥ पडिली असे मुरकुंडी ॥ तोंडिच्या तोंडीं मारीतसे ॥ ६ ॥ शेजारीं ब्याही होता तो धांवला ॥ येतांचि तोंडावरी मारिला ॥ चौकीचा दांत पाडिला ॥ केला बोचिरा

व्याही तो ॥ ७ ॥ आधींच व्याही होते रोडके ॥ आणि हाणी तल्पठाण वई-च्या बुडखें ॥ निथळत निथळत बोडकें ॥ घेऊनि मुडके पुसितसे ॥ ८ ॥ तिकडूनि धांवला मेहुणा ॥ तोहि पाडिला उताणा ॥ केला तिनें घोळाणा ॥ तया मेहुण्याचा ॥ ९ ॥ ब्राह्मणाकडे दांत रगडी ॥ तंव ब्राह्मण हळु हळु पाय काढी ॥ ओल्या धोतराची घेऊनि घडी ॥ पळतां वेंगडी वळतसे ॥ १० ॥ ऐसा ओलांडिला दारवंटा ॥ तंव धाविन्नली पाठोवाटा ॥ सीण घालून हाणिल्या बरोटा ॥ कोठें थोथ्या पळसील ॥ ११ ॥ ऐसा कलियुगीं स्त्रियांचा विचार ॥ एक बुडविती बेताळीस नर ॥ एक दाविती स्वर्गीचें द्वार ॥ नामा निरंतर विनवीतसे ॥ १२ ॥

॥ १०६२ ॥ तारुण्याच्या मदें न बोलें कोणासी ॥ सदां मुसमुसी रीस जैसा ॥ १ ॥ आटूनि वेंटूनि बांधितो मुंडासा ॥ फिरतसे म्हैसा जगा-माजीं ॥ २ ॥ हातीं दिडपान लावूनियां ताठा ॥ फिरतो करंटा विषय-बुद्धि ॥ ३ ॥ श्वानाचियेपरी हिंडे दारोदारीं ॥ इच्छी परनारी पापदृष्टि ॥ ४ ॥ भंगिजेल रूप पाहे आरशांत ॥ विचकोनि दांत पाहतसे ॥ ५ ॥ नामा म्हणे ऐसे तारुण्याचे संगें ॥ आलें जाण मग वृद्धपण ॥ ६ ॥

॥ १०६३ ॥ यम सांगे दूतां ॥ तुम्हीं जावें मृत्युलोका ॥ आपुलाला लोक जितुका ॥ तितुका आणावा ॥ १ ॥ तुम्हां सांगतों कुळरंग ॥ निंदा द्वेष करिती राग ॥ खरी खोटी चाहडी सांगे ॥ तें कुळ आपुलें ॥ २ ॥ ज्याचें विषयावर ध्यान ॥ परद्रव्य परस्त्रीगमन ॥ धर्मासी विन्मुखपण ॥ तें कुळ आपुलें ॥ ३ ॥ भावेवीण भक्ति करिती ॥ भक्तिवीणें भाव दाविती ॥ त्यांची तुम्हीं फजिती ॥ बहुतां प्रकारें करावी ॥ ४ ॥ मंत्रसंचारी जे लोक ॥ देव सांडुन देवताउपासक ॥ झोटिंग वेताळ खेताळ देख ॥ ते सखे बाप तुमचे ॥ ५ ॥ लटिके वासनेच्या नवसा ॥ करिती करविती पशुहिंसा ॥ त्यानें बहुत दिवस भरंवसा ॥ दिला आहे ॥ ६ ॥ घातकी पातकी गुरुद्रोही ॥ हित सांगतां गुरूसी हेडवी ॥ विष्णुदासा वेगळें करून पाहीं ॥ सांगितलें तितुके आणावे ॥ ७ ॥ नामा म्हणे एक्या पातकीयां दंडिती ॥ नाना विपत्ति काय सांगूं किती ॥ विष्णुदासाचे वंदिती ॥ चरणरज ते यम ॥ ८ ॥

॥ १०६४ ॥ कृष्णाचें कीर्तन नावडे ज्या नरा ॥ जन्मोनि अघोर पडे नरकीं ॥ १ ॥ कृष्णश्रवण नाइके जो कानीं ॥ तयासि मेदिनी ठाव

केंचा ॥ २ ॥ कृष्णविष्णुकथा नावडे पैं नित्य ॥ तयासी पैं सत्य ब्रह्महत्या ॥ ३ ॥ रामकृष्ण हरी न ध्याय जो मूर्खी ॥ तया यम नेती अंतीं जाचा ॥ ४ ॥ नामा ह्मणे हे नर कलियुगीं उदंड ॥ घरोघरीं पाखांड करिताती ॥ ५ ॥

॥ १०६५ ॥ समर्थासीं करी क्रोध हे अहंता ॥ अखंड ममता मानी सदां ॥ १ ॥ आपुली आपण व्यर्थ सांगे स्तुति ॥ वडिलांची कीर्ति भोग सांगे ॥ २ ॥ वमन झालीया सांचितसे अन्न ॥ काय तो दुर्जन भाग्यहीन ॥ ३ ॥ नामा ह्मणे जाण असतां शरिरी ॥ जातो यमपुरी भोगावया ॥ ४ ॥

॥ १०६६ ॥ गेला परमहंस परिवारासहित ॥ कोल्हाळ करिती मायबहिणी ॥ १ ॥ काय हे नगरी पांचही तराळ ॥ निद्रेनें भ्रमले व्याकुळ झाले ॥ २ ॥ गेला मागून दिसे कवणिये वाटे ॥ नवही द्वारें सपाट पडलीं ओस ॥ ३ ॥ नामा ह्मणे चोरी एके अंगणांत ॥ दिवसा रात्रीं पडत खाण तेथें ॥ ४ ॥

॥ १०६७ ॥ नाहीं परमार्थ पोटीं धनाचि आशा॥धरूनि हव्यासा धनमान ॥ १ ॥ दंभमान दावी ज्ञानमार्ग मोठा ॥ पुढिलांसी वाटा यमपंथें ॥ २ ॥ पंथ न चुकती संतांवीण कधीं ॥ संसारसंबंधीं तया नरा ॥ ३ ॥ नामा ह्मणे ऐसे बहू अभाविक ॥ संतसंगसुख काय जाणे ॥ ४ ॥

॥ १०६८ ॥ गोसावीपणाचा दाखविती वेष ॥ नाहीं निदिध्यास हरिनामीं ॥ १ ॥ वरी वरी आर्त दाविती झगमग ॥ अंतरीं तो संग विषयाचा ॥ २ ॥ व्यर्थ लोकांपुढें हालविती मान ॥ विटंबन केली संसाराची ॥ ३ ॥ नामा ह्मणे मन गुंतेल पांडुरंगा ॥ आतां ऐशा सांगा कोण रीती ॥ ४ ॥

॥ १०६९ ॥ जे संतांची करिती निंदा ॥ त्यांसी दंडावें गोविंदा ॥ १ ॥ निंदक दंडावे दंडावे ॥ नेऊनि अंधारीं घालावे ॥ २ ॥ जे संतांसी करिती पाखांड ॥ त्यांतें करावें शतखंड ॥ ३ ॥ नामा ह्मणे सांगेन एक ॥ निंदक श्वानाचे ते लेंक ॥ ४ ॥

॥ १०७० ॥ डोई बोडून केली खोडी ॥ काया वागविली बापुडी ॥ १ ॥ ऐसा नव्हे तो सन्यास ॥ विषय देखोनि उदास ॥ २ ॥ मांजराचे

गेले डोळे ॥ उंदीर देखोनि तळमळे ॥ ३ ॥ वेश्या झाली पाटाची राणी ॥ तिला आठवे मागील करणी ॥ ४ ॥ नामा ह्मणे वेष पालटे ॥ परी अंतरींचें ओसपण न तुटे ॥ ५ ॥

॥ १०७१ ॥ अंतरीं आवेश धरूनि कामाचा ॥ लटकी जल्पे वाचा शब्द ज्ञानें ॥ १ ॥ बोलाचे पै मांडे क्षीर घारी अन्न ॥ तेणें समाधान केवि होय ॥ २ ॥ बोलिल्यासारिखें न करी पामर ॥ वृथाचि कुरकुर वाढविली ॥ ३ ॥ नाहीं जीव तया भेता आलिंगन ॥ तैसें तें श्रवण केल्या होय ॥ ४ ॥ नामा ह्मणे त्याच्या संगें स्थिति दूषे ॥ झाला लाभ नासे तेथें आतां ॥ ५ ॥

॥ १०७२ ॥ कोळशासी दूध मर्दोनियां धूतां ॥ न पावे शुद्धता कांहीं केल्या ॥ १ ॥ दुर्जनासी तैसा बोध परमार्थ ॥ नवजायचि स्वार्थ कांहीं केल्या ॥ २ ॥ सूकराचे परी नेणती मिष्टान्न ॥ विष्टा ते भक्षण करीताती ॥ ३ ॥ मोहियले प्राणी पाहतां पाहतां ॥ काय सांगूं आतां नवलावो ॥ ४ ॥ नामा ह्मणे तया न होयचि मोक्ष ॥ येवोनि पद्माक्ष केवि भेटे ॥ ५ ॥

॥ १०७३ ॥ करंटें कपाळ नाम नये वाचे ॥ सदैव देवाचे प्रेम नामीं ॥ १ ॥ जोडियेली जोडी हुंडारि दूरी ॥ नावडे पंढरी तया जना ॥ २ ॥ आपण नवजे दुजिया जावों नेदी ॥ ऐसा तो कुबुद्धि नागवितो ॥ ३ ॥ नामा ह्मणे नाम गर्जे वारकरी ॥ वैकुंठ पंढरी देशोंदेशीं ॥ ४ ॥

॥ १०७४ ॥ थिल्लर तें नेणें सागराचा अंत ॥ मुंगीस अग्नींत रीघ नाहीं ॥ १ ॥ श्वान काय जाणें मेरूचें प्रमाण ॥ कोसळल्या गगन नकळे त्यास ॥ २ ॥ अंध काय जाणें कैसा उगवे दीन ॥ पाषाणा पर्जन्य नकळे जेंवी ॥ ३ ॥ देहवंत जीव काय जाणें देव ॥ नामा ह्मणे भाव काय तेथें ॥ ४ ॥

॥ १०७५ ॥ या विठोबापरतें आन दैवत ह्मणती ॥ ते शब्द नायकवती कार्नी माझ्या ॥ १ ॥ पाखांडी ह्मणती उगेंचि असावें ॥ हा ब्रह्मकटाह करूं शके न अनारिसा ॥ २ ॥ तोहि जरी ह्मणेल अहंब्रह्मास ॥ तरी न पहावी वास येहीं नयनीं ॥ ३ ॥ कोटि कोटी ब्रह्मांडें एक एक्या रोमीं ॥ व्यापोनियां व्योमीं वर्ततसे ॥ ४ ॥ ऐसा माझा विठो सर्वां घटीं सम ॥ न संडावें वर्म नामा ह्मणे ॥ ५ ॥

॥ १०७६ ॥ रामनाम ह्मणतां संसाराचें भय ॥ ह्मणती त्याच्या होय जिव्हे कुष्ट ॥ १ ॥ अमृत सेवितां कैंचें ये मरण ॥ जाणती हे खूण अनुभवी ॥ २ ॥ ज्याची एकवृत्ति रामनामीं प्रीति ॥ असतां कैसे होती गर्भवास ॥ ३ ॥ नामा ह्मणे नामीं दृढ भाव धरा ॥ आत्महित करा जाणते हो ॥ ४ ॥

॥ १०७७ ॥ हरिनामीं उदास तो पतीत निष्ठुर ॥ तया यमकिंकर गांजितील ॥ १ ॥ तोचि हरिचा दासु नामीं ज्या विश्वासु ॥ तया गर्भवासु नाहीं नाहीं ॥ २ ॥ मार्ग सांडोनियां आडमार्गें जाती ॥ ते व्याघ्रा वरपडे होती क्षणामाजी ॥ ३ ॥ नामा ह्मणे जिहीं नामीं आळस केला ॥ तो येवोनि गेला व्यर्थ एक ॥ ४ ॥

॥ १०७८ ॥ संसारा येऊनि काय पुण्य केलें ॥ बाळपण गेलें वायांवीण ॥ १ ॥ तरुणपणीं ह्या नाठवे श्रीहरि ॥ वृद्धपणीं सेवा कैसी हो करी ॥ २ ॥ परि हा नरजन्म गेला असे वायां ॥ पंढरीच्या राया नोळखतां ॥ ३ ॥ आलों मी संसारीं गुंतलों व्यापारीं ॥ अझूनि कां श्रीहरि नोळखसी ॥ ४ ॥ सहस्र अपराध जरी म्यां रे केले ॥ तारीं वो विठ्ठले ह्मणे नामा ॥ ५ ॥

॥ १०७९ ॥ तुमचें तीर्थ आह्मीं आदरें सेवावें ॥ तेणें तें पावावें परब्रह्म ॥ १ ॥ विश्वाकरवीं ब्रह्म ह्मणवितां तुह्मी ॥ ह्मणों जी माय आह्मी पिता तुह्मी ॥ २ ॥ जो तुमचे चरणींचा तो नाहीं आह्मां ॥ विष्णुदास नामा न तेथें ॥ ३ ॥

॥ १०८० ॥ माकड बैसलें किर्तनीं ॥ हरीचे गुण नायके श्रवणीं ॥ १ ॥ घुवड पाहे चहूंकडे ॥ नायके हरीचे पवाडे ॥ २ ॥ सभेभोंवताल्या नारी ॥ दृष्टि घाली तयावरी ॥ ३ ॥ नामा ह्मणे पंढरिनाथा ॥ कष्टलों उपदेश करितां ॥ ४ ॥

॥ १०८१ ॥ बेडूक ह्मणजे चिखलाचा मोक्का ॥ क्षीर सांडूनि रक्ता गोचीड झोंबे ॥ १ ॥ जयाची वासना तयासीच गोड ॥ प्रेमसुखचाड नाहीं तया ॥ २ ॥ वांझ ह्मणे मी वाढवितें जोंझार ॥ उघडावया कैवाड नाहीं कोणी ॥ ३ ॥ अस्वलाचें तेल माखियलें कानीं ॥ तें ह्मणे स्तनीं थोर सुख ॥ ४ ॥ स्वामीचिया कानीं खोंविली लेखणी ॥ ते घेत असे धणी घरोघर ॥ ५ ॥ गाढवासि लाविली तूप पोळी डाळ ॥ भुंके आळो-

आल लाज नाहीं ॥ ६ ॥ सूकरा कस्तुरी चंदन लाविला ॥ तो तेथोनि पळाला विष्टा खाया ॥ ७ ॥ नामा ह्मणे माझें मन हें वोळलें ॥ धरिलासे गोपाळ सोडीचिना ॥ ८ ॥

॥ १०८२ ॥ बुजवणें शेतीं माणसें ह्मणती ॥ काय त्याचे हातीं शस्त्र शोभे ॥ १ ॥ हंसाशीं विरोध करीत कावळा ॥ नेणे त्याची कळा उंचपणें ॥ २ ॥ अनामिकासंगें पाठवितां पंडिता ॥ तो तयातें तत्वतां काय जाणे ॥ ३ ॥ नामा ह्मणे बापा करूं नको तैसें ॥ विचार कायसे पाहसील ॥ ४ ॥

॥ १०८३ ॥ परब्रह्मीची गोडी नेणती ती बापुडीं ॥ संसार सांकडीं विषयभरित ॥ १ ॥ तूतें चुकली रे जगजीवन रक्षा ॥ अनुभवावीण लक्षा नयेचि रे कोणा ॥ २ ॥ जवळीं असतांचि क्षीर नव्हेसि वरपडा ॥ रुधिर सेवितां गोचिडा जन्म गेला ॥ ३ ॥ दुर्दुरा कमळिणी एकेठायीं बिढार ॥ वास तों मधुर मधुकर घेवोनि गेला ॥ ४ ॥ मधुमक्षियां मोहळ रचितां रात्रंदिवस ॥ भाग्यवंत रस घेऊनि गेला ॥ ५ ॥ शेळीस घातली उंसांची वैरणी ॥ घेऊं नेणे धणी त्या रसाची ॥ ६ ॥ नामा ह्मणे ऐसीं चुकलीं बापुडीं ॥ अमृत सेवितां पुढीं चवी नेणे ॥ ७ ॥

॥ १०८४ ॥ ओढळातें सुणें बैसे विहिरणी ॥ तेथें काय गुणी प्रगटेल ॥ १ ॥ देव खादलें ते काय करी जाणा ॥ सर्व अवगुण तयापासीं ॥ २ ॥ अवघीं संतति कावळे पोशिले ॥ जावोनि बैसले विष्टेवरी ॥ ३ ॥ भुजंगाचे मुखीं अमृत घातलें ॥ फिरोनि पाहिलें विषमय ॥ ४ ॥ नामा ह्मणे ऐसे अभक्त निर्लज्ज ॥ त्यांसि केशिराज उपेक्षील ॥ ५ ॥

॥ १०८५ ॥ जाळें टाकिलें सागरीं ॥ उदक नयेची चूळभरी ॥ १ ॥ तैसें पापियाचें मन ॥ ज्या नावडे हरिकीर्तन ॥ २ ॥ सावजीं केला कोल्हा राव ॥ तो न संडी आपुला भाव ॥ ३ ॥ गाढव गंगेसि न्हाणीले ॥ पुढती लोळूं ते लागले ॥ ४ ॥ श्वान बैसविलें पालखीं ॥ वरती मान करूनि भुंकी ॥ ५ ॥ नगर नावडे विखारा ॥ दर्पण नावडे नकट्या नरा ॥ ६ ॥ पति नावडे शिंदळी ॥ जाय परपुरुषाजवळी ॥ ७ ॥ नामा ह्मणे वा श्रीहरि ॥ कोळ्या नावडे कस्तुरी ॥ ८ ॥

॥ १०८६ ॥ ज्यांलागिं जोडिसी ते न येती तुजसरसीं ॥ यम कासाविसी करी तये वेळां ॥ १ ॥ तूं तरी अज्ञान न देखसी डोळां ॥ झालासि गोळोळा

धनगरांसी ॥ २ ॥ चिरीरी घेतो सांपडलीया हातीं ॥ अवघी त्याची पक्ती टाकोनियां ॥ ३ ॥ संतीं न ह्मणावें वचन निष्ठुर ॥ वेगीं ठाका द्वार केशवाचें ॥ ४ ॥ नामा ह्मणे शरण रिघा हारि पायीं ॥ तया शेषशायी न विसंबे ॥ ५ ॥

॥ १०८७ ॥ जायजणा देह जाणतां नेणसी ॥ तो लोकीं मिरवसी लाजिरवाणें ॥ १ ॥ हें माझें हें माझें मानिसी निर्भ्रांत ॥ करिसी आघात रात्रंदिवस ॥ २ ॥ सांग तूं कवणाचा आलासि कोठोनी ॥ दृढ बुद्धि मनीं विचारी पां ॥ ३ ॥ धन संपत्ति करूनि मदें मातलासी ॥ पुढत पुढतीं पडसी गर्भवासा ॥ ४ ॥ पुत्रकलत्रदारा त्यांचा झालासि ह्मणियारा ॥ यांच्या पातकांचा भारा वाहसील ॥ ५ ॥ अंतीं यमापाशीं तुज बांधोनियां नेती ॥ कौतुक पाहती सकळ जन ॥ ६ ॥ विषयाचें विष भुलशील क्षणीं ॥ भोगिसी पतन रात्रंदिवस ॥ ७ ॥ नामा ह्मणे एक ध्यायी कमळापति ॥ निसाचा सांगाती विठ्ठल माझा ॥ ८ ॥

संत संगती.

॥ १०८८ ॥ एक भानु अवघा सृष्टीचा सोहळा ॥ व्यापूनि सकळा आकाशासी ॥ १ ॥ पवनसिंधुवरी मन वेगें पाखरी ॥ मार्गु षट्चक्री वैकुंठासी ॥ २ ॥ तोचि भोगी सुख चिदानंदीं वासु ॥ संतसंगें प्रकाशु सफळ मग ॥ ३ ॥ नामा ह्मणे यासी गुरुकृपा पाहिजे ॥ संतसंगें पाविजे केशवचरण ॥ ४ ॥

॥ १०८९ ॥ धन्य नरदेहीं संतसंग करी ॥ त्रैलोक्य उद्धरी हेळामात्रें ॥ १ ॥ नेणे सुख दुःख शरीराचें भान ॥ अखंड भजन केशवाचें ॥ २ ॥ कर्म करूनियां होय शुचिष्मंत ॥ नामामृतीं प्रीत सर्वकाळ ॥ ३ ॥ नामा ह्मणे ऐसे वर्ते देहभावीं ॥ मूढजना दावी भक्तिमार्ग ॥ ४ ॥

॥ १०९० ॥ धन्य तोचि देश जेथें संतवास ॥ तापत्रयदोष जाती सत्य ॥ १ ॥ धन्य मातापिता उभयकुळशुद्धता ॥ तोचि भजे संतां निर्धारेंसी ॥ २ ॥ तीर्थरूपीं जळ विलंबें करी निर्मळ ॥ संतदर्शनें तत्काळ शुद्ध होती ॥ ३ ॥ धातुमय मूर्ति चिरकाळें फळती ॥ संतांचे संगतीं निजस्वार्थ ॥ ४ ॥ नामा ह्मणे मुक्ति जे नर इच्छिती ॥ संतांचे संगती धरती भाव ॥ ५ ॥

॥ १०९१ ॥ उतरोनि वैतरणी वैकुंठा जाऊं येईल ॥ परि साधुसंगतीचा पार नकळे नकळे ॥ १ ॥ रविरश्मि धरोनि स्वर्गा जाऊं येईल ॥ परि साधुसंगतीचा पार नकळे नकळे ॥ २ ॥ स्वामींचा ठेवा साच पैं होईल ॥ परि साधुसंगतीचा पार नकळे नकळे ॥ ३ ॥ मायबाप बंधु मिळती नाना योनीं ॥ परि साधुची मिळणी भाग्ययोगें ॥ ४ ॥ तप व्रतें दानें गोविंद भेटेल ॥ परि साधु न भेटेल भाग्येंवीण ॥ ५ ॥ नामा ह्मणे देवा बरवा साधुसंग ॥ यावेगळा भवरोग न तुटे न तुटे ॥ ६ ॥

॥ १०९२ ॥ कपटाचें कुपथ्य झालें तुझे पोटीं ॥ स्मरावा जगजेठि कृपाळु तो ॥ १ ॥ नाम औषध घ्यावें नाम औषध घ्यावें ॥ संताचे लागावें समागमीं ॥ २ ॥ त्यापाशीं औषध आहे नानाविध ॥ रामकृष्ण गोविंद ह्मणती वाचे ॥ ३ ॥ पुत्रस्नेहें कैसा अजामेळ स्मरला ॥ तेणें तो उद्धरला क्षणमात्रें ॥ ४ ॥ राम राम ह्मणतां तारिली कुंटिणी ॥ वैकुंठभुवनीं तये वासु ॥ ५ ॥ तेंचि हें औषध प्रल्हादें घेतलें ॥ तें तूं घे ऊगेलें ह्मणे नामा ॥ ६ ॥

॥ १०९३ ॥ येता जातां थोर कष्टलों गर्भवासीं ॥ पडिलों गा उपवासी प्रेमेवीण ॥ १ ॥ बहुतांचा सेवकु झाला काकूळती ॥ न पावे विश्रांति कधीं काळीं ॥ २ ॥ ऐसें माझें मन शिणलें नाना परी ॥ घालीन आभारी संताचीया ॥ ३ ॥ वियोगें संताच्या व्याकुळ चिंतातुर ॥ हिंडे दारोदार दीन रूपें ॥ ४ ॥ परि कोणी संताच्या न घालिती चरणीं ॥ तळमळी अनुदिनीं श्रांत सदां ॥ ५ ॥ माझें माझें ह्मणवुनि जया घाली मिठी ॥ दिसे तेंचि दिठी नाहीं होय ॥ ६ ॥ तया शोकानळें संतप्त अंदोळ ॥ गेले तें नमिळे कदां काळीं ॥ ७ ॥ न देखत ठायीं देखावया धांवें ॥ भ्रांति भुले भावें नानामार्गीं ॥ ८ ॥ तुझा स्वरूपानंदू नाहीं ओळखिला ॥ जाहली विठ्ठला हानि थोर ॥ ९ ॥ लोहाचा कवळू लागल्या परिसातें ॥ पढिये सर्वांते होय जेंवि ॥ १० ॥ नामा ह्मणे तैसी भेटी संतचरणीं ॥ करूनि त्रिभुवनीं होईन सरता ॥ ११ ॥

॥ १०९४ ॥ संतपायीं माथा धरितां सद्भावें ॥ तेणें भेटे देव आपेआप ॥ १ ॥ ह्मणवुनि संतां अखंड भजावें ॥ तेणें भेटे देव आपेआप ॥ २ ॥ साधुपाशीं देव कामधंदा करी ॥ पीतांबर करी वरी छाया ॥ ३ ॥ नामा ह्मणे देव इच्छी संतसंग ॥ आह्मां जीवलग जन्मोजन्मीं ॥ ४ ॥

॥ १०९५ ॥ संतसंगतीचें काय सांगूं सुख ॥ आपणपारिखें नाहीं तेथें ॥ १ ॥ साधु थोर जाणा साधु थोर जाणा ॥ साधु थोर जाणा कलियुगीं ॥ २ ॥ इहलोकीं तोचि सर्वांभूतीं सम ॥ शरीराचा भ्रम नेणे कदां ॥ ३ ॥ नामा ह्मणे गाय दूध एक सरे ॥ साधु निरंतर वर्ते तैसा ॥ ४ ॥

॥ १०९६ ॥ भोळ्या भाविकांचें वचन तुळंघी ॥ फिरतसे संगें तया मागें ॥ १ ॥ मी एक अभक्त मी एक अभक्त ॥ मी एक अभक्त पापराशी ॥ २ ॥ नाम माळा दृढ न करी जतन ॥ परि जाणे वर्म स्तूण संतसंगें ॥ ३ ॥ नामा ह्मणे नाहीं तुह्मांसी उपमा ॥ आमुचे स्वधर्म शुद्ध नाहीं ॥ ४ ॥

॥ १०९७ ॥ परिसाचेनि संगें लोह होय सुवर्ण ॥ तैसा भेटे नारायण संतसंगें ॥ १ ॥ कीटकी ध्यातां भृंगी झाला तोचि वर्ण ॥ तैसा भेटे नारायण संतसंगें ॥ २ ॥ वनस्पति परिमळु चंदन झाला जाण ॥ तैसा भेटे नारायण संतसंगें ॥ ३ ॥ अग्नीस मिळे तें नये परतोन ॥ तैसा भेटे नारायण संतसंगें ॥ ४ ॥ सरिताओघ जाय सिंधूसि मिळून ॥ तैसा भेटे नारायण संतसंगें ॥ ५ ॥ नामा ह्मणे केशवा मज देई संतसंग ॥ आणिक कांहीं तुज न मागें बापा ॥ ६ ॥

नामाचा महिमा.

॥ १०९८ ॥ अग्नी जाळी तरी न जळती पांडव ॥ हृदयीं माधव धरीला ह्मणोनी ॥ १ ॥ अग्नी जाळी तरी न जळती गोपाळ ॥ हृदयीं देवबोल धरीला ह्मणोनी ॥ धृ० ॥ अग्नी जाळी तरी न जळे हनुमंत ॥ हृदयीं सीताकांत ह्मणोनीया ॥ २ ॥ अग्नी जाळी तरी न जळे प्रल्हाद ॥ हृदयीं गोविंद ह्मणोनीया ॥ ३ ॥ अग्नी जाळी तरी न जळे पैं सीता ॥ हृदयीं रघुनाथा धरीलें ह्मणोनी ॥ ४ ॥ लंकेसी उरलें बिभीषणाचें घर ॥ हृदयीं सीतावर धरीला ह्मणोनी ॥ ५ ॥ नामा ह्मणे स्वामी स्मरावें गोविंदा ॥ चुके भवबाधा संसाराची ॥ ६ ॥

॥ १०९९ ॥ देवाचें हें गुज सकळ मंत्रमय ॥ जें कां नीत्य ध्येय शंकराचें ॥ १ ॥ तें हें रामनाम सेवितां सर्वभावें ॥ रामरूप व्हावें निश्चयेंसी ॥ २ ॥ नष्ट आजामेळाचें पतित्व मेळें ॥ दिव्य रूप झालें वाल्मिकाचें ॥ ३ ॥

शरीरसंपत्ति बळीनें देउनी सकळ ॥ केला द्वारपाळ नारायण ॥ ४ ॥ कृष्णावीण दुजे नेणती कायावाचा ॥ झाला पांडवांचा साहाकारी ॥ ५ ॥ नामा ह्मणे केशव भावाचा लंपट ॥ भक्तासी निकट रतलासे ॥ ६ ॥

॥ ११०० ॥ ज्यासी विन्मुख संसार ॥ तो करी मोक्षाचा विचार ॥ १ ॥ आह्मी पंढरीचे लाठे ॥ नजावो वैकुंठींचे वाटे ॥ धृ० ॥ सांडोनी पंढरीची वारी ॥ मोक्ष मागतो भीकारी ॥ २ ॥ जन्मोजन्मींचा आळसी ॥ तो मुक्तीतें अभिलाषी ॥ ३ ॥ ताट वोगरीलें नीकें ॥ सांडोनी कोण जाय भीके ॥ ४ ॥ जो कां नेणे नाम गोडी ॥ तो मुक्तीतें चरफडी ॥ ५ ॥ नामा ह्मणे विष्णुदासां ॥ ह्मणीं भ्याला गर्भवास ॥ ६ ॥

॥ ११०१ ॥ आह्मीं वीठोबाचे दूत ॥ यम आणूं शरणांगत ॥ १ ॥ मुखें नाम हातें टाळी ॥ महापापा करूं होळी ॥ धृ० ॥ करूं हरीनामाचा घोष ॥ कुंभपाक पाडूं वोस ॥ २ ॥ करूं हरीकथा कीर्तन ॥ तोडूं यमाचें बंधन ॥ ३ ॥ एवढा प्रताप नामाचा ॥ रीघ नव्हे कळीकाळाचा ॥ ४ ॥ ऐसा नामा यशवंत ॥ वीठोबाचा शरणांगत ॥ ५ ॥

॥ ११०२ ॥ तरले तरती हा भरंवसा ॥ पुढती न येती गर्भवासां ॥ १ ॥ वाट सांपडली नीकी ॥ विठ्ठल नाम ज्याचें मुखीं ॥ धृ० ॥ तीर्थें इच्छिती चरणींचें ॥ रजनाम धारकाचे ॥ २ ॥ प्रायश्चित्त सांडोनी प्रौढी ॥ झाली दीन रूपें बापुडीं ॥ ३ ॥ रिद्धी सिद्धी महाद्वारीं ॥ मोक्ष वोळंगण करी ॥ ४ ॥ नामा ह्मणे सुख निधान ॥ नाम पतीत पावन ॥ ५ ॥

॥ ११०३ ॥ नामाचा महीमा कोण करी सीमा ॥ जपा श्रीरामा एक्या भावें ॥ १ ॥ नलगती स्तोत्र नाना मंत्रतंत्रें ॥ वर्णीजे वक्त्रें श्रीरामनाम ॥ धृ० ॥ अनंत पुण्यरासी घडे ज्या प्राण्यासी ॥ तरीच मुखासी नाम येत ॥ २ ॥ नामा ह्मणे राम हा जप परम ॥ तो देह उत्तम मृत्युलोकीं ॥ ३ ॥

॥ ११०४ ॥ जन्माचें कारण रामनाम पाठे ॥ जाईजे वैकुंठे एका वेळा ॥ १ ॥ रामनाम ऐसा जीव्हें उमटे ठसा ॥ तो उद्धरेल अपैसा इहलोकीं ॥ धृ० ॥ दोअक्षरी राम हा जप परम ॥ नलगे तुज नेम नानापंथ ॥ २ ॥ नामा ह्मणे पवित्र श्रीरामाचें चरित्र ॥ उद्धरीसी गोत्र पूर्वजेसी ॥ ३ ॥

॥ ११०५ ॥ कांसवीचे दृष्टी जैं वेईजे भेटी ॥ तैं अमृताची दृष्टी घडे त्यासी ॥ १ ॥ तैसें हें भजन श्रीरामाचें ध्यान ॥ वाचे नारायण अमृत-

मय ॥ धृ० ॥ धन्य त्याचें कुळ सदां पैं सफळ ॥ दीननिधी फळ रामनाम ॥ २ ॥ नामा ह्मणे चोखडा भक्त तो उत्तम ॥ वाचेसी सुगम रामनाम ॥ ३ ॥

॥ ११०६ ॥ सदां फळ सुफळ वाचेसी गोपाळ ॥ वंदि कळीकाळ शास्त्र सांगे ॥ १ ॥ ब्रह्मांड नायक ऐसें जें कवतुक ॥ तेंची नाम एक श्रीकृष्ण ऐसें ॥ धृ० ॥ आदी अंत पहातां नाहीं पैं सर्वथा ॥ परिपूर्ण सरीता अमृताची ॥ २ ॥ नामा ह्मणे अनंत कां करीसी संकेत ॥ उद्धरीले पतीत युगायुगीं ॥ ३ ॥

॥ ११०७ ॥ गोविंद गोपाळ वाचेसी निखळ ॥ तो उद्धरे तात्काळ कलीमाजीं ॥ १ ॥ नारायण नारायण हेंची पारायण ॥ उद्धरले जन इहलोकीं ॥ धृ० ॥ तुटती यातना कर्माच्या भावना ॥ जड जीव उद्धरणा नाम स्मरा ॥ २ ॥ नामा ह्मणे राम हा जप परम ॥ नलगती नेम नानाकोटी ॥ ३ ॥

॥ ११०८ ॥ तीर्थ तपरासी जप हृषीकेशी ॥ नाम अहर्निशी रामराम ॥ १ ॥ तीर्थाचें पै तीर्थ नाम हें समर्थ ॥ होईल कृतार्थ रामनामें ॥ धृ० ॥ साधेल साधन तुटेल बंधन ॥ वाचे जनार्दन सुफळ सदां ॥ २ ॥ नामा ह्मणे हरी उच्चार तूं करी ॥ उद्धरसी निर्धारी इहलोकीं ॥ ३ ॥

॥ ११०९ ॥ पाहतां ये परीपाठीं आणीक नाहीं सृष्टी ॥ नामेवीण दृष्टीं नदिसे माझे ॥ १ ॥ नामची समर्थ नामची मथीत ॥ शंकरासी हेत रामनामीं ॥ धृ० ॥ पुरती सर्व काम वाचे रामनाम ॥ नलगती ते नेम कर्मजाळ ॥ २ ॥ नामा ह्मणे उच्चार न करी तूं विचार ॥ तुटेल येरझार नानायोनी ॥ ३ ॥

॥ १११० ॥ तपांचें पैं तप राम हें अमुप ॥ करी कां रे जप रामनामीं ॥ १ ॥ रामकृष्ण ह्मणे वाचें नारायण ॥ तुटेल बंधन यमपाश ॥ धृ० ॥ साधेल साधन होती कोटी यज्ञ ॥ नाम जनार्दन जप करी ॥ २ ॥ नामा ह्मणे जिव्हे नाम स्मरण करी ॥ ह्मणे नरहरी एक भावें ॥ ३ ॥

॥ ११११ ॥ हाची नेम सारी साधेल तो हरी ॥ नाम हें मुरारी अच्युताचें ॥ १ ॥ गोविंद हरे गोविंद हरे ॥ यादव मुरारे रामनाम ॥ धृ० ॥ नलगती कथा नाना विकळता ॥ नामची स्मरता नाम वाचे ॥ २ ॥ नामा ह्मणे राम आत्मा हाची नेम ॥ नित्य तो सवेग जप आत्मा ॥ ३ ॥

॥ ११११ ॥ करूं हें कीर्तन राम नारायण ॥ जनीं जनार्दन हेंची देखें ॥ १ ॥ जगाचा जनक रामकृष्ण एक ॥ नकरीतां अविवेक स्मरे राम ॥ धृ० ॥ तुटेल भवजाळ कां करीसी पाल्हाळ ॥ सर्व मायाजाळ इंद्रीय बाधा ॥ २ ॥ नामा ह्मणे गोविंद स्मरे तूं सावध ॥ नव्हे तुज बाध नानाविघ्नें ॥ ३ ॥

॥ १११३ ॥ मायेचें भूचर रजतम सात्वीक ॥ रामनाम एक सोडवणें ॥ १ ॥ राम हेंची स्नान राम हेंची ध्यान ॥ नामें घडे यज्ञ कोटी देखा ॥ धृ० ॥ नलगती साधन नाना मंत्र विवेक ॥ रामनामीं मुख रंगी कांरे ॥ २ ॥ नामा ह्मणे श्रीराम हेंची वचन आह्मां ॥ नित्य ते पौर्णिमा सोळा कळी ॥ ३ ॥

॥ १११४ ॥ माझें मी करीतां गेले हे दीवस ॥ न धरीच विश्वास रामनामीं ॥ १ ॥ अंतीं तुज उद्धरती रामनाम हरी ॥ राम पंचाक्षरी मंत्रसार ॥ धृ० ॥ कां करशील सांठा प्रपंच विस्तार ॥ न तुटे येरझार नामेंवीण ॥ २ ॥ नामा ह्मणे कैसें रामनामीं पीसें ॥ तो उद्धरेल अपैसे इहलोकीं ॥ ३ ॥

॥ १११५ ॥ नको नको माया सांडी लवलाह्या ॥ पुढील उपाया झोंबे कारे ॥ १ ॥ रामनाम ह्मणे तुटेल बंधन ॥ भवबंध मोचन एकानामें ॥ धृ० ॥ स्मरतां पतीत उद्धरले यथार्थ ॥ नाम हाची स्वार्थ तया झाला ॥ २ ॥ नामा ह्मणे हा जप करी तूं अमूप ॥ रामनामें खेप जाय जनीं ॥ ३ ॥

॥ १११६ ॥ स्मरण करीतां रामनाम ध्वनी ॥ ऐकतांची कर्णीं पळती यम ॥ १ ॥ ऐसें पाठ करी रामनाम हरी ॥ होतील कामारी रिद्धीसिद्धी ॥ धृ० ॥ साध्य तेंची साधी नकरी उपाधि ॥ जन्मांतरीच्या व्याधि हरती नामें ॥ २ ॥ नामा ह्मणे सर्व राम हाचि भाव ॥ नाहीं आणिक देव रामेंवीण ॥ ३ ॥

॥ १११७ ॥ रामकृष्ण माळ घाली कां अढळ ॥ तुटेल भवजाळ मायामोह ॥ १ ॥ होशील तूं साधु न पवसी बाध ॥ पूर्ण ब्रह्मानंद पावेल तुज ॥ धृ० ॥ जपतां रामनाम पुरती सर्व काम ॥ आदि अंतीं नेम साधेल तुज ॥ २ ॥ नामा ह्मणे कृतार्थ पूर्ण मनोरथ ॥ नलगती ते अर्थ मायाफांसे ॥ ३ ॥

॥ १११८ ॥ शरीर संपत्ती मायेचे दवाळ ॥ वायांची पाल्हाळ किरविलोसी ॥ १ ॥ नाम हेंची तारी विठ्ठल निर्धारी ॥ ह्मणे हरी हरी एकी

हेळा ॥ धृ० ॥ स्मरतां गोपाळनाम वंदील काळयम ॥ न लगती नेम मंत्रबाधा ॥ २ ॥ नामा ह्मणे सार मंत्र तो उत्तम ॥ राम हेंची नाम स्मरे कारे ॥ ३ ॥

॥ ११११९ ॥ नाम वाचें उच्चारितां ॥ हरे संसाराची व्यथा ॥ जाती दोषाचीया चळथा ॥ रामकृष्ण उच्चारणीं ॥ १ ॥ हरी माधव गोविंद ॥ याची नामाचा जया छंद ॥ तोचि पावेल परमपद ॥ नीजभुवन वैकुंठीं ॥ धृ० ॥ जन्मजन्माची तपरासी ॥ तेणें नाम आलें मुखासीं ॥ स्मरता हरी हृषीकेशी ॥ सकळ पूर्वजा उद्धार ॥ २ ॥ नामा जपे ध्यानीं मनीं ॥ अखंड विठ्ठल हरी कीर्तनीं ॥ तेणें जपे ये मेदीनीं ॥ कोटी यज्ञ घडले ॥ ३ ॥

॥ ११२० ॥ नाम एकची तारक ॥ रामनामें शुद्ध मुख ॥ येणें उद्धरती तिन्ही लोक ॥ कुळांसहीत वैकुंठीं ॥ १ ॥ धन्य धन्य तें कुळ ॥ रामनामें नित्य निर्मळ ॥ जो उच्चारी सर्वकाळ ॥ धन्य जन्म तयाचा ॥ धृ० ॥ एक हरी एक तत्व ॥ तेथें धरोनीया शुद्ध सत्व ॥ नाना काय करीसी कवित्व ॥ राम नाम उच्चारी ॥ २ ॥ नामा जपे नाम मंत्र ॥ हातीं न घे आणीक शस्त्र ॥ रामकृष्ण हें वक्रें उच्चार ॥ इतुकेंची पुरे आह्मां ॥ ३ ॥

॥ ११२१ ॥ राम मंत्राचिया आवृत्ति ॥ घडती जयासी पुढतोपुढती ॥ त्याचा धन्य जन्म ये क्षितीं ॥ सर्व कुळाशीं तारक ॥ १ ॥ राम मंत्र आवडे जीवा ॥ हाची उद्धार सर्व जीवा ॥ शीवांसही विसांवा ॥ पार्वती सहीत ॥ धृ० ॥ रामकृष्ण उच्चारें ॥ तरती जड पामरें ॥ ऐसें हें व्यासें निर्धारें ॥ नानाग्रंथीं सांगितलें ॥ २ ॥ नामा जपे नाम मंत्र ॥ आणिक नेणे नाना शास्त्र ॥ रामनामें नित्य वक्र ॥ हरी रंगें रंगलें ॥ ३ ॥

॥ ११२२ ॥ अखंड मुखीं रामनाम ॥ धन्य तयाचाचि जन्म ॥ स्नानसंध्येसी नेम ॥ तो पुरुष महापवित्र ॥ १ ॥ धन्य धन्य तयाचा जन्म ॥ रामार्पण अवघें कर्म ॥ तोची तरला हाची नेम ॥ रामकृष्ण उच्चारणीं ॥ धृ० ॥ अनंत जन्मांचें सांकडें ॥ तेणेंचि उगविलें कोडें ॥ जपतप येणें नावडे ॥ रामकृष्ण उच्चारणीं ॥ २ ॥ नामा ह्मणे नाम मात्रें ॥ अवघीं निवारलीं शस्त्रें ॥ रामकृष्ण नाम वक्रें ॥ उच्चारी तो धन्य ॥ ३ ॥

॥ ११२३ ॥ नाम जींहीं उच्चारण केलें ॥ तींहीं वैकुंठ साधिलें ॥ भवसागर पार पावले ॥ उद्धरले हरीभक्त ॥ १ ॥ नाम दुर्लभ दुर्लभ ॥ [illegible]

हा पद्मनाभ ॥ पुंडलीकें करोनिया स्वयंभ ॥ केशव मूर्ती केली उभी ॥ धृ० ॥ ऐसें अगाध हरी रूपडें ॥ प्रत्यक्ष पुंडलीकापुढें ॥ भक्ती काज कैवाडें ॥ भीमातीरीं उभा असे ॥ २ ॥ वर्णावया न पुरे शेष ॥ वेदां न घालवे कास ॥ तेथें शास्त्र काय घेती भास ॥ रूप वर्णावया हरीचें ॥ ३ ॥ उद्धव अक्रुर द्वापारीं ॥ त्यासवें खेळले हरी ॥ मग ते उद्धरीले अवधारी ॥ ज्ञान देउनी श्रीकृष्णें ॥ ४ ॥ नामा ह्मणे ऐसें नाम ॥ हरीकथेसी धरी प्रेम ॥ तरी तुझा धन्य होईल जन्म ॥ मनुष्य जन्मीं असतां ॥ ५ ॥

॥ ११२४ ॥ अवघिया आचार निष्ठा ॥ चित्त जरी जाय वैकुंठा ॥ तरीच निस्तारीलें कष्टां ॥ भवपाशा पासोनी ॥ १ ॥ धन्य धन्य चित्तवृत्ती ॥ विठ्ठल भक्तीसी पुढत पुढती ॥ त्याचे पुर्वज उद्धरती ॥ गीत गाती रामकृष्ण ॥ धृ० ॥ हेंची जपतप ध्यान ॥ हरी चरणीं ठेवुनी मन ॥ साधलें कार्याचें कारण ॥ रामकृष्ण उच्चारणीं ॥ २ ॥ नामा जपे ठेउनि चित्त ॥ अखंडचरणीं झाला रत ॥ पुरले आमचे मनोरथ ॥ सर्व कृतार्थ पैं झालों ॥ ३ ॥

॥ ११२५ ॥ हरीनाम पाठ हाची भाव ॥ हरी हरी हाची देव ॥ हरीवीण न फिटे संदेह ॥ सर्व जिवाचा जाण पां ॥ १ ॥ हरीतत्व ज्याचें देहीं ॥ तोची तरला येथें पाही ॥ हरीवीण या डोहीं ॥ भवसागर कैसा तरेल ॥ धृ० ॥ रामकृष्ण वासुदेव ॥ हाची सर्व जिवाचा विसांवा ॥ येथें पोकारूणीयां धांवा ॥ विठ्ठलनाम उच्चारी ॥ २ ॥ नामा जपे हृदयीं सदां ॥ रामकृष्ण हाची धंदा ॥ हरीराम परमानंदा ॥ हाची जप जपतसे ॥ ३ ॥

॥ ११२६ ॥ सर्वकाळ हरी जप ॥ हेंची तपामाजीं तप ॥ नलगती घालावे संकल्प ॥ नानामंत्राचे परीयेसां ॥ १ ॥ मंत्रामाजीं मंत्रसार ॥ रामकृष्ण हा उच्चार ॥ नित्यानित्य निर्विकार ॥ हरी जोडेल साचारें ॥ धृ० ॥ मागें कृतायुगीं सांगों ॥ त्रेतायुगीं काय ओळगों ॥ द्वापारीं कृष्ण रंगें रंगों ॥ परी कलीमाजीं नामतारक ॥ २ ॥ नामा ह्मणे ग्रंथीं ॥ पाहे पा यथानिगुती ॥ नाम जपतांची तरती ॥ हें व्यासाचें वचन ऐसें ॥ ३ ॥

॥ ११२७ ॥ असत्याचे मळ बैसले ये वाचे ॥ ते न फिटती साचें तीर्थोदकें ॥ १ ॥ हरी नामामृत प्रक्षाळी जीव्हेतें ॥ पाणीये [illegible] काय [illegible] ॥ धृ० ॥ गंगासागरादी तीर्थें कोडीवरी ॥ हरीनामाची सरी न

पवती ॥ २ ॥ हरीनामगंगे सुस्नात पै झाला ॥ नाम्या जवळी आला केशीराज ॥ ३ ॥

॥ ११२८ ॥ साधावया स्वरुपसिद्धी ॥ सिद्ध साधक समाधीं ॥ बैसोनी ध्यान बुद्धीं ॥ परी तो हरी न सांपडे ॥ १ ॥ धन्य धन्य वैष्णव संग ॥ अखंड तेथें पांडुरंग ॥ कीर्तनीं नाचतसे अभंग ॥ अखंड काळ सर्वदां ॥ धृ० ॥ नाम घेतां धांवे विठ्ठल ॥ नलगे तप नलगे मोल ॥ कष्ट नलगती बहुसाल ॥ हा कृपाळु दीनाचा ॥ २ ॥ नामा ह्मणे भक्तीचें कारण ॥ भक्तीसी तुष्ट नारायण ॥ याचें करितां कीर्तन ॥ आपेआप तुष्टेल ॥ ३ ॥

॥ ११२९ ॥ देहीं धर्मीं हीत करी ॥ द्वैतभाव चित्तीं न धरी ॥ सर्वांभूतीं नमस्कारी ॥ एक आत्मा ह्मणोनीयां ॥ १ ॥ एक तत्व एक हरी ॥ एक चित्तें नमस्कारी ॥ आदि अंतींचा नरहरी ॥ सकळ कुळासी तारील ॥ धृ० ॥ पवित्र त्याचें हें कुळ ॥ आचार त्याचाचि सुशिळ ॥ अखंड जप सर्वकाळ ॥ रामकृष्ण नरहरी ॥ २ ॥ नामा जपे नाममंत्र ॥ अखंड हरीनाम सहस्र ॥ हाची आमुचा निजमंत्र ॥ रामकृष्ण गोविंद ॥ ३ ॥

॥ ११३० ॥ सर्वकाळ पुण्याच्या रासी ॥ हरीनाम आलिया जिव्हेसी ॥ नित्य तप अनुष्ठानाच्या रासी ॥ कोटी यज्ञासी लाभ झाला ॥ १ ॥ धन्य धन्य त्यांचा वंश ॥ जे जे रतले नामास ॥ रामनामीं नित्य सौरस ॥ ते विष्णुदास पवित्र ॥ धृ० ॥ पवित्र ते स्वधर्मी ॥ ज्यांसी सर्वकाळ नामीं ॥ तयाचें नाम पूर्ण कामी ॥ मनोरथ पुरतील ॥ २ ॥ नामा जपे नाम हरीचें ॥ सार्थक केलें संसाराचें ॥ ओझें फेडिलें पूर्वजन्माचें ॥ हरी स्मरण केलीया ॥ ३ ॥

॥ ११३१ ॥ व्रत तप दान हवन पूजन ॥ नलगे साधन नाम ह्मणतां ॥ १ ॥ रामकृष्ण हरी मुकुंदा मुरारी ॥ जिव्हें क्षणभरी न विसंबे ॥ धृ० ॥ कळीकाळ दारुण करीतसे विघ्न ॥ परजी नारायण नाम जिव्हें ॥ २ ॥ शरण आलों जिव्हे तुवां नुपेक्षावें ॥ नामा ह्मणे गावें हरीनाम ॥ ३ ॥

॥ ११३२ ॥ विठ्ठल विठ्ठल ह्मणा उघडा मंत्र जाणा ॥ कळीकाळ अंकणा होइल तुह्मां ॥ १ ॥ वेदाचें हें सार शास्त्राचें भंडार ॥ तें जाणा अक्षर विठ्ठलनाम ॥ धृ० ॥ न करावें खंडण अखंड उच्चारण ॥ देशकाळ

वर्तमान नाहीं येथें ॥ २ ॥ जिवीचें निजगुज मुक्तीचें तें बीज ॥ नामा ह्मणे मज सांपडलें ॥ ३ ॥

॥ ११३३ ॥ रसने रंगे या राघवाचे नामीं ॥ मिथ्या चाळा तूं कां करिसी रिकामी ॥ रघुपती स्मरतां तूं निवसील अंतर्यामीं ॥ १ ॥ सुंदरनामें सुखधामा श्रीरामाची ॥ शंकर राजा हा गोडी जाणे त्याची ॥ टळेल पीडा पापीया यमदुताची ॥ २ ॥ जीव्हे किती विषयांचा करीसील सोस ॥ नामें तरले दृढ धर नामीं विश्वास ॥ रंगीं रंगला नामया विष्णुदास ॥ ३ ॥

॥ ११३४ ॥ केशव नाम गाय केशव नाम गाय ॥ केशव नाम गाय कामधेनु ॥ १ ॥ वेणुनादी चरे पाणी पी भींवरें ॥ ती गाय हंबरे भक्तालागी ॥ ध्रु० ॥ भक्ती सुखें धाय प्रेमें ते पान्हाय ॥ भुकेलीया खाय पातकांसी ॥ २ ॥ नामा ह्मणे गाय तें पंढरीस आहे ॥ पापीया न साहे पाठीलागे ॥ ३ ॥

॥ ११३५ ॥ नामीं जे जे रतले ॥ ते ते केशवें तारीले ॥ १ ॥ नाम घेतां केशवाचें ॥ पाश तुटती जन्माचे ॥ ध्रु० ॥ महा पापी अजामेळ ॥ तोही तारीला चांडाळ ॥ २ ॥ नामें गजेंद्र तारीला ॥ देवें मोक्षपदा नेला ॥ ३ ॥ नाम घेतां ते पांचाळी ॥ बाप उभा वनमाळी ॥ ४ ॥ नामा ह्मणे भाविकांसी ॥ नाम घ्यावें अहर्निशीं ॥ ५ ॥

॥ ११३६ ॥ सर्वां माजीं सार नाम श्रीहरीचें ॥ अखंडीत वाचे जप करी ॥ १ ॥ निशीदिनीं हृदयीं ध्यातो शूळपाणि ॥ पाविजे निर्वाणी मोक्षपद ॥ २ ॥ नामा ह्मणे ऐसें स्मरे कां निधान ॥ पावेल साधन वैकुंठीचें ॥ ३ ॥

॥ ११३७ ॥ सकळ साधनाचें सार ॥ रामकृष्ण हा उच्चार ॥ १ ॥ ह्मणा गोविंद नरहरी ॥ सकळ जीवा तोचि तारी ॥ ध्रु० ॥ नाम घेतां हरी माधव ॥ तरताती सकळ जीव ॥ २ ॥ नामा ह्मणे केशवाचे ॥ धन्य जीवीत वैष्णवांचे ॥ ३ ॥

॥ ११३८ ॥ हडबडलीं पातकें ॥ घेतां रामनाम एक ॥ १ ॥ नाम घेतां तत्क्षणीं ॥ चित्रगुप्तें सांडिली लेखणी ॥ २ ॥ घेउनी पूजेचा संभार ॥ [illegible] येतसे समोर ॥ ३ ॥ नामा ह्मणे जरी हें लटके ॥ तरी माझें छेदावें मस्तक ॥ ४ ॥

॥ ११३९ ॥ सहस्र दळांमधून अनुहात ध्वनि उठी ॥ नामाचेनि गजरें पातकें रिघालीं कपाटीं ॥ १ ॥ जागारे गोपाळांनो रामनामीं जागा ॥ कळीकाळ एका नामें महा दोष जाती भंगा ॥ २ ॥ दशमी एक व्रत दिंडीचें करा दर्शन ॥ एकादशी उपवास तुह्मी करा जागरण ॥ ३ ॥ द्वादशी साधनें जळती पातकांच्या कोटी ॥ नामा ह्मणे केशव ठाव देईल वैकुंठीं ॥ ४ ॥

॥ ११४० ॥ अष्टमादि सिद्धि द्वारीं ओळंगती ॥ विषें अमृतें होतीं ॥ वैरी दास्य करिती ॥ तो श्रीपति अनुकूल झालिया ॥ १ ॥ धन्य ते संसारीं ॥ पुरुष हो कां ते नारी ॥ दरिद्र नाहीं त्यांचे घरीं ॥ तो श्रीहरी अनुकुल झालिया ॥ २ ॥ येथून नेशील परतें ॥ नामा ह्मणे वैकुंठा वरतें ॥ लक्षुं नये रे चवदा वरतें ॥ नाम नानामतें धांडोळितां ॥ ३ ॥

॥ ११४१ ॥ शिव हलाहलें तापला ॥ तोही नामें शीतळ झाला ॥१॥ नाम पावन पावन ॥ याहुनी पवित्र आहे कोण ॥ २ ॥ शिवासी नामाचा आधार ॥ केला कळीकाळ किंकर ॥ ३ ॥ मरण झालें काशीपुरीं ॥ तेथें नामचि उद्धरी ॥ ४ ॥ अठरा पुराणांची पोथी ॥ नामावीण नाहीं रीती ॥ ५ ॥ नामा ह्मणे अवघीं चोरें ॥ एक हरिनाम सोईरे ॥ ६ ॥

॥ ११४२ ॥ ह्मणा श्रीराम जयराम ॥ भवसिंधु तारक नाम ॥ १ ॥ नाम पतीत पावन ॥ नाम जिवाचें साधन ॥ २ ॥ नाम शिवाचें ध्यान ॥ नाम-नारदा गायन ॥ ३ ॥ नामा ह्मणे हरीचें नाम ॥ नाम तारका परब्रह्म ॥ ४ ॥

॥ ११४३ ॥ तप तीर्थ दान हें सर्व कुवाडें ॥ नाम एक वाड केशवाचें ॥ १ ॥ मुमुक्ष साधकीं सदां नाम गावें ॥ तेणेंचि या व्हावें अखंडीत ॥ २ ॥ विपत्तीचे बळें न होतां विन्मुख ॥ नाममात्र एक धरा वाचें ॥ ३ ॥ जीव-न्मुक्त शुकमुनि ध्रुवादिक ॥ तयासी आणिक ध्यास नाही ॥ ४ ॥ नाम-याची वाणी अमृताची खाणी ॥ घ्यावी आतां धणी सर्वत्रांहीं ॥ ५ ॥

॥ ११४४ ॥ साधनांत सोपें नाम हें केवळ ॥ यावीण सकळ शीण वांया ॥ १ ॥ धरारे धरा नाम विठोबाचें ॥ तेणें अज्ञानाचें मूळ नासे ॥ २ ॥ नाम तारी फार पुराणीं वर्णिलें ॥ नामचि केवळ आत्मसत्ता ॥ ३ ॥ नामा ह्मणे नामीं रंगला सुरंग ॥ अंगें स्वयंमेव पांडुरंग ॥ ४ ॥

॥ ११४५ ॥ नामाचा प्रताप काय सांगूं वाचें ॥ अक्षय सुखाचें स्थान दावी ॥ १ ॥ नामाविण कांहीं नाहीं नाहीं सार ॥ साधावें सत्वर भलेनो हें ॥ २ ॥ अजामेळ पाहा आजन्म पातकी ॥ नामें गेला सेखी वैकुंठासी ॥ ३ ॥ कुंटीणी जारणी शूकामिसे गाय ॥ वैकुंठासी जाय तत्क्षणीं ॥ ४ ॥ पाहा वाल्हा कोळी उफराट्या नामें ॥ भविष्य संभ्रमें वाखाणिलें ॥ ५ ॥ नामा ह्मणे किती सांगावा निर्धार ॥ साधन सोपारें नाम एक ॥ ६ ॥

॥ ११४६ ॥ जयासी लागली रामनामीं गोडी ॥ त्याणें केली मौढी परमार्थाची ॥ १ ॥ कालि माजि नाम सुलभ सोपेंरे ॥ यालागीं आदर नामीं धरा ॥ २ ॥ आणिक साधनें आहेती उदंड ॥ साधितां वितंड कष्ट तेथें ॥ ३ ॥ सोंवळें ओवळें उंचनीच वर्ण ॥ नाहीं येथें गुण-दोष कांहीं ॥ ४ ॥ नामा ह्मणे सर्व सिद्धांताचा भाव ॥ प्राणियांचें दैव कोण जाणें ॥ ५ ॥

॥ ११४७ ॥ भक्ति करूनियां कोण वायां गेला ॥ सांगा हो विठ्ठला निवडूनि ॥ १ ॥ द्वापाराचे अंतीं नामची सुकृत ॥ अद्यापि निश्चित चालतसे ॥ २ ॥ नाम ऐकतां तरती निर्धारी ॥ व्याख्यान श्रीधरी टिकाकार ॥ ३ ॥ नामा ह्मणे राम नाहीं त्रिभुवनीं ॥ नाम तें निधान कलियुगीं ॥ ४ ॥

॥ ११४८ ॥ नित्य सर्वगत अखंड सगुण ॥ केशवाचें ध्यान करी ब्रह्मा ॥ १ ॥ ब्रह्मा सर्वकाळ सांगे साधूपासी ॥ आणिक हें ऋषी तेंची मानी ॥ २ ॥ मनीं जो मानसीं नामामृत सार ॥ सेविती सादर नामा ह्मणे ॥ ३ ॥

॥ ११४९ ॥ आदरें जपतां केशवाचें नाम ॥ वैकुंठ तें धाम पायां पडे ॥ १ ॥ आणिक सायास करूनी कदापि ॥ चौऱ्यांशीच्या सिंपीं गुंफो नका ॥ २ ॥ याजसाठीं हरीनाम निरंतरी ॥ तारील निर्धारी भाक माझी ॥ ३ ॥ भावभक्ति क्रिया नलगे आणिक ॥ कीर्तन तारक ह्मणे नामा ॥ ४ ॥

॥ ११५० ॥ सर्वांमाजीं सार नाम हें देवाचें ॥ सर्व साधनाचें सार जें कां ॥ १ ॥ चार साहा आणिक अठरा वर्णिती ॥ नामें निज-भक्ति

अर्धक्षणीं ॥ २ ॥ व्यासादिक नाम साधियेलें दृढ ॥ प्रपंच काबाड नीरसले ॥ ३ ॥ नामदेव ह्मणे निजनाम ब्रह्म ॥ घेतां नेम धर्म सर्व साधे ॥ ४ ॥

॥ ११५१ ॥ अनंत ब्रह्मांडें व्यापक तें नाम ॥ अनादि निष्काम विश्वंभर ॥ १ ॥ तोचि कृष्ण परब्रम्ह द्वारकेसी ॥ पांडवा मानसीं ठसावला ॥ २ ॥ ठसावला तोचि पाहावा अनुभव ॥ पांचालागीं ठाव मग कैंचा ॥ ३ ॥ नामदेव ह्मणे संपूर्ण आघवा ॥ नामाचिया गांवा सींव नाहीं ॥ ४ ॥

॥ ११५२ ॥ जीव शीव ग्रामीं मी तूं पण पाही ॥ हा गौरव कांहीं नाहीं नामीं ॥ १ ॥ नाहीं चतुर देह तुर्या हे उन्मनीं ॥ स्वयंभु ते खाणी निजनामाची ॥ २ ॥ नामीं जडे चित्त तेथें काय उणें ॥ लज्जित साधनें नाना जाहालीं ॥ ३ ॥ नामा ह्मणे नामीं मीतूंपण ॥ नाहीं कांहीं आन सर्व तेंची ॥ ४ ॥

॥ ११५३ ॥ करितां वेदाध्ययन ज्योतिष ॥ नामाचा तो लेश नये हाता ॥ १ ॥ बहुत व्युत्पत्ति पुराण ॥ व्यर्थ तें स्मरण नाम नव्हें ॥ २ ॥ अनंत हें नाम जयांतुनी आलें ॥ सांतचि जिरालें जळीं जळ ॥ ३ ॥ सद्गुरु तें नाम सद्गुरुकृपेवीण कोणा ॥ साधन साधेना जपें तपें ॥ ४ ॥ नामदेव ह्मणे स्वतःसिद्ध नाम ॥ गुरूवीण वर्म हातां नये ॥ ५ ॥

॥ ११५४ ॥ ज्ञान ध्यान जप तप साधन ॥ तें नाम प्रत्ययातें नये कोणा ॥ १ ॥ गुरुपदीं जावें आधीं हो शरण ॥ मी हें माझें ओळखुन घ्यावें नाम ॥ २ ॥ तयाचें तें मूळ पाहोनियां त्यांतें ॥ मिळवावें द्वैत अद्वैतींतें ॥ ३ ॥ द्वैताद्वैतातीत तें स्वयंभू संचलें ॥ तेंचि नाम आलें त्रिभुवनीं ॥ ४ ॥ नामदेव ह्मणे परब्रह्म तें नाम ॥ द्वैत क्रियाकर्म नाहीं तेथें ॥ ५ ॥

॥ ११५५ ॥ ज्ञान व्हावें आधीं ओळखावें नांवा ॥ मग जावें गांवा तयाचीया ॥ १ ॥ या नामाचें मूळ त्या माजीं जो घाला ॥ प्रपंच्याचा घाला मग नाहीं ॥ २ ॥ नाम गावें प्रपंच सर्व आहे नाम ॥ ब्रह्मानंदें प्रेम घनदाट ॥ ३ ॥ नामदेव ह्मणे नंदाचिया घरीं ॥ होता एक हरि दुजें नाम ॥ ४ ॥

॥ ११५६ ॥ नामामृत गोडी आहे वैष्णवांसी ॥ येरा प्राकृतांसी कळेनाचि ॥ १ ॥ प्राकृत हे जन भुललें विषयीं ॥ नामाचिया गांवीं कैसे

जाती ॥ २ ॥ नामीं चित्त व्हावें जावें तेव्हां गांवा ॥ मग नाम गोवा तेथें कैंचा ॥ ३ ॥ नाम तेंचि जाहालें वर्ण रूपातीत ॥ अनाम स्वतंत्र स्वयंभ तो ॥ ४ ॥ नामदेव ह्मणे नाम हें सुलभ ॥ अभक्तां दुर्लभ नाना परी ॥ ५ ॥

॥ ११५७ ॥ नाहीं भक्ती नामीं तो चांडाळ पातकी ॥ तोचि जाणा लोकीं दुष्टनष्ट ॥ १ ॥ प्रपंचीं कुकर्मीं गढोनियां ठेलें ॥ न निघती बोलें संताचीया ॥ २ ॥ काढितां त्या वाटे प्रपंच्याचें दुःख ॥ विषयाचें सुख हर्ष बहू ॥ ३ ॥ पुत्र वित्त कांता मानी भरंवसा ॥ पडे मोह फांसा जन्मवरी ॥ ४ ॥ नामदेव ह्मणे अंतीं आहे कोण ॥ कळा नामावीण नाना परी ॥ ५ ॥

॥ ११५८ ॥ देवाचे हे आत्मे ते हे जाणावे संत ॥ त्यांचे पदीं व्हावे रत सदां दृढ ॥ १ ॥ श्री हरीची भेटी सहजचि होय ॥ श्रम लया जाय झाला आधीं ॥ २ ॥ पापाचे पर्वत भस्म नामाग्नीनें ॥ अभक्तांसी हाण नामावीण ॥ ३ ॥ नामदेव ह्मणे नामाग्नीच्या पोटीं ॥ नाना पाप कोटीं दग्ध होती ॥ ४ ॥

॥ ११५९ ॥ दग्धही होतसे आलें जें आकारा ॥ असोनी निर्धारा नाम नाहीं ॥ १ ॥ नाम अनुभवे प्रपंचचि ब्रह्म ॥ जाहाला सर्वोत्तम संतकृपें ॥ २ ॥ ह्मणोनियां संता जाउनि शरण ॥ साधावें निधान नामब्रह्म ॥ ३ ॥ नामदेव ह्मणे संताचिया कृपे ॥ माजी नाम सोपें नांदतसे ॥ ४ ॥

॥ ११६० ॥ नांदतसे नाम आकाश पाताळीं ॥ सर्व भूमंडळीं घनदाट ॥ १ ॥ पाताळ फोडोनि किती आहे पुड ॥ नाहीं आंत वाड नभ वरी ॥ २ ॥ चौऱ्यांसी भोगीती दुर्मति पामर ॥ नाहीं सारा सारजाणत तें ॥ ३ ॥ नामदेव ह्मणे नाम अविनाश ॥ तेथें नाना वेष नाम सर्व ॥ ४ ॥

॥ ११६१ ॥ नामचि हें आहे पंचतत्वां ठाव ॥ नाहीं दुजा भाव देखावया ॥ १ ॥ देखणारा जाहाली कर्पुराची वाती ॥ नामाग्नि विश्रांती ठाईं जाहाली ॥ २ ॥ द्वैताद्वैत तेथें नेणें जाणपण ॥ गेलें हरपोन नामें सर्व ॥ ३ ॥ नामदेव ह्मणे अनाम तें नाम ॥ नाना नामभ्रम तेथें दुजा ॥ ४ ॥

॥ ११६२ ॥ तपें दानें व्रतें यज्ञाचीया कोडी ॥ तुकितां झाली थोकडीं हरिनामें ॥ १ ॥ न पुरे त्यांसी घातलीं त्रिभुवनींचीं तीर्थें ॥ नयेची पुरतें रामनामेंसी ॥ २ ॥ नाहीं या जीवाचें बोलणें शीवाचें ॥ उपदेशीलें वाचें शक्तीप्रती ॥ ३ ॥ नाम नाहीं वाचे हाचि पै निषधु ॥ विधि हा गोविंदु स्मरलीया ॥ ४ ॥ श्रेष्ठ सर्व नाम शिवाचें बोलणें ॥ युक्ति अनुमानें न बोले कांहीं ॥ ५ ॥ नामेंची भक्त ते पावले अपार ॥ नामें पतित नर उद्धरले ॥ ६ ॥ नामें पशु गजेंद्राचा तो उद्धार ॥ वाल्मीकें विचार हाची केला ॥ ७ ॥ गगनींधुरु केला अढळ नामें देखा ॥ नामेंची गणिका उद्धरली ॥ ८ ॥ नामें तें आपदा न बांधी प्रल्हादा ॥ मुखीं नाम सदां उच्चारितां ॥ ९ ॥ कृपाळु नाम पै मेघ हाची सार ॥ भीष्में युधिष्ठीरा उपदेशीलें ॥ १० ॥ हरिनामा परते नाहीं विचारितां ॥ नवमाध्यायीं गीता कृष्ण सांगे ॥ ११ ॥ सकल अमृत श्रीहरिचें नाम ॥ त्यामाजीं उत्तम रामनाम ॥ १२ ॥ ह्मणोनि सदाशिवें धरिलें मानसीं ॥ हेंचि गीरजेसी उपदेशीलें ॥ १३ ॥ तारक ब्रह्ममंत्र रामनाम जाण ॥ विश्वनाथ श्रवण करीतसे ॥ १४ ॥ किर्तन श्रवण हेंचि पै हो काशी ॥ ह्मणोनि मानसीं राम जपा ॥ १५ ॥ विरंची सकल शास्त्र विचारीतां ॥ हरिनाम परता मंत्र नाहीं ॥ १६ ॥ कळीकाळा त्रास हरिनाम कीर्तनें ॥ पतीतपावन प्राणी होय ॥ १७ ॥ कलियुगीं धर्म हरीचें हें नाम ॥ शुकदेवें ह्मणोन वाखाणिलें ॥ १८ ॥ नामयाचा स्वामी पंढरीचा रावो ॥ रुक्माईचा नाहो गाऊं गीतीं ॥ १९ ॥

॥ ११६३ ॥ नाम न ह्मणे आवडी ॥ व्यर्थ वाचे बडबडी ॥ १ ॥ जिव्हा नव्हे ती वाचक ॥ भोगीं आळसें नरक ॥ २ ॥ करी आरालिया निंदा ॥ परी न ह्मणे गोविंदा ॥ ३ ॥ असत्या आवडी ॥ सदां वाचेसी रोकडी ॥ ४ ॥ निंदेवांचुनी पातक ॥ सत्य जाणा माझी भाक ॥ ५ ॥ गर्जे नामाचे पवाडे ॥ पायां कळीकाळ पडे ॥ ६ ॥ निज सहज चैतन्य ॥ नामा ह्मणे नाम जाणे ॥ ७ ॥

॥ ११६४ ॥ नामाचें चरित्र सदां अतिगोड ॥ तीर्थें काय चाड नाममात्रें ॥ १ ॥ ऐसा दृढ मनीं करावा विचार ॥ नाम परिकर कलियुगीं ॥ २ ॥ नामा ह्मणे नाम ॥ अनादि अक्षर ॥ उभा कटीं कर ॥ भक्तासाठीं ॥ ३ ॥

॥ ११६५ ॥ गाणें गातीरे सुगड ॥ तयां हांसति दुघड ॥ १ ॥ नाम गोड नाम गोड ॥ होय जन्माचा निवाड ॥ २ ॥ हांसे त्यासी हांसूं द्यावें ॥ गात आपण असावें ॥ ३ ॥ नामा ह्मणे जे हांसती ॥ त्यांचीं कुळें नर्का जाति ॥ ४ ॥

॥ ११६६ ॥ विठ्ठलाचें नाम जे माउलिचे ओंठीं ॥ विठो तिचे पोटीं गर्भवासी ॥ १ ॥ जयाचिये कुळीं पंढरीची वारी ॥ विठो त्याचे घरीं बाळलीळा ॥ २ ॥ नामा ह्मणे जिव्हे काढीन मी रवा ॥ असत्य केशवा वचन होता ॥ ३ ॥

॥ ११६७ ॥ ब्राह्मणा न कळे आपुलें तें वर्म ॥ गवसे परब्रह्म नामें एका ॥ १ ॥ लहान थोरांसी करितो प्रार्थना ॥ दृढ नारायणा मनीं धरा ॥ २ ॥ सर्वांप्रति माझी हेचि पै विनंति ॥ आठवा श्रीपति आपुले मनीं ॥ ३ ॥ केशव नारायण करावें आचमन ॥ तेंची संध्या स्नान कर्म तया ॥ ४ ॥ नामा ह्मणे हेंची करा नित्य भजन ॥ ब्रह्मार्पण साधन याचे पायीं ॥ ५ ॥

॥ ११६८ ॥ नामाचा महिमा नेणेंची पै ब्रह्मा ॥ ह्मणोनियां कर्मा अनुसरला ॥ १ ॥ नाम हेंची कर्म नाम हेंची धर्म ॥ केशव हेंची वर्म सांगितलें ॥ २ ॥ नाम शुद्ध स्नान नाम शुद्ध संध्या ॥ नामावीणें वेद आणिक नाहीं ॥ ३ ॥ करितां आचमन केशव नारायण ॥ करिती उच्चारण आधीं हेंची ॥ ४ ॥ लग्नाचिये काळीं म्हणती सावधान ॥ लक्ष्मीनारायण चिंतन करा ॥ ५ ॥ देहाचिये अंतीं प्रायश्चित्त देती ॥ शेवटीं वदविती रामनाम ॥ ६ ॥ ऐसीया नामा परतें नाहीं सार ॥ गिरिजेसी शंकर उपदेशी ॥ ७ ॥ करिती पितृश्राद्ध कर्म आचरती ॥ शेवटीं ह्मणती एकोविष्णु ॥ ८ ॥ नामें होय गति नामें होय मुक्ति ॥ नामयाचें चित्तीं रामनाम ॥ ९ ॥

॥ ११६९ ॥ शेतीं बीज नेतां थोडें ॥ मोटें आणिताती गाडे ॥ १ ॥ एक्या नामें हरि जोडे ॥ फिटे जन्माचें सांकडें ॥ २ ॥ बाळे भोळे जन ॥ सर्व तरती कीर्तनें ॥ ३ ॥ नामा ह्मणे नेणें मूढ ॥ नाम स्मरावें सावडें ॥ ४ ॥

॥ ११७० ॥ शंभु उपदेशी भवानिसी ॥ रामनाम जपे मानसीं ॥ १ ॥ दोन्हीं अक्षरें रसाळें ॥ महा पातकां करी निराळें ॥ २ ॥ बीजमंत्र राम-

नाम ॥ फळ शतकोटी रामायण ॥ ३ ॥ नामा विनवितो रघुनंदना ॥ विनंति परिसा दशरथनंदना ॥ ४ ॥

॥ ११७१ ॥ नाम फुकाचें चोखट ॥ नाम घेतां नलगे कष्ट ॥ १ ॥ पडशील ज्या सागरीं ॥ रामनामें आत्मा तारी ॥ २ ॥ पुत्रभावें स्मरण केलें ॥ तया वैकुंठासीं नेलें ॥ ३ ॥ नामा हें महिमान जाणे ॥ घेतो विठ्ठलाची आण ॥ ४ ॥

॥ ११७२ ॥ कृष्णनाम श्रेष्ठ गाती देव ऋषी ॥ नाम अहर्निशीं गोपाळाचें ॥ १ ॥ हरी हरी हरी तूंचि बा श्रीहरि ॥ वसे चराचरीं जनार्दन ॥ २ ॥ आदि ब्रह्माहरि आळवी त्रिपुरारि ॥ उमेप्रति करि उपदेश ॥ ३ ॥ नामा ह्मणे ब्रह्म हा जप उत्तम ॥ शंकराशी नेम दिननीशीं ॥ ४ ॥

॥ ११७३ ॥ जन्मजन्मांतरीं असेल सामोग्री ॥ तरिच नाम जिव्हाग्रीं येईल राम ॥ १ ॥ कर जोडुनि दोन्ही मोक्ष पाहे वास ॥ ह्मणे होईन दास हरिदासांचा ॥ २ ॥ तरि हें तुच्छ करूनि न पाहती दृष्टी ॥ आपंगीलें शेवटीं ब्रह्मज्ञानीं ॥ ३ ॥ नामाचेनि बळें उडविलीं साधनें ॥ तोडिलीं बंधनें संसाराचीं ॥ ४ ॥ मुक्तिपद कोणी न घेती फुकासाठीं ॥ हिंडे वाळवंटी दिनरूपें ॥ ५ ॥ योगीयांचे घर रीघे काकुलती ॥ अव्हेरिलें संतीं ह्मणोनियां ॥ ६ ॥ रिद्धीसीद्धी ह्मणती आमुची कवण गती ॥ यावे काकुलती कवणा आह्मीं ॥ ७ ॥ मोक्षमुक्ती जिहीं हाणितल्या लाथीं ॥ ते काय धरिती आमुची सोय ॥ ८ ॥ ऐसें सर्व देवांसी श्रीदेव ते पुज्य ॥ केलें एक राज्य पुंडलिकें ॥ ९ ॥ हर्षें निर्भर नामा नाचे महाद्वारीं ॥ मुखीं निरंतरीं नामघोष ॥ १० ॥

॥ ११७४ ॥ नामें तो सरता नामें तो परता ॥ नामें पंढरिनाथा भेटविलें ॥ १ ॥ नाम हेंचि तारि नाम भवसागरीं ॥ उतरी पैलतिरीं नाम तुझें ॥ २ ॥ नाम तें अंजन नामें बोधे मन ॥ नामेंचि निधान चांगया झाला ॥ ३ ॥ मार्गीं जातां तुह्मी उगेंचि नसावें ॥ वाचेसी ह्मणावें रामकृष्ण ॥ ४ ॥ रामकृष्ण हरि मुकुंदमुरारि ॥ केशव नरहरि नारायण ॥ ५ ॥ ऐसा हा सतत आठव नामाचा ॥ नामा ह्मणे कैचा दोष तया ॥ ६ ॥

॥ ११७५ ॥ रकार मकार बांधी कारे तुळी ॥ तापत्रय होळी होऊनी जाय ॥ १ ॥ गोविंद मुकुंद हरि परमानंद ॥ कृष्ण केशव छंद नित्य वाचे ॥ २ ॥

जपे जगद्बंधु हरिकथा छंदु ॥ विघडे भवबंधु येणें मात्रें ॥ ३ ॥ नामा ह्मणे केशव नकरी निर्वाण ॥ माझा अभिमान आहे त्यासी ॥ ४ ॥

॥ ११७६ ॥ करीं घेउनी ब्रह्मवीणा ॥ नारद बोळगे नारायणा ॥ १ ॥ हेंचि हेंचि तत्वसार ॥ नाम ह्मणे निरंतर ॥ २ ॥ आपण शिव आणि शक्ति ॥ रामनाम ते जपती ॥ ३ ॥ गात नाचत प्रल्हाद वीर ॥ खांबीं केलासें अवतार ॥ ४ ॥ कुंटिणी पक्षिया ह्मणे रामा ॥ तिसीं नेलें निजधामा ॥ ५ ॥ अहल्येसी लागतां चरण ॥ तिसीं आलें मनुष्यपण ॥ ६ ॥ अजामेळ पातकी अपार ॥ नामें पावला पैलपार ॥ ७ ॥ गजेंद्रें केलें स्मरण ॥ त्याचें तोडीलें बंधन ॥ ८ ॥ द्रौपदी स्मरे हृषीकेशी ॥ वस्त्रें पुरविलीं तियेसी ॥ ९ ॥ परिक्षितीसी घडलें स्मरण ॥ त्यासी झाले सुलभ चरण ॥ १० ॥ नामा ह्मणे निरंतरू ॥ गगनीं अढळ केला धुरू ॥ ११ ॥

नामस्मरण.

॥ ११७७ ॥ भवसिंधूचा पार तरे तो पोहणार ॥ बळीया परम धीर धन्य तोची ॥ १ ॥ नामाची सांगडी लावूनि अभ्यास ॥ हृदयीं प्रेमरस वोसंडती ॥ धृ० ॥ सत्वाचा सुभट असंग एकट ॥ वैराग्य उद्भट निर्वासन ॥ २ ॥ कामक्रोध जेणें घातलें तोरडीं ॥ निर्दाळीले वैरी लोभदंभ ॥ ३ ॥ रजतमाचे जेणें तोडीले अंकुर ॥ केला अहंकार देशधडी ॥ ४ ॥ नामा ह्मणे जया नामीं अनुसंधान ॥ तोची परम धन्य त्रिभुवनीं ॥ ५ ॥

॥ ११७८ ॥ शास्त्राचें जें सार वेदाचें गव्हर ॥ उतराया पार आणिक नाहीं ॥ १ ॥ विठ्ठल विठ्ठल ह्मणा उघडा मंत्र जाणा ॥ कळीकाळ अंकणा होईल तुह्मा ॥ धृ० ॥ न करावे खंडन अखंड उच्चारण ॥ तप अनुष्ठान नलगे तुह्मा ॥ २ ॥ सिद्धीचें हें सार मुक्तीचें माहेर ॥ उतरावया पार दुजें नाहीं ॥ ३ ॥ विठ्ठला परतें काय करिसी दैवत ॥ परब्रह्म निरुतें पंढरीये ॥ ४ ॥ सिद्धीचें सहज भक्तीचें हें बीज ॥ केशवीं दिल्हें मज ह्मणे नामा ॥ ५ ॥

॥ ११७९ ॥ सोयरा सुखाचा वीसांवा भक्तांचा ॥ विठोबा निजाचा मायबाप ॥ १ ॥ कृपाळु दीनाचा पडिभर नामाचा ॥ तोडर ब्रीदाचा

साच तया ॥ धृ० ॥ काया मनें याचा संग करा त्याचा ॥ अनंत जन्माचा हरेल शीण ॥ २ ॥ नामा ह्मणे आह्मां दीनांचें माहेर ॥ हरी निरंतर न विसंबे ॥ ३ ॥

॥ ११८० ॥ मुक्तिप्रद आहे एक विठ्ठल नाम ॥ आतां क्रिया कर्म कवणालागीं ॥ १ ॥ राहे राहे राहे तूं मना निवांत ॥ ध्याई अखंडित नारायणा ॥ धृ० ॥ संत समागम साधी हें साधन ॥ पावसी निर्वाण नित्य सुख ॥ २ ॥ नामा ह्मणे भज श्रीगुरूच्या पायीं ॥ तरी वर्म ठायीं पडेल जाण ॥ ३ ॥

॥ ११८१ ॥ भवसिंधूचा पार तरावयालागीं ॥ साधन कलियुगीं आणिक नाहीं ॥ १ ॥ अहर्निशीं नाम जपा श्रीरामाचें ॥ जें सकळ धर्मांचें मुगुटमणि ॥ धृ० ॥ नचले वर्णाश्रमधर्म आचरण ॥ न घडे व्रत दान तप कोणा ॥ २ ॥ नव्हें तिर्थाटण पुराण श्रवण ॥ नव्हें ब्रह्मज्ञान शास्त्रबोध ॥ ३ ॥ नव्हें ध्यान स्थिति भावेंवीण वोजा ॥ न घडे देवपूजा एकनिष्ठ ॥ ४ ॥ नामा ह्मणे नाम राघोबाचें गातां ॥ ब्रह्म सायोज्यता घर रीघे ॥ ५ ॥

॥ ११८२ ॥ नामा परता मंत्र नाहीं त्रिभुवनीं ॥ ऐसी बोले वाणी वेदशास्त्रीं ॥ १ ॥ पहा विचारोनी अनुभव मनीं ॥ नका आडरानीं ह्मणीं भरों ॥ धृ० ॥ नामावांचोनी तरले जे ह्मणती ॥ ते आधीं बुडती भव-सागरीं ॥ २ ॥ नामा ह्मणे नाम ॐकाराचें मूळ ॥ ब्रह्म तें केवळ विटे-वरी ॥ ३ ॥

॥ ११८३ ॥ आपुली पदवी सेवकासी द्यावी ॥ तो एक गोसावी पांडुरंग ॥ १ ॥ भावाचा आळुका भुलला भक्तिसुखा ॥ सांपडला फुकां नामासाठीं ॥ धृ० ॥ प्रेमाचा जीव्हाळा नामाची आवडी ॥ क्षणएक न सोडी संग त्याचा ॥ २ ॥ नामा ह्मणे आह्मा दीनाचें माहेर ॥ तो एक उदार पांडुरंग ॥ ३ ॥

॥ ११८४ ॥ ब्रह्मांडनायक विश्वाचा गोसावी ॥ तो केला पांडवीं ह्मणियारा ॥ १ ॥ भावाचा लंपट भक्तां पराधीन ॥ सोडोनी अभिमान दास्य करी ॥ धृ० ॥ भाजीचिया पाना संतोषला हरी ॥ जयाचे उदरीं चौदा भुवनें ॥ २ ॥ जनक श्रुतिदेवें धरीयेला करीं ॥ दोघाचीये घरीं

घेतों पूजा ॥ ३ ॥ पुंडलीकें बैसो टाकीयेली वीट ॥ तेथेंचि वैकुंठ वसवीलें ॥ ४ ॥ नामा ह्मणे तुह्मीं विठ्ठलची धरा ॥ चरणीं तुह्मां थारा देईल देखा ॥ ५ ॥

॥ ११८५ ॥ धिग् धिग् तो ग्राम धिग् धिग् तो आश्रम ॥ संतसमागम नाहीं जेथें ॥ १ ॥ धिग् धिग् ते संपत्ति धिग् धिग् ते संतति ॥ भजन सर्वांभूतीं नाहीं जेथें ॥ धृ० ॥ धीग् तो आचार धीग् तो विचार ॥ वाचे सर्वेश्वर नाहीं जेथें ॥ २ ॥ धीग् तो वक्ता धीग् तो श्रोता ॥ पांडुरंग कथा नाहीं जेथें ॥ ३ ॥ धीग् तें गाणें धीग् तें पढणें ॥ विठ्ठल नाम बाणें नाहीं जेथें ॥ ४ ॥ नामा ह्मणे धीग् धीग् त्याचें जीणें ॥ एका नारायणें वांचूनीयां ॥ ५ ॥

॥ ११८६ ॥ देह आहे तंव करारे धांवणी ॥ शरण चक्रपाणी रीघा वेगीं ॥ १ ॥ येर तें लटीकें इष्टमित्र सखे ॥ हें तंव पारीखे सर्व चोर ॥ धृ० ॥ लावूनी मोहातें दास्यत्व करवीती ॥ अंतकाळीं होती पाठिमोरीं ॥ २ ॥ मायेचे भुलीनें भुलली सकळें ॥ हें तुज नकळे कटकट ॥ ३ ॥ यापरी आयुष्य वेंचेलरे जना ॥ पुढें यमयातना न चुकती ॥ ४ ॥ धोतरा देऊनी चोर सर्व हरीती ॥ नामा ह्मणे गति तेची झाली ॥ ५ ॥

॥ ११८७ ॥ विठोबाचे पाय जन्मोनी जोडावे ॥ संबंधी तोडावे कामक्रोध ॥ १ ॥ ऐक्य सुख घ्यावें एकवीध भावें ॥ प्रेम न संडावें आवडीचें ॥ धृ० ॥ अनंत जन्मा यावें ऐसें भाग्य व्हावें ॥ एक वेळा जावें पंढरीसी ॥ २ ॥ वृत्तिसहीत मन पायींच ठेवावें ॥ अद्वैत भोगावें प्रेमसुख ॥ ३ ॥ देहीं देहभाव प्रकृति दंडावे ॥ सांडणें सांडावें ओंवाळुनी ॥ ४ ॥ नामा ह्मणे ऐसें घेतलें माझ्या जीवें ॥ विठोबा पुरवावें आर्त माझें ॥ ५ ॥

॥ ११८८ ॥ आतां आहे नाहीं पहातां क्षण एक ॥ संपत्तीचें सुख विषय हा ॥ १ ॥ हीत तें आचरा हीत तें विचारा ॥ नामीं भाव धरा जाणतेनो ॥ धृ० ॥ संपत्तीच्या बळें एक झाले आंधळे ॥ वेढीलें कळीकाळें स्मरण नाहीं ॥ २ ॥ एक विद्यावंत जातीच्या अभिमानें ॥ नेलें तमोगुणें रसातळां ॥ ३ ॥ मिथ्या माया मोह करोनी हव्यास ॥ वेंचीलें आयुष्य वायावीण ॥ ४ ॥ नामा ह्मणे कृपा करूनी ऐशा जीवा ॥ सोडवी केशवा मायबापा ॥ ५ ॥

॥ ११८९ ॥ सुख ते आपुलें चोरांशीं वांटीलें ॥ पालटें घेतलें दुःख त्याचें ॥ नित्य नवी साची सोसीतां सोसणी ॥ नयेची अझोनी वीट मना ॥ १ ॥ ऐसा तूं निर्लज्ज पाहे आत्मघातीं ॥ कैसी तुझी खंती न वाटे तुज ॥ धृ० ॥ लक्ष या चौऱ्यांशी सोसीतां यातना ॥ भोगीसी पतना ज्यांच्यासंगें ॥ त्यांतें भजसी सांग पुढती कोण्या मोहें ॥ विचारूनी पाहे तुझा तूंची ॥ २ ॥ सदां चिंतातुर होऊनी दीनरूप ॥ संकल्प विकल्प करिसी किती ॥ नाथीलाची छंदु नाहीं सा दुराशा ॥ भोंवसी दाही दिशा तळमळीत ॥ ३ ॥ इंद्रियें बापुडीं दीसती केविलवाणी ॥ विषयालागोनी लोलिंगत ॥ त्यांची तूं हे आशा करिसी निरंतरी ॥ झालासी भिकारी कृपणाचा ॥ ४ ॥ आलें काळभय हाकीत टाकीत ॥ मूढा तुझें हीत कोण करी ॥ त्रिभुवनीं समर्थ बळी या जगजेठी ॥ रिघे साचे पाठीं ह्मणे नामा ॥ ५ ॥

॥ ११९० ॥ भजन करारे हरीहरा ॥ नारायण शिवशंकरा ॥ माझें बोलणें अवधारा ॥ भेद न करा दोघांचा ॥ १ ॥ तुह्मांसी सांगेन सत्य वृत्तांत ॥ पाहे पा तेथींचा दृष्टांत ॥ नारायणें सेवीलें अमृत ॥ झाला श्वेत महादेव ॥ २ ॥ शंभूनें गिळीलें हलहला ॥ ह्मणोनी विष्णु झाला निळा ॥ देखत देखत आंधळा ॥ झणीं होसी गव्हारा ॥ ३ ॥ लक्ष्मी रूपें आपण हरू ॥ देवें वरिला शारंगधरू ॥ गरूडरूपें महेश्वरू ॥ वहन झाला विष्णूचें ॥ ४ ॥ शक्तिरूपें शारंगपाणी ॥ नारायण झाला भवानी ॥ शारंगधर नंदी होऊनी ॥ सन्मुखासनीं बैसला ॥ ५ ॥ एक तो एका वेगळा नाहीं ॥ दृष्टांत तूं आगमीं पाहीं ॥ नामा ह्मणे एक केशव ध्यायी ॥ हरीहर पाही ज्याचे अवतार ॥ ६ ॥

॥ ११९१ ॥ मी माझें भावीतां न फिटे हें ओझें ॥ कर्मकांड दुजें आड येत ॥ १ ॥ न तुटे हें कर्म नचले हा धर्म ॥ सर्वत्र हें ब्रह्म न कळें तया ॥ धृ० ॥ मी माझें हें ओझें अहंताची वाहें ॥ परतोनी न पाहें मी कवण ॥ २ ॥

॥ ११९२ ॥ तुझाची अहंकार तुजची नाडील ॥ मागुता मांडील संसारू हा ॥ १ ॥ सांडी सांडी मोहो विषय टवाळ ॥ वाचेसी गोपाळ उच्चारी रे ॥ धृ० ॥ सर्व हें भुल मायेचें घरकुलें ॥ अहंकारें नाथीलें नाना-

योनीं ॥ २ ॥ नामा ह्मणे भजन हरीचें करीन ॥ नित्य ते सेवीन चरण-रज ॥ ३ ॥

॥ ११९३ ॥ एकांत एकला सर्व आहे हरी ॥ ऐसेंची अहर्निशीं ध्याइजे तूं ॥ १ ॥ सर्वांभूतीं विठ्ठल आहे आहे साचें ॥ हें तंत्र वेदीचें वचन जाण ॥ धृ० ॥ मार्ग हाची सोपा गेले मुनिजन ॥ जनीं जनार्दन हाची भावो ॥ २ ॥ नामा ह्मणे नाम प्रेम उच्चारण ॥ सर्वही कारण होईल तुझें ॥ ३ ॥

॥ ११९४ ॥ मंत्राचा पैं मंत्र हरी हरी उच्चार ॥ नलगे तो विचार करणें कांहीं ॥ १ ॥ सुफळ नाम गाढें वाचेसी उच्चारूं ॥ केशव हाची करूं सर्वांभूतीं ॥ धृ० ॥ नाहीं यासी पतन न होईल बंधन ॥ नित्य हेंची स्नान रामनामें ॥२ ॥ नामा ह्मणे भाव सर्वांभूतीं करा ॥ आणिक पसारा घालूं नको ॥ ३ ॥

॥ ११९५ ॥ प्रसन्न वदन सदा वीळ आहे ॥ कां करीसी उपाय कर्म जाड ॥ १ ॥ मंत्राचा पैं मंत्र बीज नाम हरीचें ॥ तेंची हें शिवाचें रामनाम ॥ धृ० ॥ तुटेल भवकंद जासील निजपंथें ॥ ह्मणी तूं दुश्चीतें करीसी चित्त ॥ २ ॥ नामा ह्मणे भजन सर्व हरीचें करी ॥ होईल बोहरी प्रपंचाची ॥ ३ ॥

॥ ११९६ ॥ दया हेची दाता मन करी उदार ॥ सर्व हा श्रीधर ऐसें भावी ॥ १ ॥ तुटेल यातना होईल वैकुंठ ॥ पंढरी मूळपीठ सेवी कां रे ॥ धृ० ॥ इच्छिती अमर नित्य काळ नेमें ॥ दाटताति प्रेमें सनकादिक ॥ २ ॥ तें हें विठ्ठलनाम पवित्र चोखडें ॥ अंतरा माजीं चढे नित्य करी ॥ ३ ॥ होतील कामारि रिद्धिसिद्धि अपार ॥ आपण श्रीधर कुरवाळील ॥ ४ ॥ नामा ह्मणे येथें नलगेची मोल ॥ विठ्ठल नीमोल सर्वांभूतीं ॥ ५ ॥

॥ ११९७ ॥ ह्मणतां नाम वाचें वैकुंठ जवळी ॥ नित्य वनमाळी भक्तासंगें ॥ १ ॥ होईल साधन विठ्ठलीं परिपूर्ण ॥ निवती नयन मूर्ति पाहातां ॥ धृ० ॥ शंखचक्रांकित आयुधें शोभती ॥ भाग्योदयीं दिसती भावशीळा ॥ २ ॥ नामा ह्मणे तें रूप पंढरीस आहे ॥ न सांडी ते सोय केशवाची ॥ ३ ॥

॥ ११९८ ॥ विसांवा विश्वाचा जो प्राण जीवाचा ॥ तोचि नित्य वाचा जपों आह्मीं ॥ १ ॥ गोविंद वामन भावयुक्त भजन ॥ सर्व जनार्दन हाचि भाव ॥ धृ० ॥ चैतन्य अचेतन नाम हेंचि सत्य ॥ निवता कृतार्थ विठ्ठल नामें ॥ २ ॥ नामा ह्मणे उद्धरण आणिक नाठवे ॥ केशवची सर्वे पुरे आह्मां ॥ ३ ॥

॥ ११९९ ॥ रूपासीं रूपसनाम हृषिकेश ॥ पंढरीं निवास जप करी ॥ ॥ १ ॥ विठ्ठल श्रीहरी मुकुंद श्रीहरी ॥ नामेंचि बोहरी प्रपंचाची ॥ धृ० ॥ विठ्ठल नामामृत हेंची जीवन होत ॥ नाम हें मुखांत केशवाचें ॥ २ ॥ नामा ह्मणे देव अमृताचा लाटा ॥ मुखामाजीं पैठा होत नामें ॥ ३ ॥

॥ १२०० ॥ चिंतातुर देहीं न साहे काजळी ॥ मनाची पाजळी उभय दिवीं ॥ १ ॥ प्रकाश पडेल ब्रह्म हें दिसेल ॥ वैकुंठ जोडेल भजन-भक्तीं ॥ धृ० ॥ नाहीं यातीवर्ण नाहीं या वेदोक्ति ॥ नामेंची संतृप्ति होती जीवा ॥ २ ॥ नामा ह्मणे नाम हेंची बीजसार ॥ तुटेल येरझार भव-बंधाची ॥ ३ ॥

॥ १२०१ ॥ सार पैं नाम विठ्ठलाचें आहे ॥ दिननिशीं सोय मना लावी ॥ १ ॥ गुंपेजेल मन जोडती पाउलें ॥ तुटती घेतले मायाजाळ ॥ धृ०॥ नामची कारण जप पैं सफळ ॥ उद्धार निर्मळ सकळ जीवां ॥ २ ॥ नामा ह्मणे तो हा विठ्ठल पंढरिये ॥ नाम अमृतमय चराचरीं ॥ ३ ॥

॥ १२०२ ॥ नीसुगा नीदसुरा झणीं तूं बा होसी ॥ नाम हृषीकेशी घाली मुखीं ॥ १ ॥ गोविंद हरे कृष्ण विष्णु हरे ॥ अच्युत मुरारे जनार्दन ॥ धृ० ॥ करितां नामपाठ चुकती भवजाळ ॥ तुटतील ते वेळ मायामोह ॥ २ ॥ नामा ह्मणे ऐसा उपाव सुगम ॥ दिननिशीं नेम राम ह्मणे ॥ ३ ॥

॥ १२०३ ॥ सर्वांभूतीं हरी आहे आहे साच ॥ मायाजाळ न छळें भावीकांसी ॥ १ ॥ सर्व ब्रह्म ऐसें बोलें वेद गाढा ॥ ब्रह्मींचा पवाडा अगम्य तो ॥ धृ० ॥ जाणतां नेणतां हरीनाम उच्चार ॥ मार्ग तो साचार सुफळ सदां ॥ २ ॥ नामा ह्मणे कारण जिव्हा होय स्मरण ॥ सर्व नारायण हरी दिसे ॥ ३ ॥

॥ १२०४ ॥ नलगती कथा व्युत्पति उलथा ॥ वाउग्या चळथा ग्रंथांचिया ॥ १ ॥ हरि हरि भजन जनीं जनार्दन ॥ सर्वत्रीं समान भूतदया

॥ धृ० ॥ भावेंचि भजावें हरीतें पुजावें ॥ नित्य हें सेवावें रामनाम ॥ २ ॥ नामा ह्मणे गोड नको तें हे वाड ॥ विठ्ठलाचें वेड इतुकें पुरे ॥ ३ ॥

॥ १२०५ ॥ भावेंची भजन जनीं जनार्धन ॥ नित्य हें वचन रामनाम ॥ १ ॥ खुंटतील योनी तुटेल यातना ॥ भक्ति नारायणा पावेल तुझी ॥ धृ० ॥ स्मरे सदां कांरे नलगती पाल्हाळ ॥ वसीजे गोपाळ सर्वांभूतीं ॥ ॥ २ ॥ नामा ह्मणे ब्रह्म सर्व हरी ॥ येकु चराचरीं जनार्दन ॥ ३ ॥

॥ १२०६ ॥ वेदाचें महिमान जनीं जनार्दन ॥ आणिक वचन तेथें नाहीं ॥ १ ॥ भूतदया धरा भक्ति भावें करा ॥ भजन हरीहरा वेद सांगे ॥ धृ० ॥ सर्व हेंची सार ब्रह्ममय खरें ॥ आणिक दुसरें न दिसे आह्मां ॥ २ ॥ नामा ह्मणे समर्थ वेद तो आमुचा ॥ सांगे नित्य जपा रामकृष्ण ॥ ३ ॥

॥ १२०७ ॥ सार पैं सांगत उपनिषध तुह्मां ॥ वाचें रामनामा जप करा ॥ १ ॥ हेंचि पैं मथीत सांगोनियां गेले ॥ उच्चारीतां ठेले ब्रह्मरूप ॥ धृ० ॥ ज्योतीसी ते ज्योति भजन करील ॥ आपणची होईल हरी स्वयें ॥ २ ॥ नामा ह्मणे कैसें विपरीत करणें ॥ भूतदया धरणें सर्वांभूतीं ॥ ३ ॥

॥ १२०८ ॥ उपदेश विठ्ठल नकळे याचा अर्थ ॥ वायांची हा स्वार्थ प्रपंचाचा ॥ १ ॥ सांडी हा प्रपंच मिथ्या लवलाहो ॥ विठ्ठल हा टाहो नित्य करी ॥ धृ० ॥ हरी हरी भजन भज दयासीळ ॥ होसील निर्मळ ब्रह्मरूप ॥ २ ॥ सर्व हा आकार हरीचें शरीर ॥ मायेचा विकार भुलों नका ॥ ३ ॥ आप तेजीं ब्रह्म हरी माझा सम ॥ आदिअंतीं नेम विठ्ठल हरी ॥ ४ ॥ नामा ह्मणे उपमा काय द्यावी यासी ॥ नाम तारी सर्वांसीं कलिमाजीं ॥ ५ ॥

॥ १२०९ ॥ नाम हें अमृत भक्तासी लाधलें ॥ आपण घेतलें बौध्यरूप ॥ १ ॥ नाम हें आळवा नाम हें आळवा ॥ होईल दोहावा कामधेनु ॥ धृ० ॥ न बाधेल विघ्न प्रपंच हें भान ॥ नाम हेंची खूण वैकुंठीची ॥ २ ॥ नामा ह्मणे जडजीव ब्रह्म असे सर्व ॥ हा गीतेमाजीं भाव सांगितला ॥ ३ ॥

॥ १२१० ॥ गीता हेची गंगा गुह्यभाव पैं गा ॥ नाम हेंची वेगा सोडवण ॥ १ ॥ सर्व ब्रह्म हरी सांगतसे मुरारी ॥ विश्वरूप श्रीहरी आपण

झाला ॥ धृ० ॥ उपदेश अर्जुना जनीं जनार्दना ॥ अखंड भावना भूतदया ॥ २ ॥ नामा ह्मणे सर्व आहे हाचि देव ॥ उदार माधव सर्वांभूतीं ॥ ३ ॥

॥ १२११ ॥ एकट येकला सर्व हें सकळा ॥ आपणची झाला विश्व हरी ॥ १ ॥ नकळे याची माव कैसा आहे भाव ॥ सर्वांभूतीं देव गीता सांगे ॥ धृ० ॥ भूतदया धरा भजावें श्रीधरा ॥ नाम एक स्मरा विठ्ठल ऐसें ॥ २ ॥ नामा ह्मणे देव पंढरीपाटणीं ॥ पावेल निर्वाणीं नाम घेतां ॥ ३ ॥

॥ १२१२ ॥ संसार पाल्हाळ सांगसी परीकर ॥ नाम तें श्रीधर न ह्मणसी ॥ १ ॥ कैसें तुज उद्धरण होईल गव्हारा ॥ भजन त्या हरीहरा करी वेगीं ॥ धृ० ॥ योनी नानाविधा पावसी आपदा ॥ हाचि खेळ सदां स्मरतोसी ॥ २ ॥ नामा ह्मणे लटिकें प्रपंचासी मुके ॥ राम हेंची मुखें जप करी ॥ ३ ॥

॥ १२१३ ॥ विठ्ठलनामीं आळस नकरी गव्हारा ॥ वायांची येरझारा शीणतोसी ॥ १ ॥ हरि उच्चारण करी हा विचार ॥ नामची साचार उद्धरण ॥ धृ० ॥ मी ह्मणतां अहंता वाढे हे सर्वथा ॥ परी भजना परता नाहीं मार्ग ॥ २ ॥ मायाजाळ विषय तोडी तोडी सांठा ॥ विठ्ठलनाम पाठा वोळगे जना ॥ ३ ॥ सर्व हें लटिकें मोहजाळ फिकें ॥ नामेंवीण एकें नाहीं दुजें ॥ ४ ॥ नामा ह्मणे उपदेश भजे केशवास ॥ वैकुंठनिवास वोळगे तुज ॥ ५ ॥

॥ १२१४ ॥ तोडी हें वीरडें मोह ममता आधीं ॥ विषयबाधा व्याधी गुंफो नको ॥ १ ॥ असे घराश्रमीं भजे सर्वांभूतीं ॥ मी माझें पुढती ह्मणो नको ॥ धृ० ॥ तूं तंव लटिका आलासी कोठुनी ॥ मी माझें ह्मणोनी ह्मणतोसी ॥ २ ॥ नामा ह्मणे मूळ राम परब्रह्म ॥ जगाचा विश्राम त्यासी भजे ॥ ३ ॥

॥ १२१५ ॥ सदां पैं परिपूर्ण जयाचें रूपडें ॥ तेथेंची माजीवडे मन करी ॥ १ ॥ होईल उद्धार सुटेल संसार ॥ सर्व मायापूर दरी होय ॥ धृ० ॥ कंटाळा कायेचा दुरावा मायेचा ॥ हेंची जप वाचा स्मरे राम ॥ १ ॥ नामा ह्मणे करी सर्व हरी हरी ॥ राम हें उत्तरीं वाखाणी पां ॥ ३ ॥

॥ १२१६ ॥ मन करी आपुलें वासना ते निवारी ॥ सर्व हेंची हरी भजत जाय ॥ १ ॥ ब्रह्मनाम गोविंद नाहीं भेदाभेद ॥ तुटे भवबंध हरि-

नामें ॥ धृ० ॥ सांडी लगबग नकरीं तूं आळस ॥ विठ्ठलीं विश्वास असों देणें ॥ २ ॥ नामा ह्मणे ब्रह्म हेंची निरूपण ॥ सर्व काम पूर्ण याच्या नामें ॥ ३ ॥

॥ १२१७ ॥ मी ह्मणतां अहंता होईल पूर्णता ॥ भजन सर्वथा न घडे येणें ॥ १ ॥ आपुलें आपण विचारावें धन ॥ हरि हाची पूर्ण भजे कांरे ॥ धृ० ॥ हेंची भजन थोर करी निरंतर ॥ नाम हें सधर मनें गिळी ॥ २ ॥ नामा ह्मणे अपार नाम पारावार ॥ श्रीराम सुंदर जप करी ॥ ३ ॥

॥ १२१८ ॥ ह्मणे दीनबंधु तुह्मीं सावध व्हावें ॥ संतांसीं नमन नाम वाचें जपावें ॥ १ ॥ नामावीण साधन नाहीं या कलियुगीं ॥ व्यर्थ श्रम भोगी पाहातां मत्तें ॥ धृ० ॥ मत्ताभिमान करोनि तुह्मीं जाल आडवांटा ॥ अभिमानें ठकवीलें नारदादि श्रेष्ठां ॥ २ ॥ आलीया जन्मास आतां न करी आळस ॥ नामदेवा लागीं सांगे जगन्निवास ॥ ३ ॥

॥ १२१९ ॥ विष्णूसी भजला शिव दूराविला ॥ अधःपात झाला तया नरा ॥ १ ॥ शिवपूजा करी विष्णूसी अव्हेरी ॥ तयाचीये घरीं यम नांदे ॥ धृ० ॥ विष्णुकथा ऐके शिवासी जो निंदी ॥ तयासी गोविंदीं ठाव नाहीं ॥ २ ॥ नामा ह्मणे असती शिवविष्णु एक ॥ वेदाचा विवेक आत्माराम ॥ ३ ॥

॥ १२२० ॥ निंदील हें जन सुखें निंदूं द्यावें ॥ सज्जनीं क्षोभावें नये बापा ॥ १ ॥ निंदा स्तुति ज्याला समान पैं झाली ॥ त्याची स्थिति आली समाधीला ॥ धृ० ॥ शत्रुमित्र ज्याला समसमानत्वें ॥ तोची पैं देवातें आवडला ॥ २ ॥ माती आणि सोनें ज्या भासे समान ॥ तो एक निधान योगीराज ॥ ३ ॥ नामा ह्मणे ऐसे भक्त जे असती ॥ तेणें पावन होती लोक तिन्हीं ॥ ४ ॥

॥ १२२१ ॥ अभ्यासीले वेद झाला शास्त्र बोध ॥ साधिल्या विविध नाना कळा ॥ प्रेमाचा जीव्हाळा जंव नाहीं अंतरीं ॥ तंव कैसा श्रीहरि करील कृपा ॥ १ ॥ हीत तें आचरा हीत तें विचारा ॥ नामीं भाव धरा जाणतेनो ॥ धृ० ॥ प्रसंगीं पुराणें ऐकीलीं श्रवणीं ॥ त्यांतील कोण मनीं धरील अर्थ ॥ काय तें सांडिलें काय तें मांडिलें ॥ काय तें दंडिलें प्रवृत्तीसी ॥ २ ॥ अनंत ह्या मूर्ति पाहिल्या लोचनीं ॥ त्यांतील कोण ध्यानीं मति-

विबली ॥ स्वप्नीचीया परी देखसी अभ्यास ॥ न धरीच विश्वास चित्त तुझें ॥ ३ ॥ वांझेचीये स्तनीं अमृताची धनी ॥ मृगजळ पाणी तान्हा-वोलें॥ तरी प्रेमेवीण कळती क्रियाकर्में ॥ हातीं येती वर्में विठोबाचीं ॥ ४ ॥ दृष्टीचें देखणें श्रवणीचें ऐकणें ॥ मनाचें बैसणें एक होय ॥ नामा ह्मणे तरी विठो येउनी भेटे ॥ कायाच पालटे कैवल्य होय ॥ ५ ॥

॥ १२२२ ॥ तुह्मीं आह्मीं जाऊं चला ॥ भेटूं जीवलगा विठ्ठला ॥ १ ॥ विठो सांपडला फुका ॥ जो दुर्लभ तिहीं लोकां ॥ धृ० ॥ वेदापुराणासी वाड ॥ तो हा भावीकांसी भ्याड ॥ २ ॥ नामा ह्मणे वंदूं चरण ॥ कांहीं पुसूं जिवींची खूण ॥ ३ ॥

॥ १२२३ ॥ पैल दक्षिणेचा वारा ॥ येतां देखीला समोरा ॥ १ ॥ चला चला पंढरपुरा ॥ विठोबारायाच्या नगरा ॥ धृ० ॥ पायीं संतांच्या लागत ॥ पाचारितो पंढरिनाथ ॥ २ ॥ नामा ह्मणे वेग करा ॥ विठ्ठल भक्तांचा सोइरा ॥ ३ ॥

॥ १२२४ ॥ भक्त प्रल्हादाकारणें ॥ त्या वैकुंठीहुनी धांवणें ॥ १ ॥ नर-हरी पातला पातला ॥ महा दोषा पळ सुटला ॥ धृ० ॥ शंख चक्र पद्म गदा ॥ नाभी नाभीरे प्रल्हादा ॥ २ ॥ दैत्य धरी मांडीवरी ॥ नखें विदारी नरहरी ॥ ३ ॥ पावला गरुडध्वज ॥ नामया स्वामी केशवराज ॥ ४ ॥

॥ १२२५ ॥ तुटे मायाजाळ विघडे भवसिंधु ॥ जरीं लागे छंदु हरि-नामाचा ॥ १ ॥ येर कर्मधर्म करीतां या कळीं ॥ माजी कोण बळी तरला सांगा ॥ धृ० ॥ न पढवे वेद नव्हे शास्त्रबोध ॥ नामाचे प्रबंध पाठ करा ॥ २ ॥ नव्हे अनुष्ठान न कळे ब्रह्मज्ञान ॥ करावी सोपान कृष्णकथा ॥ ३ ॥ न साधे हा योग न करवे वैराग्य ॥ साधा भक्तिभाग्य संतसंगें ॥ ४ ॥ नामा ह्मणे साधन नलगे आणिक ॥ दिधली मज भाक पांडुरंगें ॥ ५ ॥

॥ १२२६ ॥ देवा सन्मुख दीपमाळा ॥ कोणी भक्त हो उजळा ॥ १ ॥ तेल घालारे फारसें ॥ नामा ह्मणे रे उल्हासें ॥ २ ॥ नामा दीपमाळ पाजळी ॥ तेणें भक्ति त्यास झाली ॥ ३ ॥

॥ १२२७ ॥ कळावंताच्या कळाकुसरी ॥ त्या मी नेणें गा श्रीहरी ॥ १ ॥ वारा धांवे भलत्या ठायां ॥ तैसी माझी रंग छाया ॥ धृ० ॥

प्रेमभातें भरलें अंगीं ॥ तेणें छंदें नाचे रंगीं ॥ २ ॥ घातमात नेणें देवा ॥ नामा विनवीतो केशवा ॥ ३ ॥

॥ १२२८ ॥ नाम घेतां भगवंताचें ॥ पाश तुटती भवाचे ॥ १ ॥ जे जे नामीं रत झाले ॥ ते ते केशवीं तारिले ॥ धृ० ॥ गणिका दुराचारी ॥ नामें तारिली अहिल्या नारी ॥ २ ॥ महा पापी अजामेळ ॥ तोही तारिला चांडाळ ॥ ३ ॥ नामें गजेंद्र तारिला ॥ देवें मोक्षपदासी नेला ॥ ४ ॥ नाम घेतसे पांचाळी ॥ उभा बाप वनमाळी ॥ ५ ॥ नामा सांगे भाविकांसीं ॥ नाम घ्यारे अहर्निशीं ॥ ६ ॥

॥ १२२९ ॥ वैष्णव तो बळी ॥ सदाशिव चंद्रमौळी ॥ १ ॥ त्याचा भक्त तो रावण ॥ मारूनी छेदीला अभिमान ॥ धृ० ॥ आणिक तो बाणासुर ॥ छेदीला शिवासमोर ॥ २ ॥ अनिरूद्धा समयीं ख्याती ॥ केली तयाची फजीती ॥ ३ ॥ भस्मासुर भस्म झाला ॥ जाळुनियां भस्म केला ॥ ४ ॥ मारुनीयां मुक्त केले ॥ परि ते भक्त नाहीं झाले ॥ ५ ॥ नामा ह्मणे देवादि देव ॥ भजावया पंढरिराव ॥ ६ ॥

॥ १२३० ॥ पोटासाठीं जरी करी हरिकथा ॥ जन रंजवीता फिरतसे ॥ १ ॥ तेणें घात केला एकोत्तरशत कुळाचा ॥ पाहुणा यमाचा श्रेष्ठ थोर ॥ धृ० ॥ द्रव्याचिये आशें हरिकथा करी ॥ तया यमपुरीं नित्य वास ॥ २ ॥ नामा ह्मणे ऐसे होत जे रे कोणी ॥ ते नर नयनीं पाहूं नये ॥ ३ ॥

॥ १२३१ ॥ हरिभक्त ह्मणविणें आणि हरिदर्शना नाहीं जाणें ॥ बोलतां लाजिरवाणें अहोजी देवा ॥ १ ॥ पतिव्रता ह्मणविणें आणि परपुरुषीं विचारणें ॥ बोलतां लाजिरवाणें अहोजी देवा ॥ २ ॥ क्षत्रिय ह्मणविणें आणि पाठीशीं घाय साहणें ॥ बोलतां लाजिरवाणें अहोजी देवा ॥ ३ ॥ पितृभक्त ह्मणविणें आणि पितृआज्ञा न करणें ॥ बोलतां लाजिरवाणें अहोजी देवा ॥ ४ ॥ ऐसे भक्त किती गेले अधोगति ॥ नामा ह्मणे श्रीपति दास तुझा ॥ ५ ॥

॥ १२३२ ॥ सुवर्ण आणि परिमळ ॥ हिरा आणि कोमळ ॥ योगी आणि निर्मळ ॥ हें दुर्लभ जी दातारा ॥ १ ॥ देव जरी बोलता ॥ तरी कल्पतरु चालता ॥ गज जरी दुभता ॥ हें दुर्लभ जी दातारा ॥ धृ० ॥ धनवंत आणि दयाळु ॥ व्याघ्र आणि कृपाळु ॥ अग्नि आणि सीतळु ॥

हें दुर्लभ जी दातारा ॥ २ ॥ सुंदर आणि पतिव्रता ॥ सावधान होय श्रोता ॥ पुराणीक तरी ज्ञाता ॥ हें दुर्लभ जी दातारा ॥ ३ ॥ क्षत्रिय आणि शूर भला ॥ चंदन फुलीं फुलला ॥ स्वरूपीं गुण व्यापिला ॥ हें दुर्लभ जी दातारा ॥ ४ ॥ ऐसा संपूर्ण सर्व गुणीं ॥ केवी पाविजे शारंगपाणी ॥ विष्णुदासनामा करी विनवणी ॥ मुक्ति चरणीं त्याचीया ॥ ५ ॥

॥ १२३३ ॥ नानापरिचीं दैवतें ॥ बहुत असतीं असंख्यातें ॥ सेंदुर शेरणी जीं इच्छितीं ॥ तीं काय आर्त पुरवितीं ॥ १ ॥ अंध नको होऊं आलीया ॥ भज भज पंढरिराया ॥ सोडूं नको विष्णु त्रिपारणिया ॥ तोडी कुलुप पाठी गळ टोंचोनीयां ॥ धृ० ॥ बाळा अबळा मुकी मौळी ॥ क्षुद्र देवता जीवदान बळी ॥ तेणें न पावसी सुख कल्लोळीं ॥ एक विठ्ठला वांचूनियां ॥ २ ॥ नाना धातूची प्रतीमा केली ॥ षोडशोपचारें पूजा केली ॥ दुकळी विकुनी खादली ॥ तें काय आर्त पुरविती ॥ ३ ॥ आतां दृढ धरोनीया भाव ॥ वोळगा वोळगा पंढरिराव ॥ आपुले चरणीं देईल ठाव ॥ विष्णुदास नामा ह्मणे ॥ ४ ॥

॥ १२३४ ॥ आणीक ही मंत्र मोक्षदानी खरे ॥ अशौचाचा थार असूं नये ॥ १ ॥ नाममंत्र कांहीं बाधीना कोणासी ॥ जया अहर्निशीं रामकृष्ण ॥ २ ॥ तपाची मांडणी आकाशाचे खेंव ॥ इंद्रियांची हांव राहे तरी ॥ ३ ॥ यज्ञ तो आचार धनाचें सांकडें ॥ तरी जाण द्वाड स्वर्गसुख ॥ ४ ॥ नामा ह्मणे नाम साधकाची माता ॥ जैसें तैसें घेतां भक्ति जोडे ॥ ५ ॥

॥ १२३५ ॥ नामाचा प्रताप जाणवेना कोणा ॥ समुद्रीं पाषाण तारीयेले ॥ १ ॥ आवडीनें कोणी चिंतितां उल्हास ॥ काय तो तयास उपेक्षील ॥ २ ॥ कुंटिणी ते नीच राव्यासाठीं नेली ॥ वैकुंठीं ठेविली सारुप्यानें ॥ ३ ॥ अजामिळ खळ पुत्राचिया मिषें ॥ उद्धरिलें त्यास दिनानाथें ॥ ४ ॥ नामा ह्मणे ऐसें सांगों आतां किती ॥ नामापाशीं मुक्ति उभी असे ॥ ५ ॥

॥ १२३६ ॥ सुलभ सोपारें नाम केशवाचें ॥ आठवितां वाचे दोष जाती ॥ १ ॥ अनाथाचा सखा उभा नामापासीं ॥ ऐसा तो प्रेमासी भुललासे ॥ २ ॥ जातीवंत आह्मी वेदाचे पाठक ॥ तरी सर्व फिकें नामावीण ॥ ३ ॥ नामा ह्मणे नामीं रंगलों सतत ॥ ह्मणोनी अनंतें दिधली भेटी ॥ ४ ॥

॥ १२३७ ॥ नामें सदां शुद्धि प्राणिया होतसे ॥ नामापाशीं असे भुक्तिमुक्ति ॥ १ ॥ नामा ऐसें सोपें नाहीं त्रिभूवनीं ॥ नाम संजीवनी साधकासी ॥ २ ॥ नामें भक्ति जोडे नामें कीर्ति वाढे ॥ नामें सदां चढे मोक्ष हातां ॥ ३ ॥ यज्ञ दान तप नामें आलीं हातां ॥ नामें सर्व सत्ता प्राप्त होय ॥ ४ ॥ नामा ह्मणे सदां नाम ज्याचे मुखीं ॥ नाहीं याच्या तुकीं दुजा कोणी ॥ ५ ॥

॥ १२३८ ॥ ब्राह्मण व शूद्र वैश्यै नारी नर ॥ सर्वांसीं आधार नाम सत्य ॥ १ ॥ नामावीण गति नाहीं हो आणीक ॥ वैकुंठनायक बोले मुखें ॥ २ ॥ परी तेंची नाम पाहावें शोधुनी ॥ चौऱ्याशीं खाणी चुके तेव्हां ॥ ३ ॥ नामदेव ह्मणे सद्गुरू पासोनी ॥ नाम घ्या शोधुनी भावयुक्त ॥ ४ ॥

॥ १२३९ ॥ आलीया संसारीं आत्माराम मुखीं ॥ घेतलीया सुखी त्रिभूवनीं ॥ १ ॥ जाणोनियां नाम आपुलेंचि आधीं ॥ मग सोमसिद्धि सर्व साधे ॥ २ ॥ सर्व हरी मग नाहीं दुजा भाव ॥ प्रपंचिक गर्व दिसेचिना ॥ ३ ॥ नामदेव ह्मणे सर्वदां साधनें ॥ भरे जन वन नानापरी ॥ ४ ॥

॥ १२४० ॥ आकारिक नाम जिवानें ठेविलें ॥ शिवानें तें केलें निर्विकल्प ॥ १ ॥ जीव शीव दोन्ही विराले ज्यामाजीं ॥ तें नाम सहजी आद्य आहे ॥ २ ॥ तया नामावीण जावयासी ठाव ॥ नाहीं दुजा भाव तिळभरी ॥ ३ ॥ नामदेव ह्मणे नाम घनदाट ॥ प्रपंच निघोट नानापरी ॥ ४ ॥

॥ १२४१ ॥ व्यापक तें नाम तेव्हांच होईल ॥ जेव्हां ओळखेल मीपणासी ॥ १ ॥ आपुलेंचि नाम न ओळखीलें ॥ व्यापक साधीलें जायचीना ॥ २ ॥ आपुलीच ओळख आपणासी पडे ॥ मग सर्वत्र जोडे नाम तेव्हां ॥ ३ ॥ नामावीण नाम तेंचि होय विभ्रम ॥ नामदेव ह्मणे संतां पुसा ॥ ४ ॥

॥ १२४२ ॥ सद्गुरूवांचुनी नाम नये हातां ॥ साधन साधितां कोटीगुणें ॥ १ ॥ जैसा कांतेवीण करणें संसार ॥ तैसा हा व्यापार साधनाचा ॥ २ ॥ जंव सद्गुरु नाहीं केला भ्रतार ॥ साधन विचार व्यर्थ गेला ॥ ३ ॥ नामदेव ह्मणे सद्गुरूपासोनी ॥ नाम घ्या जाणोनी नाना कांहीं ॥ ४ ॥

॥ १२४३ ॥ राम हेंचि स्नान राम हेंची ध्यान ॥ रामें घडे यज्ञ कोटी देखा ॥ १ ॥ न लमती साधनें नाना मंत्र विवेक ॥ रामनामीं सुख रंगी

कांरे ॥ २ ॥ नामा ह्मणे नाम हेंचि वचन आह्मां ॥ नित्य ती पौर्णिमा सोळा कळी ॥ ३ ॥

॥ १२४४ ॥ सदाशिवापुढें कोण अनुष्ठानी ॥ अष्टांग लावूनी नमस्कारी ॥ १ ॥ नाम यज्ञ जन ऋषेश्वर ध्याती ॥ शीतळ ते होती काळकुट ॥ २ ॥ सर्वांमाजी श्रेष्ठ नाम कलियुगीं ॥ रामकृष्ण जगीं नामनौका ॥ ३ ॥ नामा ह्मणे नाम अखंडित स्मरा ॥ पांडुरंग धरा भजा वेगीं ॥ ४ ॥

॥ १२४५ ॥ हरी हर ब्रह्मा इंद्रादिकां देवां ॥ इच्छितातीं केशवा पायधुळी ॥ १ ॥ यावरी गोपाळ आनंदें नाचती ॥ भूषणें श्रीपति शोभायमान ॥ २ ॥ पाहोनियां सुख आले सर्व देव ॥ पंढरीचा राव पाहावया ॥ ३ ॥ नामा ह्मणे मिषें गोपाळ काल्याचें ॥ निरंतर वाचे घेत नाम ॥ ४ ॥

॥ १२४६ ॥ नामचि जो जाणें आनु कांहीं नेणें ॥ संसार नामावीणें जाईजणा ॥ १ ॥ नाम स्मरे त्यासी संसार नाहीं ॥ खुंटली ते पाही येरझार ॥ २ ॥ नाम न होय त्याचे जळों जालेपण ॥ आळसी वांयावीण संसारासी ॥ ३ ॥ नामा ह्मणे मज नामींच संरसु ॥ नाम स्मरे हृषीकेशु त्यासी पावे ॥ ४ ॥

॥ १२४७ ॥ अनंत जन्में मेळवितां दुर्लभ ॥ तो प्राणवल्लभ शंकराचा ॥ १ ॥ वेदशास्त्र मंथुनी काढियेलें सार ॥ ब्रह्मादिकां पार रामनामें ॥ २ ॥ स्वर्गींचे देव चिंतितातीं मनीं ॥ एकवेळां क्षणीं भेटी देई ॥ ३ ॥ नामा ह्मणे केशवाचें नाम उच्चारितां ॥ विघ्नासी भंगितां नवल काय ॥ ४ ॥

॥ १२४८ ॥ नाम तेंचि रूप रूप तेंचि नाम ॥ नामारूपा भिन्न नाहीं नाहीं ॥ १ ॥ आकारला देव नामारूपा आला ॥ ह्मणोनी स्थापिलें नामवेदीं ॥ २ ॥ नामा परता मंत्र नाहीं हो आणिक ॥ सांगती ते मूर्ख ज्ञानहीन ॥ ३ ॥ नामा ह्मणे नाम केशव केवळ ॥ जाणती प्रेमळ भक्त भले ॥ ४ ॥

॥ १२४९ ॥ नामाचें सामर्थ्य नेणें वेदशास्त्र ॥ शेषाचीं वक्त्रें मौनावलीं ॥ १ ॥ गंगा गणपति सूर्य चंद्र श्रेष्ठ ॥ शंकर वरिष्ठ मौनावले ॥ २ ॥ भीष्मपाराशर उद्धव अंगद ॥ ब्रह्मा मुचकुंद मौनावले ॥ ३ ॥ नामा ह्मणे येरे काय जाणे स्तुति ॥ दाटोनी श्रीपति उभा केला ॥ ४ ॥

॥ १२५० ॥ येऊनी संसारां ॥ हितवेगीं विचारा ॥ १ ॥ स्मरा हृषी-केशी ॥ तो नेईल परलोकासी ॥ २ ॥ गणिका नाम उच्चारी वाचे ॥ जन्म मरण चुकलें तिचें ॥ ३ ॥ अजामेळ पापराशी ॥ नामें पावला मोक्षासी ॥ ४ ॥ दूध मागों गेलें लेंकरूं ॥ तया दिधला क्षीरसागरू ॥ ५ ॥ सापत्नी धुरू दवडिला ॥ तो अढळपदीं बैसविला ॥ ६ ॥ गजेंद्र स्मरत तांतडीं ॥ त्याची चुकविली सांकडीं ॥ ७ ॥ नामा ह्मणे नामबळें ॥ उद्धरती कोटी कुळें ॥ ८ ॥

॥ १२५१ ॥ काय सांगूं तुझी करणी नारायणा ॥ वेदपारायणा केशीराजा ॥ १ ॥ पृथ्वीवरी तीर्थें आहेत अपार ॥ परी पंढरिची सर एका नाहीं ॥ २ ॥ जन्मोजन्मींचीया पातकां दरारा ॥ चुके येरझारा एके खेपें ॥ ३ ॥ ब्रह्मज्ञानेंवीण मोक्ष आहे भूतीं ॥ वाचेसी ते घेती विठ्ठलनाम ॥ ४ ॥ बेताळीसासहित जातील वैकुंठा ॥ नामा ह्मणे भेटा विठ्ठल देवीं ॥ ५ ॥

॥ १२५२ ॥ केशवाचे प्रतापें गोसावी होसी ॥ दास्यत्व करोनी सर्वस्व पोशी ॥ १ ॥ अर्जुनाचा सारथी बळीचा सांगाती ॥ द्रौपदीच्या आकांतीं धांवोनी पावे ॥ २ ॥ चातका जलधरू मच्छा जीवन नीरू ॥ प्रल्हादा कैवारू दास ह्मणोनी ॥ ३ ॥ नामा ह्मणे तुह्मी न करा आळसु ॥ नाममंत्र दिवसु अभ्यासिजे ॥ ४ ॥

॥ १२५३ ॥ जळाचा जळबिंदु जळींच तो विरे ॥ तैसें हें विघरे पांचा ठायीं ॥ १ ॥ जीव शीव हे उच्चार राम हें मधुर ॥ जिव्हेसी उच्चार रामनाम ॥ २ ॥ रामनाम तारक शिव षडाक्षरी ॥ तैसी वाचा करी अरे मूढा ॥ ३ ॥ नामा ह्मणे ध्यान शिवाचें उत्तम ॥ मंत्र हा परम राम-नाम ॥ ४ ॥

॥ १२५४ ॥ चतुर्विंशती नामें केशव कैवल्य कृपाळ ॥ नारायणें उद्ध-रिला अजामेळ ॥ माधव मनीं धरा निश्चळ ॥ गोविंद गोपाळ गोकुळींचा ॥ १ ॥ विष्णु विश्वाचा जिव्हाळा ॥ मधुसूदन माउली सकळां ॥ त्रिविक्रमें रक्षिलें गोकुळा ॥ वामनें पाताळीं बळी नेला ॥ २ ॥ श्रीधरें सृष्टि धरिली पृष्ठीं ॥ हृषीकेश उभा भीवरेतटीं ॥ पद्मनाभ पुंडलिका साठीं ॥ दामोदरें गोष्टी पांडवांशीं ॥ ३ ॥ संकर्षणें अर्जुनासी संवाद केला ॥ वासुदेव अवचितां वाळी वधिला ॥ प्रद्युम्न समुद्रावरी कोपला ॥

अनिरुद्धें छेदिला सहस्रबाहो ॥ ४ ॥ पुरुषोत्तमें केला पुरुषार्थ ॥ अधोक्षजें हिरण्यकश्यपा मारिली लाथ ॥ नरहरि प्रल्हादा रक्षित ॥ स्मरावा अच्युत स्वामी माझा ॥ ५ ॥ जनार्दनें रावणादि वधिले ॥ उपेंद्रें अहिल्येसी उद्धरिलें ॥ हरिहरि ह्मणतां दोष जळाले ॥ कृष्णें तारिलें गणिकेसी ॥ ६ ॥ या चोवीस नामांचें करितां स्मरण ॥ जन्म मरणाचें होय दहन ॥ विष्णुदासनामा करी चिंतन ॥ चरण ध्यान मज देई ॥ ७ ॥

॥ १२५५ ॥ हरिनाम गातां पवित्र ॥ सेविती हरिहर ब्रह्मादिक ॥ १ ॥ नाम तारी नाम साहाकारी ॥ नामें उच्चारी रूपें तुझीं ॥ २ ॥ ऐसीं अनंत नामें तुझीं न वर्णवती देवा ॥ नामा ह्मणे केशवा विनवीतसे ॥ ३ ॥

॥ १२५६ ॥ नाम उत्तम उत्तम ॥ वाचे बोलूं पुरुषोत्तम ॥ १ ॥ नाम साराचें हें सार ॥ शरण येती यमकिंकर ॥ २ ॥ नाम घेतां हो पांचाळी ॥ नामें तरला हो वाल्हाकोळी ॥ ३ ॥ नामें गजेंद्र तारिला ॥ मोक्षपदीं जागा झाला ॥ ४ ॥ नामा ह्मणे भाविकाशीं ॥ नाम घ्यावें अहर्निशीं ॥ ५ ॥

॥ १२५७ ॥ कृष्णकथा सांग जेणें तुटे पांग ॥ नलगे तुज उद्वेग करणें कांहीं ॥ १ ॥ समर्थ सोइरा राम हा निधान ॥ जनीं जनार्दन एक ध्याई ॥ २ ॥ नामा ह्मणे उच्चार रामकृष्णसार ॥ तुटेल येरझार भवाब्धीची ॥ ३ ॥

॥ १२५८ ॥ भवाब्धि तारण रामकृष्ण नांव ॥ रोहीणीची माव सकळ दिसे ॥ १ ॥ नाम हेंची थोर नाम हेंची थोर ॥ वैकुंठीं बिढार रामनामें ॥ धृ० ॥ राम हे निशाणी जपताची अढळ ॥ वैकुंठ तत्काळ तया जीवा ॥ २ ॥ नामा ह्मणे वैकुंठ नामेंची जोडेल ॥ अंतीं तुज पावेल नाम एक ॥ ३ ॥

॥ १२५९ ॥ करितां हरिकथा नाम सुखरासी ॥ उद्धार जीवाशीं एका नामें ॥ १ ॥ तें हें रामनाम जपें तूं सप्रेम ॥ जप हा सुगम सुफळ सदां ॥ धृ० ॥ नामेंची तरलें नामेंची तरलें ॥ नाम ह्मणतां गेलें वैकुंठासी ॥ २ ॥ नामा ह्मणे एक नामेंसी विनटे ॥ ते वैकुंठीचे पेठें पावले देखा ॥ ३ ॥

॥ १२६० ॥ नामावांचुनी कांहीं दुजें येथें नाहीं ॥ वेगीं लवलाही राम जपा ॥ १ ॥ गोविंद गोपाळ वाचेसी रसाळ ॥ पावसी केवळ निजपद ॥ धृ० ॥ ध्रुव प्रल्हाद बळी अंबऋषि प्रबुध ॥ नामेंची विद्रद पावले देखा ॥ २ ॥ नामा ह्मणे राम वाचे जया नाम ॥ संसाराचे श्रम हरे नामें ॥ ३ ॥

॥ १२६१ ॥ ह्मणतां वाचे नाम वंदी तया यम ॥ काळादिकासम वंदी तया ॥ १ ॥ ऐसें नाम श्रेष्ठ सकळासी वरिष्ठ ॥ उच्चारितां नीट वैकुंठ गाजे ॥ धृ० ॥ तो हा नाममहिमा वाखाणीत ब्रह्मा ॥ न कळे तया उपमा आदिअंतीं ॥ २ ॥ नामा ह्मणे पाठें नामाचेनि वाटे ॥ तरी प्रत्यक्ष प्रगटे विठ्ठल हरी ॥ ३ ॥

॥ १२६२ ॥ विष्णुनाम श्रेष्ठ गाताती देवऋषि ॥ नाम अहर्निशीं गोपाळाचें ॥ १ ॥ हरि हरि हरि तूंची बा श्रीहरी ॥ वसे चराचरीं जनार्दन ॥ धृ० ॥ आदी ब्रह्म हरी आळवी त्रिपुरारि ॥ उमेप्रती करी उपदेश ॥ २ ॥ नामा ह्मणे पूर्ण ब्रह्म जप उत्तमोत्तम ॥ शंकरासी नेम दिननिशीं ॥ ३ ॥

॥ १२६३ ॥ कां करितोसी शीण वाचे नारायण ॥ जपतां समाधान होईल तुज ॥ १ ॥ कृष्णा हरी गोविंद हरे गोविंद ॥ वाचेसी हा छंद नाम पाठ ॥ धृ० ॥ वंदितील यम कळिकाळ सर्वदां ॥ नपवमी आपदा असतां देहीं ॥ २ ॥ नामा ह्मणे बोलगे सीण झाला सांगें ॥ प्रपंच वाउगे टाकी परतें ॥ ३ ॥

॥ १२६४ ॥ नामाचेनि पाठें जातील वैकुंठें ॥ तो पुंडलीक पेठें प्रगट असे ॥ १ ॥ विठ्ठल विठ्ठल मंत्र सांगतसे शास्त्र ॥ आणिक नाहीं शस्त्र नामेंवीण ॥ धृ० ॥ पुराण व्युत्पत्ति न लगती त्या श्रुती ॥ हरिनाम पंथीं मुनि गेले ॥ २ ॥ नामा ह्मणे हरी नामेंची उद्धरी ॥ जन्माची येरझारी हरे नामें ॥ ३ ॥

॥ १२६५ ॥ सर्वांभूतीं भज नमन करी संता ॥ नित्य त्या अच्युता स्मरण करी ॥ १ ॥ ऐसें भजनीं विनट सांपडेल वाट ॥ रामकृष्ण नीट वैकुंठीची ॥ धृ० ॥ नलगती साधनें वायांचि बंधनें ॥ एका नामें होणें चतुर्भुज ॥ २ ॥ नामा ह्मणे थोर नामेंचि सधर ॥ वैकुंठीं बिढार तया भक्तां ॥ ३ ॥

॥ १२६६ ॥ तूं तंव नेणता परी हरि जाणतां ॥ आहे तों समता सर्वांभूतीं ॥ १ ॥ सर्व ब्रह्म हरी येकची निर्धारी ॥ होसील झडकरी ब्रह्म तूंची ॥ धृ० ॥ अच्युत माधव अमृताच्या पाठें ॥ लागतांची वाटे वंदी यम ॥ २ ॥ नामा ह्मणे होसील जिवलग विष्णूचा ॥ दास त्या हरीचा आवडता ॥ ३ ॥

॥ १२६७ ॥ कां करिसी सोस मायेचा असोस ॥ नव्हे तुज सौरस नामेंवीण ॥ १ ॥ नामचि हा मंत्र नामचि हो तंत्र ॥ नामेंवीण पवित्र न होसी देखा ॥ धृ० ॥ तिहीं लोकीं पाहतां नामेंविण सर्वथा ॥ अच्युत ह्मणतां पुण्य कोटीं ॥ २ ॥ नामा ह्मणे ब्रह्म आदिअंतीं नेम ॥ तें विटेवरी सम उभें असे ॥ ३ ॥

॥ १२६८ ॥ पवित्र परिकर नाम हा उच्चार ॥ उद्धरण साचार जगा या ॥ १ ॥ गोविंद केशव उच्चार श्रीराम ॥ न लगती नेम अमुप जप ॥ धृ० ॥ तें हें विठ्ठलरूप पिकलें पंढरीं ॥ नाम चराचरीं विठ्ठल ऐसें ॥ २ ॥ नामा ह्मणे विठ्ठल सर्वांत सखोल ॥ उच्चारितां मोल नलगे तुज ॥ ३ ॥

॥ १२६९ ॥ पोसीशी शरीर इंद्रियाचा बांधा ॥ सखी ते आपदा करील तुज ॥ १ ॥ नव्हे तुझें हित विषय पोषितां ॥ हरी हरी ह्मणतां उद्धरसी ॥ धृ० ॥ वांयांच पाल्हाळ चरित्र सांगसी ॥ परी राम हें न ह्मणसी अरे मूढा ॥ २ ॥ नामा ह्मणे हेंची पंढरीये निधान ॥ उच्चारितां जन तरले ऐसे ॥ ३ ॥

॥ १२७० ॥ विषय खटपट आचार सांगसी ॥ विठ्ठलीं न भजसी अरे मूढा ॥ १ ॥ पूर्णब्रह्म हरी विठ्ठल श्रीहरी ॥ अंतीं हा निर्धारी तारील सत्य ॥ धृ० ॥ नलगे सायास करणें उपवास ॥ रामाचा विश्वास ऐसा धरी ॥ २ ॥ नामा ह्मणे प्रेम धरी तूं सप्रेम ॥ विठ्ठल हाची नेम दिननिशीं ॥ ३ ॥

॥ १२७१ ॥ नव्हे तुज हित विषय पोशीतां ॥ हरी हरी ह्मणतां तरसील ॥ १ ॥ माधव श्रीहरी कृष्ण नरहरी ॥ वेगीं हा उच्चारी लवलाही ॥ धृ० ॥ घडतील यज्ञ पापें होतील भग्न ॥ प्रपंच सर्वज्ञ होईल ब्रह्म ॥ २ ॥ नामा ह्मणे हरिकथा हरी भवव्यथा ॥ उद्धरसी सर्वथा भाक माझी ॥ ३ ॥

॥ १२७२ ॥ उपदेश सुगम आईकरे एक ॥ नाम हें सम्यक विठ्ठलाचें ॥ १ ॥ जनीं जनार्दन भावची संपन्न ॥ विठ्ठल उद्धरण कलीमाजीं ॥ धृ० ॥ साधेल निधान पुरेल मनोरथ ॥ नामेंचि कृतार्थ होसी जना ॥ २ ॥ नामा ह्मणे नाम घेई तूं झडकरी ॥ पावसी निर्धारीं वैकुंठपद ॥ ३ ॥

॥ १२७३ ॥ सर्वांग साजीरीं आहेतीं इंद्रियें ॥ तंव सावध होय हरी कथे ॥ १ ॥ कीर्तन नर्तन वाचे जनार्दन ॥ नपवसी पतन येरझारीं ॥ धृ० ॥ पूर्ण मनोरथ घडती एकानामें ॥ दाटेल सप्रेमें जीवनहेतु ॥ २ ॥ नामा ह्मणे विलास नकरी तूं आणिक ॥ सर्वीं सर्वां येक नाम असे ॥ ३ ॥

॥ १२७४ ॥ सर्वां भूतीं भजन हेंची पैं चोखडें ॥ ब्रह्म माजीवडे करोनी घेई ॥ १ ॥ सफळ सर्वदा जप हा गोविंदा ॥ न पावाल आपदा नाना योनी ॥ धृ० ॥ नाम संजीवनी अमृत सरीता ॥ परिपूर्ण भरिता सिंधु ऐसा ॥ २ ॥ नामा ह्मणे चोखडें नाम हेंची गाढें ॥ चुकवील कोडें जन्ममरण ॥ ३ ॥

॥ १२७५ ॥ तुझें तुज सांकडें पडलें थोर कोडें ॥ तें करी माजीवडे ब्रह्मार्पण ॥१॥ ब्रह्म हरी ध्याई मन ठेवी ठायीं ॥ विठ्ठलाच्या पायीं दिननिशीं ॥ धृ० ॥ अनुभव रहणी विठ्ठल निशाणी ॥ घडेल पर्वणी नित्यकाळ ॥ २ ॥ नामा ह्मणे सुघड मन करी वाड ॥ इंद्रियांची चाड धरूं नको ॥ ३ ॥

॥ १२७६ ॥ कां करीसी हव्यास इंद्रियांचा सोस ॥ वांया कासावीस कोण्या काजें ॥ १ ॥ सर्वहि लटिकें माया मोहबंधन ॥ सत्य हें निधान विठ्ठल एक ॥ धृ० ॥ उगवेल प्रपंच सर्व हें आहाचें ॥ रामकृष्ण वाचे बांध जिव्हे ॥ २ ॥ नामा ह्मणे करणी करावी पैं ऐसी ॥ जेणें त्या विठ्ठलासी पाविजेसा ॥ ३ ॥

॥१२७७ ॥ सोपा हा सुगम उपावो परीस ॥ धरी तूं विश्वास नाममहीमें ॥ १ ॥ नाम हेंची गंगा नाम हेंची भीमा ॥ अंतरीं श्रीरामा जपीजेसु ॥ धृ० ॥ अमृत सुरस रामनाम एक ॥ वाचेचें वाचक मनकरी ॥ २ ॥ नामा ह्मणे सुरस सेवीं सुधारस ॥ ध्यायीं केशवास दिननिशीं ॥ ३ ॥

॥ १२७८ ॥ एकची क्षरलें एकची देखिलें ॥ ब्रह्म हें संचलें हरिनामें ॥ १ ॥ एक एकाकार सर्वही आकार ॥ राम हा साकार सर्वां घटीं ॥ धृ० ॥ असोनि निराळा सुमनाचा वास ॥ तैसा ऋषिकेश जिवां सकळा ॥ २ ॥ नामा ह्मणे सुमन कळीकाळें एक ॥ तेंची निज सुख घेई जना ॥ ३ ॥

॥ १२७९ ॥ एक तत्व हरी निर्धार तूं धरी ॥ प्रपंच बोहरी एका नामें ॥ १ ॥ अच्युत गोविंद परमानंद छंद ॥ नित्य तो आल्हाद हरिनामीं ॥ धृ० ॥ ऐसा तूं विनटे हरी नाम पाठें ॥ जासील वैकुंठें नश्वरिता ॥ २ ॥ नामा ह्मणे तत्व नाम गोविंदाचें ॥ हेंचि धरी साचें येर वृथा ॥ ३ ॥

॥ १२८० ॥ साधन साधितां होताती आपदा ॥ ह्मणोनि गोविंदा स्मरे कां रे ॥ १ ॥ कृष्णकथा सार सांगे कांसधर ॥ तुटेल येरझार जन्ममरणा ॥ धृ० ॥ निष्कळ निखळ भावीं तूं सफळ ॥ भजन केवळ सर्वांभूतीं ॥ २ ॥ नामा ह्मणे भक्ति होईल विरक्ति ॥ तुटेल यातायाती जन्ममरण ॥ ३ ॥

॥ १२८१ ॥ आसनीं शयनीं जपतां चक्रपाणी ॥ लाविली निशाणी वैकुंठींची ॥ १ ॥ कैंचें रे बंधन आह्मां जीवन्मुक्तां ॥ गाणीं गुण गातां विठोबाचे ॥ २ ॥ भवसिंधूची जिवां झाली पायवाट ॥ जे गर्जती उद्भट नामघोष ॥ ३ ॥ प्रेमें वोथरत नामें पिटूं टाळी ॥ नाम हृदयकमळीं विठोबाचें ॥ ४ ॥ नाहीं कांहीं क्लेश न करी सायास ॥ दृढ धरी विश्वास हरिनामीं ॥ ५ ॥ नामा ह्मणे साधन नलगे अनेक ॥ दिली मज भाक पांडुरंगें ॥ ६ ॥

॥ १२८२ ॥ जप तप अनुष्ठान हरी ॥ एकचि तो नमस्कारी ॥ भूत-द्वेष कदां न करी ॥ तप सामोग्री हेचि तुझी ॥ १ ॥ हरी माधव यादवा ॥ कृष्णा गोविंदा केशवा ॥ येणें करोनीयां जीवा ॥ सर्वकाळ रंजवी ॥ धृ० ॥ स्मरतां हरीचें नाम ॥ पळोनि जाती काळयम ॥ तुटती नाना योनी-जन्म ॥ गर्भवासा मग नये ॥ २ ॥ नामा जपे नामावळी ॥ अखंड तप हेंचि सदांकाळीं ॥ हरी नामें पिटोनि टाळी ॥ हाचि तरणोपाय सकळांचा ॥ ३ ॥

॥ १२८३ ॥ पंढरीचा राजा उभा भक्तकाजा ॥ उभारूनि भुजा वाट पाहे ॥ १ ॥ ध्यारे नाम सुखें प्रेमें अलोलिक ॥ साधनें आणिक करूं नका ॥ २ ॥ मनाचेनि मनें हृदयीं मज धरा ॥ वाचेनें उच्चारा नाम माझें ॥ ३ ॥ बोलोनियां ऐसा उभा भीमातीरीं ॥ नामा निरंतरी चरणापाशीं ॥ ४ ॥

॥ १२८४ ॥ विठ्ठलासी पाहे विठ्ठलासी ध्याये ॥ विठ्ठलासि गाये सर्वकाळ ॥ १ ॥ विठ्ठल हा वृत्ति विठ्ठल जपणें ॥ चित्त वित्त मनें सर्वकाळ

॥ २ ॥ सबाह्य विठ्ठल दाटे घनवट ॥ दशादिशा अफाट विठ्ठलचि ॥ ३ ॥ नामा ह्मणे तुह्मी विठ्ठल होऊन ॥ अभंग भजन करीतसा ॥ ४ ॥

॥ १२८५ ॥ केशव ह्मणतां क्लेश जाताती परतें ॥ त्याहूनी सरतें आणिक नाहीं ॥ १ ॥ वेद कां पढसी शास्त्रें कां शिणसी ॥ उदंड वाचेसी हरी ह्मणा ॥ धृ० ॥ याहुनी पैं सार नाहीं हो दुसरें ॥ भीष्में युधिष्ठीर उपदेशीला ॥ २ ॥ नामा ह्मणे धरा केशवीं विश्वास ॥ तुटे गर्भवास नामें एके ॥ ३ ॥

॥ १२८६ ॥ कृष्ण भक्तिवीण तरला आहे कोण ॥ द्यावा निवडोन एक तरी ॥ १ ॥ कार्य कारण लटिकाचि श्रम ॥ नकळोनियां वर्म वायां गेले ॥ २ ॥ नामा ह्मणे माझी खेंचर माउली ॥ विठोनें दाविली वाट मज ॥ ३ ॥

॥ १२८७ ॥ कुटिल कुबुद्धि कुपात्र कठोरी ॥ अंगिकारी हरि अश्वत्थामा ॥ १ ॥ अश्वत्थामा अंबऋषि दुर्योधन ॥ शेवटीं अर्जुन हितकारी ॥ २ ॥ मानी भावभक्ति आश्चर्य सकळ ॥ शंकर शीतळ होय नामें ॥ ३ ॥ नामा ह्मणे आधीं नाममंत्र घोका ॥ नाहीं भय धोका किमपीही ॥ ४ ॥

॥ १२८८ ॥ केशव ह्मणे माझें परियेसा वचन ॥ निजगुज सांगेन अंतरींचें ॥ १ ॥ व्रत तप दान सकळ पैं क्रिया ॥ एक भूतदया जेथें वसे ॥ २ ॥ तोचि सत्य मानी भला अथवा ज्ञानी ॥ न विसंबे निर्वाणीं जीवें त्यासी ॥ ३ ॥ ज्ञानाचें सौभाग्य भक्ति आणि वैराग्य ॥ तयाचें आरोग्य प्रेमरस ॥ ४ ॥ त्यासी संजीवन सदा संतसंग ॥ त्यावरी अनुराग वज्र कवच ॥ ५ ॥ धर्मअर्थकाम मोक्ष दृष्टी नाणी ॥ ओळंगती अंगणीं मुळीं चारी ॥ ६ ॥ अनुहात गजर होतसे नामाचा ॥ दीप त्या लक्षाचा पाजळत ॥ ७ ॥ इंद्रपदादिक नाशिवंत सुखें ॥ जीं अर्ध निमिषें होतीं जातीं ॥ ८ ॥ ऐसें जाणों साच न धरा त्यांची आस ॥ अखंड माझा वास हृदयीं त्याच्या ॥ ९ ॥ तेणें त्याच्या उच्छिष्टा झालों पैं अधिकारी ॥ ब्रह्मरस सरी न पवे तेथें ॥ १० ॥ ह्मणऊनि संसारी धन्य शिंपी नामा ॥ जेणें माझा प्रेमा अनुभविलें ॥ ११ ॥